

PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA

*WOJEWÓDZKA STACJA
SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA
GDAŃSK*

źródło fot.: www.gdansk.pl, Urząd Miejski w Gdańsku

*OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
W ROKU 2006*

Spis treści

1. Przedmowa	str. 3
2. Oddział Epidemiologii	str. 4
3. Oddział Higieny Komunalnej	str. 31
4. Oddział Higieny Pracy	str. 128
5. Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży	str. 150
6. Oddział Higieny Żywności, Żywienia, i Przedmiotów Użytku	str. 160
7. Oddział Higieny Radiacyjnej	str. 186
8. Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia	str. 191
9. Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	str. 202
10. Dział Laboratoryjny	str. 203
11. Struktura Organizacyjna	str. 207
12. Stacje Powiatowe	str. 209

Szanowni Państwo

Mam przyjemność przedstawić raport o stanie sanitarno-higienicznym województwa pomorskiego. Raport przedstawia zagadnienia i problemy zdrowotne, nad którymi jako instytucja powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego sprawuje nadzór Państwowa Inspekcja Sanitarna : nad warunkami środowiska, nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotu użytku, higieny w zakładach pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, higieny radiacyjnej, warunkami higieniczno-sanitarnymi obiektów użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów , w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Szeroki zakres prowadzonego nadzoru ukierunkowany jest na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób , zwłaszcza chorób zakaźnych i zawodowych. Do obowiązków Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy również szeroki zakres działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia, realizowany zarówno w programach ogólnopolskich, regionalnych , ale także lokalnych i środowiskowych.

Raport kierowany jest do władz samorządowych i administracji rządowej województwa a także do władz zwierzchnich. Udostępniony będzie również wszystkim , którzy zajmują się zdrowiem publicznym i propagowaniem zdrowego stylu życia, różnorodnym instytucjom, stowarzyszeniom naukowym oraz organizacjom pozarządowym.

Mam nadzieję, że raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w naszym województwie. Liczę też, że raport przyczyni się do lepszego poznania zadań , jakie na rzecz zdrowia publicznego społeczeństwa wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna oraz o roli w tych działaniach państwowej inspekcji sanitarnej województwa pomorskiego.

Do niniejszego opracowania dołączyliśmy płytę CD, na której znajduje się rozszerzona, bardziej szczegółowa wersja raportu o stanie sanitarno – higienicznym województwa pomorskiego.

Z poważaniem
Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny
w Gdańsku

Elżbieta Charytoniuk

ODDZIAŁ EPIDEMIOLOGI

I. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie województwa pomorskiego w 2006 roku.

W 2006 roku sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie województwa pomorskiego była dobra. Liczby zachorowań i współczynniki zapadalności na 100 tys. mieszkańców, na wybrane choroby zakaźne w województwie pomorskim w 2006 roku w porównaniu z rokiem 2005 przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba zachorowań i współczynniki zapadalności na 100 tys. mieszkańców na wybrane choroby zakaźne w woj. pomorskim w latach 2005-2006.

Jednostka chorobowa	Rok 2006		Rok 2005	
	Liczba chorych	Zapadalność na 100 tys. ludności	Liczba chorych	Zapadalność na 100 tys. ludności
Zatrucia pokarmowe o etiologii Salmonella	1138	60,58	1172	53,45
Zatrucia pokarmowe gronkowcowe	-	-	16	0,72
Zatrucia pokarmowe nieokreślone	393	18,2	660	30,1
Czerwonka bakteryjna	2	0,09	7	0,31
Wirusowe zakażenia jelitowe	2475	114,62	1801	82,14
Zatrucie jadem kielbasianym	7	0,32	3	0,13
Odra	7	0,32	1	0,04
Świnka	231	10,70	1171	53,41
Różyczka	1895	87,76	324	14,77
Ospa wietrzna	7636	353,64	7164	326,76
Krztusiec	14	0,65	99	4,51
Zapalenia opon m.- rdz. ogółem	210	9,73	157	7,16
Zapalenia mózgu ogółem	14	0,65	27	1,23

WZW A	3	0,14	3	0,13
WZW B	79	3,66	131	5,97
WZW C	159	7,36	305	13,91
WZW B+C	2	0,05	8	0,36
WZW inne i nieokreślone	7	0,32	5	0,22
AIDS	19	0,88	10	0,45
Zakażenia HIV	60	2,78	28	1,27
Borelioza	264	12,23	120	5,47
Malaria	1	0,05	1	0,04
Świerzb	633	29,32	342	15,39
Toksoplazmoza	46	2,13	10	0,45
Dur brzuszny	-	-	1	0,04
Listerioza	1	0,05	1	0,04
Tężec	1	0,05	1	0,04
Choroba Creutzfeldta-Jacoba (CJD)	1	0,05	1	0,04
Inwazyjna choroba meningokokowa	19	0,88	27	1,23

ZATRUCIA POKARMOWE

W roku 2006 na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano ogółem 2002 przypadki (zapadalność 92,7) sporadycznych i zbiorowych zatruc pokarmowych oraz 1594 przypadki sporadycznych zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej, co daje łączną sumę 3596 przypadków chorobowych.

Zarejestrowano 1138 przypadków zatruc wywołanych przez chorobotwórcze pałeczki Salmonella (zapadalność - 52,7) - tab.1.

W porównaniu z rokiem 2005 nastąpiło zwiększenie ogólnej liczby przypadków zatruc pokarmowych, a tym samym zapadalność z 84,7 w roku 2005 wzrosła do 92,7 w roku 2006.

W porównaniu z rokiem wcześniejszym w roku 2006 liczba zatruc wywołanych przez pałeczki Salmonella uległa nieznacznemu zmniejszeniu (1172 przypadki w roku 2005 i 1138 przypadków w 2006). Zmniejszeniu również uległa liczba zatruc pokarmowych

bakteryjnych nie określonych z 660 w roku 2005 (zapadalność – 30,1) do 393 (zapadalność 18,2) w roku 2006.

Zatrucia i zakażenia pokarmowe o różnej etiologii zarejestrowane w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego wraz z wirusowymi zakażeniami jelitowymi zostały zebrane w tab.2.

W roku 2006 we wszystkich powiatach rejestrowane były zatrucia pokarmowe – salmonelozy. Salmonella była izolowana w ogniskach zatruc zbiorowych w 14 powiatach. Inne zatrucia bakteryjne o znanej etiologii wystąpiły na terenie 6 powiatów. Drobnoustroje, które wyizolowano to Shigella flexneri, Clostridium botulinum, Staphylococcus aureus. Staphylococcus aureus był czynnikiem etiologicznym 1 zatrucia zbiorowego.

W 2006 roku tylko w 3 powiatach (Człuchów, Kartuzy, Nowy Dwór Gd.) nie zarejestrowano zatruc pokarmowych bakteryjnych o nie ustalonej etiologii, 157 przypadków tych zachorowań wystąpiło w ogniskach zbiorowych.

9 przypadków zachorowań na włośnicę, w tym jedno ognisko masowe (5 osób - Lębork) zarejestrowano na terenie trzech powiatów: Gdynia, Kościerzyna, Lębork.

Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm miały miejsce na terenie trzech powiatów:

- do zatrucia grzybami doszło na terenie powiatów: bytowskiego i malborskiego. Chorowało 8 osób, z czego 7 (Bytów) - w ramach jednego ogniska zatrucia zbiorowego,
- sporadyczne zatrucie produktami morza wystąpiło na terenie powiatu nowodworskiego - chorowała 1 osoba.

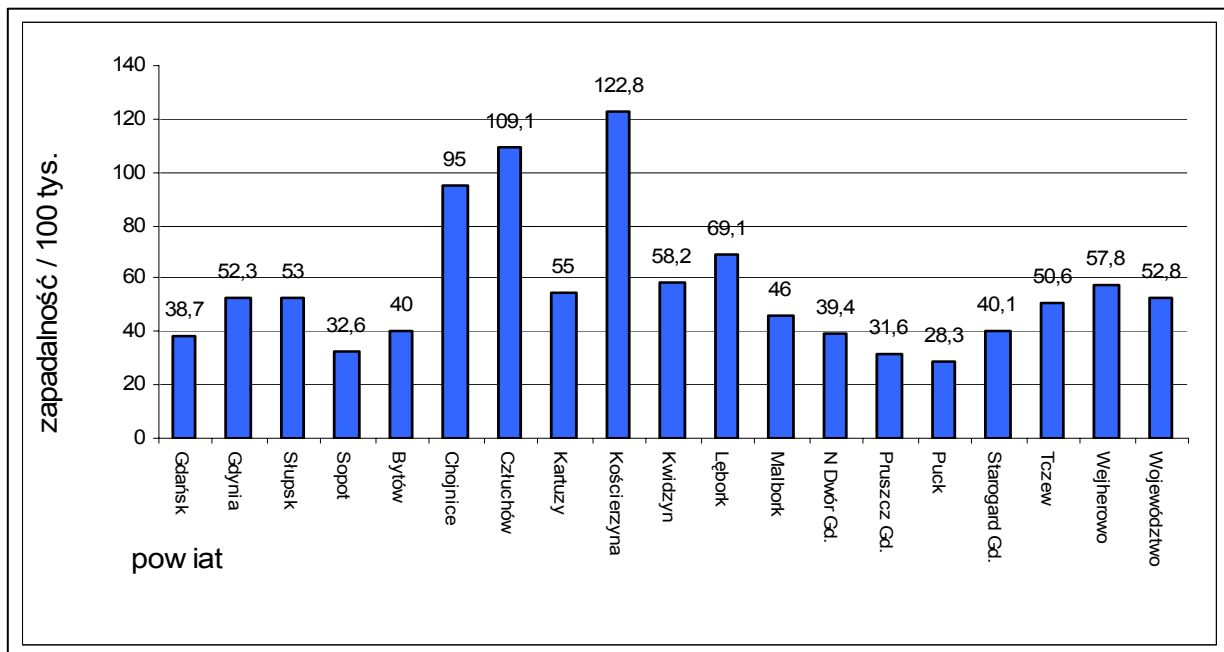
W 2006 roku w ramach zgłaszania ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych, zarejestrowano 5 ognisk zatruc masowych o charakterze zakażeń jelitowych wywołanych przez: E. coli biegunkotwórczą, inną i BNO, inne określone i nieokreślone zak. jelitowe oraz wirusowe zakażenia jelit o etiologii wirusowej. Wymienione ogniska zbiorowych zakażeń jelitowych zarejestrowano w nast. powiatach: Kartuzy (2 ogniska – 181 + 4 osoby), Kościerzyna (1 ognisko – 14 osób), Nowy Dwór Gd.(1 ognisko – 7 osób),

Puck (1 ognisko 17 osób) i Sopot (1 ognisko – 2 osoby).

Tabela 2. Zatrucia, zakażenia pokarmowe o różnej etiologii oraz zakażenia jelitowe zarejestrowane w 2006 roku w poszczególnych powiatach w woj. pomorskim

Stacja	Zatrucia pokarmowe-salmonelozy (A02.0)		Czerwonka bakteryjna (A03)		Inne bakteryjne zakażenia jelitowe: wywołane E coli biegunkotwórczą/inną i BNO/inne określone i nieokreślone (A04.0-2, A04.4, A04.7-9)		Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe: jadem kielbasianym, inne określone (A05.1, A05 3-8)		Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone (A05.9)		Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe: wywołane przez rotawirusy i inne wirusowe zakażenia jelit (A08.0, A08.2-5)		Włośnica (B75)		Zatrucia: grzybami/rybą, skorupiakiem, innymi prod. morza (T62.0, T61)	
	ogólna liczba zachorowań	w tym; l. zach. w ogniskach zbiorowych	ogólna liczba zachorowań	w tym: l. zach. w ogniskach zbiorowych	ogólna liczba zachorowań	w tym: l. zach. w ogniskach zbiorowych	ogólna liczba zachorowań	w tym: l. zach. w ogniskach zbiorowych	ogólna liczba zachorowań	w tym: l. zach. w ogniskach zbiorowych	ogólna liczba zachorowań	w tym: l. zach. w ogniskach zbiorowych	ogólna liczba zachorowań	w tym: l. zach. W ogniskach zbiorowych	ogólna liczba zachorowań	w tym: l. zach. w ogniskach zbior.
Gdańsk	177	3	0	0	30	0	1	0	87	12	235	0	0	0	0	0
Gdynia	132	12	1	0	24	0	0	0	20	19	278	0	2	0	0	0
Słupsk	101	13	1	0	119	0	1	0	134	20	108	0	0	0	0	0
Sopot	13	0	0	0	1	0	0	0	6	0	58	2	0	0	0	0
Bytów	30	2	0	0	0	0	0	0	5	0	99	0	0	0	7	7
Chojnice	87	77	0	0	0	0	0	0	28	28	64	0	0	0	0	0
Człuchów	62	6	0	0	2	0	0	0	0	0	91	0	0	0	0	0
Kartuzy	61	8	0	0	185	185	0	0	0	0	32	0	0	0	0	0
Kościerzyna	82	18	0	0	15	14	14	14	1	0	75	0	2	0	0	0
Kwidzyn	47	0	0	0	1	0	0	0	0	0	84	0	0	0	0	0
Lębork	44	2	0	0	1	0	0	0	4	0	90	0	5	5	0	0
Malbork	29	0	0	0	2	0	0	0	1	0	19	0	0	0	1	0
Nowy Dwór	14	2	0	0	2	0	0	0	0	0	26	7	0	0	1	0
Pruszcz Gd.	27	37	0	0	5	0	0	0	23	0	46	0	0	0	0	0
Puck	21	2	0	0	0	0	0	0	27	24	108	17	0	0	0	0
Stargard Gd.	49	8	0	0	4	0	2	0	34	32	15	0	0	0	0	0
Tczew	57	0	0	0	11	0	0	0	5	5	55	0	0	0	0	0
Wejherowo	105	53	0	0	2	0	3	2	18	17	137	0	0	0	0	0
Razem	1138	243	2	0	404	199	21	16	393	157	1620	26	9	5	9	7

W 2006 roku, w porównaniu z rokiem 2005, zwiększyła się liczba zatruc wywołanych przez salmonellę na terenie następujących powiatów: Gdynia, Chojnice, Człuchów, Kartuszy Kościerzyna, Kwidzyn, Malbork, Starogard Gd., Tczew, Wejherowo.

Wykres 1. Zatrucia pokarmowe – salmonelozy – zapadalność w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego w roku 2006.

W porównaniu z rokiem 2005, w ubiegłym roku liczba ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych uległa zmniejszeniu z 62 do 54.

Zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych obejmowały w 2006 roku łącznie 653 przypadki zachorowań. W roku 2005, 705 zachorowań związanych było z ogniskami masowymi.

W 2006 roku najwięcej ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych zarejestrowano na terenie działalności PSSE w Wejherowie (7). Stanowiło to 13,2% wszystkich ognisk masowych na terenie woj. pomorskiego (tab.3).

Tabela.3. Ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych zarejestrowane na terenie woj. pomorskiego w roku 2006.

Stacja	Liczba ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych	% ognisk zatruc zbiorowych o liczbie chorych mniejszej niż 4	% wszystkich ognisk zatruc zbiorowych zarejestrowanych na terenie woj. pomorskiego
Gdańsk	2	50	3,7
Gdynia	4	0	7,4
Słupsk	6	66,7	11,1
Sopot	1	100	1,8
Bytów	3	66,7	5,5
Chojnice	4	25	7,4
Człuchów	2	50	3,7
Kartuzy	4	0	7,4
Kościerzyna	5	40	9,2
Kwidzyn	-	-	-
Lębork	2	50	3,7
Malbork	-	-	-
Nowy Dwór Gd.	2	50	3,7
Pruszcz Gd.	3	66,7	5,5
Puck	4	25	7,4
Starogard Gd.	4	50	7,4
Tczew	1	0	1,8
Wejherowo	7	28,5	13,2
Razem	54	38,9	100

38,9 % zbiorowych ognisk na terenie województwa stanowiły takie, w których liczba chorych była mniejsza niż cztery. 33 ogniska liczyły 4 osoby lub więcej (w roku 2005 takich ognisk było 39).

Procentowy udział liczby zachorowań w ogniskach zbiorowych w odniesieniu do zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych o różnej etiologii na terenie województwa pomorskiego w latach 2002 - 2006 przedstawia tabela 5.

Odsetek przypadków zatruc salmonelozowych w ogniskach masowych wynosił w 2006 roku 27,1 %, a w roku 2005 – 47,1%.

Ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych, które wystąpiły na terenie woj. pomorskiego w roku 2006 można podzielić na zamknięte (14), rozsiane (1) i rodzinne(39).W zatruciach o charakterze zamkniętym zarejestrowano łącznie 442

przypadki zachorowań, w ogniskach rozsianych – 17 a w rodzinnych – 194 osób chorych (tab.6).

W porównaniu z rokiem 2005 zmniejszeniu uległa liczba ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych we wszystkich trzech środowiskach: zamkniętym z 20 do 14, rozsianym z 2 do 1 i rodzinnym z 40 do 39.

WIRUSOWE ZAPALENIA WĄTROBY

W roku 2006 liczba zachorowań na WZW A utrzymywała się na takim samym poziomie jak w roku 2005 (3 zachorowania). Natomiast prawie dwukrotny spadek liczby zachorowań w porównaniu z rokiem 2005 obserwowano w przypadku wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.

Najwyższe współczynniki zapadalności na WZW B zarejestrowano w roku 2006 w powiecie lęborskim (6,28), wejherowskim (5,50), bytowskim (5,31), słupskim (5,25) oraz na terenie Gdańska (5,24), najniższe w powiecie tczewskim (0,89) i puckim (1,35). Żadnego przypadku nie zarejestrowano na terenie powiatu chojnickiego i nowodworskiego.

W przypadku WZW C najwyższą zapadalność stwierdzono w Sopocie (12,55), Gdańsku (12,46), powiecie słupskim (12,07) i bytowskim (11,95). Żadnego przypadku WZW C nie zarejestrowano w powiecie człuchowskim i wejherowskim.

KRZTUSIEC

W roku 2006 nastąpiło zmniejszenie liczby zgłoszonych zachorowań prawie o 75% w porównaniu z rokiem 2005. Zarejestrowano 14 przypadków zachorowań (zapadalność 0,65). W roku 2005 zgłoszono 99 zachorowań (zapadalność 4,51).

Najwyższe współczynniki zapadalności stwierdzono w roku 2006 w powiecie człuchowskim (1,76), w Gdyni (1,58) oraz w powiecie wejherowskim (1,10) i chojnickim (1,09). Żadnego przypadku krztuśca nie zarejestrowano w powiatach: słupskim, bytowskim, kartuskim, kościerskim, kwidzyńskim, lęborskim, malborskim, nowodworskim, gdańskim, puckim oraz w Sopocie.

ŚWINKA

W 2006 roku, w porównaniu z rokiem 2005 nastąpił około 5-krotny spadek liczby zachorowań na świnkę na terenie województwa pomorskiego. Liczba zachorowań zmniejszyła się z 1171 do 231, co związane jest z końcem okresu wyrównawczego.

W roku 2006 najwyższe współczynniki zapadalności stwierdzono na terenie powiatu człuchowskiego (47,53) i lęborskiego (20,42). Najniższą zapadalność zarejestrowano w powiecie starogardzkim (2,46).

ZAPOBIEGANIE WŚCIEKLIŹNIE

Ogółem w województwie pomorskim w 2006 roku zaszczepiono przeciw wściekliznie 510 osób, w większości pokąsanych przez bezpańskie lub źle pilnowane psy (363 osób), koty (96 osób). W 51 przypadkach szczepienia były podjęte po narażeniu na kontakt z innymi zwierzętami.

Zachorowań na wściekliznę wśród zwierząt na terenie województwa pomorskiego w 2006 roku nie zarejestrowano.

BORELIOZA

Występowaniu boreliozy sprzyja obecność na terenie województwa dużych obszarów leśnych będących siedliskiem kleszczy i zakażenie tych stawonogów drobnoustrojem *Borrelia burgdorferi* stwierdzane w badaniach naukowych. W 2006 roku zarejestrowano 264 zachorowań, natomiast w 2005 roku było ich 125.

Najwyższą zapadalność na boreliozę zanotowano w : Sopocie (32,62), Gdyni (24,56) oraz w powiecie kartuskim (21,04). Najniższą zapadalność zarejestrowano w powiecie lęborskim (3,14) i chojnickim (3,28).

TOKSOPLAZMOZA

W 2006 roku w porównaniu z rokiem 2005 nastąpił prawie 5-krotny wzrost liczby zachorowań na toksoplazmozę, z 10 do 46. Prawdopodobnie ma to związek z obserwowaną większą ilością przeprowadzanych badań w kierunku nosicielstwa u kobiet w ciąży.

Najwyższą zapadalność zarejestrowano w powiecie: nowodworskim (33,8) i kwidzyńskim (24,78). Natomiast najniższą zapadalność obserwowano w: Gdańsku (0,22), Gdyni (0,79) oraz w powiecie kartuskim (0,91). Żadnych przypadków zachorowań nie zarejestrowano w: powiecie bytowskim, człuchowskim, gdańskim, puckim, starogardzkim, tczewskim, wejherowskim oraz w Sopocie.

INWAZYJNA CHOROBA MENINGOKOKOWA

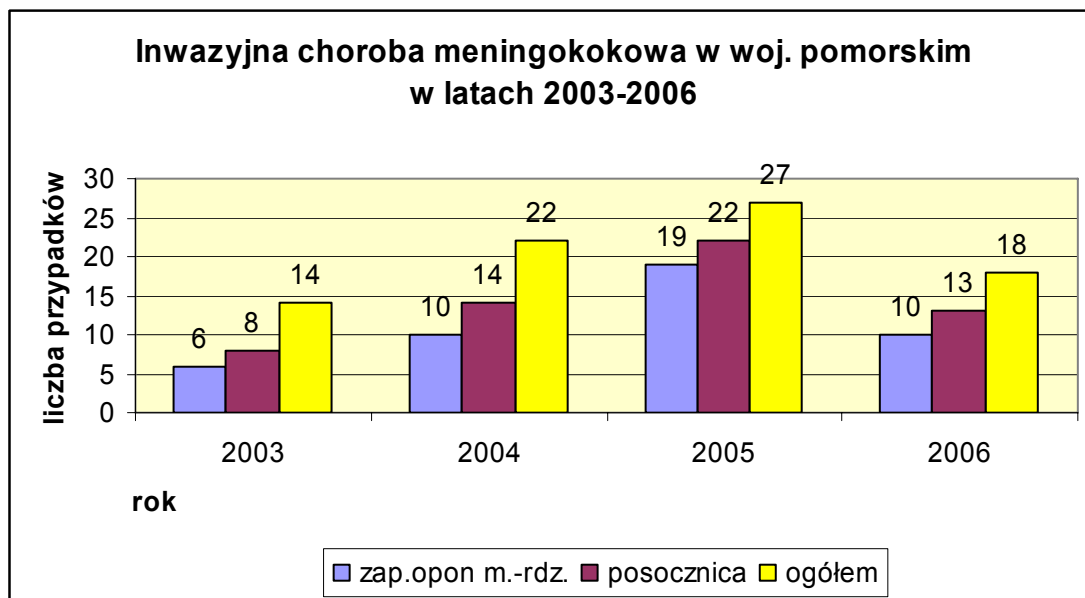
W województwie pomorskim nadzór nad inwazyjną chorobą meningokokową prowadzony jest zgodnie z zasadami postępowania rekomendowanymi przez Krajowy Ośrodek Referencyjny ds. Diagnostyki Bakteryjnych Zakażeń Ośrodkowego Układu Nerwowego (KOROUN).

W każdym przypadku zgłoszenia zachorowania na zapalenie mózgu, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych lub posocznicę o etiologii meningokokowej wdrażane są procedury mające na celu kompleksowe opracowanie ogniska. Prowadzone było dochodzenie epidemiologiczne obejmujące wywiad, pobranie wymazów z jamy nosowo-gardłowej od osób z otoczenia chorego oraz wdrożenie u tych osób chemioprophylaktyki.

W związku ze wzrostem liczby zgłaszanych przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku wydał w 2004 roku Zarządzenie w sprawie określenia rejonów działania laboratoriów mikrobiologicznych, procedur pobierania, przechowywania i transportu próbek z zakresu mikrobiologii lekarskiej, które ujednoliciło sposób opracowywania ognisk na terenie woj. pomorskiego.

W latach 2003 – 2005 na terenie woj. pomorskiego notowano systematyczny wzrost liczby zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową (Wykres nr 1). W roku 2003 zarejestrowano łącznie 14 przypadków, z czego u 6 chorych rozpoznano zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, a u 8 osób posocznicę meningokokową. W 2004 zgłoszono 22 zachorowania, z czego w 12 przypadkach była to posocznica meningokokowa, w 8 zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych a u 2 chorych posocznica oraz zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Natomiast w 2005 roku zanotowano 27 przypadków zachorowań na chorobę meningokokową - 10 przypadków posocznicy meningokokowej, 6 przypadków zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych oraz 11 przypadków zachorowań na posocznicę + zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

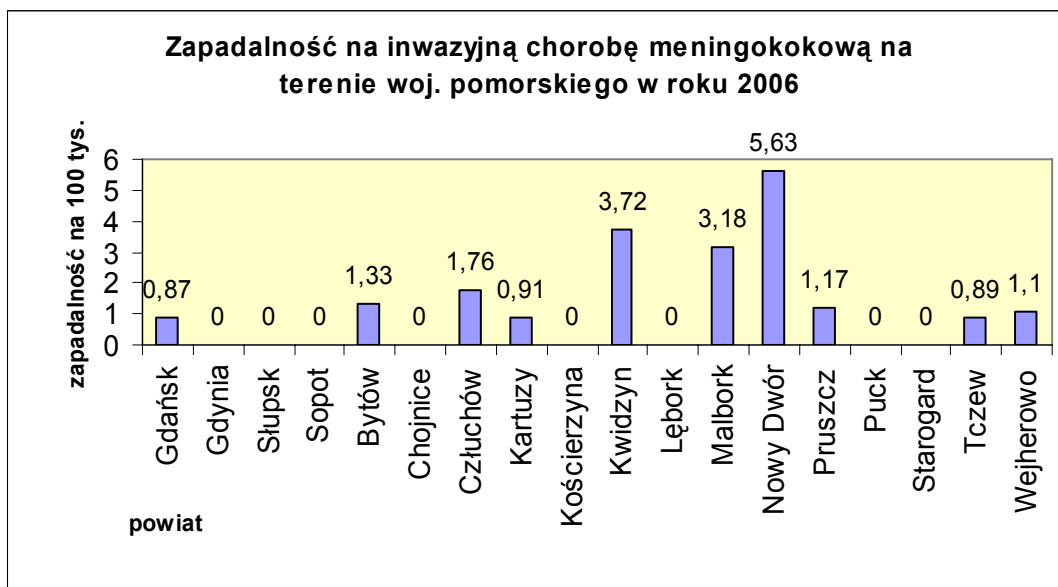
W roku 2006 odnotowano spadek liczby zachorowań – zarejestrowano 18 przypadków, z czego u 5 chorych rozpoznano zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, u 8 osób posocznicę meningokokową oraz 5 osób, u których wystąpiło zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wraz z posocznicą.

Wykres 1.

* „ogółem” nie stanowi sumy zapaleń opon i posocznicy, ponieważ u części chorych rozpoznano jednocześnie obydwie postacie inwazyjnej choroby meningokokowej

W roku 2006 najwyższą zapadalność na inwazyjną chorobę meningokokową zarejestrowano w powiecie nowodworskim (5,63), kwidzyńskim (3,72), malborskim (3,18). Pojedyncze przypadki zachorowań zanotowano w powiatach: człuchowskim (1,76), bytowskim (1,37), gdańskim - PSSE Pruszcz Gdański (1,17), wejherowskim (1,10), kartuskim (0,91), tczewskim (0,89) i w Gdańsku (0,87) - powiat grodzki. Żadnego przypadku IChM nie zarejestrowano w Gdyni, Słupsku, Sopocie, powiecie kościerskim, bytowskim, puckim, starogardzkim.

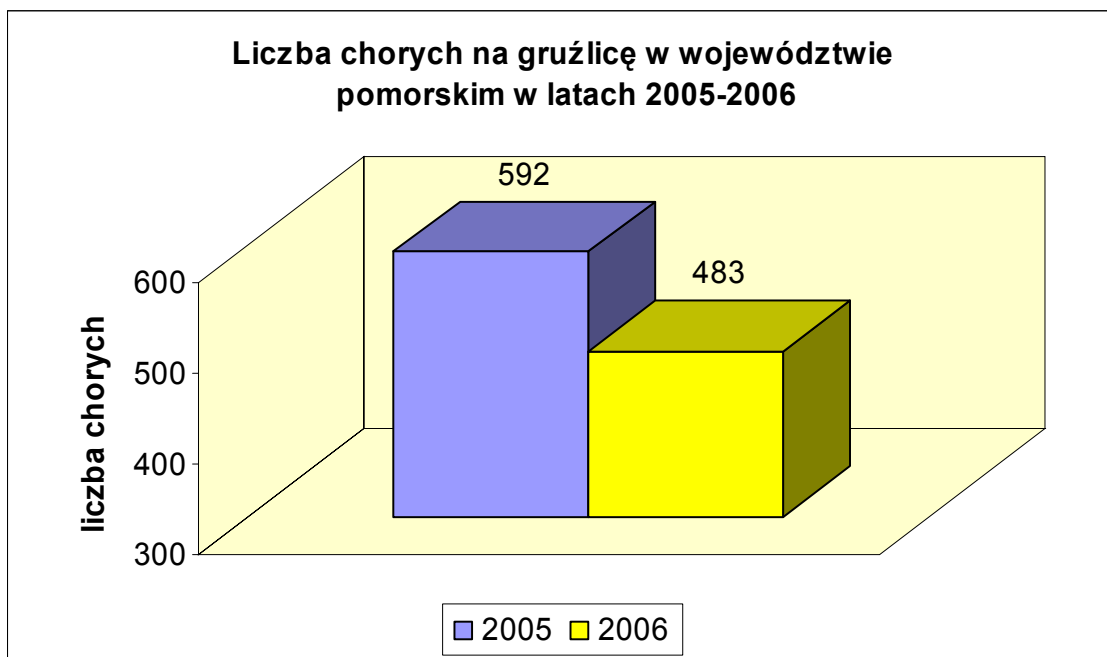
Wykres 2.

ZAKAŻENIA HIV I ZACHOROWANIA NA AIDS

W 2006 roku zakażenie wirusem HIV wykryto na terenie województwa pomorskiego u 60 osób (48 mężczyzn i 12 kobiet). Rozpoznano 19 przypadków zachorowań oraz stwierdzono 2 zgony z powodu AIDS.

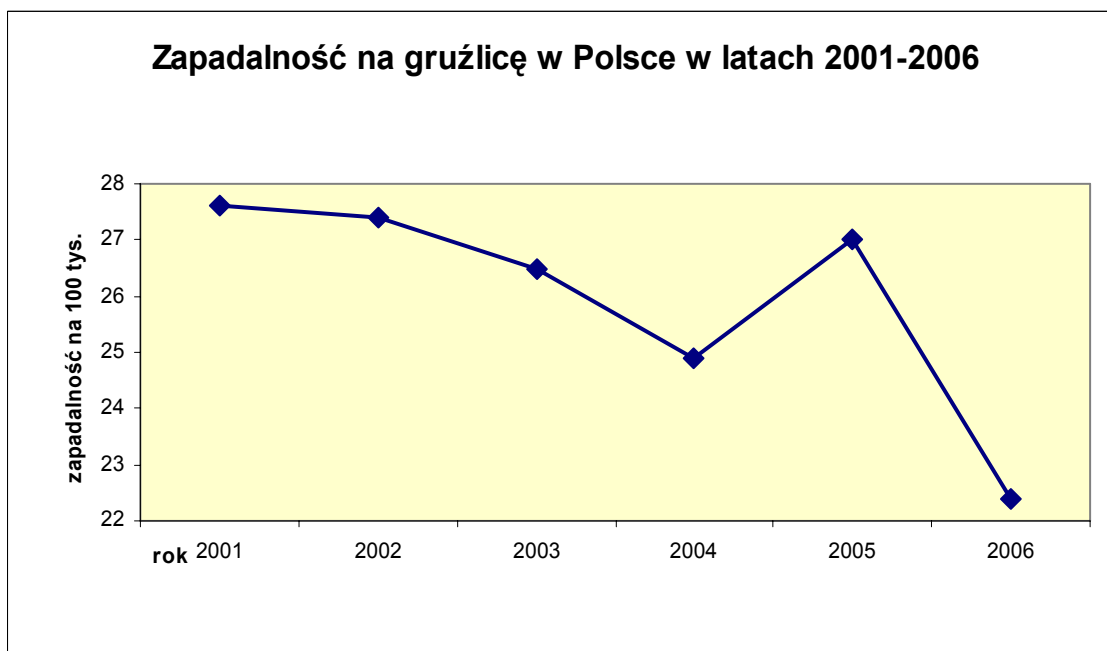
GRUŻLICA

W roku 2006 w woj. pomorskim, podobnie jak w poprzednich latach, rejestracją zachorowań na gruźlicę oraz sprawozdawczością zajmowało się Pomorskie Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku otrzymywała sprawozdania kwartalne i roczne.

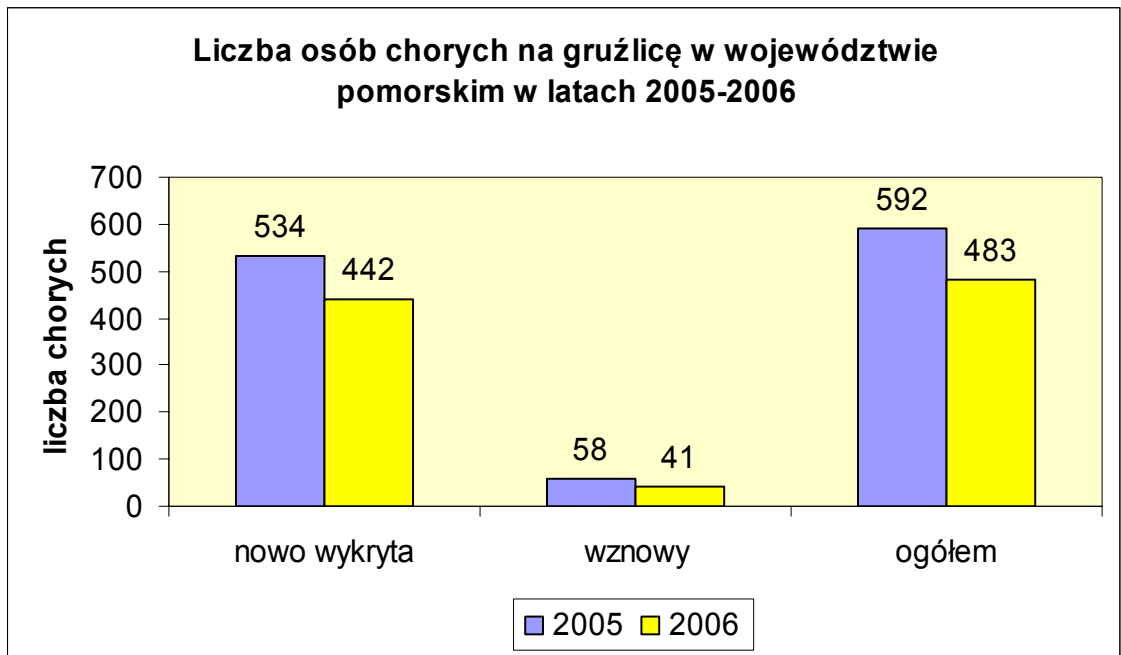
Wykres 1.

W roku 2006 zarejestrowano 483 zachorowania na gruźlicę w województwie pomorskim. Dla porównania w 2005 roku zanotowano 592 przypadków. Liczby chorych ilustruje wykres nr 1.

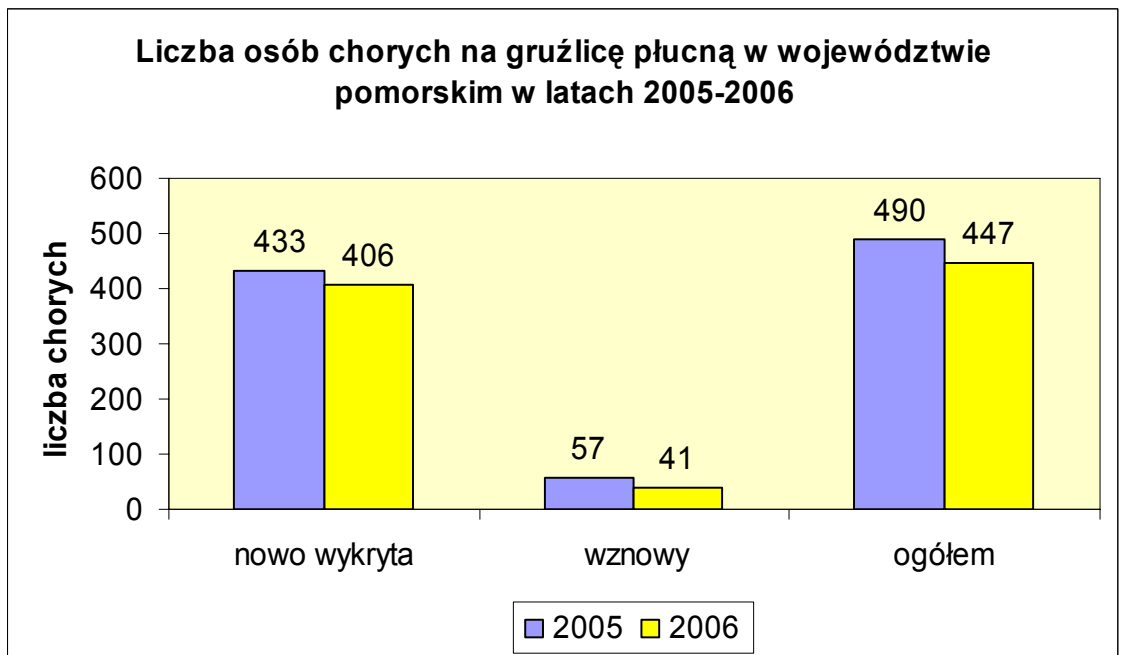
Wykres 2.

Na wykresie nr 2 przedstawiona jest zapadalność na gruźlicę (na 100 tys. mieszkańców) w województwie pomorskim, w poszczególnych latach, począwszy od 2001 roku. Na przestrzeni lat 2001-2006 zapadalność zmieniała się od 28,1 – 22,37.

Wykres 3.

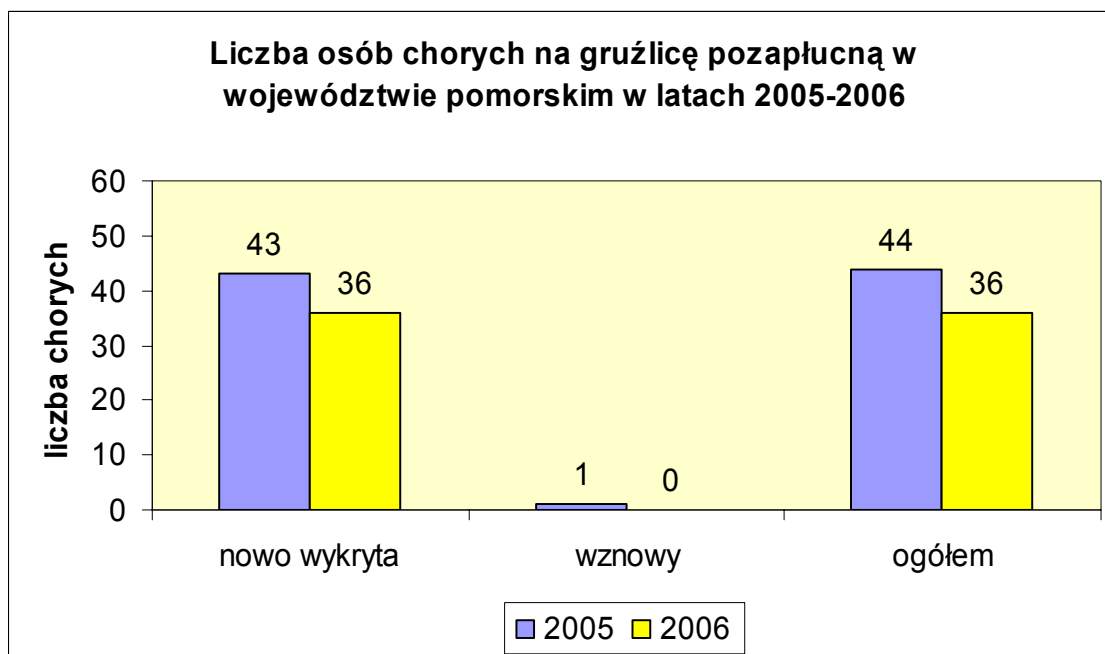
Na wykresie nr 3 przedstawiona jest liczba osób chorych na gruźlicę zarejestrowana w latach 2005 i 2006 z podziałem na liczbę przypadków nowo wykrytej gruźlicy oraz wznów. Zdecydowaną większość zachorowań stanowiły przypadki nowo wykryte.

Wykres 4.

Wśród osób chorych na gruźlicę płucną, zarówno w roku 2005, jak i 2006 zarejestrowano znacznie więcej przypadków nowo wykrytych. Zanotowano jedynie pojedyncze wznowy. w/w sytuację ilustruje wykres nr 4.

Wykres 5.

Na wykresie nr 5 przedstawiona została liczba osób chorych na gruźlicę pozapłucną zarejestrowaną w województwie pomorskim w latach 2005-2006. W 2005 roku nie zanotowano ponownych zachorowań na gruźlicę pozapłucną, natomiast w roku 2006 wystąpiła jedna wznowa.. W 2006 roku zarejestrowano nieco niższą liczbę zachorowań na gruźlicę pozapłucną w woj. pomorskim w porównaniu z rokiem 2005.

Ocena Stanu Sanitarnego Obiektów Lecznictwa Zamkniętego
województwa pomorskiego za 2006 rok

Pion Epidemiologii Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w roku 2006 sprawował nadzór nad 47 obiektami lecznictwa zamkniętego.

Zakłady Lecznictwa Zamkniętego województwa pomorskiego

1. Akademickie Centrum Kliniczne Szpital Akademii Medycznej w Gdańsku ul. Dębinki 7 (1303 ł.et.)
2. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku ul. Nowe Ogrody 1-6 (688 ł.et.)
3. Szpital Specjalistyczny Św. Wojciecha Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gdańsku Al. Jana Pawła II 50 (678 ł.et.)
4. Pomorskie Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku ul. Smoluchowskiego 18 (281 ł.et.)
5. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. Prof. Tadeusza Bilikiewicza w Gdańsku ul. Srebrniki 1 (378 ł.et.)
6. Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem Szpital Dziecięcy w Gdańsku – Oliwie ul. Polanki 119 (178 ł. et.)
7. Zespół Opieki Zdrowotnej dla Szkół Wyższych w Gdańsku Al. Zwycięstwa 30 (70 ł.et.)
8. Szpital „ SWISSMED” Centrum Zdrowia w Gdańsku ul. Wileńska 44 (45 ł.et.)
9. Szpital Aresztu Śledczego w Gdańsku ul. Kurkowa 12 (67 ł.et.)
10. Wojewódzki Zespół Reumatologiczny Sopot ul. Grunwaldzka 1/3 (165 ł.et.)
11. Dom Hospicyjny „Caritas” im. św. Józefa Sopot Al. Niepodległości 632 (24 ł.et.)
12. Szpital Morski im. PCK w Gdyni ul. Powstania Styczniowego 1 (433 ł.et.)
13. Szpital Miejski im Brudzińskiego ul. Radtkego 1 (382 ł.et.)
14. Akademickie Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Akademii Medycznej w Gdańsku, Gdynia ul. Powstania Styczniowego 9B (101 ł.et.)

15. „CLINICA MEDICA” Wielospecjalistyczna Klinika Zabiegowa w Gdyni ul. Mireckiego (22 ł. et.)
16. Szpital Specjalistyczny im. Ceynowy w Wejherowie ul. Jagielskiego 10 (541 ł.et.)
17. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital im. Franciszka Żaczka w Pucku ul. 1 Maja 13 (131 ł.et.)
18. Szpital Powiatowy Tczew ul. 30-go Stycznia 57 ,ul. Paderewskiego 11 (245 ł.et.)
19. Szpital Rehabilitacyjny i Opieki Długoterminowej Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tczewie ul. 1 go Maja 20 (63 ł.et.)
20. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Ogólny w Malborku ul. Słowackiego 71/73 (162 ł.et.)
21. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Miejski w Sztumie ul. Reja 12 (272 ł.et.)
22. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowym Dworze Gdańskim ul. Dworcowa 12 (47 ł.et.)
23. Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie ul. Piechowskiego 36 (419 ł.et.)
24. Szpital Powiatowy im. dr A. Majkowskiego w Kartuzach ul. F. Ceynowy 7 (160 ł.et.)
25. Gdańskie Centrum Rehabilitacji w Dzierżąźnie ul. Szpitalna 36 (245 ł.et.)
26. Specjalistyczny Szpital św. Jana w Starogardzie Gdańskim ul. Balewskiego 1 (309 ł. et.)
27. Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Starogardzie Gdańskim ul. Skarszewska 7 (832 ł.et.)
28. Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Starogardzie Gdańskim ul. Skarszewska 7 (70 ł.et.)
29. Szpital Powiatu Bytowskiego Bytów ul. Lęborska 13 (259 ł.et.)
30. Niepubliczny Zakład Opieki Długoterminowej – Zakład Opiekuńczo – Lecznicy Miastko ul. Wybickiego 30 (42 ł.et.)
31. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej 66-470 Kostrzyń nad Odrą ul. Naruszewicza 6 „Stacja Dializ” Miastko ul. Wybickiego 30 (9 ł.et.)
32. Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki

- Zdrowotnej „SON” w Słupsku Oddział Psychiatryczny Miastko ul. Wybickiego 30 , Bytów ul. Lęborska 13 (59 ł.et.)
33. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICA” w Słupsku Oddział Reumatologiczny Miastko ul. Wybickiego 30 (25 ł. et.)
  34. Niepubliczny Zakład Rehabilitacji „REMEDIUM” Oddział Rehabilitacyjny Miastko ul. Wybickiego 30 (25 ł. et.)
  35. Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SON” w Słupsku Oddział Opiekuńczo – Lecznicy Psychiatryczny Bytów ul. Lęborka 13
  36. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Człuchów ul. Szczecińska 31 (207 ł. et.)
  37. Szpital Zakładu Karnego w Czarnem ul. Pomorska 1 (59 ł.et.)
  38. Niepubliczny Zakład Lecznictwa Zamkniętego „Zdrowie” w Kwidzynie ul. Hallera 25 (176 ł.et.)
  39. Szpital Specjalistyczny w Prabutach ul. Kuracyjna 30 (204 ł.et.)
  40. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum Psychiatrii” – Szpital Psychiatryczny w Prabutach ul. Kuracyjna 30 (60 ł.et.)
  41. Szpital Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku ul. Węgrzynowicza 13 (306 ł.et.)
  42. Szpital Specjalistyczny im.J.K. Łukowicza w Chojnicach ul. Leśna 10 (380 ł.et.)
  43. Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mawiko” Ośrodek Leczenia Nerwic ul. Leśna 8 Chojnice (30 ł.et.)
  44. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicor” Hospicjum Zwiastowania NMP ul. Strzelecka 89 Chojnice (15 ł.et.)
  45. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku ul. Prof. Lotha 26 (626 ł.et.)
  46. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej -Słupsk ul. Morcinka 20 z filią w Lubuczewie (50 ł.et.)
  47. Klinika „SALUS” w Słupsku ul. Zielona 8 (18 ł.et.)

Przeprowadzono ogółem 1168 kontroli (w tym 50 rekontroli) obiektów lecznictwa zamkniętego obejmujących zagadnienia sterylizacji, dezynfekcji, stanu technicznego, funkcjonalności oraz przestrzegania zasad reżimu sanitarnego w zakresie zwalczania zakażeń szpitalnych.

W 2006 roku wydano 49 decyzji administracyjnych dotyczących głównie remontów i modernizacji oddziałów, sterylizatorni, bloków operacyjnych.

Nałożono 35 decyzji płatniczych na sumę 3555,27 zł i 3 mandaty na kwotę 1200,0zł.

Na terenie województwa pomorskiego funkcjonuje 9 Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych, zlokalizowanych w :

- Akademickim Centrum Klinicznym Szpitala Akademii Medycznej w Gdańsku (11 łóżek etatowych)
- Pomorskim Centrum Traumatologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku (13 łóżek)
- Szpitalu Miejskim im. J. Brudzińskiego w Gdyni (11 łóżek)
- Szpitalu Specjalistycznym w Wejherowie (3 łóżka)
- Szpitalu Specjalistycznym w Kościerzynie (7 łóżek)
- Szpitalu Powiatowym im. dr. A. Majkowskiego w Kartuzach (6 łóżek)
- Szpitalu Powiatowym w Kwidzynie (9 łóżek)
- Szpitalu Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku (5 łóżek)
- Szpitalu Specjalistycznym im. J.K. Łukowicza w Chojnicach (9 łóżek)

Szpitalny Oddział Ratunkowy Pomorskiego Centrum Traumatologii Wojewódzkiego Szpitala im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku 14. lipca 2006r. otrzymał decyzję Wojewody Pomorskiego znak ; PCZPG/R5215/IRM-5/06 o włączeniu jednostki do systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego.

W trakcie organizacji jest Szpitalny Oddział Ratunkowy w Szpitalu Specjalistycznym św. Wojciecha w Gdańsku-Zaspie.

Na terenie województwa pomorskiego działa 11 Stacji Dializ

1. Stacja Dializ Akademickiego Centrum Klinicznego Szpitala Akademii Medycznej w Gdańsku (Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych Oddział Hemodializ; Klinika Nefrologii Dziecięcej)
2. Stacja Dializ Szpitala Specjalistycznego im. Św. Wojciecha w Gdańsku

3. NZOZ Stacja Dializ International Nephrology Center Poland Sp. z o. o. w Wejherowie
4. Stacja Dializ Szpitala Morskiego im. PCK w Gdyni
5. Stacja Dializ Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku
6. Stacja Dializ Szpitala Specjalistycznego w Kościerzynie
7. Centrum Usług Medycznych „Dializa” NZOZ Kostrzyń nad Odrą sp. z o. o. Stacja Dializ Miastko
8. NZOZ Centrum Dializ Fresenius Nephro Care Stacja Dializ Nr 3 w Kwidzynie
9. Stacja Dializ Szpitala Specjalistycznego im. J.K. Łukowicza w Chojnicach
10. NZOZ Stacja Dializ „GAMBRO” w Starogardzie Gdańskim
11. Stacja Dializ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Słupsku

Stan techniczny szpitali jest zróżnicowany. W większości z nich przeprowadza się bieżące prace remontowe i modernizacyjne, polepszające warunki sanitarno-higieniczne w budynkach szpitalnych, a polegające głównie na odnawianiu powłok malarskich, wymianie tynków, podłóg, stolarki okiennej i drzwiowej.

W szczególnie złym stanie technicznym znajdują się :

- Klinika Nefrologii Transplantologii i Chorób Wewnętrznych, Klinika Nefrologii Dziecięcej, Klinika Chirurgii Szcękowej, Izba Przyjęć i Wypisów Kliniki Położnictwa i Kliniki Ginekologii Akademickiego Centrum Klinicznego Szpitala Akademii Medycznej w Gdańsku.
- Oddział Intensywnej Terapii, Anestezjologii, Oddział Niemowlęcy, Oddział Ortopedii „A” Pomorskiego Centrum Traumatologii Szpitala Wojewódzkiego im. Kopernika w Gdańsku.

- Oddziały - Interny I,II, Otolaryngologii, Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Okulistyczny, Chirurgiczny, Urazowo-Ortopedyczny, Zakład Rehabilitacji Szpitala Specjalistycznego św. Wojciecha w Gdańsku.
- Oddział Dziecięcy, Sterylizatornia Szpitala Miejskiego im. Brudzińskiego w Gdyni
- Oddział Wewnętrzny, Pulmonologiczny, Szpitala Morskiego im. PCK w Gdyni
- Oddział Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej, Oddział Gruźlicy i Chorób Płuc, Oddział Ortopedii i Traumatologii Szpitala Specjalistycznego w Wejherowie.
- Oddział Chirurgiczny, Ginekologiczny, Oddział Intensywnej Opieki Medycznej Szpitala Ogólnego w Malborku.
- Oddział Chirurgiczny, Laryngologiczny, Ginekologiczny, Położniczy Szpitala Miejskiego w Sztumie.
- Oddział Ginekologii, Ortopedii i Traumatologii Szpitala w Lęborku.
- Sterylizatornia – w NZOZ „Zdrowie” Szpitalu Powiatowym w Kwidzynie
- Zespół Operacyjny Szpitala Powiatowego im. dr. A. Majkowskiego w Kartuzach.
- Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Słupsku.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wystawili decyzje administracyjne w celu wyegzekwowania poprawy stanu technicznego na oddziałach szpitalnych o złym stanie technicznym. Egzekwowanie przez Państwową Inspekcję Sanitarną poprawy

stanu technicznego w placówkach napotyka jednak na trudności z powodu złej kondycji finansowej szpitali.

W 2006 roku przeprowadzono prace remontowo – modernizacyjne uzyskując poprawę warunków techniczno-sanitarnych na następujących oddziałach:

- Klinika Pediatrii Onkologii Hematologii Dziecięcej – Oddział Patologii Wieku Niemowlęcego , Zakład Rehabilitacji ACK AM w Gdańsku
- Oddział Otolaryngologii Dorosłych Pomorskiego Centrum Traumatologii Szpital Wojewódzki w Gdańsku obiekt przy ul. Nowe Ogrody 1-6
- Oddział Ortopedii , punkt przyjęć pacjentów, poradnie specjalistyczne Pomorskiego Centrum Traumatologii Szpital Wojewódzki w Gdańsku obiekt przy ul. Powstańców Warszawskich 1-2
- Oddział II, Zakład Opiekuńczo – Leczniczy Pomorskiego Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy ul. Smoluchowskiego 18
- Oddział Pulmonologii, częściowo Oddział Chirurgii Onkologicznej Szpitala Morskiego im. PCK w Gdyni
- Laboratorium, część Oddziału Rehabilitacji Szpitala Miejskiego im. J. Brudzińskiego w Gdyni ul. Wójta Radkego 1
- Blok Operacyjny, Izba Przyjęć Położnicza, Oddział Położnictwa , Noworodki i Wcześniaki Szpitala Miejskiego PCK w Gdyni ul. Powstańców Warszawskich 1
- Oddział Urologii i Neurologii, Oddział Ratunkowy Szpitala Specjalistycznego w Wejherowie ul. Jagalskiego 10
- Część Oddziału Dziecięcego i Neurologicznego Szpitala św. Jana w Starogardzie Gdańskim

- Oddział XXII Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Starogardzie Gdańskim
- Część Oddziału Chirurgii Szpitala Powiatowego w Kwidzynie NZOZ „Zdrowie” ul. Hallera 31
- Sterylizatornia, pracownia endoskopowa Szpitala Powiatu Bytowskiego Bytów ul. Lęborska 13; Oddział Wewnętrzny, pracownia RTG, pracownia endoskopii Szpitala Powiatu Bytowskiego w Miastku
- Dział Rehabilitacji Oddziału Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej, Izba Przyjęć Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Słupsku
- Oddział Dziecięcy SPZOZ Szpital im. F. Żaczka w Pucku
- Oddział Dziecięcy Szpitala Powiatowego w Tczewie

Stan sanitarny i reżim higieniczny w szpitalach nie budził większych zastrzeżeń.

W przypadku stwierdzenia rażących nieprawidłowości natury higienicznej nakładano mandaty i w trybie natychmiastowym egzekwowano poprawę warunków sanitarnych. Bieżąca czystość w obiektach szpitalnych jest dobra.

W części obiektów utrzymaniem porządku i czystości zajmują się firmy usługowe, a w części zespół higieny szpitalnej złożony z pracowników szpitala.

W ramach nadzoru nad procesami dezynfekcji sprawdza się, czy w zakładach opieki zdrowotnej używane są środki dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania, czy środek do dezynfekcji został właściwie dobrany, a jego stężenie robocze, czas użytkowania roztworu roboczego i czas dezynfekcji są prawidłowe.

Dezynfekcja sprzętu, narzędzi, urządzeń sanitarnych, powierzchni w szpitalach prowadzona jest prawidłowo. Podczas kontroli stwierdzono dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych wśród pracowników odpowiedzialnych za tę czynności.

Na terenie województwa pomorskiego funkcjonuje 16 komór dezynfekcyjnych, w tym 14 znajduje się w szpitalach. Ich stan techniczny jest dobry, bądź dostateczny.

Na terenie województwa pomorskiego w lecznictwie zamkniętym Centralne Sterylizatornie działają w:

- Szpitalu Specjalistycznym św. Wojciecha w Gdańsku,
- Szpitalu Specjalistycznym w Kościerzynie,
- Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Chojnicach.
- Akademickim Centrum Klinicznym Szpitalu Akademii Medycznej w Gdańsku
- Szpitalu Specjalistycznym im. Ceynowy w Wejherowie
- Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Słupsku

Sterylizatornia spełniająca wymogi stawiane Centralnej Sterylizatorni zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładów opieki zdrowotnej to Centralna Sterylizatornia Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Słupsku.

W wielu szpitalach trwają prace remontowe i modernizacyjne mające na celu pozyskanie dla potrzeb sterylizatorni pomieszczeń spełniających funkcję brudnej, czystej i sterylnej części, oraz łączące te części śluzy fartuchowo – umywalkowe.

We wszystkich sterylizatorniach prowadzona jest na bieżąco kontrola aparatury sterylizującej, wyniki jej tworzą dokumentację udostępnianą Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas kontroli.

Cała aparatura sterylizująca znajdująca się w województwie pomorskim jest systematycznie kontrolowana. Pracownicy pionów epidemiologii w 2006 roku przeprowadzili 241 kontroli sterylizacji w obiektach lecznictwa zamkniętego.

Prowadzi się kontrolę fizyczną, chemiczną i biologiczną. Wskaźniki biologiczne oceniające skuteczność procesów sterylizacji używane są najczęściej raz w tygodniu, bądź zgodnie z zaleceniami PZH raz w miesiącu.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zastosowali 770 testów do kontroli biologicznej procesów sterylizacji.

Aparaty na tlenek etylenu kontroluje się testami biologicznymi podczas każdego procesu sterylizacji. Aparaty te umieszczane są w osobnych pomieszczeniach.

Stan techniczny aparatury sterylizującej na ogół jest dobry. Stary sprzęt jest sukcesywnie wycofywany z placówek służby zdrowia.

W szpitalach województwa pomorskim znajduje się ogółem 175 aparatów sterylizujących w tym :

- 147 to autoklawy
- 14 sterylizatory niskotemperaturowe na tlenek etylenu
- 3 sterylizatory niskotemperaturowe na formaldehyd
- 2 sterylizatory plazmowe
- 9 - sterylizatory na suche, gorące powietrze- wyłącznie w aptekach i laboratoriach szpitalnych.

Materiał medyczny do sterylizacji pakowany jest zgodnie z przyjętymi standardami w rękawy, torebki papierowe, papierowo – foliowe, włókninę lub papier, bądź kontenery do dużych zestawów. Do transportu materiałów sterylnych na oddziały służą specjalnie przeznaczone do tego celu wózki.

Dezynsekcje i deratyzacje na terenie szpitali wykonywane są przez dezynfektorów szpitalnych lub zakłady usługowe DDD zgodnie z potrzebami.

W związku z koniecznością dostosowania zakładów opieki zdrowotnej do wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2005 r. i Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładów opieki zdrowotnej, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku dotychczas pozytywnie zaopiniował 20 projektów dostosowawczych i wydał 20 postanowień dla szpitali:

1. Centrum Zdrowia Swissmed Gdańsk.
2. Wojewódzki Zespół Reumatologiczny w Sopocie.
3. Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej „Medica” Słupsk.
4. Centrum Usług Medycznych „Dializa” Kostrzyń n/Odrą /Miastko/.
5. Niepubliczny Zakład Rehabilitacyjny „REMEDIUM” w Miastku.
6. Szpital Specjalistyczny im. J.K. Łukowicza w Chojnicach.
7. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum Psychiatrii” z siedzibą w Malborku /Prabuty/.
8. Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SON” w Słupsku /oddział w Miastku/.
9. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Malborku.
10. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Kwidzynie.
11. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Janusza Korczaka w Słupsku.
12. Zakład Opieki Zdrowotnej Zakładu Karnego w Czarnem.
13. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Słupsku.
14. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicor” w Chojnicach.
15. Zespół Opieki Zdrowotnej w Tczewie
16. Gdańskie Centrum Rehabilitacji w Dzierżążnie.
17. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital im. F. Żaczka w Pucku.
18. Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MAWIKO” Ośrodek Leczenia Nerwic w Chojnicach.
19. Szpital Powiatowy im. Aleksandra Majkowskiego w Kartuzach.
20. Szpital Specjalistyczny w Prabutach.

- 2 Postanowienia aneksu:

1. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lęborku – dotyczy pomieszczeń pralni szpitalnej.
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Kwidzynie – korekta terminów.

We szpitalach województwa pomorskiego istnieją powołane przez dyrektorów zespoły i komitety ds. kontroli zakażeń szpitalnych.

Kompetencje członków zespołów i komitetów określone są odpowiednimi zarządzeniami dyrektora lub zatwierdzonym regulaminem pracy.

We wszystkich szpitalach zatrudnione są pielęgniarki epidemiologiczne wchodzące w skład zespołów ds. kontroli zakażeń szpitalnych. Liczba pielęgniarek epidemiologicznych uzależniona jest od specyfiki szpitala. W większości zakładów na jedną pielęgniarkę przypada ustawowa liczba 250 łóżek szpitalnych.

Działalność zespołów ds. kontroli zakażeń szpitalnych polega głównie na tworzeniu procedur służących zapobieganiu zakażeniom, wdrażaniu ich w praktykę szpitalną, szkoleniu personelu medycznego z ich znajomości, monitorowaniu i rejestracji stwierdzonych zakażeń oraz szkoleniu personelu placówki w zakresie kontroli i rozpoznawania zakażeń zakładowych.

Zespoły ds. kontroli zakażeń zakładowych ze wszystkich szpitali województwa pomorskiego sporządziły półroczne i roczne raporty za 2006 rok o zakażeniach zakładowych i patogenach alarmowych, przedłożyły je kierownikom placówek, a roczne raporty przekazano właściwym Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym.

Planowanie, ocena i analizowanie skuteczności realizowanego programu kontroli zakażeń szpitalnych należy do zadań komitetów.

Zespół ds. zakażeń ściśle współpracuje ze szpitalnymi laboratoriami mikrobiologicznymi.

Wspólnie określają częstotliwość wykonywanych badań czystości mikrobiologicznej. Po stwierdzeniu obecności bakterii chorobotwórczych opracowywane jest postępowanie dezynfekcyjne zgodnie z procedurami.

Podczas kontroli sanitarnych sprawdza się postępowanie zespołu w przypadku wystąpienia zakażenia szpitalnego. Wyżej wymienione zespoły opracowują plany pracy, uwzględniające szkolenie personelu medycznego na takie tematy jak:

- Epidemiologia zakażeń
- Higiena szpitalna
- Dekontaminacja rąk
- Dezynfekcji, mycia narzędzi i sprzętu medycznego
- Zasady i metody sterylizacji

- Postępowanie z materiałem sterylnym
- Postępowanie po ekspozycji
- Procedury wkłuć dożylnych i stosowanie cewników naczyniowych oraz zakładanie cewników urologicznych
- Postępowanie z narzędziami po zabiegach i zużytym sprzęcie
- Postępowanie z brudną bielizną
- Postępowanie z odpadami medycznymi
- Postępowanie z systemem endoskopowym
- Zasady racjonalnej antybiotykoterapii.

Czynniki wpływające negatywnie na funkcjonalność lecznictwa zamkniętego województwa pomorskiego:

- obiekty szpitalne umieszczone są w starych budynkach, których stan techniczny budzi zastrzeżenia,
- bloki operacyjne działają bez prawidłowo zorganizowanych pomieszczeń przygotowawczych i szluz
- krzyżowanie się dróg czystych, brudnych na blokach operacyjnych i w sterylizatorniach
- sterylizatornie nie spełniają wymogów stawianych Centralnej Sterylizatorni
- przestarzały sprzęt – w tym aparatura sterylizująca
- słabe zaplecze magazynowe i socjalne placówek
- brak wydzielonych wind do transportu posiłków.

2. Oddział Higieny Komunalnej

I. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

1. Zaopatrzenie w wodę miast

Na terenie miast województwa pomorskiego w 2006 roku eksploatowano:

- 76 wodociągów o wydajności $<100 \text{ m}^3/\text{dobę}$
- 57 wodociągów o wydajności $100 - 1000 \text{ m}^3/\text{dobę}$ (skontrolowano 53)
- 40 wodociągów o wydajności $1000 - 10000 \text{ m}^3/\text{dobę}$
- 3 wodociągi o wydajności $10000 - 100000 \text{ m}^3/\text{dobę}$
- 78 studni publicznych (skontrolowano 69)

Podstawę zaopatrzenia miast w wodę stanowią wodociągi publiczne, które oparte są na wodach wglębnych. Wyjątek, tak jak w poprzednich latach stanowią:

- ujęcie powierzchniowe w Straszynie zasilające wodociąg centralny m. Gdańska
- ujęcia drenażowe - "Pręgowo" - wodociąg centralny m. Gdańska
- "Nowe Sarnie Wzgórze" - wodociąg publiczny w Sopocie.

Ciąglej dezynfekcji związkami chloru poddawana jest woda z w/w ujęcia powierzchniowego, ujęcia drenażowego „Pręgowo”, ujęć głębinowych „Sportowa” i „Kamionka” należących do wodociągu publicznego w Kwidzynie oraz wod. lok. Warmińskie Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Sp. z o.o. w Kwidzynie (powiat kwidzyński).

Natomiast ujęcie "Nowe Sarnie Wzgórze" w Sopocie - dezynfekowane jest przy pomocy lamp UV.

1.1. Wodociągi o wydajności $< 100 \text{ m}^3/\text{dobę}$

W 2006 roku w województwie pomorskim eksploatowano i oceniono 76 wodociągów

z czego **28 wodociągów (36,84%)** dostarczało wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym w tym pod względem bakteriologicznym 1, tj:

- wodociąg lokalny, Szpital Specjalistyczny Wejherowo - ogólna liczba bakterii w 32°C - 165, bakterie grupy coli - 3 oraz bakterie grupy coli typ kałowy - 3

Pod względem fizykochemicznym woda odbiegała od wymagań sanitarnych z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, amoniaku, zapach oraz związane

z tym mętność oraz barwę.

L.p.	miasto, gmina	Fe mg/dm ³	Mn mg/dm ³	zapach	NH ₄ mg/dm ³	barwa mg/dm ³	mętność NTU
1	2	3	4	5	6	7	8
Powiat m. Gdańsk							
1.	Gdańsk Wod. lok. POLAN Hodowla i Nasiennictwo ul. Kwiatowa			nieakceptowal ny			
2.	Gdańsk – Sobieszewo Wod. lok. Natra Sp. z o.o.		0,09			20	3
3.	Gdańsk Wod. lok. Grupa Ożarów S.A.	-	0,06				1,7
4.	Gdańsk Kokosзки Wod. zakł. ANR GNiAZWRSP	0,63	0,3	nieakceptowal ny			6,5
Powiat malborski							
5.	Malbork gm. Malbork Wod. lok. Szpital SPZOZ	15,18	0,16		2,03	30	
Powiat nowodworski							
6.	Krynica Morska Wod. lok. Camping nr 71	0,4	0,14	nieakceptowal ny			1,7
7.	Krynica Morska – Piaski Wod. publ.	4,4	0,24			20	10
8.	Krynica Morska – Piaski ZHP Komenda Hufca Katowice		0,15			40	
Powiat pucki							
9.	Puck gm. Puck Wod. lok. PZN Amex Sp. z o. o.						7,1
10.	Władysławowo – Ostrowo Wod. lok. „Wodnik” D.W.E. Bernat	0,90	0,153				
11.	Władysławowo – Rozewie Wod. lok. M.A. Jodłowscy		0,133				
Powiat starogardzki							
12.	Starogard Gdański Wod. zakł. Stado Ogierów	0,5	0,165				2,2
13.	Skórcz gm. Skórcz Wod. lok. Zakład Meblowy „Fast”	1,0	0,18			20	6
Powiat słupski							
14.	Ustka gm. Ustka Wod. zakł. Stocznia Ustka	0,53	0,127				7,4
15.	Ustka gm. Ustka Wod. lok. Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.		0,777				1,6
16.	Kępice gm. Kępice Wod. zak. „Kępice III” Zakład Energetyki Ciepłej		0,14				
17.	Ustka gm. Ustka Wod. zakładowy Dom Wczasowy „Perła” Sp. z o. o.		0,065				
18.	Kępice gm. Kępice Wod. zakł. „Kępice II Kruszką” Zakład Energetyki Ciepłej	0,54					4,3
Powiat tczewski							
19.	Tczew Czyżykowo wod. lok. Gospodarstwo Ogrodnicze	0,39	1,128				1,71
Powiat wejherowski							
20.	Wejherowo gm. Wejherowo Wod. lok. Cementownia Wejherowo	1,96				20	14
21.	Wejherowo gm. Wejherowo Wod. lok. Zakład Mech. „Zamek”	0,34					3,85
22.	Wejherowo Wod. lok. Szpital Specjalistyczny	0,51	0,07				1,58

Powiat m. Gdynia							
23.	Gdynia wod. lok. PCSP „Bochen”	0,66	0,26				4,8
Powiat chojnicki							
24.	Brusy gm. Brusy wod. lok. Przedsiębiorstwo Produkcji Leśnej		0,09				
Powiat człuchowski							
25.	Czarne gm. Czarne wod. lok. Piekarnia	0,55					3,4
26.	Człuchów wod. lok. ŁPO Ośrodek Wypoczynkowy	0,64	0,297				3,2
Powiat bytowski							
27.	Miastko gm. Miastko wod. zakł. Zakł. Produkcyjny RABPOL	0,38					
28.	Miastko gm. Miastko wod. zakł. DRKP Słupsk						2

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 33,77 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

1.2. Wodociągi o wydajności 100 - 1000 m³/dobę

W 2006 roku w województwie pomorskim oceniono 53 wodociągi z 57 znajdujących się w ewidencji, z czego 16 wodociągów (30,19 %) dostarczało wodę nie odpowiadającą wymaganiom sanitarnym.

Pod względem fizykochemicznym jakość wody w 16 wodociągach odbiegała od wymagań sanitarnych głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, fluoru, zbyt niską twardość, zapach oraz mętność i barwę.

L.p.	miasto, gmina	Fe mg/dm ³	Mn mg/dm ³	zapach	Fluorki mg/dm ³	barwa mg/dm ³	twardość mg/dm ³	mętność NTU
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Powiat m. Gdańsk								
1.	Gdańsk wod. lok. Stocznia Północna		0,13	nieakceptowalny				2,2
2.	Gdańsk Wod. publ. Sobieszewo - Świbno			nieakceptowalny	2,4			
3.	Gdańsk Wod. zakł. Grupa Lotos S.A.				2,0		39	
4.	Gdańsk Wod. zakł. Szpital Akademii Medycznej ul. Dębinki 7			nieakceptowalny	2,2	25	47	
5.	Gdańsk Wod. lok. Miejski Ogród Zoologiczny		0,37	nieakceptowalny				
6.	Gdańsk Wod. publ. uj. Pleniewo			nieakceptowalny			48	

Powiat kwidzyński								
7.	Prabuty gm. Prabuty Wod. lok. Szpital Specjalistyczny	0,6	0,33					1,9
Powiat człuchowski								
8.	Człuchów gm. Człuchów Wod. lok. OSM		0,078					
Graniczna Gdynia								
9.	Gdańsk , Zarząd Portu Morskiego Wod. zakł.					40	12	
10.	Władysławowo gm. Władysławowo Wod. zakł. PPIUR			nieakceptowalny				
Powiat nowodworski								
11.	Krynica Morska gm. Krynica Morska wod. zakł. OW „Neptun”	0,3	0,19			20		
Powiat słupski								
12.	Słupsk gm. Słupsk wod. lok. „Szpitala w Budowie”	0,87						6,5
13.	Słupsk gm. Słupsk Wod. lok. Fabryki obuwia „ALKA”	0,29						2,4
14.	Słupsk gm. Słupsk Wod. lok. „STOLON” Sp. z o.o.		0,08					
15.	Kępice gm. Kępice Wod. lok. „Kępice Kegar”	1,59	0,146					8,0
Powiat starogardzki								
16.	Starogard gd. gm. Starogard gd. Wod. zakł. Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych	0,51	0,25					

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 92,16 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

1.3. Wodociągi o wydajności 1000 - 10000 m³/dobę

W 2006 roku w województwie pomorskim eksploatowano i oceniono 40 wodociągów z czego **13 wodociągów (32,5 %)** dostarczało wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym, w tym 1 pod względem bakteriologicznym:

- Krynica Morska gm. Krynica Morska – ogólna liczba bakterii w 22°C w ilości do 300, ogólna liczba bakterii w 37°C w ilości do 300, paciorkowce kałowe do 96, bakterie grupy coli do 96.

Pod względem fizykochemicznym jakość wody w 13 wodociągach odbiegała od wymagań sanitarnych głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu, amoniaku, utlenialności, fluoru, zbyt niską twardość, zapach oraz mętność i barwę.

L.p.	miasto, gmina	Fe mg/dm ³	Mn mg/dm ³	Amoniak mg/dm ³ /utlenialność	zapach	Fluorki mg/dm ³	barwa mg/dm ³	twardość mg/dm ³	mętność NTU
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Powiat m. Gdańsk									
1.	Gdańsk Wod. lok. Zakład Nawozów Fosforowych Sp. z o. o.				nieakcepto walny	2,6	20	29	
2.	Gdańsk Osowa Wod. publ.	0,53			nieakcepto walny				1,8
3.	Gdańsk Wod. lok. Stocznia „Remontowa”				nieakcepto walny	2,1	30		
4.	Gdańsk wod. zakł. Stocznia Gdańska				nieakcepto walny				
Powiat chojnicki									
5.	Czersk gm. Czersk Wod. publ.	0,8	0,1						7,3
Graniczna Gdynia									
6.	Gdańsk Wod. lok. Baltic Malt Sp. Z o.o.				nieakcepto walny				1,8
Powiat kwidziński									
7.	Kwidzyn gm. Kwidzyn Wod. publ. uj. Sportowa i uj. Kamionka	1,0	0,26	1,2/6,43					
8.	Prabuty gm. Prabuty Wod. publ.	0,56	0,37						1,9
9.	Kwidzyn gm. Kwidzyn wod. lok. WZPOW			1,3/		2,0			
Powiat malborski									
10.	Malbork gm. Malbork Wod. publ.					3,3			
11.	Sztum gm. Sztum Wod. publ.		0,25						
Powiat nowodworski									
12.	Krynica Morska Wod. publ.	1,1	0,55	/28,8			30		3,6
Powiat tczewski									
13.	Pelplin gm. Pelplin Wod. publ.	0,76	0,59	1,85					5,56

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 78,72 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

1.4. Wodociągi o wydajności 10000 - 100000 m³/dobę

W 2006 roku w województwie pomorskim eksploatowano i oceniono 3 wodociągi, które dostarczały wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym i zaopatrywały łącznie **829,355** tys. ludności:

1. **powiat m. Gdańsk** – wod. centralny m. Gdańsk
2. **powiat m. Gdynia** – wod. publiczny w Gdyni
3. **powiat m. Słupsk** – wod. publiczny w Słupsku

Jakość wody z czerpni ujęcia „Straszyn” została zaliczona do kategorii A3 - wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. nr 204 poz.1728).

Zagrożenie związane z możliwością przedostania się zw. ropopochodnych do wody czerpni uj. Straszyn

W dniu 28.09.2006 r. PPIS w Pruszczu Gdańskim odebrał informację (fax z Saur Neptun Gdańsk – eksploatatora ujęcia wody w Straszynie oraz sieci wodociągowej w powiecie gdańskim i miasta Gdańsk) o zidentyfikowaniu plamy substancji ropopochodnych na rzece Radunia na wysokości Łapina Dolnego, w okolicy czerpni ujęcia w/w uj. powierzchniowego. Przedstawiciel Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pruszczu Gdańskim, w obecności przedstawiciela Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku, przeprowadził ocenę wizualną zbiornika czerpni uj. wody Straszyn, podczas której nie stwierdzono niepokojących zmian na powierzchni wody w zbiorniku.

W okresie występowania zagrożenia wynikającego z możliwości przedostania się substancji ropopochodnych do czerpni uj. Straszyn, PPIS w Pruszczu Gd. jak również firma Saur Neptun Gdańsk S.A., prowadzili wzmożony monitoring jakości wody z tego ujęcia (woda surowa, podawana do sieci oraz woda z sieci).

Jakość wody w pobranych próbkach w w/w okresie, zarówno w zakresie fizykochemicznym jak i bakteriologicznym, odpowiadała wymaganiom sanitarnym określonym w obowiązujących przepisach.

Ponadto firma Saur Neptun Gdańsk, monitoring wody surowej i uzdatnionej poszerzyła o wprowadzenie serii dodatkowych oznaczeń substancji z grupy węglowodorów tj. fluoranten, benzo(a)piren, suma WWA (benzo(b)fluoranten, benzo(ghi)perylene, benzo(k)fluoranten, indeno(123-cd)piren), benzen, izopropylbenzen, etylbenzen, o-ksylen, toluen, styren (m+p)-ksylen, suma ksylenów.

Zawartość w wodzie większości w/w oznaczanych parametrów kształtowała się poniżej granicy oznaczalności. Wyjątek stanowiły:

- Fluoranten – do 12,2 ng/l (Straszyn, woda surowa)
- Benzo(a)piren – do 1,5 ng/l (Straszyn, woda surowa)

- Benzo(b)fluoranten – do 1,9 ng/l (Straszyn, woda surowa)

W dniu 06.01.2006 r. zawieszono interwencyjne badania monitoringowe w tym zakresie. Monitoring wody surowej i uzdatnionej prowadzono zgodnie z obowiązującymi harmonogramami.

Potencjalne zagrożenie nitrozoaminami w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Problem potencjalnego zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem wód pitnych prekursorami nitrozoamin mogącymi powstawać w ozonowanej wodzie w rejonach stosowania środków ochrony roślin, w skład których wchodzi tolilofluamid, dotyczy jedynie uj. powierzchniowego w „Straszynie”.

Strefa ochrony pośredniej uj. „Straszyn” przebiega przez gminy Kolbudy i Pruszcz Gd. (powiat gdański) oraz gminę Żukowo (powiat kartuski).

Na wniosek PPIS w Pruszczu Gd., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku Oddział w Pruszczu Gd. pismem nr OPR-070-1/06 z dnia 07.12.2006 r. poinformował, że w kontrolowanych gospodarstwach, znajdujących się w sąsiedztwie ujęcia wody „Straszyn” w gminie Kolbudy i Pruszcz Gd. nie stosowano preparatów zawierających tolilofluamid. Większość leżącej na tym terenie ziemi użytkowana jest jako ogrody przydomowe, na których nie stosuje się prawie żadnych zabiegów chemicznych.

Analogicznie, na wniosek PPIS w Kartuzach, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku Oddział w Kościerzynie pismem z dnia 12.01.2007 r. poinformował o braku wykazu wszystkich środków ochrony roślin stosowanych na terenie gminy Żukowo. Ponadto poinformowano, że wycofane środki zawierające tolilofluamid, do 12.01.2007 r. nie znajdowały się na liście środków zastrzeżonych do stosowania w strefie pośredniej ochrony ujęć wody.

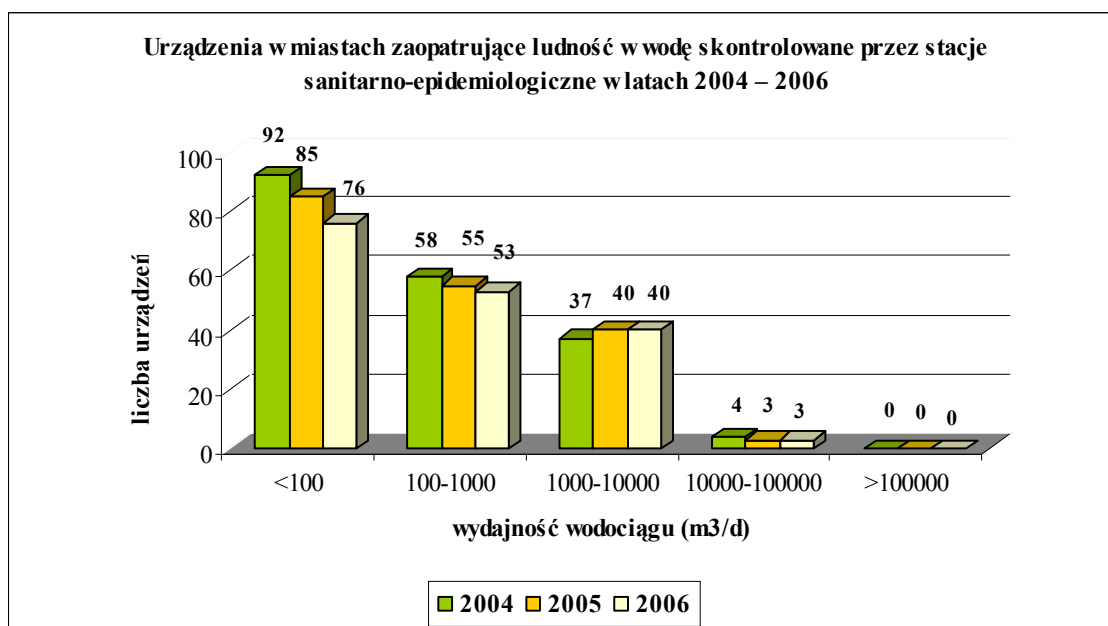
W związku z poleceniem Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Gdańsku, skierowanym do firmy Saur Neptun Gdańsk S.A. o niezwłoczne wykonanie badań wody w zakresie nitrozoamin, w/w firma wodociągowa zwróciła się do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku o pomoc w ustaleniu laboratoriów w Polsce, które wykonują oznaczenia nitrozoamin w wodzie. Mając na uwadze powyższe, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku pismem nr SE.NS.30-4710/2/AK/07 z dnia 10.01.2007 r. zwrócił

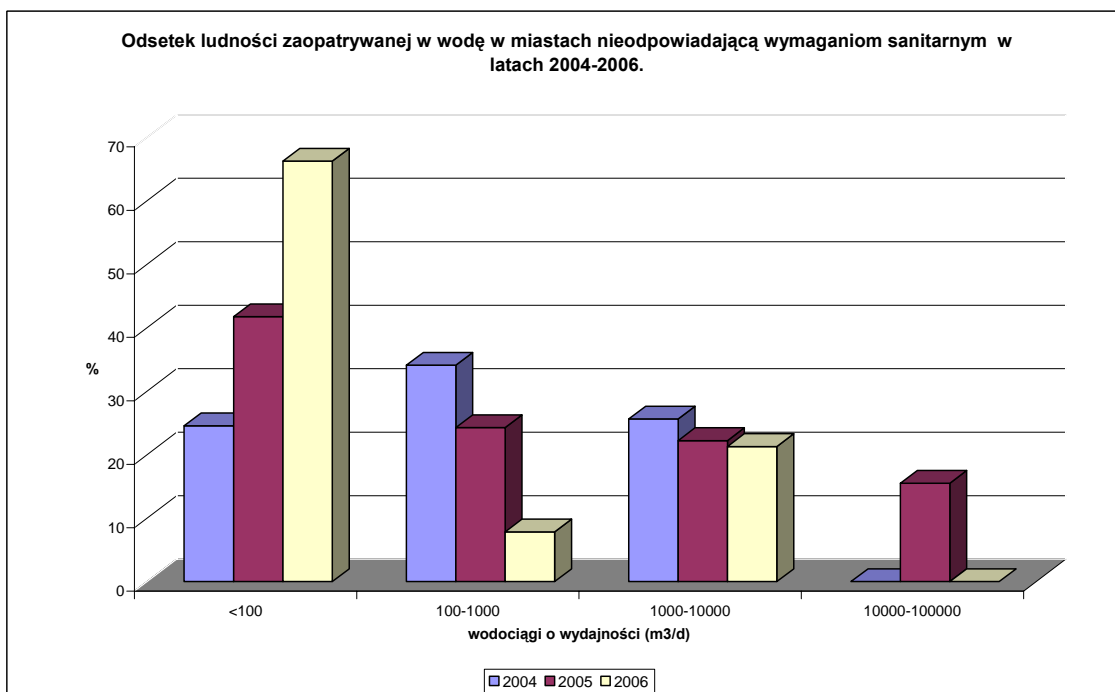
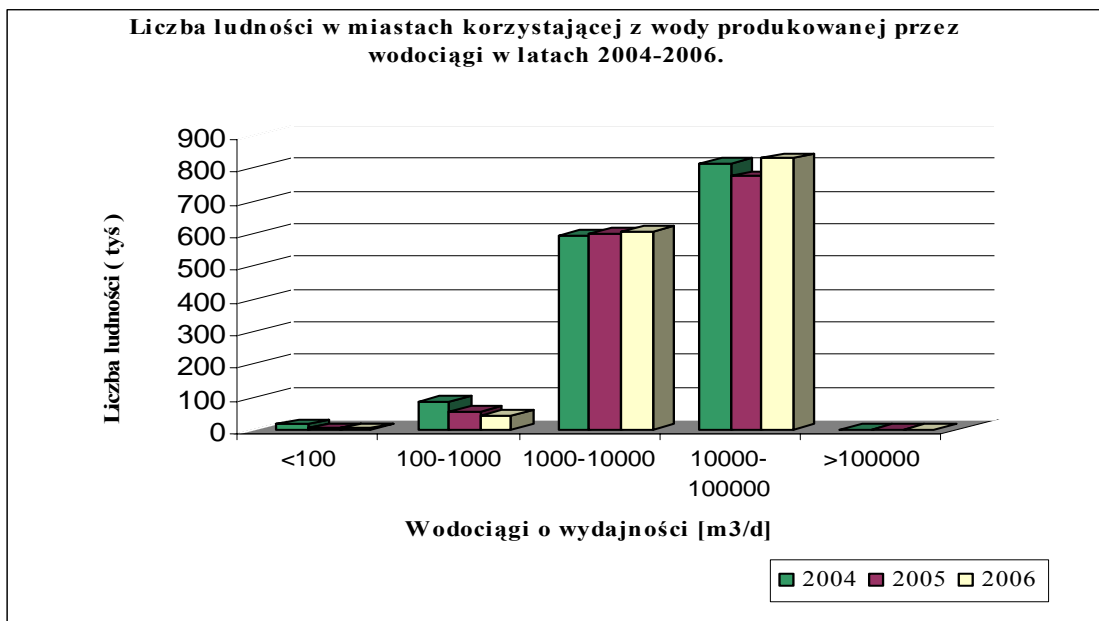
się z prośbą o informację do PZH w Warszawie, jakie laboratorium w kraju mogłoby takie badania wykonać.

Stanowisko PZH w Warszawie w tej sprawie zostało przekazane do firmy SNG S.A. w Gdańsku jak również do zainteresowanych tj. Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnym w Pruszczu Gd. i Gdańsku oraz Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Gdańsku.

Zgodnie z otrzymaną odpowiedzią PZH, powstawanie nitrozoamin jest znanym i opisywanym w literaturze efektem niepożądanym dezynfekcji wody, głównie z zastosowaniem chloraminy, podchlorynu sodu, dwutlenku chloru. Z w/w pisma wynika, że obecność nitrozamin w wodzie uzdatnionej przeznaczonej do spożycia nie musi być wynikiem ozonowania wody zawierającej produkty przemian toliiofluamidu. Ocena taka wymagałaby jednoczesnego oznaczenia w wodzie surowej metabolitu/ów toliiofluamidu, podejrzewanych o udział w procesie powstawania nitrozoamin podczas ozonowania wody.

W kwestii oznaczania nitrozoamin w wodzie, PZH zaproponowało Zakład Technologii Uzdatniania Wody Wydziału Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Firma SNG S.A. w Gdańsku poinformowała, że w drugim półroczu roku 2007 zaplanowano wykonanie badań zawartości nitrozoamin w wodzie przeznaczonej do spożycia z ujęć, w których prowadzone są procesy chlorowania oraz ozonowania wody.

1.5. Studnie publiczne

W 2006 roku, z 78 zewidencjonowanych studni publicznych, skontrolowano i oceniono 69 studni.

Jakość wody w 53 studniach publicznych (76,81 %) odbiegała od wymagań sanitarnych w tym w 15 pod względem bakteriologicznym.

- Gdynia, ul. Batalionów Chłopskich - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C >300 jtk/ml
- Gdynia Marszewo - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C >300 jtk/ml
- Gdynia, ul. W. Radtkego/Władysława IV - ponadnormatywna liczba bakterii grupy coli – do 5 jtk/100 ml
- Gdynia, ul. Zamenhofska - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C >300 jtk/ml, ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 37°C - 73 jtk/ml
- Gdynia ul. Grabowo (WSM) - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C 131 jtk/ml, ponadnormatywna liczba bakterii grupy coli – 1 jtk/100 ml
- Gdynia ul. Orzechowa 48 - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C - do 121 jtk/ml
- Gdynia Boisko (apteka) - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C >300 jtk/ml, paciorkowce kałowe – 1 jtk/100 ml
- Gdynia Boisko (sklep) - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C >300 jtk/ml, ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 37°C – 123 jtk/ml, ponadnormatywna liczba bakterii grupy coli >100 1 jtk/100 ml, paciorkowce kałowe - 20 jtk/100 ml.
- Gdynia ul. Komandorska 9/11 - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C >300jtk/ml, paciorkowce kałowe – 1 jtk/100 ml
- Gdynia ul. Dantyszki - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C >300 jtk/ml,
- Gdynia ul. Borowikowa - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C >300 jtk/ml
- Gdynia ul. Kcyńska - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 22°C 155 jtk/ml, paciorkowce kałowe – 1 jtk/100 ml
- Tczew ul. Brzozowa - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 37°C >300 jtk/ml, ponadnormatywna liczba bakterii grupy coli -43 jtk/100 ml, bakterie grupy coli typu kałowego – 43 jtk/100 ml.
- Pelplin ul. Sambora 18 gm. Pelplin - ponadnormatywna ogólna liczba bakterii w 37°C – 127 jtk/ml

- Pelplin ul. Starogardzka 19 gm. Pelplin - ponadnormatywna liczba bakterii grupy coli -24 jtk/100 ml, bakterie grupy coli typu kałowego – 24 jtk/100 ml.

Pod względem fizykochemicznym jakość wody w studniach publicznych odbiegała od wymagań sanitarnych głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu oraz związane z tym podwyższoną barwę i mętność.

Powyższe studnie traktowane są jako urządzenia zaopatrujące w wodę w warunkach specjalnych – nie są urządzeniami powszechnie dostępnymi do ujmowania wody.

2. Zaopatrzenie w wodę wsi

Na terenie wsi województwa pomorskiego w ewidencji organów PIS znajdowało się 1213 urządzeń dostarczających wodę, w tym:

- 955 wodociągów o wydajności <100m³/d (skontrolowano 948)
- 240 wodociągów o wydajności 100 -1000 m³/d
- 4 wodociągi o wydajności 1000 -10000 m³/d
- 1 wodociąg o wydajności 10000 -100000 m³/d
- 11 studni publicznych (skontrolowano 5)
- 2 studnie inne

2.1. Wodociągi o wydajności <100 m³/d

W roku sprawozdawczym skontrolowano 948 wodociągów.

Wodę o jakości nie odpowiadającej wymaganiom sanitarnym stwierdzono w **341 wodociągach (35,97 %)**, z tego pod względem bakteriologicznym w 13 :

Maksymalna liczba bakterii					
nazwa wodociągu, gmina	ogólna liczba bakterii w 22°C w 1 ml	ogólna liczba bakterii w 37°C w 1 ml	bakterie grupy coli w 100 ml	bakterie grupy coli typu fekalnego w 100 ml	Enterokoki (paciorkowce kałowe) w 100 ml
powiat kościerski: wod. publ Lipusz gm.Lipusz	>300				
Wod. lok Bartoszy Las gm. Stara Kiszewa Świetlica wiejska	>300		3	3	
powiat lęborski: wod. publ. Białogarda gm. Wicko	>300		2		

Wod. publ. Skarszewo gm. Wicko			90	9	
Wod. publ. Wojciechowo gm. Wicko	132		40		
Wod. lok. Pogorzelice Nadleśnictwo Lębork	>300	>300	12	12	
Wod. publ. Lędziechowo gm. Nowa Wieś Lęborska	>300		22	22	
Wod. publ. Wilkowo gm. Nowa Wieś Lęborska	>300	63	>96	>24	
powiat wejherowski:					
wod. publ. Łęzyce gm. Wejherowo	>300		1		
Wod. publ. Sopieszyno gm. Wejherowo			8		
Wod. zakł. Opalino gm. Gniewino	210	>300	12	7	
Wod. lok. Zelewo Szkoła gm. Luzino	>300	131	60	2	
powiat tczewski:					
wod. publ. Rzeżęcin gm. Morzeszczyn	>300				3

Pod względem fizykochemicznym woda w 338 wodociągach nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu oraz związaną z tym podwyższoną barwa oraz mętność.

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 68,59 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

2.2. Wodociągi o wydajności 100-1000 m³/d

W roku sprawozdawczym skontrolowano 240 wodociągi. Wodę o jakości nie odpowiadającej wymaganiom sanitarnym stwierdzono w **57 wodociągach (23,75 %)**, w tym w 4 pod względem bakteriologicznym:

Maksymalna liczba bakterii					
nazwa wodociągu, gmina	ogólna liczba bakterii w 22°C w 1 ml	ogólna liczba bakterii w 37°C w 1 ml	bakterie grupy coli w 100 ml	bakterie grupy coli typu fekalnego w 100 ml	Enterokoki (paciorkowce kalowe) w 100 ml
powiat kościerski: wod. publ. Karsin gm. Karsin	>300	>300			12
powiat kartuski: wod. publ. Chwaszczyno gm. Żukowo	209		40		
wod. publ. Tuchlino gm. Sierakowice			>96	18	
powiat wejherowski: wod. publ. Gościcino gm. Wejherowo			31		

Pod względem fizykochemicznym woda w 55 wodociągach nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu oraz związaną z tym podwyższoną barwę oraz mętność.

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 78,91 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

2.3. Wodociągi o wydajności 1000 - 10000 m³/d

W roku 2006 na terenach wiejskich znajdowały się 4 wodociągi. Wodę o jakości nie odpowiadającej wymaganiom sanitarnym posiadały **2 wodociągi (50%)**:

- Zblewo gm. Zblewo, powiat starogardzki (mangan 0,15 mg/l, żelazo 0,6 mg/l, mętność 1,61 NTU)
- Smętowo gm. Smętowo, powiat starogardzki (amoniak 2,03 mg/l)

Ludność zaopatrywana w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym stanowiła 28,49 % ogólnej liczby ludności zaopatrywanej z wodociągów o w/w wydajności.

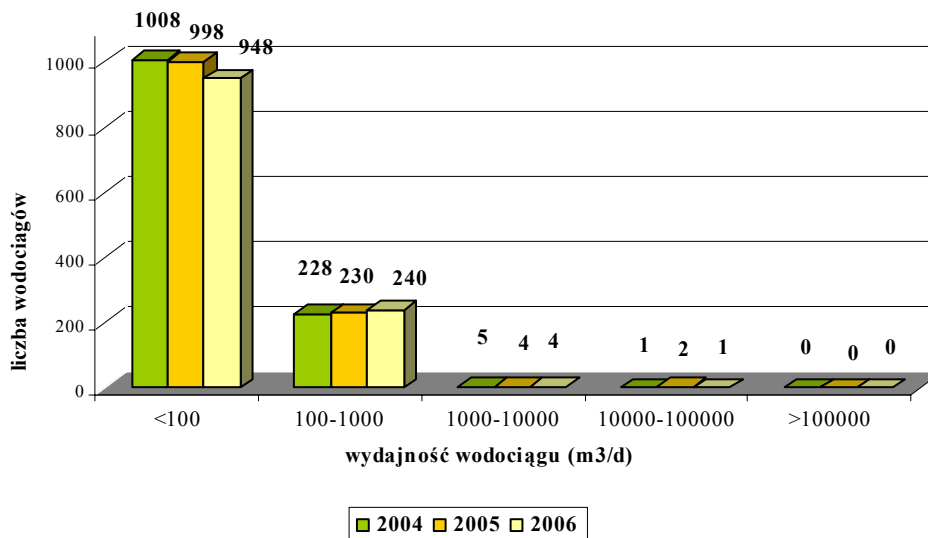
Wodociągi w których jakość wody odpowiadała wymaganiom sanitarnym to:

- wod. publ. Małkowo gm. Żukowo (powiat kartuski)
- wod. zakł. Kobylnica gm. Kobylnica LACPOL (powiat słupski)

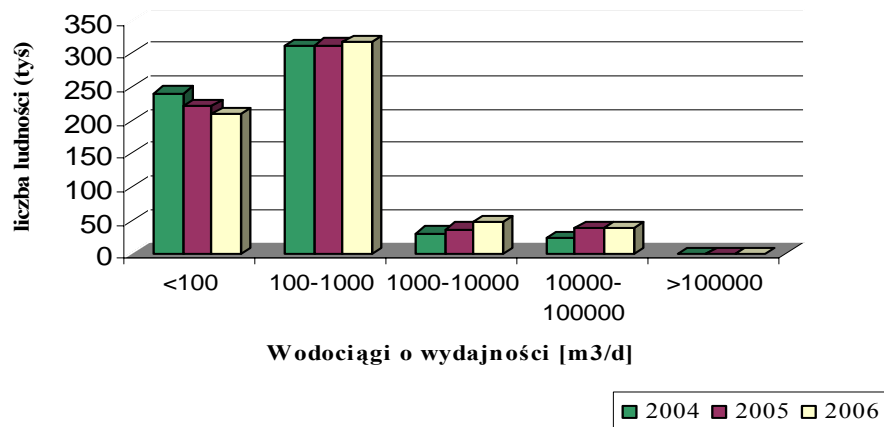
2.4. Wodociągi o wydajności 10000 - 100000 m³/d

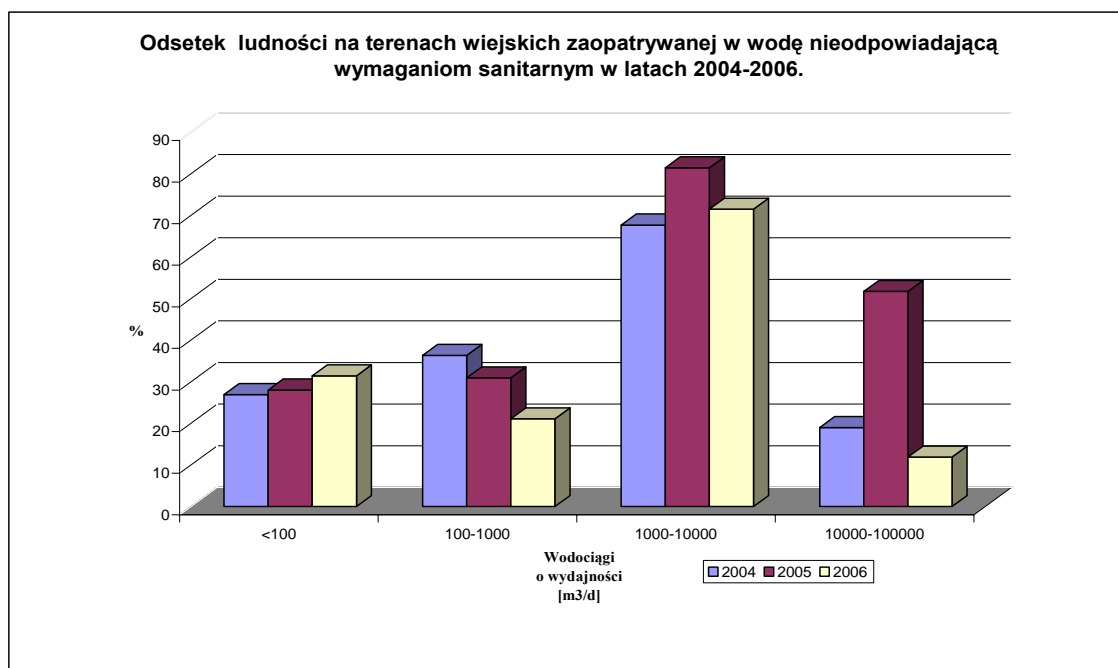
W roku 2006 na terenach wiejskich znajdował się 1 wodociąg, w którym jakość wody odpowiadała wymaganiom sanitarnym tj. Centralny Wodociąg Żuławski.

Urządzenia na terenach wiejskich zaopatrujące ludność w wodę skontrolowane przez stacje sanitarno-epidemiologiczne w latach 2004 – 2006

Liczba ludności na terenach wiejskich korzystającej z wody produkowanej przez wodociągi w latach 2004-2006.

2.5. Studnie publiczne

Na terenach wiejskich w ewidencji PSSE znajduje się 11 studni publicznych, skontrolowano 5.

Jakość wody nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym w 4 studniach publicznych:

- powiat chojnicki, gm. Brusy Drzewicz Pole Namiotowe (mangan 0,3 mg/l, żelazo 2,36 mg/l, mętność 9,1 NTU)
- powiat sztumski, gm. Mikołajki Pomorskie Pierzchowice (mangan 0,43 mg/l, żelazo 5,1 mg/l, bakterie grupy coli 20 jtk/100 ml, mętność 21 NTU, ogólna liczba bakterii w 37 ° 122 jtk/ml)
- powiat tczewski gm. Pelplin – Rozental 2 (mangan 0,096 mg/l, żelazo 0,96 mg/l, mętność 4,72 NTU)
- powiat tczewski gm. Pelplin – Rozental 1 (żelazo 0,67 mg/l, mętność 2,97 NTU)

Łącznie z czterech studni publicznych na terenach wiejskich z wodą nie odpowiadającą wymaganiom sanitarnym zaopatrywane było 22 osoby.

2.6. Studnie inne

Na terenach wiejskich w ewidencji PSSE znajdują się 2 studnie inne. W obydwu studniach jakość wody odpowiadała wymaganiom sanitarnym.

3. Ponadnormatywna zawartość fluorków w wodzie wodociągów województwa pomorskiego stwierdzana w 2006 roku (NDS = 1,5 mg/l):

Powiat gdański

- Koszwały - wieś gm. Cedry Wielkie (1,8 mg/l) – zaopatruje w wodę cz. miejscowości Koszwały (liczba ludności - 491),
- Koszwały Zakład Rolny gm. Cedry Wielkie (1,9 mg/l) – zaopatruje w wodę cz. miejscowości Koszwały,
- Cedry Małe Kolonia gm. Cedry Wielkie (3,4 mg/l) - ponadto zaopatruje w wodę cz. Trzcńska (liczba ludności - 45),
- Miłocin gm. Cedry Wielkie (2,4 mg/l) – zaopatruje w wodę 241 osób,
- Cedry Małe gm. Cedry Wielkie (3,3 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowość Cedry Wielkie (liczba ludności 1869),
- Trutnowy II gm. Cedry Wielkie (3,9 mg/l) - zaopatruje w wodę 18 osób,

Miasto Gdańsk

- Gdańsk – Zakłady Nawozów Fosforowych Fosfory Sp. z o. o (2,6 mg/l) – zaopatruje 332 pracowników
- Gdańsk – Gdańska Stocznia Remontowa S.A. (2,1 mg/l) – zaopatruje 2200 pracowników
- Gdańsk - Sobieszewo – Świbno (2,4 mg/l) – zaopatruje 3445 osób,
- Gdańsk - Akademickie Centrum Kliniczne- Szpital Akademii Medycznej w Gdańsku (2,2 mg/l) – zaopatruje 4300 osób (pacjenci i personel)
- Gdańsk – Grupa Lotos S.A. (2,0 mg/l) - zaopatruje 2500 pracowników

Powiat tczewski

- Tczewskie Łąki gm. Tczew (2,66 mg/l) – ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Czatkowy gm. Tczew, Mały Miłobądz, gm. Tczew (liczba ludności - 600),
- Małe Walichnowy gm. Pelplin (2,08 mg/l) – zaopatruje 800 osób

Powiat malborski

- Malbork (2,3 – 3,3 mg/l) - ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Grobelno, Zarzecze gm. Malbork (liczba ludności – 40 000)
- Kraśniewo gm. Malbork (1,7 mg/l) - ponadto zaopatruje w wodę miejscowości Cisy, gm. Malbork (liczba ludności – 333)

Powiat kwidzyński

- Kwidzyn - WZ POW Kwidzyn (2,0 mg/l) - zaopatruje 440 pracowników

4. Ponadnormatywna zawartość azotanów w wodzie wodociągów województwa pomorskiego stwierdzana w 2006 roku (NDS = 50mg/l):

Powiat człuchowski

- Głędowo gm. Człuchów (62,73 mg/l) - ponadto zaopatruje w wodę miejscowość Jęczniki gm. Człuchów (liczba ludności - 883)

Powiat słupski

- Płocko gm. Kępice (66,28 mg/l) – zaopatruje 157 osób,
- Rogawica gm. Słupsk (76,88 mg/l) - zaopatruje 175 osób
- Malczkowo gm. Potęgowo (64,64 mg/l)- zaopatruje 482 osoby
- Gałęzów gm. Dębica Kaszubska (51,23 mg/l)- zaopatruje 20 osób

Powiat wejherowski

- Jeżewo gm. Choczewo (54 mg/l) - zaopatruje 102 osoby

Powiat bytowski

- Jerzkowice gm. Czarna Dąbrówka (58,01 mg/l) - zaopatruje 250 osób
- Tursko AWRSP gm. Miastko (66,39 mg/l) - zaopatruje 150 osób

Powiat malborski

- Waplewo Stacja PKP (125 mg/l) - zaopatruje 56 osób

5. Nadzorowanie badań monitoringowych, w tym organizacja i prowadzenie badań międzylaboratoryjnych na terenie woj. pomorskiego.

W dniu 5.12.2006 r. Pracownia Badań Wody i Gleby, Laboratorium Badań Środowiskowych WSSE Gdańsk zorganizowała i przeprowadziła badania międzylaboratoryjne dla Laboratoriów Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych woj. pomorskiego, dotyczące badań wody w zakresie następujących parametrów: amoniak, azotany, azotyny, żelazo, mangan, mętność. W badaniach wzięło udział 5 laboratoriów PSSE woj. pomorskiego: Lębork, Gdynia, Starogard Gdański, Kwidzyn i Słupsk.

Laboratoria uczestniczące w w/w badaniach wykonały analizy próbek kontrolnych metodami rutynowo stosowanymi w danym laboratorium. Dwa laboratoria (PSSE w Gdyni i PSSE w Lęborku) w celu sprawdzenia nowych metod analitycznych wykonały dodatkowo oznaczenie więcej niż jedną metodą (dotyczyło to parametrów takich jak: amoniak, żelazo i mętność).

Oceny wyników dokonano na podstawie wskaźnika z-score. Uzyskane wyniki w większości były prawidłowe, bliskie wartościom przypisanym. Trzy laboratoria (PSSE w Gdyni, WSSE w Gdańsku i PSSE w Lęborku) uzyskały wszystkie wyniki zadowolające. Spośród 39 otrzymanych wyników tylko 5 było wątpliwych, co stanowi 12,8%

wszystkich wyników. Żaden z uczestników biorących udział w porównaniu nie uzyskał wyniku niezadowolającego. Uzyskane wyniki potwierdzają kompetencje wszystkich uczestników porównania międzylaboratoryjnego do przeprowadzania badań monitoringowych wody.

W dniu 19.05.2006 r. przedstawiciel Pracowni Badań Wody i Gleby przeprowadził szkolenie dla PSSE woj. pomorskiego (Gdynia, Słupsk, Lębork, Kwidzyn, Starogard Gdański) na temat „Praktyczne zapoznanie się z działaniem Systemu Informatycznego do wspomagania Monitoringu Jakości Sanitarnej Wody”.

6. Działalność kontrolno – represyjna

W roku 2006 r. wykonano ogółem 27744 badań, w tym:

- **8402** badań chemicznych
- **8908** badań fizycznych
- **10434** badań mikrobiologicznych

W wyniku działań z nadzoru nad zaopatrzeniem ludności w wodę, wydano:

- **160** decyzji administracyjnych w celu poprawy jakości wody,
- **260** decyzji rachunkowych,
- **26** postanowień o nałożeniu grzywny.

Ponadto:

- opracowano **1793** ocen o jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- rozpatrzono **89** interwencji na jakość wody (słuszność **42** interwencji została potwierdzona badaniem wody).

7. Wnioski

1. Poprawa jakościowego zaopatrzenia w wodę dzielnic m. Gdańska Sobieszewo - Świbno

i Osowa:

- a) podjęcie działań dla wyeliminowania dostarczania mieszkańcom dzielnicy m. Gdańska – Sobieszewo - Świbno wody o nieodpowiedniej jakości - ponadnormatywny fluor;
- b) wprowadzenie uzdatniania wody z ujęcia w Gdańsku - Osowej celem eliminacji siarkowodoru oraz związków żelaza

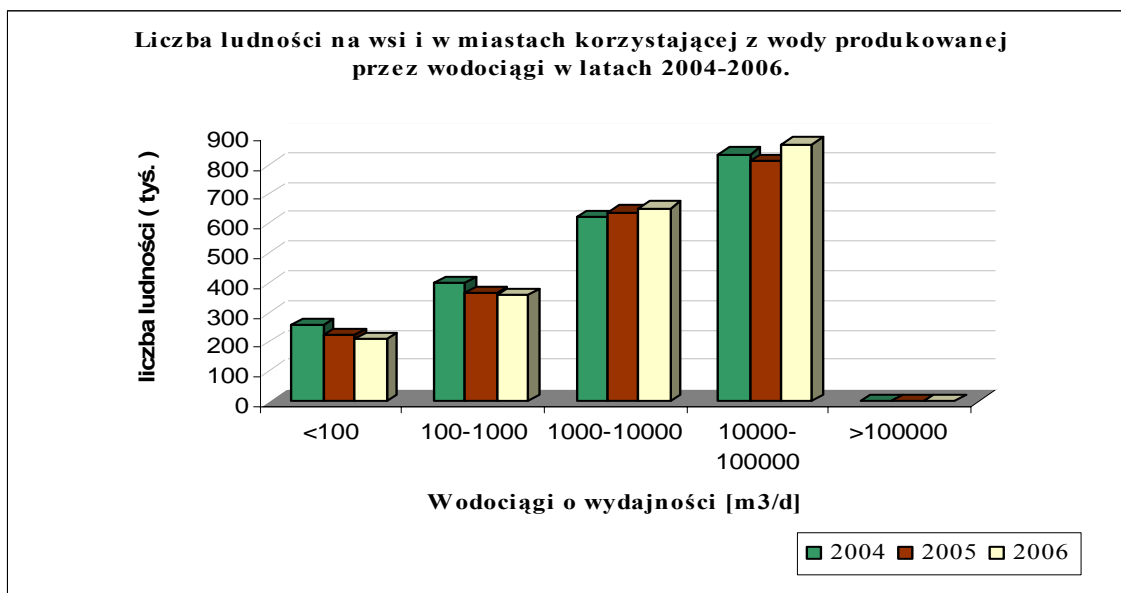
2. Konieczne jest podjęcie działań w celu spowodowania pilnej wymiany ołowianych przyłączy w instalacjach wodociągowych na terenie miasta Gdańska. Spośród zewidencjonowanych 2020 przyłączy, wymienionych zostało łącznie 876 przyłączy,
z czego 284 w roku 2006.
3. Wskazane byłoby przestrzeganie zasady, aby woda podawana do sieci wodociągowej
z poszczególnych ujęć posiadała tylko śladowe ilości związków żelaza oraz uwzględnienie tego wymogu na etapie projektowania SUW. Pozwoli to wyeliminować perturbacje z eksploatacją sieci wodociągowych.
4. Należy pilnie podjąć działania w celu zabezpieczenia wody o dobrej jakości w miejscowościach, w których aktualnie woda posiada ponadnormatywną zawartość fluorków.
5. Konieczne jest podjęcie działań dla spowodowania poprawy jakości wody wodociągów publicznych, zakładowych i lokalnych w zakresie redukcji związków żelaza, manganu oraz amoniaku poprzez:
  - a) modernizację SUW w przypadku konieczności jej rozbudowy
  - b) zabezpieczenie właściwej pracy SUW
  - c) budowę SUW tam, gdzie aktualnie ich nie ma, a woda podawana do sieci wymaga uzdatniania
6. Zaostrzenie w październiku 2000 r. rygorów sanitarnych w zakresie dopuszczalnych stężeń zw. żelaza, manganu, mętności i chloru wolnego w wodzie spowodowało bardzo istotny wzrost ilości urządzeń wodnych dostarczających wodę nie odpowiadającą wymaganiom sanitarnym (w roku 2006 – jakość wody w 457 wodociągach z 1365 skontrolowanych nie odpowiadała wymaganiom sanitarnym głównie z uwagi na ponadnormatywną zawartość żelaza, manganu oraz związane z tym podwyższoną mętność oraz barwę.)
7. Wprowadzenie do obowiązkowego monitoringu jakości wody badań fizyko-chemicznych w sieci wodociągowej (kurki konsumenckie) również wpłynęło na wzrost ilości urządzeń dostarczających wodę nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym (dotyczy to tej grupy obiektów, w których woda podawana do sieci odpowiadała wymaganiom sanitarnym, a na skutek złego stanu sanitarnego sieci i

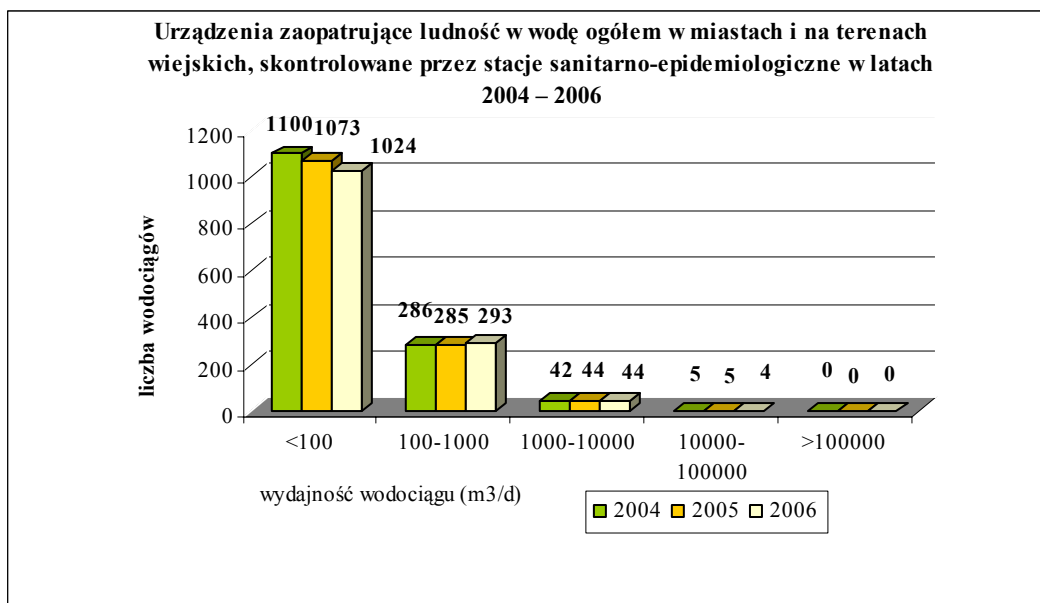
złej jej eksploatacji w punktach czerpalnych wody u konsumentów stwierdza się istotne jej pogorszenie).

8. Problemy jakości wody w kurkach konsumenckich są problemami złożonymi i mogą wynikać nie tylko ze złej jakości wody dostarczanej przez firmę wodociągową, ale istotna też tu jest eksploatacja wewnętrznej sieci wodociągowej, jak również jej warunki techniczne (miejsca stagnacji, niewłaściwe materiały itd.)

9. Konieczne jest stworzenie systemu szerzenia wiedzy wśród użytkowników wewnętrznych sieci wodociągowych w zakresie właściwej ich eksploatacji.

10. Konieczne jest też stworzenie systemu obowiązkowego szkolenia i sprawdzania wiedzy zawodowej pracowników firm zajmujących się eksploatacją sieci oraz jej oczyszczaniem i dezynfekcją.

Tabela nr 1. Urządzenia zaopatrzenia ludności w wodę skontrolowane przez stacje sanitarno-epidemiologiczne w latach 2004 – 2006

Rodzaj urządzeń	rok	miasto		wieś		Razem		
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	
1. wodociągi								
Wodociągi o wydajności [m ³ /d]	<100	2006	76	44,19	948	79,46	1024	75,02
		2005	85	46,45	998	80,72	1073	76,26
		2004	92	48,17	1008	81,16	1100	76,76
	100-1000	2006	53	30,81	240	20,12	293	21,46
		2005	55	30,05	230	18,79	285	20,26
		2004	58	30,37	228	18,36	286	19,96
	1000-10000	2006	40	23,26	4	0,34	44	3,22
		2005	40	21,86	4	0,33	44	3,13
		2004	37	19,37	5	0,40	42	2,93
	10000-100000	2006	3	1,74	1	0,080	4	0,3
		2005	3	1,64	2	0,16	5	0,35
		2004	4	2,09	1	0,08	5	0,35
>100000	2005	-	-	-	-	-	-	
	2004	-	-	-	-	-	-	
Razem wodociągi		2006	172	100	1193	100	1365	100
		2005	183	100	1224	100	1407	100
		2004	191	100	1242	100	1433	100
2. studnie								
publiczne		2006	69	100	5	71,43	74	97,37
		2005	59	100	4	50	63	94,03
		2004	69	100	5	50	74	93,67

inne	2006	-	-	2	28,57	2	2,63
	2005	-	-	4	50	4	5,97
	2004	-	-	5	50	5	6,33
Razem studnie	2006	69	100	7	100	76	100
	2005	59	100	8	100	67	100
	2004	69	100	10	100	79	100

Tabela nr 2. Liczba ludności korzystającej z wody produkowanej przez wodociągi w latach 2004-2006.

Rodzaj urządzeń		rok	miasto		wieś		razem	
			tyś.	%	tyś.	%	tyś.	%
Wodociągi o wydajności [m ³ /d]	<100	2006	2,834	0,19	208,906	34,17	211,74	10,12
		2005	2,648	0,18	220,582	36,24	223,23	10,94
		2004	15,27	1,01	241,304	39,70	256,574	12,13
	100 - 1000	2006	43,967	2,98	316,327	51,73	360,294	17,21
		2005	52,677	3,68	312,478	51,33	365,155	17,90
		2004	87,671	5,82	311,238	51,20	398,909	18,86
	1000-10000	2006	605,785	40,88	48,036	7,86	653,821	31,23
		2005	601,882	42,05	37,149	6,10	639,031	31,32
		2004	591,488	39,25	31,48	5,17	622,968	29,46
	10000-100000	2006	829,355	55,95	38,17	6,24	867,525	41,44
		2005	774,164	54,09	38,508	6,33	812,672	39,84
		2004	812,594	53,92	23,870	3,93	836,464	39,55
>100000	2006	-	-	-	-	-	-	
	2005	-	-	-	-	-	-	
	2004	-	-	-	-	-	-	
Razem wodociągi		2006	1481,941	100	611,439	100	2093,38	100
		2005	1431,371	100	608,717	100	2040,088	100
		2004	1507,023	100	607,892	100	2114,915	100

Tabela nr 3. Odsetek (%) wodociągów dostarczających wodę odpowiadającą i nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym w latach 2004-2006.

Rodzaj urządzeń		rok	miasto		wieś		Razem	
			% urządzeń dostarczających wodę odpowiadającą wymaganiom	% urządzeń dostarczających wodę nieodpowiadającą wymaganiom	% urządzeń dostarczających wodę odpowiadającą wymaganiom	% urządzeń dostarczających wodę nieodpowiadającą wymaganiom	% urządzeń dostarczających wodę odpowiadającą wymaganiom	% urządzeń dostarczających wodę nieodpowiadającą wymaganiom
Wodociągi o wydajności [m ³ /d]	<100	2006	63,16	36,84	64,03	35,97	63,96	36,04
		2005	61,18	38,82	68,12	31,88	67,57	32,43
		2004	64,13	35,87	67,66	32,34	67,36	32,64
	100-1000	2006	69,81	30,19	76,25	23,75	75,09	24,91
		2005	65,45	34,55	70	30,00	69,12	30,88
		2004	72,41	27,59	65,35	34,65	66,78	33,22

	1000-10000	2006	67,5	32,5	50	50	65,91	34,09
		2005	67,50	32,50	50,00	50,00	65,91	34,09
		2004	64,86	35,14	80,00	20,00	66,67	33,33
	10000-100000	2006	100	-	100	-	100	-
		2005	66,67	33,33	100	-	80,00	20,00
		2004	100	-	100	-	100	-
	>100000	2006	-	-	-	-	-	-
		2005	-	-	-	-	-	-
		2004	-	-	-	-	-	-
Razem	2006	66,86	33,14	66,47	33,53	60,94	39,06	
	2005	63,93	36,07	68,46	31,54	67,87	32,13	
	2004	67,54	32,46	67,31	32,69	97,34	32,66	

Tabela nr 4. Odsetek (%) ludności zaopatrywanej w wodę odpowiadającą i nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym w latach 2004-2006.

Rodzaj urządzeń	rok	miasto		wieś		razem		
		% ludności korzystającej z wody odpowiadającej wymaganiom	% ludności korzystającej z wody nieodpowiadającej wymaganiom	% ludności korzystającej z wody odpowiadającej wymaganiom	% ludności korzystającej z wody nieodpowiadającej wymaganiom	% ludności korzystającej z wody odpowiadającej wymaganiom	% ludności korzystającej z wody nieodpowiadającej wymaganiom	
Wodociągi o wydajności [m ³ /d]	<100	2006	33,77	66,23	68,59	31,41	68,13	31,87
		2005	58,27	41,73	71,98	28,02	71,82	28,18
		2004	75,45	24,55	73,09	26,91	73,23	26,77
	100-1000	2006	92,16	7,84	78,91	21,09	80,53	19,47
		2005	75,74	24,26	69,07	30,93	70,03	29,97
		2004	65,92	34,08	63,65	36,35	64,14	35,86
	1000-10000	2006	78,72	21,28	28,49	71,51	75,03	24,97
		2005	77,78	22,22	18,56	81,44	74,33	25,67
		2004	74,39	25,61	32,32	67,68	72,27	27,73
	10000-100000	2006	100	-	88,12	11,88	99,47	0,53
		2005	84,50	15,50	48,27	51,73	82,78	17,22
		2004	100	-	81,01	18,99	99,46	0,54
	>100000	2006	-	-	-	-	-	-
		2005	-	-	-	-	-	-
		2004	-	-	-	-	-	-
Razem wodociągi	2006	90,94	9,06	71,99	28,01	85,41	14,59	
	2005	81,30	18,70	65,73	34,27	76,65	23,35	
	2004	87,72	12,28	66,45	33,55	81,61	18,39	

II. Sprawozdanie z realizacji badań jakości powietrza

Jakość powietrza atmosferycznego w Polsce oceniana jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska; odpowiedzialność za jego prowadzenie zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska spoczywa na Inspekcji Ochrony Środowiska.

Sieć monitoringu jakości powietrza w województwie pomorskim składa się ze stacji pomiarowych obsługiwanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, Inspekcję Ochrony Środowiska i Agencję Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej (ARMAAG).

Na podstawie zebranych wyników badań z wojewódzkiego systemu monitoringu jakości powietrza wykonywana jest przez Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Gdańsku corocznie ocena jakości powietrza dla każdej ze stref, na które został podzielony obszar województwa. Ocena jakości powietrza w województwie pomorskim przedstawiana jest Wojewodzie Pomorskiemu w celu przygotowania programów ochrony powietrza dla stref, w których standardy jakości powietrza nie są dotrzymane.

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie wyników badań wykonanych w roku 2006 przez Państwową Inspekcję Sanitarną i przeprowadzonych zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy PWIOŚ w Gdańsku i PWIS w Gdańsku.

Pomiary prowadzone były w miastach: Gdańsk, Gdynia, Słupsk, Tczew, Starogard, Wejherowo, Rumia, Malbork, Chojnice, Kwidzyn, Lębork, Kościerzyna, Pruszcz Gdański i Puck oraz w uzdrowisku Sopot i w miejscowościach na prawach uzdrowisk: Ustce i Łebie i obejmowały stężenia:

- pyłu zawieszonego R oznaczonego metodą reflektometryczną na 23 stanowiskach,
- dwutlenku siarki na 22 stanowiskach,
- dwutlenku azotu na 23 stanowiskach w tym na jednym o charakterze komunikacyjnym,
- pyłu zawieszonego PM10 oznaczonego metodą wagową na 5 stanowiskach, a w nim ołowiu, kadmu, niklu, arsenu i WWA (benzo/a/antracen, chryzen, benzo/b/fluoranten, benzo/k/fluoranten, dibenzo/a,h/antracen, benzo/g,h,i/perylene oraz benzo/a/piren) i substancji smołowych
- benzenu, toluenu i ksylenu (BTX) na 3 stanowiskach pomiarowych.

Lokalizację stacji pomiarowych do pobierania próbek średniodobowych i zakres wykonywanych pomiarów przedstawiono w tabeli nr 1.

Do interpretacji wyników przyjęto następujące kryteria:

- a) dla pyłu PM10, SO₂, NO₂, Pb i benzenu wartości dopuszczalne określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz. U. z 2002r. Nr 87 poz. 796),
- b) dla pyłu R (pomiar wykonywane metodą reflektometryczną) wartości dopuszczalne przyjęto jak dla pyłu PM10 zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 12.01.2005r.,
- c) dla Cd, Ni, As i benzo/a/pirenu wartości podane w Załączniku I Dyrektywy 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 12.01.2005r.,
- d) dla substancji smołowych, toluenu i ksyleny wartości podane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003r. Nr 1 poz. 12),

Dopuszczalne poziomy substancji omawianych w opracowaniu dla terenu kraju przedstawiono w poniższych tabelach.

Dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu dla terenu kraju

Lp.	Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym	Akt prawny
1.	Benzen	Rok kalendarzowy	5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	a)
2.	Dwutlenek azotu	Jedna godzina	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	18 razy	a)
		Rok kalendarzowy	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	
3.	Dwutlenek siarki	Jedna godzina	350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	24 razy	a)
		24 godziny	125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	3 razy	
		Rok kalendarzowy	20* $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	
4.	Ołów	Rok kalendarzowy	0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	a)
5.	Pył zawieszony PM 10	24 godziny	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	35 razy	a)
		Rok kalendarzowy	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	
6.	Pył zawieszony R	24 godziny	50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	b)
		Rok kalendarzowy	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	
7.	Kadm	Rok kalendarzowy	5 ng/m^3	-	c)
8.	Nikiel	Rok kalendarzowy	20 ng/m^3	-	c)
9.	Benzo/a/piren	Rok kalendarzowy	1 ng/m^3	-	c)
10.	Substancje smołowe	Rok kalendarzowy	10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	d)
11.	Toluen	Rok kalendarzowy	10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	d)
12.	Ksylen	Rok kalendarzowy	10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-	d)
13.	Arsen	Rok kalendarzowy	6 ng/m^3	-	c)

- poziom dopuszczalny ze względu na ochronę roślin

Dopuszczalne poziomy niektórych substancji na obszarach ochrony uzdrowiskowej

Lp.	Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Akt prawny
1.	Dwutlenek azotu	Jedna godzina	200	a)
		Rok kalendarzowy	35	
2.	Dwutlenek siarki	Jedna godzina	350	a)
		24 godziny	125	a)*
		Rok kalendarzowy	20	
3.	Pył zawieszony	24 godziny	50	a)*
		Rok kalendarzowy	40	

* z powodu braku dopuszczalnych poziomów na obszarach ochrony uzdrowiskowej przyjęto dopuszczalny poziom substancji w powietrzu obowiązujący na terenie kraju

1. Pyl zawieszony

a) stężenie pyłu zawieszonego oznaczonego metodą reflektometryczną(pył BS)

Teren województwa z wyłączeniem obszarów ochrony uzdrowiskowej

W 2006 r nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego stężenia średniorocznego $Da=40\mu\text{g}/\text{m}^3$ w żadnej z miejscowości gdzie prowadzone były pomiary. Średnioroczne stężenia (S_a) kształtowały się od $3,3\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Malborku do $39,3\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Kościerzynie co stanowi od 8% do 98% wartości dopuszczalnej (Da) (tabela nr 2a). W stosunku do 2005r. i lat ubiegłych stężenia na wszystkich stanowiskach pomiarowych nieznacznie wzrosły lub utrzymują się na tym samym poziomie. Najwyższe stężenie dla okresu grzewczego stwierdzono w Kościerzynie – $63.6\mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 3a).

W Kościerzynie 95 próbek przekroczyło dopuszczalny poziom $D_{24} = 50\mu\text{g}/\text{m}^3$ przy dopuszczalnej częstość przekraczania wynoszącej 35 razy.

Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe stwierdzono w Tczewie , które wyniosło $408\mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 7).

Na diagramach przedstawiono rozkład rocznych i sezonowych stężeń pyłu zawieszonego mierzonego metodą reflektometryczną w 2006r. w poszczególnych miastach.

Obszary ochrony uzdrowiskowej

Badania prowadzono w Sopocie, Ustce i Łebie (tabela nr 2b i 3b).

Wyniki pomiarów odniesiono do dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu obowiązujących na terenie kraju, ponieważ pył zawieszony na obszarach ochrony uzdrowiskowej nie jest normowany.

Dopuszczalna wartość średnioroczna $Da = 40\mu\text{g}/\text{m}^3$ nie jest przekraczana w żadnej z miejscowości.

Stwierdzone stężenia wynoszą od $8,8$ do $10,1\mu\text{g}/\text{m}^3$, co nie przekracza 25% wartości dopuszczalnej.

Maksymalne zmierzone stężenie średniodobowe stwierdzono w Łebie, które wyniosło $138\mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 7).

b) stężenie pyłu zawieszonego PM10

(stężenie pyłu o średnicy aerodynamicznej ziaren do 10µm)

Pomiary pyłu zawieszonego PM10 na terenie województwa pomorskiego prowadzone są od 2004 r. w Gdańsku, Słupsku, Kościerzynie, Wejherowie i w Gdyni przy Al. Piłsudskiego na stanowisku komunikacyjnym.

We wszystkich w/w miastach stwierdzone stężenia średnioroczne nie przekraczają wartości dopuszczalnej $Da = 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i wynoszą od 24,2 do 33,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co stanowi od 61% w Gdyni do 84 % w Kościerzynie wartości Da (tabela nr 4).

Najwyższe stężenie dla okresu grzewczego stwierdzono w Kościerzynie - 45,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

W Kościerzynie 55 próbek, a w Wejherowie 41 przekroczyło dopuszczalny poziom $D_{24} = 50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy dopuszczalnej częstości przekraczania wynoszącej 35 razy.

Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe PM10 stwierdzono także w Kościerzynie, które wyniosło 407 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 8).

Na diagramach przedstawiono rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM10 oznaczonego metodą wagową.

2. Metale ciężkie, substancje smołowe i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) oznaczone w pyłe zawieszonym PM10

W 2006r. w pyłe PM10 w Gdańsku, Wejherowie, Kościerzynie, Słupsku i Gdyni oznaczano metale: ołów (Pb), kadm (Cd), nikiel (Ni), arsen(As), substancje smołowe oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne WWA (benzo/a/antracen, chryzen, benzo/b/fluoranten, benzo/k/fluoranten, dibenzo/a,h/antracen, benzo/g,h,i/perylen oraz benzo/a/piren).

a) metale

Średnioroczne stężenia (Sa) badanych metali podobnie jak w 2005 roku nie przekraczają wartości dopuszczalnych na żadnym stanowisku (tabela nr 4i6).

W przypadku **ołowiu** średnioroczne stężenia (Sa) wynoszą od 0,01 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Kościerzynie, Słupsku i Gdyni do 0,03 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Wejherowie, co stanowi od 2% do 6% wartości dopuszczalnej $\text{Da} = 0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Średnioroczne stężenie (Sa) **kadm** wynoszą od 0,4 ng/m^3 w Gdyni i Kościerzynie do 1,1 ng/m^3 w Wejherowie, co stanowi od 8% do 22% wartości dopuszczalnej $\text{Da} = 5 \text{ng}/\text{m}^3$ (tabela 4).

Średnioroczne stężenia **niklu** kształtują się od 0,7 ng/m^3 w Kościerzynie do 1,4 ng/m^3 w Gdańsku, co odpowiada od 4% do 7% wartości dopuszczalnej $\text{Da} = 20 \text{ng}/\text{m}^3$ (tabela 4).

Stężenia **arsenu** prawie na wszystkich stanowiskach wykrywane były w większości próbek poniżej progu oznaczalności tylko w Gdańsku stężenie średnioroczne osiągnęło wartość 0,02 ng/m^3 , co nie przekracza 1% wartości dopuszczalnej $\text{Da} = 6 \text{ng}/\text{m}^3$ (tabela 4).

b) substancje smołowe, benzo/a/piren i ΣWVA

Średnioroczne stężenia (Sa) **substancji smołowych** i **benzo/a/pirenu** we wszystkich miastach, w których są prowadzone badania przekraczają wartości dopuszczalne Da (tabela nr 4 i 6).

Stężenia (Sa) **substancji smołowych** wynoszą od 14,3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdańsku do 19,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdyni, co stanowi od 1,4 do 2,0 krotne przekroczenie wartości dopuszczalnej $\text{Da} = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Na wszystkich stanowiskach, gdzie prowadzone są pomiary, istnieje wyraźny wzrost stężeń substancji smołowych w okresie grzewczym. Stężenia te wynoszą od 16,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdańsku do 24,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w Wejherowie.

Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe stwierdzono w Kościerzynie - 42 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 8).

Średnioroczne stężenia (Sa) **benzo/a/pirenu** przekraczają wartość dopuszczalną $\text{Da} = 1 \text{ng}/\text{m}^3$ na wszystkich stanowiskach pomiarowych i wynoszą od 1,8 ng/m^3 w Gdyni do 5,5 ng/m^3 w Wejherowie (tabela nr 4).

W przypadku b/a/p wyraźny wzrost stężeń w okresie grzewczym obserwowany jest na wszystkich stanowiskach i wynosi od 3,3 ng/m³ w Gdyni do 12,1 ng/m³ w Wejherowie.

Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe stwierdzono w Wejherowie - 28 ng/m³ (tabela nr 8).

Stężenia **sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych** (ΣWWA) wynoszą od 14,1 ng/m³ w Gdyni do 37,6 ng/m³ w Wejherowie (tabela nr 4).

Na diagramach przedstawiono zależność stężeń substancji smołowych, benzo/a/pirenu i ΣWWA od sezonu w 2006r.

3. Stężenie dwutlenku siarki

Teren województwa z wyłączeniem obszarów ochrony uzdrowiskowej

W 2006r. stwierdzone stężenia średnioroczne (Sa) we wszystkich miejscowościach województwa pomorskiego utrzymują się poniżej wartości dopuszczalnej Da = 20 µg/m³.

W stosunku do roku 2005 w większości miejscowości zaobserwowano zdecydowany wzrost stężeń średniorocznych poza dzielnicą Morena w Gdańsku oraz Wejherowem, Słupskiem, Kwidzynie i Malborkiem.

Stężenia (Sa) wynoszą od 0,9 µg/m³ w Malborku do 19,8 µg/m³ w Tczewie, co stanowi od 5% do 99% wartości dopuszczalnej Da (tabela 2a i 3a).

W okresie grzewczym na wszystkich stanowiskach stężenia dwutlenku siarki są znacznie wyższe od wartości średniorocznych. Najwyższe stężenie dla okresu grzewczego stwierdzono w Tczewie -32,9 µg/m³.

Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe stwierdzono w Tczewie -273 µg/m³ (tabela nr 7)

Dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu D₂₄=125 µg/m³ w roku kalendarzowym wynosząca 3 razy została przekroczone także na stanowisku w Tczewie, gdzie 7 pomiarów przekroczyło dopuszczalny poziom D₂₄ (tabela nr 7).

Na diagramach przedstawiono rozkład rocznych i sezonowych stężeń dwutlenku siarki w roku 2006.

Obszar ochrony uzdrowiskowej

Poziom stężen średniorocznych w Sopocie i w Łebie w 2006r w stosunku do 2005r. wyraźnie wzrósł (tabela nr 2b).

Stwierdzone stężenia średnioroczne dwutlenku siarki w miejscowościach uzdrowiskowych stanowią od 6% w Ustce do 38% w Łebie przyjętej wartości $Da=20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Maksymalna zmierzona wartość średniodobowa wyniosła $52 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Sopocie (tabela nr 7).

4. Stężenie dwutlenku azotu

Teren województwa z wyłączeniem obszarów ochrony uzdrowiskowej

W 2006r nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego stężenia średniorocznego $Da=40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ na żadnym stanowisku pomiarowym. Stężenia (Sa) wahają się od $12,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdyni Karwinach do $37,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Tczewie, co stanowi od 32% do 94% wartości dopuszczalnej Da .

(tabela nr 2a i 3a).

W stosunku do roku 2005 w większości miast stężenia dwutlenku azotu nieznacznie wzrosły. Największy wzrost stężeń zaobserwowano w Tczewie, Kościerzynie i w Gdańsku.

Podobnie jak w 2005r. porównując stężenia uzyskane na dwóch stanowiskach usytuowanych w centralnej części miasta Gdyni, ale o różnym charakterze tj. jedno usytuowane w mieszkalno usługowej części miasta, a drugie komunikacyjne umieszczone w pobliżu skrzyżowania ulic Świętojańskiej i Al. Piłsudskiego, można stwierdzić, że średnie stężenie dwutlenku azotu na stanowisku komunikacyjnym jest dwukrotnie wyższe od stężenia odnotowanego w mieszkalno usługowej części miasta..

Najwyższą zmierzoną wartość średniodobową stwierdzono w Tczewie - $183 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 7).

Na diagramach przedstawiono rozkład rocznych i sezonowych stężeń dwutlenku azotu w roku 2006.

Obszary ochrony uzdrowiskowej

Stężenia średnioroczne (S_a) na stanowiskach w Sopocie, Ustce i Łebie nie przekraczają wartości dopuszczalnej $Da = 35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 2b i 3b).

W stosunku do 2005 r. w Sopocie i Łebie stwierdzono wzrost stężeń średniorocznych. Poziom stężeń w w/w miejscowościach stanowi od 30% w Łebie do 69% w Sopocie przyjętej wartości $Da = 35 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Maksymalna zmierzona wartość średniodobowa wyniosła $96 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Sopocie. (tabela nr 7).

5. Zanieczyszczenia specyficzne: benzen, toluen, ksylen (BTX)

Od lat pomiary **benzenu, toluenu i ksylenu** prowadzone są w Gdańsku Śródmieściu przy ul. Rajskiej i w Gdyni Śródmieściu przy ul. Starowiejskiej, a od 2004r. na stanowisku komunikacyjnym w Gdyni Śródmieściu na skrzyżowaniu Al. Piłsudskiego i ul. Świętojańskiej.

Średnioroczne stężenie (S_a) **benzenu** podobnie jak w roku 2005 nie przekracza dopuszczalnego stężenia $Da = 5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zarówno w Gdańsku jak i na obu stanowiskach w Gdyni.

Stężenia (S_a) wynoszą od $0,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdańsku Śródmieściu do $1,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdyni przy Al. Piłsudskiego, co stanowi odpowiednio 18% i 30% wartości dopuszczalnej Da (tabela nr 4).

Najwyższe zmierzone stężenie średniodobowe stwierdzono w Gdyni przy ul. Starowiejskiej, które wyniosło $11,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 9).

Stężenia **toluenu i ksylenu**, utrzymują się na podobnym poziomie jak w roku 2005, nie przekraczają dopuszczalnego stężenia $Da = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Średnioroczne stężenia (S_a) **toluenu** wynoszą od $4,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdyni przy ul. Starowiejskiej do $5,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdyni przy Al. Piłsudskiego i w Gdańsku, co stanowi od 46% do 57% wartości dopuszczalnej $Da = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 5).

Najwyższe zmierzone stężenia toluenu stwierdzono w Gdyni przy ul. Starowiejskiej $-35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 9).

Średnioroczne stężenia (S_a) **ksylenu** wynoszą od $6,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdyni przy Al. Piłsudskiego do $6,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w Gdyni Śródmieściu, co stanowi od 60% do 66% wartości dopuszczalnej $Da = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 5).

Najwyższe zmierzone stężenia ksylenu zanotowano w Śródmieściu Gdyni przy ul. Starowiejskiej $-34 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (tabela nr 9).

6. Podsumowanie.

Na podstawie wyników badań zanieczyszczenia powietrza prowadzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w 2006r. i w latach 2002-2006 w województwie pomorskim (tabele nr 10, 11, 12, 13, 14) można sformułować następujące wnioski:

1. W 2006 roku stężenia zanieczyszczeń podstawowych (pył zawieszony, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu) w większości miast, w których prowadzone były pomiary na terenie województwa pomorskiego w stosunku do 2005 r i lat ubiegłych nieznacznie wzrosły. Szczególnie dotyczy to oznaczonych stężeń dwutlenku siarki w Tczewie, Starogardzie i Kościerzynie. Stwierdzone stężenia średnioroczne dla w/w zanieczyszczeń wahają się w niżej przedstawionych zakresach:
  - średnioroczne stężenie **pyłu zawieszonego R** waha się w granicach od 8 % do 98% wartości dopuszczalnej $Da = 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
  - średnioroczne stężenia **dwutlenku siarki** waha się granicach od 5% do 99% wartości dopuszczalnej $Da = 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
  - średnioroczne stężenie **dwutlenku azotu** waha się od 32% do 94% wartości dopuszczalnej $Da = 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$

2. Średnioroczne stężenia **pyłu zawieszonego PM10**, którego pomiary wykonywane są w 5 miastach: Gdańsku, Słupsku, Gdyni, Wejherowie i Kościerzynie nie przekraczają wartości dopuszczalnej $Da = 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i stanowią od 61% do 84% tej wartości.
- 2.1. Oznaczane w pyłe zawieszonym PM10 stężenia **benzo/a/pirenu i substancji smołowych** przekraczają wartości dopuszczalne na wszystkich stanowiskach.

W przypadku benzo/a/pirenu wartość $Da = 1 \text{ ng}/\text{m}^3$ przekroczone jest od 2,0 do 5,5 krotnie, a w przypadku substancji smołowych wartość $Da = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przekroczone jest od 1,4 do 2,0 krotnie.

- 2.2. Oznaczane w pyle zawieszonym PM10 stężenia metali ciężkich tj. **ołowiu, kadmu, niklu i arsenu** nie przekraczają wartości dopuszczalnych na żadnym stanowisku.

Stwierdzone stężenie średnioroczne w przypadku :

ołowiu nie przekracza 6 % dopuszczalnej wartości $Da = 0,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

kadmu 22% dopuszczalnej wartości $Da = 5 \text{ng}/\text{m}^3$

niklu 7% dopuszczalnej wartości $Da = 20 \text{ng}/\text{m}^3$, a w przypadku arsenu w większości próbek wykrywane stężenia były poniżej progu oznaczalności.

3. Na obszarach ochrony uzdrowiskowej stężenia pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu w ostatnich latach utrzymują się znacznie poniżej wartości dopuszczalnych.

W 2006 r. w Sopocie i w Łebie zaobserwowano wyraźny wzrost stężeń dwutlenku siarki dwutlenku azotu.

4. Stężenia specyficzne.

Stężenia **benzenu, toluenu, ksylenu** podobnie jak w latach ubiegłych nie przekraczają wartości dopuszczalnych na żadnym stanowisku.

- stężenia średnioroczne **benzenu** wahają się od 18% do 30% wartości dopuszczalnej $Da = 5 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- stężenia średnioroczne **toluenu** stanowią od 46% do 57% wartości odniesienia $Da = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- stężenia średnioroczne **ksylenu** stanowią od 60% do 66% wartości odniesienia $Da = 10 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

5. Porównanie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego prowadzonych w Gdyni Śródmieściu na stanowisku komunikacyjnym i na pozostałych stanowiska w województwie pomorskim potwierdza sformułowany w 2006r. wniosek, że transport miejski ma wyraźny wpływ na wzrost stężeń dwutlenku azotu i substancji smołowych, ale nie ma wpływu na wzrost stężeń benzo/a/pirenu i sumy WWA.

Wykaz stacji obsługiwanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną
w województwie pomorskim w roku 2006

Tabela nr 1

L.p.	Lokalizacja	Kod stan. wg MA	Badane substancje			Częstotliwość prowadzenia pomiarów manualnych
			SO ₂ , NO ₂ , pył zawieszony (ref.)	BTX (benzen toluen, ksylen)	Pył PM 10 (metale, substancje smołowe i Σ WWA)	
1	Puck ul. I Armii Wojska Polskiego 16	28	tylko pył zaw.			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
2	Wejherowo ul. Obrońców Helu 3	128	+			codziennie
3	Wejherowo Plac Jakuba Wejhera 8	129			+	codziennie
4	Rumia ul. Leśna 1	127	+			codziennie
5	Gdynia - Śródmieście ul. Żwirki i Wigury 14	218	+			codziennie
6	Gdynia - Karwiny ul. Staffa 10	234	+			codziennie
7	Gdynia – Śródmieście ul. Starowiejska 50	235		+		10 prób w miesiącu
8	Gdynia – Śródmieście Al. J. Piłsudskiego 52/54	237	tylko NO ₂	+	+	5 dni w tygodniu (pon. – piątek) i BTX – 10 prób w miesiącu
9	Sopot ul. Chrobrego 6/8	231	+			codziennie
10	Gdańsk Śródmieście ul. Rajska 6	477	+	+		codziennie i BTX – 10 prób w miesiącu
11	Gdańsk- Wrzeszcz ul. Dębinki 4	428	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek),
12	Gdańsk – Wrzeszcz ul. Legionów 11	476	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
13	Gdańsk – Morena ul. Jaśkowa Dolina 105	479	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
14	Gdańsk – Przymorze ul. Chłopska 64	482	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
15	Gdańsk - Nowy Port ul. Na Zaspę 31a	473	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
16	Gdańsk – Przeróbka ul. Głęboka 11	481			+	codziennie
17	Pruszcz Gdański ul. Wojska Polskiego 9	472	+			codziennie
18	Tezew ul. Obr. Westerplatte 10	512	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
19	Starogard Gdański Rynek Ratusz Miejski	618	+			codziennie

20	Kościerzyna Rynek 9	711	+			codziennie
21	Kościerzyna ul. Staszica 6	712			+	codziennie
22	Kwidzyn ul. Chopina 40	5	+			codziennie
23	Malbork ul. Konopnickiej 6	67	+			co 5 dni
24	Chojnice ul. Szpitalna 3	631	+			5 dni w tygodniu (pon. – piątek)
25	Słupsk ul. Szarych Szeregów 15	73	+			codziennie
26	Słupsk ul. Towarowa 1/ ul. Piotra Skargi 8	79			+	codziennie
27	Ustka ul. Marynarki Polskiej 5	63	+			co 5 dni
28	Lębork ul. Czołgistów 5	76	+			co 5 dni
29	Łeba ul. Nadmorska 8	77	+			co 5 dni

Średnioroczne stężenia (Sa) pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu
na terenie województwa w latach 2005 – 2006 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Tabela nr 2a

L.p.	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia (Sa)					
		Pył zawieszony R		Dwutlenek siarki		Dwutlenek azotu	
		2005	2006	2005	2006	2005	2006
1	Gdańsk Śródmieście	12,4	14,7	3,1	9,1	22,6	30,4
2	Gdańsk Nowy Port	12,0	14,1	9,0	12,0	22,2	24,6
3	Gdańsk Przymorze	10,0	10,3	4,3	6,5	21,5	24,6
4	Gdańsk Wrzeszcz	14,1	15,5	4,9	7,4	27,5	31,4
5	Gdańsk Wrzeszcz WSSE	8,7	10,8	5,7	8,0	24,1	25,1
6	Gdańsk Morena	11,0	11,0	6,1	4,7	23,3	23,1
7	Pruszcz Gdański	11,4	11,7	2,1	4,0	17,4	20,2
8	Gdynia Śródmieście	5,9	5,9	2,6	5,5	20,5	17,7
9	Gdynia Śród. Al. Piłsudskiego	-	-	-	-	48,7	34,5
10	Gdynia Karwiny	5,3	5,3	2,1	5,2	14,3	12,6
11	Puck	10,8	10,9	-	-	-	-
12	Wejherowo	17,5	17,6	2,9	3,1	17,3	18,8
13	Rumia	7,8	8,6	2,7	3,3	13,4	14,1
14	Tczew	24,7	28,2	12,8	19,8	30,2	37,7
15	Starogard Gdański	17,4	20,3	9,5	15,6	31,6	35,2
16	Kościerzyna	47,3	39,3	6,8	11,0	20,2	26,1
17	Słupsk Śródmieście	15,7	15,2	2,0	1,8	24,9	25,7
18	Lębork	10,5	11,5	8,6	13,5	15,6	18,1
19	Kwidzyn	16,9	16,6	4,7	3,9	17,6	19,2
20	Malbork	6,1	3,3	1,3	0,9	15,9	16,6
21	Chojnice	22,4	25,3	7,9	7,8	24,5	26,5
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		40		20		40	

Średnioroczne stężenia (Sa) pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu
na obszarach ochrony uzdrowiskowej w latach 2005 - 2006 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Tabela nr 2b

L.p.	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia (Sa)					
		Pył zawieszony R		Dwutlenek siarki		Dwutlenek azotu	
		2005	2006	2005	2006	2005	2006
1	Sopot	9,7	10,1	2,5	4,2	20,7	24,0
2	Ustka	9,4	8,8	1,4	1,9	16,2	13,5
3	Łeba	7,4	9,2	3,3	7,5	8,2	10,6
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		40		20		35	

Stężenie pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki
i dwutlenku azotu na terenie województwa w roku 2006

Tabela nr 3a

L.p.	Jednostka administracyjna	Okres	Pył zawieszony R	Dwutlenek siarki	Dwutlenek azotu	Pył zawieszony PM10
			Sa [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			
1	2	3	5	6	7	8
1	Gdańsk Śródmieście ul. Rajska	grzewczy letni rok	20,8 8,7 14,7	11,7 6,5 9,1	31,3 29,5 30,4	-
2	Gdańsk Nowy Port, ul. Na Zaspę	grzewczy letni rok	21,6 6,5 14,1	17,7 6,3 12,0	25,8 23,3 24,6	-
3	Gdańsk Przymorze ul. Chłopska	grzewczy letni rok	14,6 6,0 10,3	9,1 3,8 6,5	26,9 22,4 24,6	-
4	Gdańsk Wrzeszcz ul. Legionów	grzewczy letni rok	22,1 8,9 15,5	10,5 4,3 7,4	32,7 30,0 31,4	-
5	Gdańsk Wrzeszcz ul. Dębinki	grzewczy letni rok	15,5 6,1 10,8	9,8 6,3 8,0	26,2 24,1 25,1	-
6	Gdańsk Morena ul. Jaškowa Dolina	grzewczy letni rok	14,6 7,3 11,0	5,5 3,9 4,7	22,9 23,3 23,1	-
7	Gdańsk Przeróbka ul. Głęboka	grzewczy letni rok	- - -	- - -	- - -	29,4 23,3 26,3
8	Pruszcz Gdański	grzewczy letni rok	16,4 6,9 11,7	5,1 2,8 4,0	21,0 19,5 20,2	-
9	Gdynia Śródmieście ul. Żwirki i Wigury	grzewczy letni rok	8,8 3,0 5,9	6,6 4,3 5,5	21,2 14,2 17,7	-
10	Gdynia Śródmieście Al. Piłsudskiego	grzewczy letni rok	- - -	- - -	37,0 32,0 34,5	28,4 19,8 24,2
11	Gdynia Karwiny ul. Staffa	grzewczy letni rok	8,0 2,6 5,3	6,4 4,0 5,2	15,3 10,0 12,6	-
12	Puck	grzewczy letni rok	19,1 2,7 10,9	- - -	- - -	-
13	Wejherowo ul. Obr. Helu	grzewczy letni rok	28,7 6,6 17,6	4,6 1,6 3,1	22,4 15,2 18,8	-
14	Wejherowo Śródmieście Pl. Jakuba Wejhera	grzewczy letni rok	- - -	- - -	- - -	41,9 19,8 29,2
15	Rumia	grzewczy letni rok	12,5 4,7 8,6	5,0 1,6 3,3	14,9 13,3 14,1	-
16	Tczew	grzewczy letni rok	46,4 10,0 28,2	32,9 6,6 19,8	45,9 29,4 37,7	-
1	2	3	4	5	6	7

17	Starogard Gdański	grzewczy letni rok	32,6 8,0 20,3	22,9 8,2 15,6	39,1 31,2 35,2	-
18	Kościerzyna Rynek	grzewczy letni rok	63,6 15,0 39,3	17,7 4,3 11,0	27,2 24,9 26,1	-
19	Kościerzyna ul. Staszica	grzewczy letni rok	- - -	- - -	- - -	45,1 21,6 33,7
20	Słupsk Śródmieście ul. Szarych Szeregów	grzewczy letni rok	23,4 7,0 15,2	3,1 0,6 1,8	27,9 23,4 25,7	-
21	Słupsk ul. Piotra Skargi/ Towarowa	grzewczy letni rok	- - -	- - -	- - -	36,7 19,4 27,7
22	Lębork	grzewczy letni rok	17,7 5,3 11,5	15,6 11,3 13,5	20,5 15,7 18,1	-
23	Kwidzyn	grzewczy letni rok	26,2 7,1 16,6	7,2 0,6 3,9	22,1 16,3 19,2	-
24	Malbork	grzewczy letni rok	5,3 1,2 3,3	1,3 0,5 0,9	17,3 16,0 16,6	-
25	Chojnice	grzewczy letni rok	37,8 12,7 25,3	11,7 3,9 7,8	27,0 25,9 26,5	-
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da i D₂₄			40	20	40	40

Stężenie pyłu zawieszonego, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu
na obszarach ochrony uzdrowiskowej w roku 2006 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Tabela nr 3b

L.p.	Jednostka administra- cyjna	Okres	Pył zawieszony R	Dwutlenek siarki	Dwutlenek azotu
			Sa [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		
1	Sopot	grzewczy	14,1	5,7	26,1
		letni	6,0	2,7	22,0
		rok	10,1	4,2	24,0
2	Ustka	grzewczy	13,8	2,8	16,3
		letni	3,9	1,0	10,8
		rok	8,8	1,9	13,5
3	Łeba	grzewczy	15,0	10,2	11,8
		letni	3,4	4,8	9,3
		rok	9,2	7,5	10,6
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da i D₂₄			40*	20*	35

Sa - stężenie średnioroczne

* - z powodu braku dopuszczalnych poziomów na obszarach ochrony uzdrowiskowej przyjęto dopuszczalny poziom substancji w powietrzu obowiązujący na terenie kraju

Średnioroczne stężenia (Sa) pyłu zawieszonego PM10 i oznaczone w nim
 ołów (Pb), kadm (Cd), nikiel (Ni), arsen(As)
 oraz WWA, a w nich benzo/a/piren, substancje smołowe w roku 2006

Tabela nr 4

L.p	Jednostka administracyjna	Okres	Stężenia Sa							
			pył zawieszony PM10 [µg/m ³]	ołów (Pb) [µg/m ³]	kadm (Cd) [ng/m ³]	nikiel (Ni) [ng/m ³]	Arsen (As) [ng/m ³]	benzo/a/piren [ng/m ³]	Substancje smołowe [µg/m ³]	Suma WWA [ng/m ³]
1	Gdańsk Przeróbka ul. Głęboka	grzewczy	29,4	0,02	0,8	0,8	-	3,8	16,6	28,1
		letni	23,3	0,02	0,2	2,0	-	0,1	11,8	2,7
		rok	26,3	0,02	0,5	1,4	0,02	2,0	14,3	14,8
2	Wejherowo Pl. Jakuba Wejhera	grzewczy	41,9	0,05	1,4	0,6	-	12,1	24,6	82,8
		letni	19,8	0,02	0,9	0,9	-	0,9	11,2	6,3
		rok	29,2	0,03	1,1	0,8	0,0	5,5	16,6	37,6
3	Kościerzyna ul. Staszica	grzewczy	45,1	0,02	0,7	0,4	-	9,3	23,2	62,9
		letni	21,6	0,01	0,2	1,0	-	0,5	11,8	6,8
		rok	33,7	0,01	0,4	0,7	0,0	5,1	17,7	33,7
4	Słupsk ul. Piotra Skargi/ Towarowa	grzewczy	36,7	0,02	0,8	0,6	-	7,3	21,5	48,4
		letni	19,4	0,01	0,3	0,9	-	0,6	11,2	3,5
		rok	27,7	0,01	0,6	0,8	0,0	3,9	16,3	25,9
5	Gdynia Śródmieście Al. Piłsudskiego	grzewczy	28,4	0,02	0,8	1,3	-	3,3	22,3	24,6
		letni	19,8	0,00	0,0	1,0	-	0,2	16,7	2,5
		rok	24,2	0,01	0,4	1,2	0,0	1,8	19,6	14,1
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da			40	0,5	5	20	6	1	10	-

Średnioroczne stężenia (Sa) ksyleny, toluenu i benzenu
 w latach 2005 – 2006 [µg/m³]

Tabela nr 5

L.p	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia Sa					
		Benzen		Toluen		Ksylen	
		2005	2006	2005	2006	2005	2006
1	Gdańsk Śródmieście ul. Rajska	0,9	0,9	5,0	5,7	9,5	6,2
2	Gdynia Śródmieście ul. Starowiejska	1,2	1,2	5,1	4,6	9,8	6,6
3	Gdynia Śródmieście Al. Piłsudskiego	1,5	1,5	5,2	5,7	7,1	6,0
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		5		10		10	

Średnioroczne stężenia (Sa)pyłu zawieszonego PM10 i oznaczone w nim ołów (Pb), kadm (Cd), nikiel (Ni), arsen(As) oraz WWA, a w nich benzo/a/piren, substancje smołowe w latach **2005-2006**

Tabela nr 6

L.p.	Jednostka administracyjna	Stężenia Sa															
		Pył zawieszony PM10 [µg/m ³]		Ołów (Pb) [µg/m ³]		Kadm (Cd) [ng/m ³]		Nikiel (Ni) [ng/m ³]		Arsen (As) [ng/m ³]		Benzo/a/piren [ng/m ³]		Substancje smołowe [µg/m ³]		Suma WWA [ng/m ³]	
		2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
1	Gdańsk Przeróbka ul. Głęboka	25,4	26,3	0,03	0,02	0,6	0,5	1,8	1,4	0,0	0,02	3,1	2,0	12,4	14,3	16,0	14,8
2	Wejherowo Pl. Jakuba Wejhera	31,8	29,2	0,03	0,03	0,7	1,1	1,1	0,8	0,1	0,0	5,4	5,5	18,1	16,6	25,7	37,6
3	Kościerzyna ul. Staszica	27,1	33,7	0,01	0,01	0,3	0,4	0,4	0,7	0,2	0,0	4,4	5,1	13,5	17,7	22,2	33,7
4	Słupsk ul. Piotra Skargi/ Towarowa	25,9	27,7	0,01	0,01	0,3	0,6	1,6	0,8	0,0	0,0	3,9	3,9	14,6	16,3	19,1	25,9
5	Gdynia Śródmieście Al. Piłsudskiego	21,9	24,2	0,01	0,01	0,1	0,4	0,9	1,2	0,0	0,0	2,0	1,8	21,2	19,6	10,0	14,1
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		40		0,5		5		20		6		1		10		-	

Średniodobowe stężenia maksymalne (**S max**) i częstość przekraczania (**f**) dopuszczalnego poziomu D24 w roku 2006

Tabela nr 7

L.p.	Jednostka administracyjna	Pył zawieszony R [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		Dwutlenek siarki [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		Dwutlenek azotu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
		S max	f	S max	f	S max
1	Gdańsk - Śródmieście ul. Rajska	162	9	75	-	104
2	Gdańsk - Wrzeszcz ul. Dębinki	128	8	70	-	87
3	Gdańsk - Wrzeszcz ul. Legionów	164	10	66	-	103
4	Gdańsk - Przymorze ul. Chłopska	130	6	50	-	84
5	Gdańsk - Nowy Port ul. Na Zaspę	190	9	108	-	97
6	Gdańsk - Morena ul. Jaškowa Dolina	107	7	55	-	63
7	Sopot	133	7	52	-	96
8	Pruszcz Gdański	146	11	42	-	60
9	Gdynia- Śródmieście Al. J. Piłsudskiego	-	-	-	-	85
10	Gdynia- Śródmieście ul. Żwirki i Wigury	37	-	14	-	108
11	Gdynia ul. Staffa	39	-	15	-	48
12	Wejherowo ul. Obrońców Helu	252	26	64	-	85
13	Rumia	118	7	32	-	74
14	Tczew	408	29	237	7	183
15	Starogard Gdański	196	29	166	3	97
16	Kościerzyna Rynek	270	95	147	1	69
17	Puck	73	4	-	-	-
18	Kwidzyn	100	3	72	-	69
19	Malbork	25	-	5	-	42
20	Chojnice	263	26	53	-	92
21	Słupsk ul. Szarych Szeregów	96	10	26	-	55
22	Łeba	138	1	50	-	57
23	Ustka	60	2	31	-	31
24	Lębork	67	3	106	-	56

S max – maksymalne stężenie średniodobowe zanotowane w danym roku, na danym stanowisku

f – ilość wyników przekraczających dopuszczalny poziom D24 w roku kalendarzowym

Średniodobowe stężenia maksymalne (**S max**) i częstość przekraczania (**f**) dopuszczalnego poziomu D24 w roku 2006

Tabela nr 8

L.p.	Jednostka administracyjna	Pył zawieszony PM 10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		Kadm [ng/m^3]	Olów [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Nikiel [ng/m^3]	Substancje smołowe [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Benzo/a/-piren [ng/m^3]
		S max	f	S max	S max	S max	S max	S max
1	Gdańsk Przeróbka ul. Głębocka	137	31	1	0,05	5	33	11
2	Wejherowo Pl. Jakuba Wejhera	174	41	2	0,06	1	33	28
3	Kościerzyna ul. Staszica	407	55	1	0,04	2	42	24
4	Słupsk ul. Piotra Skargi/ Towarowa	201	32	3	0,04	2	36	20
5	Gdynia Śródmieście Al. Piłsudskiego	204	14	1	0,05	2	38	8

S max – maksymalne stężenie średniodobowe zanotowane w danym roku, na danym stanowisku

f – ilość wyników przekraczających dopuszczalny poziom D24 w roku kalendarzowym

Średniodobowe stężenia maksymalne (**S max**) w roku 2006

Tabela nr 9

L.p.	Jednostka administracyjna	Benzen [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Toluen [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Ksylen [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
		S max	S max	S max
1	Gdańsk ul. Rajska	10,9	23	26
2	Gdynia ul. Starowiejska	11,5	35	34
3	Gdynia Al. Piłsudskiego	10,2	22	21

S max – maksymalne stężenie średniodobowe zanotowane w danym roku, na danym stanowisku

Średnioroczne stężenia (Sa) pyłu zawieszonego w latach 2002- 2006 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Tabela nr 10

L.p	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia Sa				
		Pył zawieszony				
		2002	2003	2004	2005	2006
1.	Gdańsk Śródmieście	11,5	14,5	10,7	12,4	14,7
2.	Gdańsk Nowy Port	12,6	14,1	10,4	12,0	14,1
3.	Gdańsk Przymorze	10,1	10,3	7,6	10,0	10,3
4.	Gdańsk Wrzeszcz	15,4	16,7	12,1	14,1	15,5
5.	Gdańsk Wrzeszcz WSSE	9,5	10,9	8,3	8,7	10,8
6.	Gdańsk Morena	11,2	11,2	8,9	11,0	11,0
7.	Pruszcz Gdański	12,8	14,6	9,6	11,4	11,7
8.	Gdynia Śródmieście	8,6	10,9	10,5	5,9	5,9
9.	Gdynia Karwiny	7,8	8,0	6,6	5,3	5,3
10.	Puck	32,5	34,5	21,0	10,8	10,9
11.	Wejherowo	14,4	19,1	17,1	17,5	17,6
12.	Rumia	8,4	10,2	7,0	7,8	8,6
13.	Tczew	31,9	47,4	30,8	24,7	28,2
14.	Starogard Gdański	32,2	24,1	19,9	17,4	20,3
15.	Kościerzyna	41,0	40,1	38,6	47,3	39,3
16.	Słupsk Śródmieście	10,6	12,2	11,8	15,7	15,2
17.	Lębork	13,8	15,7	12,8	10,5	11,5
18.	Kwidzyn	15,8	18,1	15,7	16,9	16,6
19.	Malbork	8,7	9,7	7,5	6,1	3,3
20.	Chojnice	24,2	25,5	23,1	22,4	25,3
21.	Sopot *	10,3	10,8	7,6	9,7	10,1
22.	Ustka *	11,1	11,0	9,2	9,4	8,8
23.	Łeba *	9,0	11,8	8,5	7,4	9,2
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da:						
- na terenie kraju		40				
- na obszarach ochrony uzdrowiskowej		40				

* - obszar ochrony uzdrowiskowej

Średnioroczne stężenia (Sa) dwutlenku siarki w latach 2002 -2006 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Tabela nr 11

L.p.	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia Sa				
		Dwutlenek siarki				
		2002	2003	2004	2005	2006
1.	Gdańsk Śródmieście	3,3	4,7	2,6	3,1	9,1
2.	Gdańsk Nowy Port	9,9	10,0	8,2	9,0	12,0
3.	Gdańsk Przymorze	6,0	5,1	3,4	4,3	6,5
4.	Gdańsk Wrzeszcz	5,7	5,5	4,3	4,9	7,4
5.	Gdańsk Wrzeszcz WSSE	4,9	5,1	3,7	5,7	8,0
6.	Gdańsk Morena	4,6	4,5	4,3	6,1	4,7
7.	Pruszcz Gdański	4,9	5,5	1,8	2,1	4,0
8.	Gdynia Śródmieście	3,4	3,5	1,9	2,6	5,5
9.	Gdynia Karwiny	3,1	2,8	1,5	2,1	5,2
10.	Puck	15,8	14,4	-	-	-
11.	Wejherowo	5,0	3,4	3,3	2,9	3,1
12.	Rumia	5,4	3,6	3,1	2,7	3,3
13.	Tczew	10,4	9,3	7,6	12,8	19,8
14.	Starogard Gdański	5,6	3,5	3,9	9,5	15,6
15.	Kościerzyna	9,8	7,5	7,2	6,8	11,0
16.	Słupsk Śródmieście	1,5	1,8	1,9	2,0	1,8
17.	Lębork	13,6	10,3	8,3	8,6	13,5
18.	Kwidzyn	6,5	6,1	3,8	4,7	3,9
19.	Malbork	2,0	2,3	1,3	1,3	0,9
20.	Chojnice	8,4	17,0	14,4	7,9	7,8
21.	Sopot *	2,5	2,9	2,0	2,5	4,2
22.	Ustka *	1,7	2,1	1,2	1,4	1,9
23.	Łeba *	5,2	3,7	2,8	3,3	7,5
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da						
- na terenie kraju		20				
- na obszarach ochrony uzdrowiskowej		20				

* - obszary ochrony uzdrowiskowej

Średnioroczne stężenia (Sa) dwutlenku azotu w latach 2002 - 2006 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Tabela nr 12

L.p.	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia Sa				
		Dwutlenek azotu				
		2002	2003	2004	2005	2006
1.	Gdańsk Śródmieście	22,0	18,9	21,1	22,6	30,4
2.	Gdańsk Nowy Port	26,1	22,8	22,3	22,2	24,6
3.	Gdańsk Przymorze	29,3	23,7	20,6	21,5	24,6
4.	Gdańsk Wrzeszcz	44,2	29,0	25,2	27,5	31,4
5.	Gdańsk Wrzeszcz WSSE	34,4	32,6	22,1	24,1	25,1
6.	Gdańsk Morena	30,3	31,7	20,0	23,3	23,1
7.	Pruszcz Gdański	19,4	18,3	17,3	17,4	20,2
8.	Gdynia Śródmieście	25,3	21,3	17,4	20,5	17,7
9.	Gdynia Śród. Al. Piłsudskiego	-	-	35,6	48,7	34,5
10.	Gdynia Karwiny	19,3	16,7	8,2	14,3	12,6
11.	Puck	28,4	30,1	-	-	-
12.	Wejherowo	18,9	17,9	18,4	17,3	18,8
13.	Rumia	18,4	15,3	14,7	13,4	14,1
14.	Tczew	19,1	21,3	21,1	30,2	37,7
15.	Starogard Gdański	29,2	32,8	35,6	31,6	35,2
16.	Kościerzyna	21,2	22,7	20,9	20,2	26,1
17.	Słupsk Śródmieście	13,3	17,2	23,3	24,9	25,7
18.	Lębork	16,3	15,2	13,3	15,6	18,1
19.	Kwidzyn	19,0	21,0	17,5	17,6	19,2
20.	Malbork	19,0	22,4	27,4	15,9	16,6
21.	Chojnice	20,3	25,6	26,3	24,5	26,5
22.	Sopot ^{a)}	18,7	18,4	19,5	20,7	24,0
23.	Ustka ^{a)}	10,6	18,4	18,9	16,2	13,5
24.	Łeba ^{a)}	10,1	8,5	7,9	8,2	10,6
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da:						
- na terenie kraju		40				
- na obszarach ochrony uzdrowiskowej		35				

Średnioroczne stężenia (**Sa**) benzo/a/pirenu, wielopierścieniowych węglodorów aromatycznych (WWA) i substancji smołowych oznaczanych w pyłe zawieszonym w latach **2002 – 2006** roku

Tabela nr 13

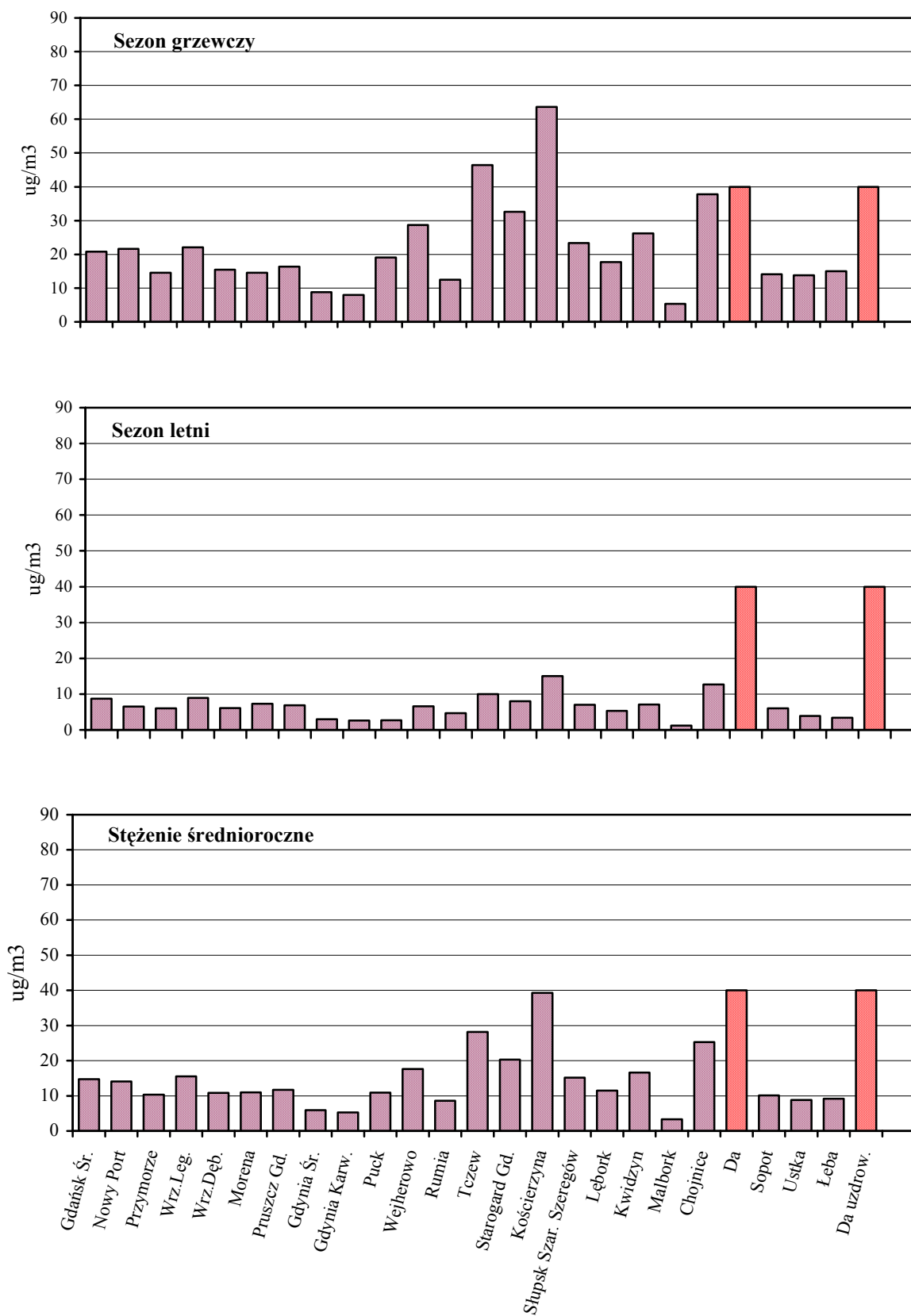
L.p.	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia Sa														
		Benzo/a/piren (b/a/p) [ng/m ³]					Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) [ng/m ³]					Substancje smołowe [μg/m ³]				
		2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
1	Gdańsk Przeróbka ul. Głęboka	5,4	-	3,4	3,1	2,0	18,9	-	18,5	16,0	14,8	19,3	-	12,4	12,4	14,3
2	Gdynia Śródmieście Al. J. Piłsudskiego	-	-	-	2,0	1,8	-	-	-	10,0	14,1	-	-	-	21,2	19,6
3	Słupsk ul. Piotra Skargi/ Towarowa	-	-	4,0	3,9	3,9	-	-	22,0	19,1	25,9	-	-	12,8	14,6	16,3
4	Wejherowo Pl. Jakuba Wejhera	-	-	4,4	5,4	5,5	-	-	21,0	25,7	37,6	-	-	17,7	18,1	16,6
5	Kościerzyna ul. Staszica	-	-	4,9	4,4	5,1	-	-	23,1	22,2	33,7	-	-	13,6	13,5	17,7
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		1					nienormowane					10				

Średnioroczne stężenia (**Sa**) benzenu, toluenu i ksylenu w latach **2002 - 2006** [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]

Tabela nr 14

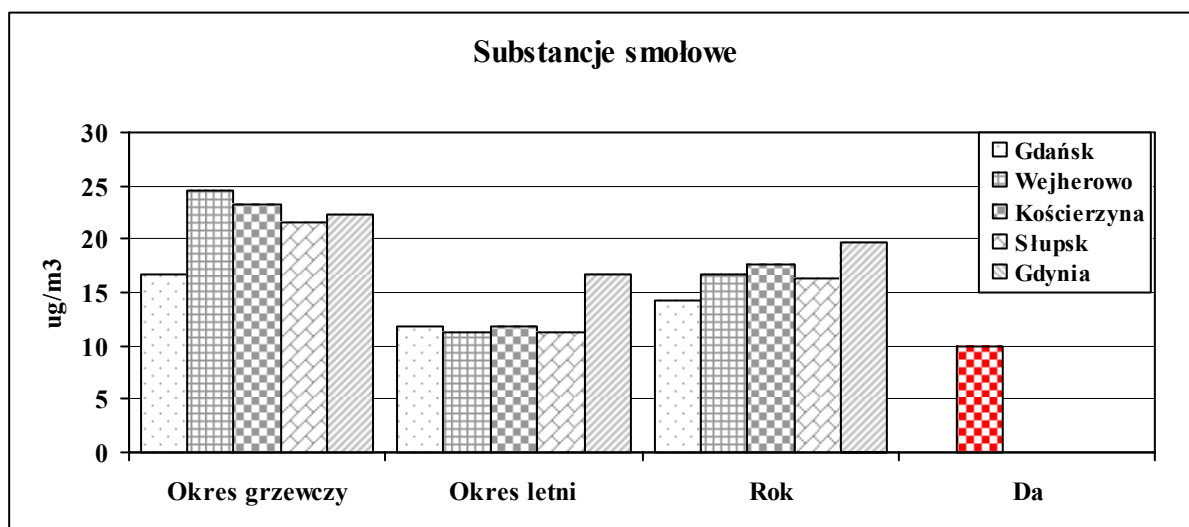
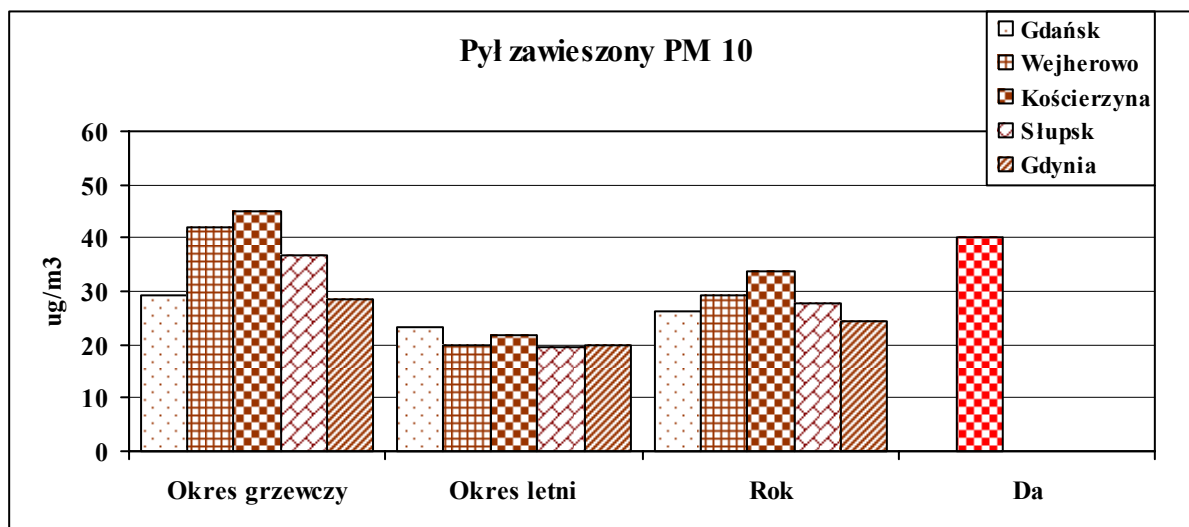
L.p.	Jednostka administracyjna	Średnioroczne stężenia Sa														
		Benzen					Toluen					Ksylen				
		2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
1	Gdańsk ul. Rajska	1,2	1,7	1,7	0,9	0,9	5,0	5,0	4,9	5,0	5,7	5,1	5,3	8,9	9,5	6,2
2	Gdynia ul. Starowiejska	1,2	1,8	1,9	1,2	1,2	8,2	5,8	5,2	5,1	4,6	8,6	10,2	9,8	9,8	6,6
3	Gdynia Al. Piłsudskiego	-	-	1,6	1,5	1,5	-	-	5,3	5,2	5,7	-	-	6,2	7,1	6,0
Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu Da		5					10					10				

Stężenie pyłu zawieszonego w 2006

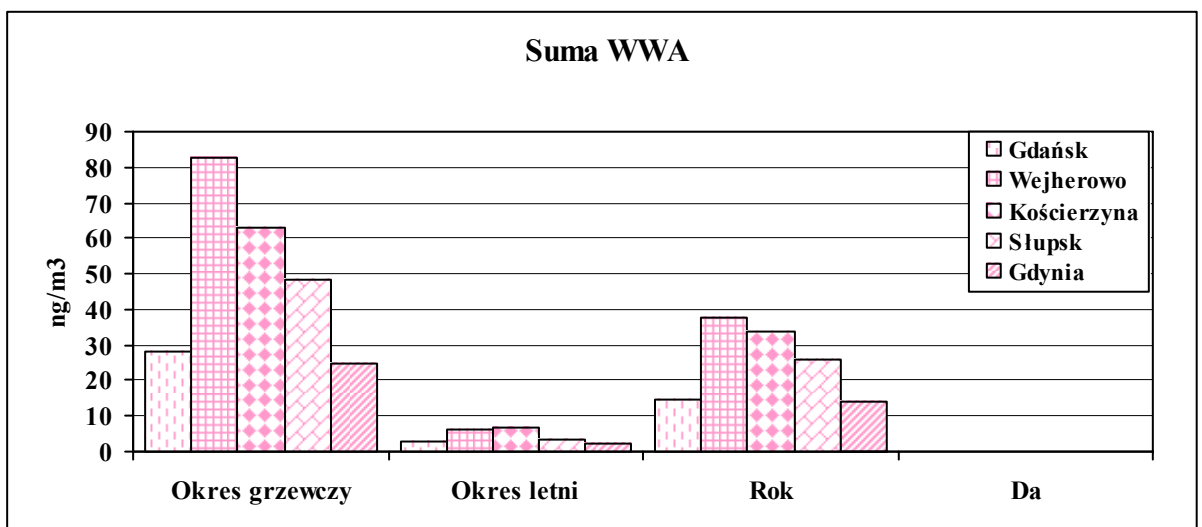
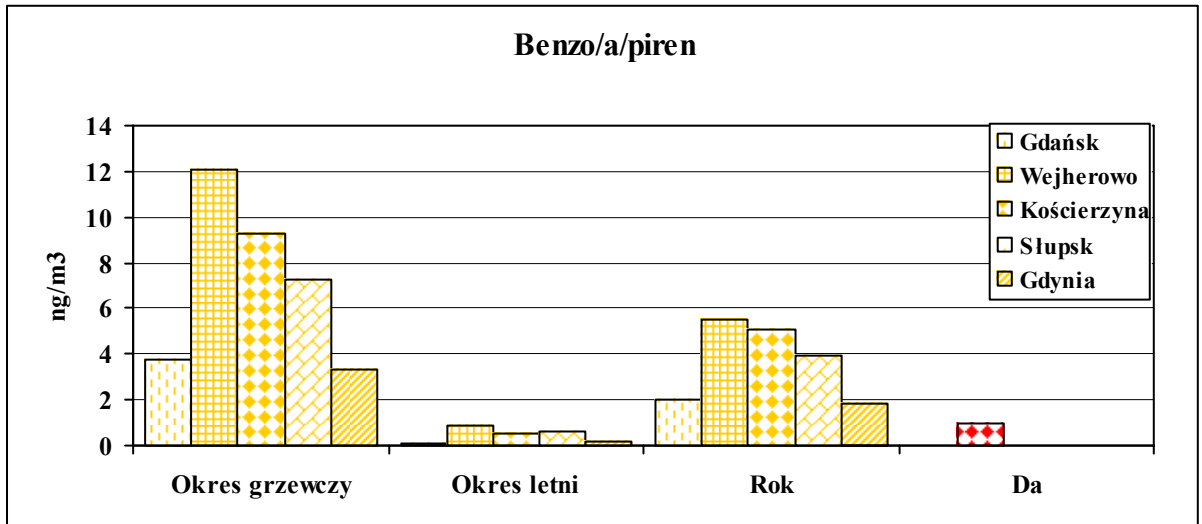

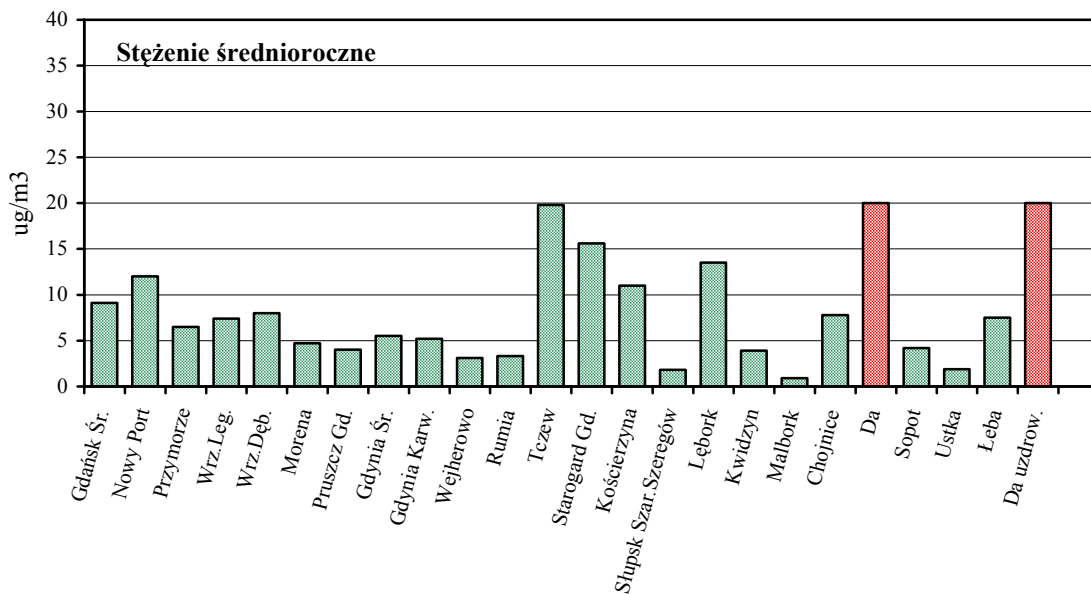
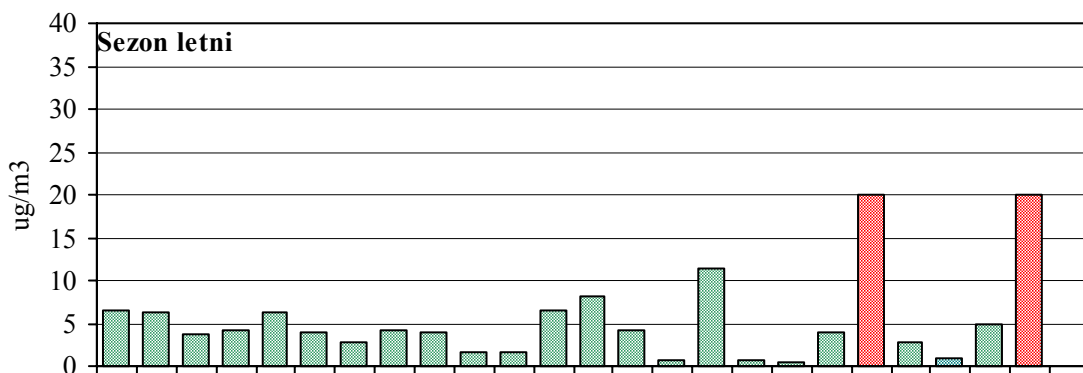
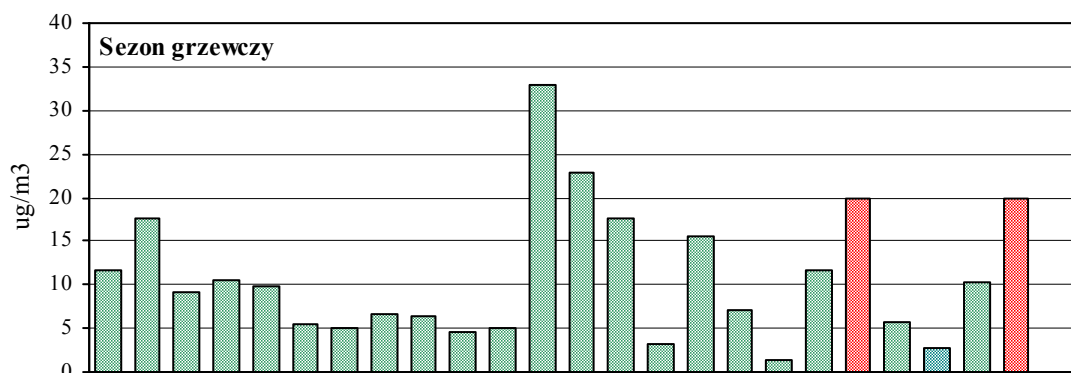
Stężenie pyłu zawieszonego PM 10 i substancji smołowych w roku 2006

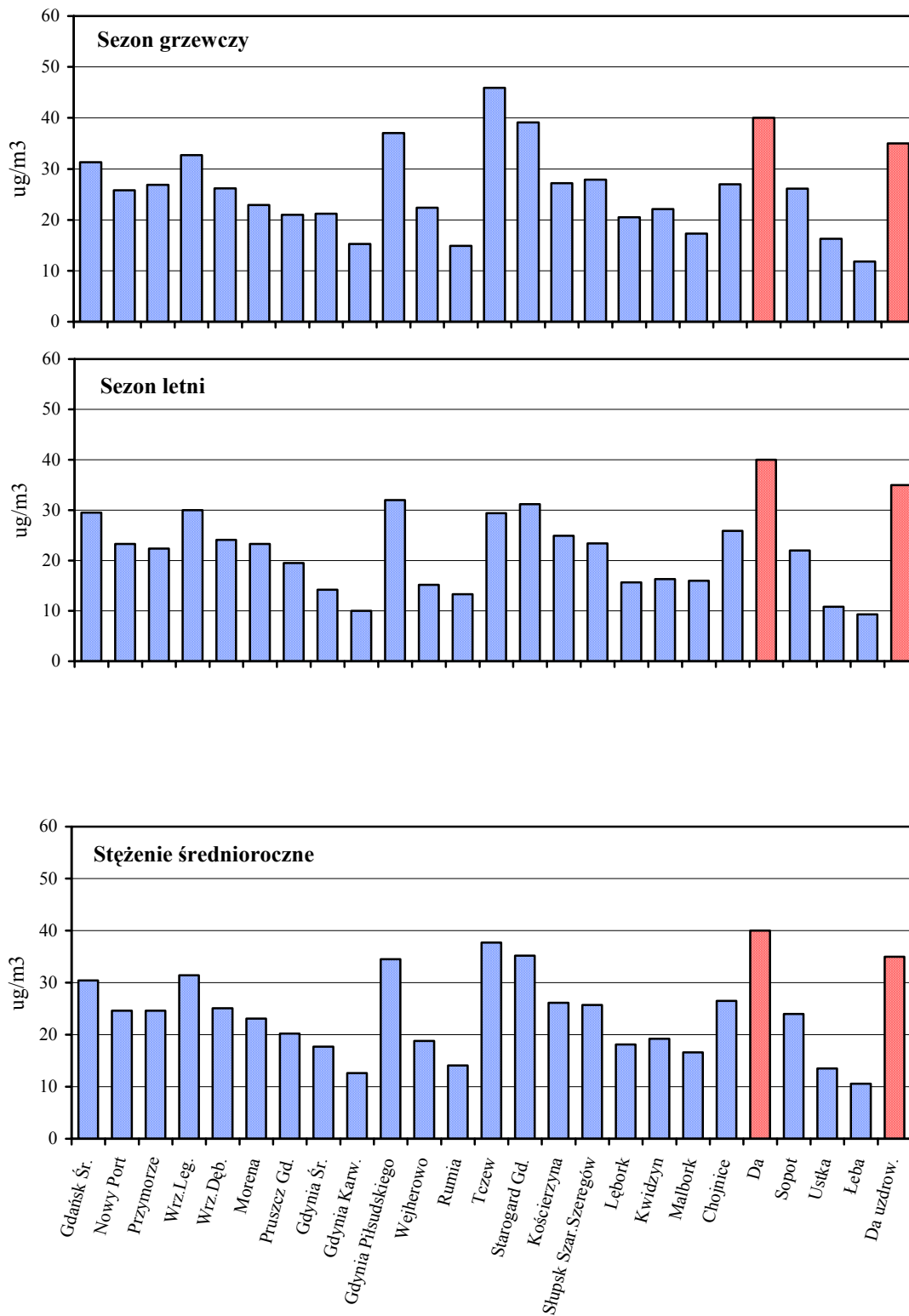
Stężenie benzo/a/pirenu i Σ WWA w roku 2006

Stężenie dwutlenku siarki w roku 2006

Stężenie dwutlenku azotu w roku 2006

III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i kąpielisk

1. Ustępy publiczne

W ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2006r. znajdowało się 159 stałych szaletów publicznych, w tym 83 całoroczne i 76 sezonowych.

Ponadto kontrolowano ustępy nie ujęte w ewidencji; toalety przenośne, ustawiane podczas trwania imprez masowych i w czasie sezonu letniego oraz szalety zlokalizowane w budynkach PKP i PKS.

Skontrolowano ogółem 157 szaletów.

Nieczynnych było 5 ustępów publicznych:

- ul. Wały Piastowskie w Gdańsku
- Park Uphagena w Gdańsku
- PKP w Gdyni Chyloni
- ul. Kościuszki w Sztumie
- przyplażowy w Karwi (powiat pucki)

Przeprowadzono ogółem 371 kontroli sanitarnych szaletów publicznych.

W skontrolowanych ustępach publicznych nie stwierdzono uchybień stanu sanitarnego.

W 2006r. do organów PIS wpłynęły 3 interwencje dotyczące szaletów w Gdańsku przy ul. Kaletniczej, Sopocie w PMG Cocacabana i w Kwidzynie na dworcu PKP. Interwencje dotyczyły złego stanu sanitarnego w/w ustępów oraz zamknięcia ustępów na dworcu PKP. Przeprowadzone kontrole sanitarne szaletów potwierdziły zarzuty dotyczące szaletu przy PMG Cocacabana w Sopocie. Osoba winna zaniedbań została ukarana mandatem karnym w wysokości 100 zł.

W szalecie przy ul. Kaletniczej w Gdańsku stwierdzono występowanie uciążliwego zapachu z niesprawnej kanalizacji.

Polskie Koleje Państwowe wyłączyły z użytkowania szalety na dworcach w Kwidzynie i Prabutach.

Nieprawidłowy stan sanitarno- techniczny posiadały toalety na dworcu PKP w Sopocie i w Gdańsku przy ul. Wolności. Szalet w Sopocie został wyremontowany, a remont ustępu w Gdańsku zostanie przeprowadzony przed sezonem letnim 2007r.

W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano poprawę stanu sanitarno-technicznego ogółem 7 szaletów. Większość obiektów odnowiono lub wyremontowano przed rozpoczęciem sezonu letniego.

Podobnie jak w latach ubiegłych, pomimo wystąpień PPIS w Kościerzynie, Słupsku i Kartuzach, w miejscowościach turystycznych leżących na terenie powyższych powiatów nadal brakuje stałych szaletów publicznych.

Szczegółową ocenę szaletów publicznych w sezonie turystycznym 2006r. zawiera „Ocena stanu sanitarnego tras, miejscowości i obiektów turystycznych w sezonie letnim 2006r.” przekazana Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu w Warszawie.

Dane liczbowe dotyczące szaletów publicznych zawiera tabela nr 1.

2. Domy Pomocy Społecznej

W 2006r. na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 79 obiektów w tym:

- 60 całodobowych dla przewlekle chorych emerytów i rencistów
- 19 domów pomocy społecznej dziennego pobytu

Przeprowadzono ogółem 156 kontroli sanitarnych obiektów.

Jak wynika z informacji uzyskanych od poszczególnych Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych w 2006r. skontrolowano również istniejące na terenie woj. pomorskiego noclegownie i schroniska dla bezdomnych.

Kontrole sanitarne tych obiektów nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych.

W celu uzyskania poprawy stanu sanitarno-technicznego wystawiono 1 decyzję administracyjną dotyczącą DPS w Nowych Łosienicach ,pow. Kartuzy.

W czasie kontroli Prywatnego Domu Opiekuńczo-Pielęgnacyjnego przy ul. Janowskiej 22 w Gdyni stwierdzono brak prawidłowego zaplecza sanitarnego i socjalnego dla pensjonariuszy oraz brak dostosowań dla osób niepełnosprawnych. W związku z tym PPIS w Gdyni wystąpił do Wydziału Spraw Społecznych U.W. w Gdańsku z wnioskiem o podjęcie stosownych działań.

Za brak właściwego bieżącego stanu sanitarnego w Domu Opiekuńczo-Pielęgnacyjnym przy ul. Janowskiej 22 w Gdyni osobę winną zaniedbań ukarano mandatem karnym wysokości 300zł.

Istniejące na terenie woj. pomorskiego domy pomocy społecznej przeznaczone dla emerytów, rencistów i przewlekle chorych z pobytem stałym oraz dziennym, zlokalizowane są zarówno w budynkach wolnostojących jak i w kompleksach

budynków innego przeznaczenia. Większość z nich powstało w ostatnim dwudziestolecu. Są to budynki nowe lub zaadaptowane i zmodernizowane w taki sposób, aby spełniały potrzeby ich mieszkańców.

Większość DPS jest koedukacyjna; niewielka liczba obiektów przeznaczona jest wyłącznie dla kobiet lub mężczyzn.

Zaopatrzenie w wodę do spożycia domów pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie woj. pomorskiego najczęściej pochodzi z wodociągów publicznych.

Jakość wody z wodociągów jest objęta planowanym nadzorem organów PIS. Niektóre Domy Pomocy Społecznej zaopatrują się w wodę z własnego ujęcia np. DPS w Zaskoczynie (pow. Gdańsk), Lubkowie (pow. Puck), Cisewie (pow. Kościerzyna), Czarnem (pow. Człuchów).

DPS w Stawiskach (pow. Kościerzyna) zaopatrywany jest w wodę z ujęcia Ośrodka Wypoczynkowego w Stawiskach natomiast DPS przy ul. Leśnej w Chojnicach korzysta z ujęcia wody Szpitala w Chojnicach.

W ciepłą wodę obiekty zaopatrywane są z elektrociepłowni miejskich lub własnych kotłowni gazowych, olejowych lub węglowych.

Z informacji uzyskanych od poszczególnych PPIS, zdecydowana większość DPS posiada dobry stan sanitarno-techniczny.

W 2006r w większości obiektów prowadzone były remonty i modernizacje pomieszczeń mieszkalnych i sanitarnych.

Poprawę stanu sanitarno-technicznego uzyskano m.in.: w Dziennym Domu Pomocy Społecznej „Pod Cisem” ul. Sternicza 2 w Gdańsku, DPS ul. Hoża 4 w Gdańsku, DPS w Ryjewie (pow. Kwidzyn) oraz DPS w Kwidzynie, Słupsku przy ul. Leśnej 8, w Machowinie (pow. Słupsk) oraz w Domu Samotnej Matki z Dzieckiem w Gałęzinowie (pow. Słupsk), w Środowiskowym Domu Pomocy przy ul. Kościuszki 3 w Słupsku i Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Słupsku przy ul. Jaracza 9, w DPS w Lisewie (pow. Kościerzyna) oraz we wszystkich DPS na terenie pow. Kartuszy i pow. Starogard Gdański. W w/w obiektach odmalowano pomieszczenia i wykonano drobne remonty.

Ponadto wyremontowano Dom Pomocy Społecznej Nr 2 w Lęborku ul. I Armii Wojska Polskiego 43 i Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej przy MOPS w Lęborku ul. Kossaka 84.

W DPS w Lubkowie (pow. Puck) przeprowadzono przebudowę i kapitalny remont obiektu.

Trwa rozbudowa Domu Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim. Ponadto w obiekcie zainstalowano windę. Aktualnie remontowany jest Dom Pomocy Społecznej w Machowinie (pow. Słupsk).

W DPS w Kobysewie (pow. Kartuszy) trwają prace związane z budową nowej części mieszkalnej. Zakończenie prac planowane jest w maju 2007r.

W listopadzie 2006r. oddano do użytku nowy budynek mieszkalny DPS w Parchowie (pow. Bytów), a także nową pralnię. Stary obiekt jest aktualnie remontowany.

Znaczna część DPS przystosowana jest dla osób niepełnosprawnych tzn. posiada podjazdy, poręcze, odpowiedniej szerokości drzwi, uchwyty przy urządzeniach sanitarnych oraz windy. Częściowe przystosowanie dla inwalidów posiadają jedynie placówki: DPS w Kobysewie (pow. Kartuszy) oraz Dom Pobytu Dziennego w Chojnicach oraz DPS w Gniewie (pow. Tczew).

Większość DPS posiada pokoje, ze wspólnymi węzłami sanitarnymi, zlokalizowane na każdym piętrze, natomiast w pokojach są jedynie umywalki.

Nowo wybudowane lub niektóre istniejące DPS posiadają pokoje z własnymi węzłami sanitarnymi (WC, natryski, wanna, umywalka).

Pokoje mieszkalne w DPS są 1,2 lub wieloosobowe. Wyposażone w szafy ubraniowe, stoły, krzesła, łóżka i sprzęt RTV.

W dużych obiektach całodobowych zapewniona jest całodobowa opieka pielęgnarska, a w dzień lekarska.

W pozostałych obiektach opieka pielęgnarska świadczona jest w wyznaczonym czasie, natomiast opiekę medyczną zapewniają zakłady opieki zdrowotnej, prywatne gabinety lekarskie, zabiegowe i rehabilitacyjne zlokalizowane na miejscu.

W niektórych DPS przyjmują lekarze różnych specjalności, zwykle raz w tygodniu lub w miarę potrzeb.

Personel DPS posiada wydzielone szatnie na odzież wierzchnią i ochronną oraz zaplecze sanitarno-socjalne.

Bielizna czysta przechowywana jest w wydzielonych pomieszczeniach, bądź szafach ustawionych w pokojach lub na korytarzach.

Bielizna brudna gromadzona jest w pojemnikach z pokrywą ustawionych w łazienkach lub w brudownikach przy pralniach.

Pościel i bieliznę pensjonariuszy zmienia się zwykle raz na 2 tygodnie lub wg potrzeb np. w Gdańsku w przypadku pensjonariuszy leżących - codziennie.

Większość DPS posiada własne pralnie. W niektórych obiektach bielizna osobista pensjonariuszy prana jest w łazienkach, natomiast pościel odwożona jest do zakładów pralniczych.

W w/w obiektach odpady stałe segregowane są na komunalne i medyczne.

Odpady komunalne są usuwane do pojemników, a następnie do zbiorczych kontenerów lub pojemników ustawionych na posesjach i wywożone przez specjalistyczne firmy posiadające zezwolenie na transport odpadów.

Odpady medyczne, właściwie zabezpieczone w plastikowych pojemnikach i oznakowanych workach gromadzone na terenie obiektów w odpowiednich pomieszczeniach lub przeznaczonych do tego celu lodówkach.

Odpady medyczne odbierane były przez firmy posiadające odpowiednie zezwolenia, a następnie spalane w spalarniach usytuowanych najczęściej poza terenem woj. pomorskiego.

Porządek, czystość i estetyka placówek i ich otoczenia nie budziła zastrzeżeń.

Nieczystości płynne z DPS zlokalizowanych w miastach odprowadzane są do kanalizacji miejskiej.

Ścieki pochodzące z DPS zlokalizowanych na wsiach odprowadzane do oczyszczalni gminnych (np. DPS w Kobysewie, Sulęcynie, Stężycy -pow. Kartuzy, Parchowie-pow. Bytów, Jantarze- pow. Nowy Dwór Gdański, Ryjewie- pow. Kwidzyn), do własnych oczyszczalni (DPS w Cisewie- pow. Kościerzyna, Zaskoczynie -pow. Gdański, DPS w Wyrębach Wielkich- pow. Tczew, DPS w Damaszcze- pow. Tczew) lub do zbiorników bezodpływowych (DPS w Strzebielinie -pow. Wejherowo, Sianowie - pow. Kartuzy, Nowych Łosienicach- pow. Kartuzy, Stawiskach- pow. Kościerzyna oraz w Chojnicach), skąd ścieki wywożone są przystosowanym transportem do oczyszczalni ścieków.

Hodowle zwierząt gospodarskich prowadzone są jedynie w 2 obiektach zlokalizowanych na terenie powiatu tczewskiego oraz w Cisewiu (pow. Kościerzyna).

Nieprawidłowości sanitarnych podczas kontroli hodowli nie stwierdzono.

Dane liczbowe dotyczące DPS ujęto w tabeli nr 2 .

W druku GUS MZ-46 wykazano jeden zły obiekt pod względem sanitarnym tj. DPS w Nowych Łosienicach (pow. Kartuzy)

3. Obiekty hotelarskie i turystyczne

W 2006r. w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie woj. pomorskiego znajdowało się 946 obiektów, w tym:

- 282 hoteli i pensjonatów
- 444 ośrodki wypoczynkowe
- 132 campingi i pola namiotowe
- 7 gospodarstw agroturystycznych
- 81 innych (kwatery prywatne, pokoje gościnne)

Przeprowadzono ogółem 1560 kontroli sanitarnych obiektów hotelarskich i turystycznych.

W 2006r. poprawa stanu sanitarno – technicznego nastąpiła między innymi w następujących obiektach:

- Hotel „Grand” w Sopocie
- OSW „Balic” w Sopocie
- Dom Turysty w Sopocie
- Hotel „Lubicz” w Ustce (powiat słupski)
- PHT „Gołębiewski” w Słupsku
- Hotel „Bismarck” w Bytowie
- Hotel „Zamek” w Bytowie
- Hotel „Novotel” w Gdańsku
- Hotel „Hanza” w Gdańsku
- Hotel „Podewils” w Gdańsku
- Hotel „Dal” w Gdańsku
- Hotel „Marina” w Gdańsku
- OW „Osada Kaszubska” w Zgorzale (powiat kartuski)
- OW „Krefta” w Chmielnie (powiat kartuski)
- Hotel „Łeba” (powiat lęborski)
- DW „Aga” w Jastarni (powiat pucki).

W celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarno-technicznego Zajazdu „Bea” PPIS w Kwidzynie wydał decyzję administracyjną. Decyzja została wykonana.

W druku GUS nie wykazano obiektów ze złym stanem sanitarnym.

Większość skontrolowanych obiektów posiadała właściwy stan sanitarny.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli to: uchybienia w gospodarce bielizną, brudne pomieszczenia sanitarne, brak dokumentacji zdrowotnej pracowników.

W/w nieprawidłowości stwierdzono w 20 następujących obiektach:

- Hotel „Chiński” w Sopocie
- Hotel „Haffner” w Sopocie
- Camping „Relax” w Sopocie
- Willa „Baltica” w Sopocie -2
- Willa „Złota Plaża” w Gdańsku
- Usługi Noclegowe „Soltor” w Gdańsku
- Willa „Amazonka” w Gdańsku
- Hotel „China Town” w Gdyni
- Pole namiotowe w Poddąbiu (powiat słupski)
- Pole namiotowe w Krynicy Morskiej (powiat nowodworski)
- Pole namiotowe „Albatros” w Chałupach (powiat pucki)
- Ośrodek Wypoczynkowy ZWP Jantar w Jantarze (powiat nowodworski)
- OW ZWP „Jantar” w Jantarze (powiat nowodworski)
- Hotel „Bismarck” w Dąbiu (powiat bytowski)
- OW „Miechowice” w Kłęcznej (powiat bytowski)
- OW „Bobęcino” w Bobęcinie (powiat bytowski)
- OW „Adria” w Świerzynie (powiat bytowski)
- Hotel „Zamek” w Bytowie
- Usługi Komunalne Antonii Szreder w Kłęcznej
- Zajazd „Bea” w Kwidzynie

Osoby winne zaniedbań ukarano łącznie 21 mandatami karnymi na łączną kwotę 3950 zł.

W 2006r. do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wpłynęło 13 interwencji dotyczących niewłaściwego stanu sanitarnego świadczonych usług. W związku z interwencjami przeprowadzono kontrole sanitarne obiektów. W 8 przypadkach interwencje były uzasadnione. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni w Gdańsku i Lęborku podjęli działania w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości.

Ponadto w 2006r. wpłynęło zgłoszenie o zachorowaniu na legionellozę gościa Hotelu Faltom w Rumi. Kontrola wykazała w próbach ciepłej wody obecność bakterii *Legionella pneumophila*. W związku z powyższym podjęto działania związane

z czyszczeniem i dezynfekcją całego systemu wodnego., a także działania techniczne pozwalające zwiększyć wydajność cyrkulacji ciepłej wody użytkowej w hotelu.

Szczegółową ocenę bazy noclegowej zawiera „Ocena stanu sanitarnego tras, miejscowości i obiektów turystycznych w sezonie letnim 2006r.” przekazana Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu w Warszawie.

Działalność kontrolną w obiektach hotelarskich i turystycznych organów PIS w woj. pomorskim zawiera tabela Nr 3 .

4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

W 2006 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej było ogółem 2051 zakładów usługowych w tym:

- 1453 fryzjerskich, fryzjersko-kosmetycznych i 283 kosmetycznych
- 315 innych tj. solariów, odnowy biologicznej, tatuażu, siłowni z sauną i masażu.

W porównaniu do roku 2005r. przybyło ogółem 39 zakładów usługowych.

Skontrolowano ogółem 2034 zakłady.

Większość zakładów spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17.02.2004r. w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej (Dz. U. Nr 3; poz.273 z 2004r.).

Trudności w dostosowaniu do wymogów rozporządzenia mają najczęściej zakłady usługowe powstałe wiele lat temu. Z powodów technicznych nie ma możliwości wygospodarowania dodatkowego pomieszczenia w celu urządzenia WC i brakuje miejsca do przechowywania sprzętu porządkowego oraz zlewu na wys. 50cm bądź zaworu ze złączką do węża. Ponadto trudności w dostosowaniu wynikały z braku możliwości technicznych wykonania wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej w solariach.

W związku z powyższym wiele zakładów zakończyło działalność z końcem roku z powodu braku możliwości dostosowania do przepisów.

Warunki lokalowe obiektów są zróżnicowane. Powierzchnia zakładów waha się w granicach od 11-200 m². Najczęściej składają się one z kilku pomieszczeń tj. poczekalni, salonu usługowego, zaplecza sanitarnego i socjalnego oraz magazynowego.

Niektóre stare zakłady są niefunkcjonalne ze względu na małą powierzchnię lub liczbę zajmowanych pomieszczeń. Obiekty posiadające jedno pomieszczenie są prowizorycznie podzielone na część usługową i socjalno-magazynową.

Zaplecza socjalne zakładów to najczęściej wydzielone pomieszczenia, z szafami dwudzielnymi na odzież ochronną i osobistą oraz kąpielnią do spożywania posiłków.

Zakłady prowadzące działalność usługową zaopatrzone są w wodę z wodociągów publicznych.

Tylko nieliczne zakłady zlokalizowane na wsi zaopatrywane są w wodę z własnego ujęcia.

Zaopatrzenie w ciepłą wodę uzyskują z EC lub własnych podgrzewaczy elektrycznych.

Odpady komunalne pochodzące z obiektów usługowych usuwane są do zamykanych pojemników, a następnie gromadzone w zbiorczych pojemnikach ustawionych na posesjach.

W zakładach, gdzie powstają odpady zanieczyszczone krwią lub wydzielinami opracowano stosowne instrukcje postępowania.

W gabinetach kosmetycznych zużyte igły jednorazowego użytku gromadzone były w sztywnych oznakowanych pojemnikach, a następnie były przekazywane do spalania w spalarniach odpadów medycznych.

Nieczystości płynne odprowadzane są do kanalizacji miejskiej lub do zbiorników bezodpływowych.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarce odpadami stałymi i ściekami. W większości obiektów stosuje się bieliznę jednorazowego użytku tj.: ręczniki, podwłósniki, pelerynki i prześcieradła. Ilość bielizny jest wystarczająca.

W zakładach usługowych stosujących bieliznę wielokrotnego użytku, bielizna czysta przechowywana jest w wydzielonych i oznakowanych szafkach, natomiast bielizna brudna składowana jest w odpowiednio oznakowanych pojemnikach.

Jako odzież roboczą personel często używa, kolorową odzież reklamującą wytwórców środków fryzjersko-kosmetycznych.

Pranie bielizny odbywa się we własnym zakresie, poza zakładem.

W obiektach usługowych zlokalizowanych w hotelach bielizna prana jest w pralniach, wspólnie z bielizną hotelową.

Zakłady usługowe, wyposażone są w dostateczną ilość środków dezynfekcyjnych.

Najczęściej są to: lysoformin 3000, aldewir, aldesan E, virkon, skinsept pur, manusan, SAN Clear Med., spitaderm, aerodesin, sekusept, gigasept FF, viamond, desolar, destacryl, NDO-Desytol oraz roztwór spirytusu.

Dezynfekcję przyborów oraz narzędzi przeprowadza się w plastikowych lub szklanych pojemnikach z pokrywami, a następnie płucze się pod bieżącą wodą.

Pojemniki zawierające roztwór środka dezynfekującego, zgodnie z zapisem w/cyt. Rozporządzenia, posiadają: etykiety z nazwą preparatu, datę przygotowania roztworu, termin do którego może być użyty oraz nazwisko osoby sporządzającej roztwór.

Narzędzia wielokrotnego użytku, których stosowanie powoduje naruszenie ciągłości tkanek, po każdym użyciu poddaje się dezynfekcji, a następnie myje i sterylizuje. Sterylizacja narzędzi odbywa się poza zakładami, na podstawie umów podpisanych z placówkami służby zdrowia. Nieznaczna część zakładów posiada autoklawy. Sprzeczny zapis § 12 z przepisem § 11 ust. 2 pkt 2 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17.02.2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej /Dz. U. Nr 31; poz.273/ spowodował, że coraz częściej w gabinetach kosmetycznych czynione są próby rezygnacji ze sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku naruszających ciągłość tkanek na rzecz podwójnej dezynfekcji chemicznej.

Przechowywanie sterylnych narzędzi nie budzi zastrzeżeń.

Narzędzia przechowywane są w warunkach zabezpieczających je przed wtórnym zanieczyszczeniem lub uszkodzeniem.

Preparaty kosmetyczne wykorzystywane przy świadczeniu usług przechowuje się w wydzielonych, zamykanych szafach, najczęściej w oryginalnych opakowaniach. Preparaty w zastępczych opakowaniach opatrzone są w etykiety zawierające nazwę preparatu, wytwórcę oraz termin użycia.

Niektóre zakłady usługowe prowadzą sprzedaż preparatów kosmetycznych.

Podczas kontroli sanitarnych zakładów usługowych najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

- brak środka dezynfekcyjnego lub jego nieprawidłowe stężenie, niewłaściwy pojemnik na środek dezynfekcyjny lub brak właściwego oznakowania
- brudne narzędzia i brak bieżącej czystości pomieszczeń i stanowisk pracy

- wielokrotne używanie podwłóśników
- brak segregacji odzieży, nieporządek w szafach personelu
- nieprawidłowe przechowywanie bielizny czystej i brudnej.

W/w nieprawidłowości stwierdzono w ogółem 70 zakładach tj. w Gdańsku (10), Gdyni (8), Sopocie (5), Słupsku (2), Bytowie (8), Chojnicach (4), Człuchowie (4), Kwidzynie (1), Lęborku (6), Malborku (1), Nowym Dworze Gd. (1), Pruszczu Gdańskim (1), Pucku (2), Starogardzie Gdańskim (3), Tczew (12), Wejherowie (2).

Za nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego nałożono ogółem 72 mandaty karne na kwotę 10800 zł.

W 2006r. do PPIS w Lęborku wpłynęła interwencja w sprawie podejrzenia zakażenia liszajcem zakaźnym w solarium w Lęborku, ul. Jedności Robotniczej. Podczas kontroli sanitarnej pobrano wymazy czystościowe. Nie wyhodowano czynników etiologicznych liszajca zakaźnego.

Ponadto w 7 zakładach w Lęborku pobierano 34 wymazy czystościowe. W 8 wymazach stwierdzono obecność bakterii chorobotwórczych. W próbach kontrolnych drobnoustrojów chorobotwórczych nie wyhodowano. Właściciele zakładów pouczono o zasadach prowadzenia skutecznej dezynfekcji.

PPIS w Spocie wystąpił z wnioskiem do Sadu Grodzkiego o ukaranie właściciela Zakładu Fryzjersko-Kosmetycznego przy ul. Chopina 43 w Sopocie za uniemożliwianie przeprowadzenia kontroli. Właściciel zakładu został ukarany karą grzywny w wysokości 200zł.

Wydano ogółem 99 decyzji administracyjnych: Gdańsk (12), Słupsk (7), Bytów (3), Człuchów (1), Kartuzy (7), Kwidzyn (4), Malbork (1), Nowy Dwór Gdański (18), Pruszcz Gdański (5), Starogard Gdański (27), Tczew (13), Wejherowo (1) z terminem wykonania w I połowie 2007r.

Do końca 2006r. wykonano zarządzenia 38 decyzji.

Podczas kontroli sanitarnej Towarzystwa Rekreacyjnego-Sportowego „Magnum” w Kwidzynie stwierdzono brak prawidłowej wentylacji mechanicznej lub klimatyzacji w salach ćwiczeń i pomieszczeniach siłowni. W związku z powyższym PPIS w Kwidzynie wydał decyzję administracyjną w celu usunięcia nieprawidłowości.

W druku GUS wykazano 53 obiekty ze złym stanem sanitarnym.

Dla GIS w Warszawie opracowano ocenę Nr SE.NS-30/472/0313/25/KT/06 z dnia 13.10.2006r „Ocena warunków świadczenia usług w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu pod kątem spełnienia wymogów Rozp.

Ministra Zdrowia z dnia 17.02.2004r. w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej ”.

Szczegółowe dane liczbowe ujęto w załączonej tabeli nr 4.

5. Baseny

W 2006r. w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się ogółem 92 baseny.

Baseny kryte zlokalizowane są najczęściej w szkołach i hotelach, natomiast odkryte znajdują się na terenach ośrodków wypoczynkowych i w obiektach hotelarskich.

Wiele obiektów posiada ponadto rozmaite urządzenia atrakcji wodnych.

Wszystkie obiekty posiadają regulaminy określające warunki korzystania z basenów.

Baseny kryte posiadają poczekalnię i szatnię na odzież wierzchnią, a także prawidłowe zaplecze higieniczne tj.: rozbieralnie, kabiny ustępowe oraz natryski.

W obiektach, w których wypożycza się ręczniki wydzielono szafy lub pomieszczenia na czystą bieliznę. Ręczniki brudne przechowywane są w workach, a następnie przekazywane bezpośrednio do pralni lub do magazynu bielizny brudnej.

Bardzo często przy basenach znajdują się pomieszczenia odnowy biologicznej tj.: sauny, gabinety masażu, hydromasaż, solaria, siłownie, sale do ćwiczeń, fizykoterapia itp.

Wszystkie obiekty posiadają wydzielone miejsca do przechowywania środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych. W przypadku basenów odkrytych środki czystościowe magazynowane są w pomieszczeniu ratownika lub w budynku ośrodka wypoczynkowego czy hotelarskiego.

Do dezynfekcji urządzeń sanitarnych używa się środków czyszczących - dezynfekujących ogólnodostępnych.

Ścieki z w/wym. obiektów odprowadzane są do kanalizacji sanitarnej.

Odpady stałe gromadzi się w pojemnikach plastikowych z pokrywami, wyłożonych workami foliowymi, a następnie usuwa na wysypisko śmieci transportem wyspecjalizowanych firm.

Kontrole sanitarne większości omawianych obiektów nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych.

Uchybienia bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono jedynie na basenach w Kwidzynie ul. Słowackiego 19 oraz „Rafa” w Lęborku. Osoby winne zaniedbań ukarano mandatami karnymi na łączną kwotę 300 zł.

Kontrole sprawdzające wykazały usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Ponadto wydano decyzje administracyjną dot. poprawy wydajności wentylacji na basenie w Kwidzynie ul. Słowackiego 19.

6. Kąpieliska

a) plaże

Stan sanitarno-porządkowy większości plaż strzeżonych nadmorskich i śródlądowych był zadowalający.

Zaopatrzenie plaż i terenów przyplażowych w pojemniki na odpady było zwiększane w trakcie sezonu letniego.

Zaśmiecenie terenów plażowych oraz brudny piasek na kąpieliskach śródlądowych stwierdzono w miejscowościach Wyspowo, Bieszkowice i Zawiat, pow. Wejherowo, oraz na plażach morskich w Jantarze i Krynicy Morskiej.

W związku z bardzo dużą liczbą turystów w sezonie letnim 2006r. na gdańskich plażach stwierdzono zaleganie śmieci i przepełnione kosze.

W okresie upałów na plaży w Sopocie stwierdzono zaleganie na brzegu glonów. Bieżące działania Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych w Wejherowie i Gdańsku spowodowały poprawę istniejącego stanu.

Do PPIS w Lęborku wpłynęła interwencja dotycząca nieprawidłowych warunków sanitarnych na plaży nad kąpieliskiem morskim w Łebie. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarny plaży A w Łebie przy Hotelu „Neptun”. Dzierżawcę plaży ukarano mandatem karnym na kwotę 100zł. Rekontrola wykazała usunięcie nieprawidłowości.

W czerwcu 2006r. uruchomiono nowo wybudowany kompleks sanitarny przed wejściem na plażę Stogi oraz murowany obiekt dla ratowników w Gdańsku-Stogach.

W 2006r. jury krajowe Programu Błękitna Flaga w Polsce udzieliło rekomendacji przyznania znaku Błękitnej Flagi w sezonie 2006r. 2 kąpieliska morskie: Molo Gdańsk-Brzeźno i Przystani Jachtowej „Marina” Gdańsk.

W dalszym ciągu na plażach Półwyspu Helskiego (pow. Puck) brakuje wody bieżącej za wyjątkiem kąpieliska morskiego w miejscowości Hel.

Przebywającym na plażach przy kąpieliskach morskich i śródlądowych bez wyposażenia w WC umożliwiono korzystanie z tych urządzeń sanitarnych zlokalizowanych w pobliskich obiektach turystycznych.

Kąpieliska nie dopuszczone do kąpieli wyposażono w tablice informacyjne o zakazie kąpieli.

b) Jakość wody

❖ Kąpieliska morskie

Na terenie województwa pomorskiego w roku 2006 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej objęły nadzorem 80 kąpielisk morskich oraz miejsc tradycyjnie wykorzystywanych do kąpieli na wodach morskich. Jakość wody w zdecydowanej większości przebadanych akwenów odpowiada wymaganiom sanitarnym.

W oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002 r. (Dz. U. nr 183 poz. 1530) Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku w dniu 19 czerwca 2006 r. wydał Komunikat dotyczący możliwości kąpieli. Określono w nim miejscowości, które dopuszczono do organizowania kąpielisk.

Były to:

a) położone nad otwartym morzem:

Ustka z wyłączeniem odcinków po obu stronach ujścia rzeki Słupi: 100 m po stronie wschodniej i 150 m po stronie zachodniej, Orzechowo z wyłączeniem odcinków

100 m po obu stronach ujścia rzeki Orzechówka, Poddąbie, Dębina, Rowy z wyłączeniem odcinków 100 m po obu stronach ujścia rzeki Łupawa (portu rybackiego), Czołpino, Łeba (z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach

ujścia kanału portowego), Stilo, Lubiawo, Białogóra, Dębki, Karwieńskie Błota, Karwia, Ostrowo, Jastrzębia Góra, Chłapowo, Cetniewo, Władysławowo (na zach. od portu), Chałupy, Jastarnia - w tym Kuźnica i Jurata, Hel

b) położone nad Zatoką Pucką:

Hel, Jastarnia - w tym Jurata i Kuźnica (z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej), Chałupy, Swarzewo, Gniezdzewo, Puck, Rewa, Rzucewo, Osłonino

c) położone nad Zatoką Gdańską:

Gdynia - Babie Doły, Gdynia – Oksywie, Gdynia – Śródmieście, Gdynia – Redłowo, Gdynia Orłowo z wyłączeniem odcinków 300 m po obu stronach ujścia rzeki Kaczej (tj. 400 m od molo w stronę Gdyni i 200 m od molo w stronę Sopotu) oraz z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach ujścia rzeki Kolibianki,

Sopot – w granicach administracyjnych miasta - na odcinkach udostępnionych do kąpieli,

Gdańsk – na odcinku: od granicy administracyjnej miasta z Sopotem do ul. Zdrojowej w Gdańsku – Brzeźnie z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach ujścia Potoku Jelitkowskiego i molo w Brzeźnie, Gdańsk – Stogi, Gdańsk – Sobieszewo, Gdańsk – Sobieszewo – Orle, Gdańsk – Świbno, Mikoszewo – na odcinku: zejście przy rezerwacie Mewia Łacha do granicy administracyjnej z Jantarem, Jantar – z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej, Stegna - z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej, Sztutowo,

Kąty Rybackie - z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej, Skowronki,

Przebrno, Krynica Morska – z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej, Piaski – z wyłączeniem odcinków 50 m po obu stronach przystani rybackiej

Nie dopuszczono organizowanie kąpielisk w miejscowościach:

- położonej nad Zatoką Pucką:

Mechelinki,

- położonej nad Zatoką Gdańską:

Gdańsk Westerplatte

W bieżącym sezonie letnim w kąpieliskach morskich województwa pomorskiego wystąpił masowy zakwit sinic. W okresie od 8 lipca do 11 sierpnia zakwit obejmował w różnym stopniu i czasie wiele kąpielisk w woj. pomorskim.

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku wydawał na bieżąco i publikował na stronie internetowej komunikaty informujące o aktualnym stanie kąpielisk morskich (jeden lub dwa razy dziennie). W pobieranych próbkach stwierdzano obecność głównie *Nodularia spumigena* oraz *Anabaena* sp.

Ponadto na wszystkich kąpieliskach w zależności od aktualnej sytuacji wywieszano czerwone flagi zakazujące kąpieli.

Przebieg zakwitów sinic w kąpieliskach morskich przedstawiono poniżej w tabeli. Z powodów złej jakości wody pod względem bakteriologicznym wyłączano z eksploatacji następujące kąpieliska morskie

- kąpielisko Gdynia Orłowo Południowe od dnia 29.06.2006 r. do końca sezonu,
- kąpielisko Gdynia Redłowo od dnia 14.07.2006 r. do 24.07.2006 r.,
- kąpielisko Gdynia Orłowo od 200 do 500 m od mola w stronę Sopotu od dnia 20.07.2006 r. do 24.07.2006 r.

	Miejscowość	LIPIEC															SIERPIEN										
		8	9	11	13	17	18	20	21	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	9	10	11	12	13	
MORZE OTWARTE	Ustka																										
	Orzechowo																										
	Poddąbie																										
	Dębina																										
	Rowy Zach.																										
	Rowy Wsch.																										
	Czołpino																										
	Łeba B, A																										
	Dębki																										
	Karwińskie Błota																										
	Karwia																										
	Ostrowo w tym O. Pustki																										
	Jastrzębia Góra – Bałtycka																										
	Jastrzębia Góra – Rybacka																										
	Jastrzębia Góra - Jar																										
	Chłapowo																										
	Cetniewo																										
	Władysławowo																										
	Kuźnica – morze																										
	Jastarnia – morze																										
Jurata – morze																											
Hel –morze																											
ZATOKA	Hel - zatoka																										
	Puck																										
	Rzucewo																										
	Rewa Płn.																										
	Rewa Płd.																										
	Gdynia Babie Doły																										
	Gdynia Oksywie																										
	Gdynia Śródmieście																										
	Gdynia Redłowo																										
	Gdynia Orłowo																										
	Sopot Kamienny Potok																										
	Sopot Grand Hotel – Ł. Płd																										
	Sopot Łazienki Płd.																										
	Sopot Karlikowo																										

❖ **Kąpieliska śródlądowe**

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz. U. nr 183 poz. 1530), w dniu 30 czerwca wydał Komunikat w którym dopuścił organizowanie kąpeli w 164 kąpieliskach i miejscach tradycyjnie wykorzystywanych do kąpeli na wodach śródlądowych województwa pomorskiego.

Nie dopuszczono do eksploatacji 4 akwenty zlokalizowane:

a) na jeziorach:

- Karlikowskim w Borowie, gm. Kartuzy, przy campingu, z uwagi na nieodpowiadającą jakość wody w latach ubiegłych
- Tuchomskim w Tuchomiu, gm. Żukowo, przy OW „Oleńka, , z uwagi na nieodpowiadającą jakość wody w latach ubiegłych

b) na rzekach:

- Słupi w Słupsku, gm. Słupsk, w Słupskim Parku Kultury i Wypoczynku przy SOSiR z uwagi na przekroczenia bakteriologiczne (wykreślono z ewidencji jako kąpielisko)
- Radunia w Pruszczu Gdańskim, gm. Pruszcz Gdański, przy MOSiR, ul. Dworcowa, z uwagi na przekroczenia bakteriologiczne.

W trakcie trwania sezonu turystycznego jakość wody w zdecydowanej większości kąpielisk odpowiadała wymaganiom sanitarnym.

Podczas trwania sezonu kąpielowego zawieszano możliwość kąpeli na jeziorach:

- *powiatu chojnickiego*

- Dybrzk w Czernicy, gm. Brusy w okresie od 25.07.2006 r. do 16.08.2006 r. z uwagi na zakwit sinic

- *powiatu gdańskiego*

Otomińskim w Otominie gm. Kolbudy od 31.07.2006 r. do końca sezonu

- *powiatu kartuskiego:*

- Raduńskim Górnym w Zgorzale, gm. Stężycyca w okresie od 12.07.2006 do 14.07.2006 r. z uwagi na zakwit sinic

- miasta Gdańska

- Jasień w Gdańsku, w okresie od 09.08.2006 r. do 04.09.2006 r. i od 12.09.2006 r. z uwagi na zakwit sinic

- powiatu kościerskiego

- Wentfie w Wentfie, gm. Kościerzyna od 20.07.2006 r. do 06.09.2006 r. z uwagi na zakwit sinic,

- Zagnanie w Wielkim Podlesiu, gm. Kościerzyna okresie od 23.08.2006 r. do 06.09.2006 r. z uwagi na zakwit sinic

- powiatu malborskiego

- Białym, gm. Sztum, od 01.09.2006 r. do 05.09.2006 r. z uwagi na zakwit sinic

- powiatu starogardzkim

- Kałębie w Osieku, gm. Osiek przy OW „Dobry Brat” w okresie od 2.08.2006 r. do 18.08.2006 r. oraz od 22.08.2006 r. do końca sezonu.

- Kałębie w Radogoszczy, gm. Osiek w okresie od 07.08.2006 r. do końca sezonu.

- Kałębie w Osieku, gm. Osiek przy byłym Urzędzie Gminy, od 21.06.2006 r. do 28.06.2006 r. oraz od 24.07.2006 r. do 2.08.2006 r.

- Słone w Skrzyni, gm. Osiek, przy byłym OW GS od 21.07. do 02.08.2006 z uwagi na zakwit sinic

oraz na rzece

- Linawa w Mirówku, gm. Nowy Dwór Gdański, powiat nowodworski od 16.06.2006 r. do 29.06.2006 r. oraz w okresie od 14.07.2006 r. do 31.08.2006 r. z uwagi na złą jakość wody pod względem bakteriologicznym.

Inne odcinki wód powierzchniowych wpływające na jakość wód w kąpieliskach.

W roku 2006 r. badano wody niżej wymienionych odcinków pod kątem ich wpływu na wody kąpielisk w zakresie zgodnym z załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz. U. nr 183 poz. 1530)

- Kacza, Kolibianka (powiat m. Gdynia),
- Wielki Kanał Brdy, Rytel, gm. Czersk (powiat chojnicki)

Nazwa odcinka	Badania fizyczno – chemiczne		Badania bakteriologiczne	
	<i>Ilość badań</i>		<i>Ilość badań</i>	
	Łącznie	Nie odpowiadających wymaganiom dla wody w kąpieliskach	Łącznie	Nie odpowiadających wymaganiom dla wody w kąpieliskach
Kacza (przy ujściu)	10	1	10	10
Kolibianka (przy ujściu)	11	1	11	11
Wielki Kanał Brdy, Rytel (powyżej kąpieliska)	10	10	10	1

Ponadto w 2006 r. badano jakość wody z rzeki Słupi w celach informacyjnych.

❖ Zjeżdżalnie wodne na plażach

W roku 2006 na plażach nadmorskich województwa pomorskiego, eksploatowano 7 zjeżdżalni wodnych zlokalizowanych:

- w Gdańsku - Brzeźnie, Gdańsku - Jelitkowie, Sopocie i Gdyni (zasilane wodą z wodociągów publicznych),
- w Steganie (zasilana wodą z igłofiltrów),
- w Łebie, Władysławowie (zasilane wodą morską)

W wyniku przeprowadzonych kontroli przekroczenia bakteriologiczne stwierdzono na obiektach w **Gdańsku Jelitkowie** (badania powtórzone nie wykazały przekroczeń) i **Gdyni Śródmieściu** (badania powtórzone po wymianie wody nie wykazały przekroczeń).

Ponadto na niektórych obiektach stwierdzano nieprawidłowy poziom chloru wolnego w wodzie niecki basenowej

Wnioski

1. W dalszym ciągu należy prowadzić działania porządkujące gospodarkę wodno – ściekową w miejscowościach turystycznych, w rejonach cieków uchodzących do morza w sąsiedztwie kąpielisk, a także w rejonach kąpielisk śródlądowych.
2. W rejonach przystani rybackich graniczących z kąpieliskami należy rygorystycznie przestrzegać zasad postępowania pozwalającego na zachowanie bezpieczeństwa sanitarnego w akwenach przeznaczonych do kąpieli i rekreacji.
3. Konieczne staje się opracowanie wspólnie z ośrodkami naukowymi, systemu monitoringu i kontroli zagrożeń związanych z pojawiającymi się co roku zakwitami sinic. Ponadto należy rozważyć konieczność ustalenia poziomu hepatotoksyn sinicowych przy których kąpiel jest możliwa. Udostępnianie do eksploatacji kąpielisk zaraz po ustąpieniu widocznych oznak wody z zakwitem (woda o zmienionej barwie i mętnej) i pojawieniu się wizualnie wody bez zastrzeżeń, bez uprzedniego zbadania poziomu toksyn sinicowych nie powinno mieć miejsca.
4. Należy rozważyć konieczność oznaczania w wodzie kąpielisk wskaźnika BZT₅. Parametr ten nie ma znaczenia sanitarnego, nie jest też ujęty w Dyrektywie Rady Unii Europejskiej. Wprowadzenie tego wskaźnika do ustawodawstwa polskiego uczyniło je tym samym bardziej rygorystycznym od wymagań Unii Europejskiej i może w konsekwencji powodować wykluczanie z możliwości kąpieli szeregu akwenów wodnych, które w tych samych okolicznościach w państwach Unii Europejskiej byłyby dopuszczone do eksploatacji.
5. W związku z wejściem w życie Dyrektywy 2006/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. dotyczącej zarządzania jakością wody w kąpieliskach, a co za tym idzie prawdopodobnym wzrostem liczby kąpielisk nie spełniających wymagań, w sytuacji gdy wejdą w życie przepisy krajowe oparte na w/w dyrektywie, konieczne wydaje się podjęcie działań dla zabezpieczenia środków finansowych na realizację odpowiednich programów

naprawczych, w efekcie których uniknie się wprowadzenia stałego zakazu kąpieli w dotychczas dopuszczonych kąpieliskach

7. Środki transportu i obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego

W roku 2006 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadziły 1252 kontrole środków transportu osobowego: kolejowego, drogowego, żeglugi morskiej i śródlądowej oraz 1268 kontroli obiektów przeznaczonych do obsługi ruchu pasażerskiego w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, żeglugi morskiej i śródlądowej. Dane liczbowe dotyczące środków transportu i obiektów przeznaczonych do obsługi środków transportu przedstawiono w tabeli (5, 6).

7.1. Środki transportu

Kontrole sanitarno-higieniczne dotyczyły transportu zbiorowego, wykorzystywanego w międzynarodowych, krajowych i miejskich przewozach podróży tzn.:

- środków komunikacji lądowej - autobusów transportu krajowego i międzynarodowego, mikrobusów, trolejbusów, tramwajów, składów pociągów dalekobieżnych (z wagonami sypialnymi, z kuszetami), pociągów pospiesznych, osobowych, szybkiej kolei miejskiej;
- statków morskich i żeglugi śródlądowej; promów pasażerskich, kutrów wycieczkowych i łodzi.

Kontrole wykazały:

7.1.1. Środki transportu osobowego kolejowego – zróżnicowany stan sanitarno-techniczny taboru i podobnie jak w 2005 roku najlepszy dotyczył wagonów InterCity, a najgorszy pociągów linii lokalnych. Czynności kontrolne były prowadzone w bazie przygotowania wagonów do drogi lub przy torach odstawczych, po świeżo przeprowadzonych czynnościach sprzątania, mycia oraz ewentualnych naprawach, dlatego udokumentowany stan sanitarny przed odjazdem pociągu mógł zdecydowanie odbiegać od stanu czystości tych samych wagonów w drodze. Nie prowadzi się czyszczenia wagonów w czasie drogi lub czyszczenie pobieżne realizowane jest zbyt

rzadko. Podkreśla się brak uregulowań prawnych, pozwalających na skontrolowanie pociągu znajdującego się w ruchu.

Kontrole sanitarno-techniczne dotyczyły: składów pociągów dalekobieżnych (należących do PKP Intercity Warszawa S.A.), pociągów pospiesznych i osobowych (własność Gdyńskiego Zakładu Przewozów Regionalnych, pozostałych Zakładów Przewozów Regionalnych, Szybkiej Kolei Miejskiej obsługującej rejon Trójmiasta i okolic). Bieżący nadzór sanitarny prowadzony był także w wagonach sypialnych i w kuszetach, należących do przedsiębiorstwa WARS S.A. w Warszawie Oddział Północ w Gdyni.

1.2. Środki transportu osobowego drogowego

1.2.1. W autobusach, mikrobusach, trolejbusach, autokarach komunikacji miejskiej stan sanitarno-techniczny w większości skontrolowanych pojazdów transportu miejskiego nie budził zastrzeżeń. PPIS w Słupsku wykazał zły stan sanitarno-techniczny w 10 autobusach Miejskich Zakładów Komunikacji (podarta tapicerka i skorodowane części metalowe) oraz uzgodnił termin usunięcia ww. uchybień.

1.2.2. Autobusy transportu międzynarodowego. W województwie pomorskim jest zarejestrowanych 86 przedsiębiorstw transportu międzynarodowego, w których flotę stanowi 197 skanalizowanych autobusów. Stan sanitarno-higieniczny wszystkich skontrolowanych autobusów nie budził zastrzeżeń. Kontrolą objęto 18 przedsiębiorstw posiadające licencję na międzynarodowy przewóz osób. Skontrolowano 33 autobusy wykorzystywane w ww. przedsiębiorstwach i jak zaznaczono na wstępie, ocena dotyczyła zarówno bieżącego stanu sanitarnego ww. środków transportu, jak i procesu przygotowania środka do drogi (mycie, sprzątanie, zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, odbiór nieczystości stałych i płynnych, sposób usuwania ścieków, niezdatnej do spożycia żywności).

1.2.3. Pojazdy do przewozu zwłok. W roku 2006 w województwie pomorskim ocenie sanitarnej poddano 106 pojazdów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych pojazdów nie budził zastrzeżeń. Samochody były trwale oznakowane, posiadały odizolowaną kabinę kierowcy od części

ładunkowej, zabezpieczenie przed przesuwaniem się trumny w czasie transportu. Podłoga w części do umieszczenia trumny była gładka, łatwo zmywalna. Stosowano prawidłowe środki dezynfekcyjne natomiast odpady były przekazywane do wskazanych szpitali (zgodnie z oświadczeniem przewoźników).

1.2.4. Karetki pogotowia. Organy PIS woj. pomorskiego przeprowadziły 76 kontroli sanitarno-higienicznych karetek pogotowia. Kontrole nie wykazały uchybień – stosowano bieliznę jednorazowego użytku, wnętrza pojazdów było dezynfekowane zgodnie z instrukcją, usuwanie wykorzystanego sprzętu jednorazowego użytku przebiegało zgodnie z procedurą postępowania z odpadami medycznymi.

1.3. Środki transportu morskiego i śródlądowego. Armatorami są: Stena Line Polska Sp. z o.o., Polska Żegluga Bałtycka S.A., Żegluga Gdańska (biała flota), Żegluga Gdyńska (biała flota), Żegluga Pomorska (biała flota), przedsiębiorcy prywatni.

Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni oraz dwa Punkty Granicznej Kontroli Sanitarnej - w Gdańsku i Uście kontrolowały jednostki pływające w ruchu krajowym i międzynarodowym. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych. Dokonywano odpraw sanitarnych na statkach, kontrolowano statki w związku z wydaniem świadectwa zwolnienia od deratyzacji lub w związku z wydaniem certyfikatu medycznego.

Gromadzone w workach foliowych nieczystości ze statków pełnomorskich i promów pasażerskich były odbierane z nabrzeży przez wyspecjalizowane firmy. Podobnie na statkach żeglugi śródlądowej - po całonocnych rejsach, nieczystości zgromadzone w workach foliowych, usuwano do kontenerów usytuowanych na nabrzeżach. Wszystkie nieczystości stałe pochodzące ze statków były wywożone na terenowo właściwe komunalne wysypiska śmieci. Ścieki sanitarne ze statków zdawano w punktach na nabrzeżach. Wody zaolejone przepompowywano na barki wyspecjalizowanych firm i przekazywano do oczyszczalni wód balastowych w Gdańsku (z terenu portów Gdańska, Gdyni, Pucka, Władysławowa, Helu, Łeby, Rowów, Ustki).

7.2. Obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego

2.1. Obiekty transportu kolejowego - część skontrolowanych obiektów podobnie jak w poprzednim, 2005 roku była w złym stanie sanitarno-technicznym (brudne ściany i sufity, brak szyb w oknach, wyeksploatowane urządzenia sanitarne). PPIS w Gdańsku, z uwagi na zły stan sanitarno-techniczny dworca w Gdańsku-Wrzeszczu wydał decyzję administracyjną z terminem usunięcia nieprawidłowości do 31 października 2006r. (prolongata terminu realizacji do 15 lipca 2007r.), nałożył mandat karny na zarządcę dworca w Gdańsku, doprowadził do usunięcia nieprawidłowości na przystankach SKM na trasie Gdańsk Główny – Gdańsk-Żabianka, za wyjątkiem przystanku Gdańsk-Politechnika - realizacja terminu usunięcia nieprawidłowości do 30 września 2007r. W powiecie wejherowskim wyeliminowano nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli obiektów dworcowych i przystanków na odcinku Rumia-Godętowo. PPIS w Lęborku wydał decyzję administracyjną nakazującą urządzenie ustępów ogólnodostępnych na dworcu w Lęborku z terminem wykonalności do 30 marca 2007 roku natomiast PPIS w Kościerzynie w podobnej sytuacji wystosował pismo do Burmistrza Miasta Kościerzyna, w związku z czym sanitariaty na dworcu zostały ponownie otwarte. W Kwidzynie z uwagi na brudne ściany, odpryski tynku na ścianach, w holu i przedsionku dworca, kasach biletowych, pomieszczeniu dyżurnych ruchu itp. uzgodniono termin usunięcia ww. nieprawidłowości do 30 listopada 2006r. (zrealizowane przed terminem). W Starogardzie Gdańskim, w odniesieniu do złego stanu sanitarno-technicznego dworca kolejowego prowadzone jest postępowanie wyjaśniające. PPIS w Gdyni oraz w Kościerzynie wykazali po 1 obiekcie ze złym stanem sanitarno-technicznym (budynek dworca Gdynia Główna oraz w Dziemianach, natomiast PPIS w Tczewie wykazał ich łącznie 4 (Subkowy, Swaróżyn, Majewo i Morzeszczyn) także z uwagi na zły stan sanitarno-techniczny budynków dworcowych.

2.2. Obiekty transportu osobowego drogowego.

2.2.1. Skontrolowane w roku 2006 na terenie województwa pomorskiego dworce autobusowe i poczekalnie, stanowiska autobusowe oraz zaplecze socjalne dla kierowców były utrzymane czysto.

2.2.2. Zaplecze międzynarodowego transportu pasażerskiego - stacje paliwowe, parkingi oraz bazy autobusowe. Stwierdza się znaczny stopień zróżnicowania baz

autobusowych zarówno z uwagi na zakres usług tzn.: mycia, sprzątania, odbioru nieczystości stałych i płynnych, jak i na wyposażenie baz. W województwie pomorskim są 4 bazy autobusowe z kompleksową obsługą tzn.: 3 w Gdańsku, 1 w Gdyni. Z uwagi na brak przepisów wykonawczych dotyczących wyposażenia myjni oraz stacji paliwowych w urządzenia do odbioru ścieków z autokarów, kierowcy do czynności opróżniania zbiorników fekalnych wykorzystywali studzienki kanalizacyjne. Na ogólną liczbę 196 stacji paliw przypada 10 punktów zlewnych. Ponadto zgodnie z informacjami PPIS, przy drogach międzynarodowych i ekspresowych w woj. pomorskim nie ma ani jednej ogólnodostępnej myjni wyposażonej w punkt zlewny. W tabeli poniżej dokonano wyszczególnienia punktów zlewnych dla skanalizowanych autokarów.

Tabela: Rodzaje i liczba obiektów, w których realizuje się odbiór nieczystości ciekłych ze skanalizowanych autokarów na terenie działania poszczególnych PSSE woj. pomorskiego

L.p.	PSSE	Stacje paliwowe	Myjnie	Bazy	Inne: pkt. zlewny przy oczyszczalni ścieków
1.	Gdańsk	Nie	Nie	Tak (3)	Nie
2.	Gdynia	Nie	Nie	Tak (2) w tym studzienka kanalizacyjna	Nie
3.	Sopot	Nie	Nie	Nie	Nie
4.	Słupsk	Tak (1)	Nie	Nie	Nie
5.	Bytów	Nie	Nie	Nie	Tak (1) pkt.zlewczy
6.	Chojnice	Tak (3)	Nie	Nie	Nie
7.	Człuchów	Tak (1)	Nie	Nie	Nie
8.	Kartuzy	Tak (1)	Nie	Nie	Nie
9.	Kościerzyna	Nie	Nie	Nie	Nie
10.	Kwidzyn	Nie	Nie	Nie	Nie
11.	Lębork	Tak (1)	Nie	Nie	Nie
12.	Malbork	Nie	Nie	Nie	Nie
13.	Nowy Dwór Gd.	Nie	Nie	Nie	Nie
14.	Pruszcz Gd.	Tak (2)	Nie	Nie	Nie
15.	Puck	Nie	Nie	Tak (2)	
16.	Starogard Gd.	Nie	Nie	Nie	Nie
17.	Tczew	Nie	Nie	Nie	Nie
18.	Wejherowo	Tak (1)	Nie	Tak (4) studzienka kanalizacyjna na posesji przedsiębiorcy, bazie	
19.	Razem	10	0	11	1

Kontrole w przedsiębiorstwach uczestniczących w międzynarodowych przewozach osób w dalszym ciągu wykazują, że bardzo niewielki procent tych przewoźników posiada dokumentację zrzutu nieczystości płynnych ze skanalizowanych autokarów .

2.2.3. Zaplecze dla samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Ocenie sanitarnej zostały poddane punkty utrzymania czystości samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich (stanowisko do mycia i dezynfekcji, zaopatrzenie w zimną i ciepłą wodę, odprowadzanie ścieków). Tak, jak w roku poprzednim 2005r. wykazały one duże zróżnicowanie. W przypadku braku własnego zaplecza samochody były myte w myjniach. Stwierdzano to na podstawie dokumentacji zabiegów mycia i dezynfekcji.

2.3. Morskie przejścia graniczne osobowe w: Gdańsku, Gdyni, Górkach Zachodnich (sportowe), Łebie (sportowe), Ustce, Helu, Jastarni (sportowe), Władysławowie. Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni oraz GPKS w Gdańsku i Ustce prowadziły nadzór sanitarny w morskich przejściach granicznych osobowych:

- Baza Promowa w Gdyni ul. Kwiatkowskiego 60. W 2006r. z bazy skorzystało 415004 pasażerów pływających na trasie z Gdyni do Karlskrony czyli o 54623 pasażerów więcej

w porównaniu z rokiem 2005 (przeprowadzono 5 kontrole sanitarnych).

- Punkt Graniczny Aleja Zjednoczenia 2 w Gdyni. W 2006r. odprawiono 13025 pasażerów wypływających z Gdyni do Bałtyjska tj. o 2846 pasażerów więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym (przeprowadzono 4 kontrole sanitarne).

- Baza Promowa Polskiej Żeglugi Bałtyckiej w Gdańsku ul. Przemysłowa 1. W 2006r. dokonano 19922 odpraw pasażerów wypływających z Gdańska do Naneshamn; (przeprowadzono 2 kontrole sanitarne).

- Przystanie Żeglugi Śródlądowej – Gdańsk-Westerplatte, Sopot - Molo, Gdańsk Zielona Brama, Gdańsk Wartka, Gdynia Skwer Kościuszki. Obiekty sezonowe; (przeprowadzono 8 kontrole sanitarnych).

- Przystanie jachtowe (obiekty sezonowe) - Przystań Żeglarska „Marina Gdynia” (przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną).

- Przystań Jachtowa „Marina” w Gdańsku (przeprowadzono 2 kontrole sanitarne).

- Port Jachtowy „Marina” w Łebie (przeprowadzono 2 kontrole sanitarne).

- Przystań Jachtowa „Marina” w Pucku (przeprowadzono 2 kontrole sanitarne).

- Przystań żeglarska w Krynicy Morskiej (przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną).

- Przystanie rybackie – Świbno, Sopot, Jantar, Stegna, Kąty Rybackie, Krynica Morska, Piaski (przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych).

- Nabrzeża portowe – skontrolowano 32 nabrzeża portowe znajdujące się pod nadzorem PGKS w Gdańsku (łącznie 59 kontroli); 26 nabrzeży w Gdyni, 3 w Pucku, 5 w Jastarni, 8 we Władysławowie i 5 na Helu pod nadzorem GSSE w Gdyni, a ponadto 21 nabrzeży w Łebie (łącznie 42 kontrole sanitarne), 29 w Ustce (łącznie 58 kontroli sanitarnych), 5 nabrzeży w Rowach (łącznie 10 kontroli sanitarnych) – pod nadzorem PGKS w Ustce. Na nabrzeżach znajdują się punkty poboru wody, w których prowadzi się nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, a także punkty odbioru ścieków ze statków. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

2.4. Lotnicze przejście graniczne w Gdańsku-Rębiechowie.

Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni przeprowadziła 6 kontroli sanitarnych terminalu w Porcie Lotniczym im. Lecha Wałęsy. Nałożono jeden mandat za zły stan sanitarny urządzeń sanitarnych. Usługi lotniskowe poddano 4 kontrolom sanitarnym.

W 2006r. z portu skorzystało 1255582 pasażerów tj. o 582410 pasażerów więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym. W porcie realizowane były loty do krajów UE jak i spoza UE (Turcja, Egipt).

W porcie lotniczym prowadzi się nadzór nad wodą przeznaczoną do spożycia. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z wodociągu lokalnego, będącego pod nadzorem PGIS w Gdyni. Zabezpieczenie medyczne portu i przejścia granicznego stanowi Wojewódzki Szpital Chorób Zakaźnych w Gdańsku ul. Smoluchowskiego 18. Plan reagowania Kryzysowego Państwowej Inspekcji Sanitarnej przygotowany przez WSSE w Gdańsku Nr SE. 90/4/04 z dnia 17.02.2004r. reguluje działania na wypadek zagrożenia epidemiologicznego oraz bioterrorystycznego.

8. Obiekty podległe Ministerstwu Sprawiedliwości

W 2006r. PPIS województwa pomorskiego skontrolowali ogółem 10 zakładów karnych i aresztów śledczych dla dorosłych, zlokalizowanych w Gdańsku, Czarnem (pow. Człuchów), Malborku, Sztumie, Czersku (pow. Chojnice), Starogardzie Gdańskim, Wejherowie, Kwidzynie i Chojnicach.

Kontrole w/ w obiektów obejmowały również 2 szpitale(Gdańsk, Czarne) oraz ambulatoria, zakłady fryzjerskie, sale zajęć i inne , znajdujące się w tych obiektach.

W 2006r. poprawił się stan sanitarno-techniczny w następujących obiektach:

Areszcie Śledczym w Wejherowie, gdzie przeprowadzono remont kapitalny oraz modernizację pomieszczeń. Podniesiono standard pomieszczeń zajęć rekreacyjno-sportowych.

ZK , ul. Siennicka, Gdańsk- ukończono remont pawilonu II oddziału

ZK w Sztumie

ZK w Malborku

Areszcie Śledczym w Gdańsku, ul. Kurkowa-oddano do użytku pawilon po remoncie kapitalnym.

W trakcie remontu są następujące obiekty:

1. Szpital AŚ w Gdańsku, ul. Kurkowa – niektóre oddziały zostały wyłączone z użytku na czas remontu w ramach realizacji programu dostosowawczego.
2. Szpital w Czarnem- przedłużono termin wykonania zarządzeń wydanej przez PPIS w Człuchowie decyzji. Aktualnie realizowany jest remont zgodnie z programem dostosowawczym.
3. ZK w Gdańsku, ul Siennicka- w połowie roku rozpoczęto budowę budynku oddziału penitencjarnego dla 154 osadzonych. Zakończenie budowy przewidziano w 2008r.
4. Kontrole obiektów przeprowadzone w 2006 roku nie wykazały nieprawidłowości sanitarnych, natomiast z informacji uzyskanych od PPIS województwa pomorskiego wynika, że w obiektach stwierdzano przeludnienie cel dla osadzonych. Dotyczyło to w szczególności AŚ w Wejherowie, AŚ w Gdańsku i ZK w Gdańsku, ul Siennicka.
5. W czasie kontroli ZOZ ZK w Gdańsku- Przeróbce, ul. Siennicka stwierdzono, że ze względu na przeludnienie, na celę zaadaptowano nawet izbę chorych.

9. Wentylacja i klimatyzacja

W 2006r. w ramach przeprowadzonych kontroli sanitarnych obiektów użyteczności publicznej przeprowadzono kontrole czystości instalacji wentylacyjnej i klimatyzacyjnej w obiektach. Kontrolami objęto między innymi obiekty kulturalno – widowiskowe, sportowe, hotelarskie, zakłady odnowy biologicznej, solaria i obiekty służby zdrowia.

Większość kontrolowanych obiektów posiada jedynie wentylację grawitacyjną. Tylko nieliczne obiekty (hotele, centra handlowe, kina) posiadają wentylację mechaniczną nawiewno – wywiewną lub klimatyzację, zwykle bez nawilżania. Nie wszystkie obiekty posiadają instrukcje eksploatacji instalacji wentylacyjnej.

Zgodnie z wymogami Prawa budowlanego w większości obiektów prowadzone były przeglądy budowlane i kominiarskie.

Prace konserwatorskie i wymiana filtrów w instalacjach wentylacyjnych wykonywana była przez firmy prowadzące serwis urządzeń lub przez pracowników działów technicznych kontrolowanych obiektów.

W czasie przeprowadzonych kontroli informowano użytkowników o znaczeniu kontroli i konserwacji instalacji klimatyzacyjnej. Zwracając uwagę zwłaszcza na możliwość występowania kolonizacji instalacji z nawilżaniem przez bakterie *Legionella pneumophila*.

W niektórych obiektach wyposażonych w klimatyzację z nawilżaniem powietrza przeprowadzone były okresowe badania na obecność bakterii *Legionella*.

W większości kontrolowanych obiektów kratki wentylacyjne oraz powierzchnie wokół nich czyste.

Podczas przeprowadzonych w 2006r. kontroli systemów wentylacyjnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w SPZOZ w Starej Kiszewie (powiat kościerski) stwierdzono zakłócenia w ciągu grawitacyjnym. W związku z powyższym PPIS w Kościerzynie wystąpił do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Kościerzynie w celu podjęcia dalszego postępowania w sprawie.

- w ramach interwencji dotyczącej Hali Gier Zespołowych Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Gdańsku przeprowadzono kontrolę obiektu, która wykazała brak sprawnej wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej. Obiekt został wyłączony z eksploatacji. Obecnie trwają prace remontowe.

- w Pływalni w Kwidzynie - zbyt małą wydajność wentylacji mechanicznej w salach gimnastycznych zlokalizowanych przy pływalni.

- w Towarzystwie Rekreacyjno-Sportowe „Magnum” w Kwidzynie- kontrola sanitarna wykazała brak prawidłowej wentylacji mechanicznej lub klimatyzacji w salach ćwiczeń i pomieszczeniach siłowni.

PPIS w Kwidzynie wydał decyzje administracyjne w celu poprawy istniejącego stanu wentylacji.

10. Działalność kontrolno-represyjna

W 2006r. w ewidencji PPIS województwa pomorskiego ujęto ogółem 3394 obiektów użyteczności publicznej (bez obiektów świadczących usługi zdrowotne, „inne” i transportu).

Skontrolowano ogółem 3296 tych obiektów.

Z uwagi na pokaźną liczbę obiektów, głównie gabinetów lekarskich i pielęgniarskich, w 2006r. zaplanowano jedynie kontrole niektórych obiektów z tej grupy. Wszystkie obiekty są kontrolowane z częstotliwością co dwa lub trzy lata.

Załatwiono ogółem 608 spraw interwencyjnych.

Oprócz kontroli planowych w 2006r. wykonano ogółem 2111 kontroli pozaplanowych.

W 2006r. wydano ogółem 163 decyzje nakazowe, dotyczące poprawy stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej. Wykonano zarządzenia 72 decyzji, w tym 45 wydanych w latach ubiegłych.

Nałożono ogółem 150 mandatów karnych na kwotę 23 730 złotych.

Wydano 4 tytuły wykonawcze i nałożono 6 grzywien na kwotę 27610 złotych w celu przymuszenia do wykonania obowiązków.

W druku GUS MZ- 46 wykazano ogółem 116 obiektów ze złym stanem sanitarnym w tym:

- 56 udzielających świadczenia zdrowotne
- 60 użyteczności publicznej (w tym 58 pod względem technicznym)

Szalety publiczne w 2006r.

Tabela nr 1

PSSE/GSSE	Ilość obiektów w ewidencji	Stale caloroczne	Stale sezonowe	Inne:	Nieczynne	Poprawa stanu sanitarnego	Ilość obiektów skontrolowanych	Ilość kontroli	Ilość mandatów
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gdańsk	28	13	15	0	2	6	26	36	0
Gdynia	18	9	9	0	1	0	18	39	0
Sopot	11	5	6	0	0	0	11	26	1/100
Słupsk	11	5	6	32	0	0	11	51	0
Bytów	4	1	3	0	0	0	4	8	0
Chojnice	8	7	1	0	0	0	8	28	0
Człuchów	1	1	0	4	0	0	1	5	0
Kartuzy	7	7	0	0	0	1	7	13	0
Kościerzyna	1	1	0	0	0	0	1	4	0
Kwidzyn	2	2	0	0	0	0	2	13	0
Lębork	11	3	8	0	0	0	11	22	0
Malbork	9	6	3	0	1	0	9	55	0
Nowy Dwór Gd.	11	3	8	0	0	0	11	14	0
Pruszcz Gdański	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Puck	19	3	16	0	1	0	19	20	0
Starogard Gd.	5	5	0	0	0	0	5	10	0
Tczew	8	7	1	0	0	0	8	18	0
Wejherowo	5	5	0	0	0	0	5	9	0
Graniczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	159	83	76	36	5	7	157	371	1/100

Tabela Nr 2

Domy Pomocy Społecznej w 2006r.

Lp.	PSSE/ GSSE	Ilość obiektów w ewidencji	W tym		Ilość dostos. dla potrzeb inwalidów	Ilość przepr. kontroli	Ilość mandatów /kwotę	Decyzje	Pralnictwo
			całodobowy pobyt stały	pobyt dzienny					
1.	Gdańsk	12	8	4	10	12	-	-	2 objekty pralnia własna
2.	Gdynia	8	6	1	5	18	1/300	-	4 objekty pralnia własna
3.	Sopot	2	-	2	1	6	-	-	bielizna odwożona do pralni
4.	Słupsk	8	4	4	3	12	-	-	3 objekty pralnia własna
5.	Bytów	1	1	-	1	2	-	-	własna pralnia
6.	Chojnice	2	1	1	2 (w tym 1 częściowe)	4	-	-	1 obiekt pralnia własna
7.	Człuchów	2	1	1	1	4	-	-	1 obiekt pralnia własna
8.	Kartuzy	5	5	-	5 (w tym 1 częściowe)	10	-	1	3 objekty pralnia własna
9.	Kościerzyna	2	2	-	2	8	-	-	1 obiekt pralnia własna
10.	Kwidzyn	2	2	-	2	8	-	-	1 obiekt pralnia własna
11.	Lębork	4	2	2	2	9	-	-	4 objekty pralnia własna
12.	Malbork	2	1	1	2	8	-	-	własna pralnia
13.	Nowy Dwór Gd.	1	1	-	1	2	-	-	własna pralnia
14.	Pruszcz Gd.	1	1	-	1	3	-	-	własna pralnia
15.	Puck	2	2	-	2	4	-	-	1 obiekt pralnia własna
16.	Starogard Gd.	8	6	2	2	15	-	-	bielizna odwożona do pralni
17.	Tczew	8	8	-	7 (w tym 1 częściowe)	18	-	-	4 objekty pralnia własna
18.	Wejherowo	9	9	-	4	13	-	-	5 obiektów pralnia własna
19.	Graniczna	-	-	-	-	-	-	-	-
OGÓLEM		79	60	19		156	1/300	1	

Tabela Nr 3

Obiekty hotelarskie i turystyczne w 2006r.

PSSE	Liczba obiektów w ew.	Hotele i pensjon.	Ośrodki wypoczynkowe	Gosp. Agrotur.	Campingi i pola namiot.	Inne	Liczba obiektów skontrol.	Liczba kontroli	Liczba obiektów zlikwidow	Liczba obiekt. nieczynnych lub inne przeznac.	Ob. po modernizacji	Mandaty na kwotę	Decyzje	złe w GUS
Gdańsk	67	45	19	0	2	1	66	121	0	1	13	3/1000	0	0
Gdynia	22	10	2	0	0	10	22	36	0	0	0	1/300	0	0
Sopot	35	30	5	0	0	0	35	123	0	0	3	5/900	0	0
Słupsk	141	20	54	0	17	50	130	170	3	14	3	1/50	0	0
Bytów	27	8	17	0	2	0	27	60	1	0	0	6/700	0	0
Chojnice	39	7	19	1	12	0	39	75	1	1	2	0	0	0
Człuchów	15	7	4	1	3	0	15	20	0	0	0	0	0	0
Kartuzy	41	12	24	2	3	0	42	79	2	0	1	0	0	0
Kościerzyna	33	6	22	0	5	0	33	59	0	2	0	0	0	0
Kwidzyn	16	13	1	0	2	0	16	37	0	0	0	1/100	1	0
Lębork	108	22	70	0	16	0	100	141	2	1	1	1/200	0	0
Malbork	30	6	4	0	2	18	27	105	0	3	0	0	0	0
N.Dwór Gd.	154	19	115	0	20	0	141	177	3	6	0	2/200	0	0
Puck	131	34	58	0	38	1	131	212	0	0	0	1/500	0	0
Pruszcz Gd.	22	11	8	2	1	0	18	34	0	9	1	0	0	0
Starogard Gd.	24	7	16	1	0	0	24	35	2	0	0	0	0	0
Tczew	12	11	1	0	0	0	11	25	0	1	0	0	0	0
Wejherowo	18	12	2	0	4	0	18	38	2	0	0	0	0	0
Graniczna	11	2	3	0	5	1	11	13	0	0	0	0	0	0
Ogółem:	946	282	444	7	132	81	906	1560	16	38	24	21/3950	1	0

Tabela Nr 4

Zakłady fryzjerskie i kosmetyczne w 2006 r.

PSSE/GSSE	Ilość zakładów			Ilość kontroli wykonanych	Ilość obiektów skontrolowanych	Ilość decyzji		Ilość mandatów na kwotę	Inne (grzywny, upomnienia)	Zakłady wykazane w GUS jako złe
	Ogółem w ewidencji na dzień 31.12.2006r.	fryzjer. fryzjer.-kosmet. i kosmet.	inne			wydatych decyzji meryt.	wykonanych			
GDAŃSK	462	378	84	908	462	12	2	10/1450	-	42
GDYNIA	318	269	49	694	313	-	-	8/2050	-	-
SOPOT	72	53	19	279	72	-	-	5/600	1 wniosek do Sądu Grodzkiego	-
ŚLUPSK	163	147	16	321	146	7	1	2/200	-	-
BYTÓW + MIASTKO	62	52	10	120	61	3	-	8/900	-	-
CHOJNICE	67	61	6	211	68*	-	-	4/350	-	-
CZŁUCHÓW	50	45	5	94	50	1	-	5/630	-	-
KARTUZY	95	83	12	235	97	7	-	-	-	7
KOŚCIERZYNA	40	36	4	149	40	-	-	-	-	-
KWIDZYN	81	68	13	238	85*	4	1	1/100	-	3
LĘBORK	67	40	27	178	67	-	-	6/1000	-	-
MALBORK + pow. Sztum	84	73	11	349	84	1	-	1/100	-	1
NOWY DWÓR GDŃSKI	31	28	3	54	30	18	4	1/100	-	-
PRUSZCZ GDAŃSKI	80	72	8	150	80	5	5	1/100	-	-
PUCK	58	51	7	117	58	-	-	2/1000	-	-
STAROGARD GDAŃSKI	113	100	13	203	113	27	18	3/350	-	-
TCZEW	89	73	16	238	89	13	6	13/1750	-	-
WEJHEROWO	119	107	12	227	119	1	1	2/200	-	-
GRANICZNA GDYNIA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
OGÓLEM:	2051	1736	315	4765	2034	99	38	72/10880	1	53

* - w tym skontrolowane obiekty, zlikwidowane w ciągu roku

Środki transportu w woj. pomorskim w 2006 roku

Tabela Nr 5

Lp.	PSSE	Liczba środków transportu w ewidencji	Liczba skontrolowanych środków transportu					Liczba skontrolowanych środków transportu ogółem	Liczba kontroli		Liczba decyzji		Liczba mandatów na kwotę	Obiekty zle w GUS
			Publiczny osobowy	Karetka pogotowia	Przewóz zwłok	Przewóz odpadów niebezpiecznych	Inne*,**		Zap.	Wykon.	Wyd.	Wykon.		
1	Gdańsk	-	49	6	9	0	0	64	15	49	0	0	0	0
2	Gdynia	67	96	1	5	0	2	104	0	104	0	0	0	1
3	Sopot	48	26	6	3	0	2	37	0	37	0	0	0	0
4	Słupsk	145	59	5	12	0	1	77	141	77	0	0	0	0
5	Bytów	139	31	5	7	4	1	48	17	48	0	0	0	0
6	Chojnice	-	44	4	6	16	6	78	52	92	0	0	0	0
7	Człuchów	-	2	2	2	0	2	8	0	8	0	0	0	0
8	Kartuzy	-	35	7	5	0	0	47	27	48	0	0	0	0
9	Kościerzyna	-	12	4	3	0	0	47	27	48	0	0	0	0
10	Kwidzyn	6	25	12	10	0	0	47	41	47	0	0	0	0
11	Lębork	-	30	2	5	0	0	37	41	37	0	0	0	0
12	Malbork	15	65	9	8	0	2	84	15	16	0	0	0	0
13	Nowy Dwór Gd.	-	5	4	4	0	2	15	0	15	0	0	0	0
14	Pruszcz Gd.	-	6	4	5	0	0	15	0	15	0	0	0	0
15	Puck	-	15	0	4	0	0	19	23	19	0	0	0	0
16	Starogard Gd.	-	2	1	4	0	0	7	12	13	0	0	0	0
17	Tczew	-	14	4	7	0	4	29	20	29	0	0	0	0
18	Wejherowo	43	36	0	7	0	0	43	0	28	0	0	0	0
19	GSSE Gdynia	165	25	0	0	0	294	518	172	522	0	0	0	0
	SUMA	628	577	76	106	20	314	1324	603	1252	0	0	0	0

*samochody do przewozu bielizny

**statki morskie bandery polskiej i obcej, prom samochodowy „Wisłoujście”, statek badawczy „Oceania”, łodzie i kutry rybackie

Tabela Nr 6

Obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego w woj. pomorskim w 2006 rok

Lp.	PSSE	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba skontrolowanych obiektów przeznaczonych do obsługi środków transportu						Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba decyzji		Liczba mandatów na kwotę	Obiekty złe w GUS
			Dworce, bazy	Parkingi*	Przystanki*	Stacje paliw*	Myjnie*	Inne		Zap.	Wykon.	Wyd.	Wykon.		
1	Gdańsk	26	5	0	20	0	1	0	26	31	41	2	15.07.07,30.09.07	1x500 NPL	1
2	Gdynia	16	12	10	600	34	25	12	79	83	84	0	0	0	1
3	Sopot	19	3	9	0	5	2	0	19	28	39	0	0	0	0
4	Słupsk	45	3	6	4	32	0	0	45	45	52	0	0	0	0
5	Bytów	136	4	4	12	3	0	0	23	9	23	0	0	0	0
6	Chojnice	57	9	11	1	24	0	12	78	69	90	0	0	0	0
7	Człuchów	4	1	4	1	6	1	0	13	0	13	0	0	0	0
8	Kartuzy	19	8	34	14	6	0	0	62	26	65	0	0	0	0
9	Kościerzyna	16	6	0	0	10	0	0	16	17	20	0	0	0	1
10	Kwidzyn	127	8	28	77	14	0	0	126	15	151	0	0	0	0
11	Lębork	76	2	6	50	9	0	9	76	15	61	1	30.03.07	1x100 NPL	1
12	Malbork	54	5	15	32	21	0	13	86	65	97	0	0	0	0
13	Nowy Dwór Gd.	5	2	3	0	0	0	0	5	5	5	0	0	0	0
14	Pruszcz Gd.	6	6	0	0	1	0	0	7	7	7	0	0	0	0
15	Puck	15	11	0	0	3	1	0	15	15	15	0	0	0	0
16	Starogard Gd.	7	6	0	0	0	1	0	7	7	70	0	0	0	1
17	Tczew	42	13	8	6	9	6	0	42	69	73	0	0	0	4
18	Wejherowo	21	8	0	0	13	2	0	23	0	32	0	0	0	0
19	GSSE Gdynia	180	4	0	0	0	1	175	180	347	344	0	0	0	0
SUMA		871	116	138	821	192	39	221	929	854	1268	3	0	600 NPL	9

*obiekty nie ewidencjonowane

IV. Stan sanitarny zakładów opieki zdrowotnej

1. Stan sanitarny zakładów otwartej opieki zdrowotnej

1.1. Stan sanitarno-techniczny obiektów:

W związku ze zmianą Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2005r., w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 116, poz. 985) i przedłużeniem terminu dostosowania ZOZ do wymogów określonych w w/w przepisach, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego opiniowały programy dostosowania zakładów opieki zdrowotnej do wymagań.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wydawali postanowienia opiniujące przedłożone programy dostosowawcze. W niektórych obiektach trwają prace związane z dostosowaniem ich do wymagań ustalonych wyżej cyt. rozporządzeniem.

Nie wszystkie zakłady opieki zdrowotnej złożyły programy dostosowawcze do zaopiniowania.

W 2006r. PPIS wystawili łącznie 20 decyzji administracyjnych celem poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów otwartej opieki zdrowotnej.

Wykonano zarządzenia 8 decyzji z roku 2006 i 10 decyzji wydanych w latach ubiegłych.

W 2006r. w drukach GUS wykazano ogółem 37 obiektów ze złym stanem sanitarnym. W porównaniu do roku ubiegłego obiektów ze złym stanem sanitarnym było o 13 mniej.

W 2006r. wstrzymano działalność Zakładu Opiekuńczo - Leczniczego „Delfin” w Gardnie Wielkiej (powiat słupski).

1.2 Czystość bieżąca w obiektach:

W 2006r. czystość bieżąca w większości skontrolowanych obiektów była prawidłowa.

Nieprawidłowości stwierdzono między innymi w następujących obiektach: w Gdańsku w NZOZ „ETER-MED”, ul. Żabi Kruk i w NZOZ „PERFEKT MEDICA”, ul. Tetmajera 3, w Sopocie w Sanatorium Leśnik i w Sopotkim Zakładzie Opieki

Stomatologicznej, w Starogardzie Gdańskim w Poradni Chorób Płuc i Gruźlicy oraz w Łebie w NZOZ A. Greczko.

Za stwierdzone nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w w/w obiektach nałożono łącznie 6 mandatów karnych na sumę 1500 zł.

1.3. Gospodarka bielizną:

Powszechnie stosowano bieliznę jednorazowego użytku.

W obiektach, w których stosowano bieliznę wielokrotnego użytku bielizna czysta i brudna gromadzona była w wydzielonych pomieszczeniach lub pojemnikach.

Pranie bielizny odbywało się w pralniach szpitalnych, komunalnych, wojskowych lub pralkach automatycznych usytuowanych na miejscu oraz we własnym zakresie (fartuchy).

W 2006r. w większości placówek nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki bielizną czystą i brudną.

1.4. Gospodarka nieczystościami stałymi:

W obiektach lecznictwa otwartego prowadzona była segregacja odpadów medycznych przeznaczonych do unieszkodliwienia oraz komunalnych. Odpady medyczne przekazywano wyspecjalizowanym firmom, które zajmują się transportem oraz unieszkodliwianiem odpadów.

W większości skontrolowanych obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarce odpadami.

Jedynie w NZOZ „Biodentica” w Sopocie stwierdzono nieprawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi.

Osobę winną zaniedbań ukarano mandatem karnym na kwotę 100 zł.

1.5. Gospodarka ściekowa:

W 2006r. w obiektach otwartej opieki zdrowotnej nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

1.6. Działalność kontrolno-represyjna:

W 2006r. pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 1158 zakładów otwartej opieki zdrowotnej.

Przeprowadzono ogółem 2087 kontroli sanitarnych obiektów.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono ogółem 7 mandatów karnych na łączną kwotę 1600 zł.

W celu uzyskania poprawy stanu sanitarnego obiektów otwartej opieki zdrowotnej wystawiono łącznie 20 decyzji administracyjnych dotyczących:

1. NZOZ „ETER-MED.”, ul. Żabi Kruk w Gdańsku
2. NZOZ „PERFEKT MEDICA”. ul. Tetmajera w Gdańsku
3. NZOZ Provita, ul. Wajdeloty w Gdańsku
4. NZOZ Centrum Medyczne, ul. Burzyńskiego w Gdańsku
5. NZOZ Specjalistyczne Centrum Stomatologiczne Akademii Medycznej, ul. Dębowa w Gdańsku
6. Portowa Przychodnia Zdrowia PUS „PORTUS”, ul. Pokładowa w Gdańsku
7. NZOZ „Medyk” w Polnicy (powiat człuchowski)
8. NZOZ „Novo-Med.” Czarnym (powiat człuchowski)
9. NZOZ Nr 1 w Rumi, ul. Derdowskiego (powiat wejherowski)
10. NZOZ Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy „Zacisze” w Rumi (powiat wejherowski)
11. NZOZ Nr 2 w Redzie, ul. Gdańska (powiat wejherowski)
12. NZOZ „Zakład Opiekuńczo-Lecznicy”, ul. Jagielskiego w Wejherowie
13. NZOZ „ARS MEDICA” w Rumi (powiat wejherowski)
14. NZOZ w Linii (powiat wejherowski)
15. Niepubliczny Zakład Medycyny Szkolnej filia w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kmiecinie (powiat nowodworski)
16. NZOZ Słezak i NZOZ Rombalski w Lęborku
17. Spółka Weco-Stary Browar w Lęborku
18. NZOZ „TOP- MED” w Jastrzębiej Górze (powiat pucki)
19. NZOZ „BIK-MED” Przychodnia Lekarska w Starzynie (powiat pucki)
20. NZOZ „BIK-MED” Przychodnia Lekarska w Leśniewie (powiat pucki)

Wykonano zarządzenia ogółem 18 decyzji administracyjnych, w tym 8 decyzji wystawionych w 2006r. i 10 decyzji z lat ubiegłych.

W druku GUS wykazano 31 obiektów uznanych za złe pod względem sanitarno - technicznym:

1. NZOZ Specjalistyczne Centrum Stomatologiczne Akademii Medycznej, ul. Dębowa w Gdańsku
2. NZOZ „Remed Lectus”, ul. Gościnną w Gdańsku
3. Prywatne Centrum Stomatologiczne „POLDENT” Sp. zo.o., ul. Jagiellońska w Gdańsku
4. NZOZ Gdańskie Centrum Zdrowia, ul. Rogaczewskiego w Gdańsku
5. NZOZ „ETER-MED.”, ul. Żabi Kruk w Gdańsku
6. NZOZ „PERFEKT MEDICA”. ul. Tetmajera w Gdańsku
7. Portowa Przychodnia Zdrowia PUS „PORTUS”, ul. Pokładowa w Gdańsku
8. NZOZ Provita, ul. Wajdeloty w Gdańsku
9. NZOZ Centrum Medyczne Zaspą Sp.zo.o., ul. Burzyńskiego w Gdańsku
10. NZOZ „Przychodnia” w Kościerzynie
11. NZOZ „Przychodnia”- Ośrodek Zdrowia w Karsinie (powiat kościerski)
12. NZOZ „Przychodnia” Ośrodek Zdrowia w Lipuszu (powiat kościerski)
13. NZOZ „Przychodnia” Punkt Lekarski w Wąglikowicach (powiat kościerski)
14. NZOZ „Przychodnia” Przychodnia Lekarska w Łubianie (powiat kościerski)
15. NZOZ „Przychodnia” Ośrodek Zdrowia w Dziemianach (powiat kościerski)
16. NZOZ „Słoneczny” w Wielu (powiat kościerski)
17. NZOZ „Diagnozis” w Nowej Karczmie (powiat kościerski)
18. NZOZ „Diagnozis” w Nowej Karczmie – Punkt Lekarski w Grabowie (powiat kościerski)
19. NZOZ w Lubiszynie
20. NZOZ „Klincz” w Wielkim Klinczu (powiat kościerski)
21. Gabinet Stomatologiczny we Wielu (powiat kościerski)
22. NZOZ „KLINCZ”-Punkt Lekarski w Grabowie (powiat kościerski)
23. NZOZ „Primed” w Malborku, filia Miłoradz
24. NZOZ „Almed” w Malborku
25. NZOZ „Novo-Med.” w Czarnym (powiat człuchowski)
26. NZOZ Nr 1 w Rumi, ul. Derdowskiego (powiat wejherowski)
27. NZOZ Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy „Zacisze” w Rumi (powiat wejherowski)

28. NZOZ Nr 2 w Redzie (powiat wejherowski)
29. NZOZ „Zakład Opiekuńczo – Leczniczy” w Wejherowie
30. NZOZ „BIK-MED” w Pucku
31. NZOZ „TOP-MED” w Jastrzębiej Górze

Dla GIS w Warszawie opracowano w 2006r. następujące oceny:
SE.NS-30/472/0313/26/KW/06 z dnia 13.11.2006r. Ocena zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych i opiekuńczo-leczniczych oraz SE.NS-30/472/0313/28/KW/KT/06 z dnia 13.11.2006r. Tabele dotyczące gospodarki odpadami medycznymi w jednostkach publicznej opieki zdrowotnej.

Dane liczbowe dotyczące działalności poszczególnych PSSE i GSSE zawiera załączona tabela Nr 1.

1.7. Zaopatrzenie w wodę obiektów lecznictwa otwartego.

Większość obiektów zaopatrywana jest w wodę z wodociągów publicznych. Część z nich zaopatrywana jest w wodę z wodociągów lokalnych i zakładowych, w których jakość wody odpowiadała wymaganiom sanitarnym.

Pod względem bakteriologicznym jakość wody budziła zastrzeżenia jedynie w wodociągu publicznym w Gościcinie zaopatrującym NZOZ w Gościcinie gm. Choczewo gdzie stwierdzono przekroczenia liczby bakterii grupy coli (max do 31). Zanieczyszczenie bakteriologiczne wody utrzymywało się przez 53 dni.

Pod względem fizykochemicznym, jakość wody w niektórych wodociągach publicznych zaopatrujących obiekty lecznictwa otwartego odbiegała od wymagań sanitarnych z uwagi na ponadnormatywną zawartość związków żelaza (NDS* - 0,2 mg/l), manganu (NDS* - 0,05 mg/l), fluoru (NDS* - 1,5 mg/l), amoniaku (NDS* - 1,5 mg/l, dla wód chlorowanych 0,5 mg/l) oraz barwę (NDS* – 15 mg Pt/l) i mętność (NDS* - 1NTU).

Wodą taką zasilano niżej wymienione obiekty:

powiat gdański

- Wodociąg publiczny w Roszkowie gm. Pruszcz Gdański zaopatrujący NZOZ w Wiślinie gm. Pruszcz Gdański - stwierdzono nieakceptowany zapach H₂S
- Wodociąg publiczny w Przejazdowie gm. Pruszcz Gdański zaopatrujący NZOZ w Przejazdowie – stwierdzono przekroczenia manganu do 0,07 mg/l
- Wodociąg publiczny w Trąbkach Wielkich gm. Trąbki Wielkie zaopatrujący GZOZ w Trąbkach Wielkich – stwierdzono przekroczenia manganu od 0,17 – 0,3 mg/l

powiat człuchowski

- Wodociąg publiczny w Polnicach gm. Człuchów zaopatrujący gabinet stomatologiczny w Polnicy – stwierdzono przekroczenia żelaza do 0,61 mg/l i mętności do 1,7 NTU
- wodociąg publiczny w Starym Gronowie gm. Debrzno zaopatrujący NZOZ „Almus” w Starym Gronowie - stwierdzono przekroczenia mętności do 4,3 NTU, żelaza do 0,57 mg/l i manganu do 0,069 mg/l

powiat wejherowski

- Wodociąg publiczny w Górze gm. Wejherowo zaopatrujący NZOZ „Nasz Dom” w Górze - stwierdzono przekroczenia żelaza do 0,59 mg/l, mętności do 2,55 NTU, manganu do 0,07 mg/l oraz barwy do 20 mg Pt/l

powiat bytowski

- Wodociąg publiczny w Wałdowie gm. Miastko zaopatrujący gabinet lekarski w Wałdowie - stwierdzono przekroczenia żelaza 0,39 - 0,56 mg/l, manganu 0,169-0,142 mg/l, mętności 2 – 4,7 NTU

powiat starogardzki

- Wodociąg publiczny w Smętowie gm. Smętowo zaopatrujący GOZ w Kopytkowie oraz SPZOZ Starogard Gdański – filia Smętowo - stwierdzono przekroczenia amoniaku do 2,1 mg/l
- Wodociąg publiczny w Podgórkach gm. Skarszewy zaopatrujący GOZ w Podgórkach - stwierdzono przekroczenia manganu do 0,17 mg/l i amoniaku do 2,2 mg/l

- Wodociąg publiczny w Jeziercach gm. Zblewo zaopatrujący NZOZ „ Polmed” filia Semlin - stwierdzono przekroczenia manganu do 0,13 mg/l, żelaza do 1,4 mg/l i mętności do 2,01 NTU
- Wodociąg publiczny w Zblewie gm. Zblewo zaopatrujący NZOZ „ Polmed”, NZOZ „Medyk” w Zblewie oraz NZOZ „Polmed” filia Pinczyn - stwierdzono przekroczenia żelaza do 0,8 mg/l, manganu do 0,16 mg/l i mętności do 1,61 NTU

powiat lęborski

- Wodociąg publiczny w Wicku gm. Wicko zaopatrujący NZOZ „Zdrowie” w Wicku – stwierdzono przekroczenia manganu do 0,24 mg/l, mętności do 1,21 NTU i żelaza do 0,29 mg/l
- Wodociąg publiczny w Nowej Wsi Lęborskiej gm. Nowa Wieś Lęborska zaopatrujący NZOZ „VIVAX” w Nowej Wsi Lęborskiej – stwierdzono przekroczenia mętności do 4,92 NTU, żelaza do 0,82 mg/l, manganu do 0,1 mg/l

powiat pucki

- Wodociąg publiczny w Kosakowie gm. Kosakowo zaopatrujący NZOZ w Kosakowie
  - stwierdzono przekroczenia manganu do 0,08 mg/l, mętności do 2 NTU, żelaza do 0,56 mg/l

powiat kwidzyński

- Wodociąg publiczny w Ryjewie gm. Ryjewo zaopatrujący NZOZ w Ryjewie - stwierdzono przekroczenia manganu 0,19 – 0,37 mg/l , mętności do 1,95 – 3,8 NTU, żelaza do 0,5 mg/l
- Wodociąg publiczny w Sadlinkach gm. Sadlinki zaopatrujący Przychodnię Medycyny Rodzinnej w Sadlinkach - stwierdzono przekroczenia manganu 0,06 – 0,13 mg/l,
  - wodociąg publiczny w Prabutach gm. Prabuty zaopatrujący Obiekty Służby Zdrowia w Prabutach – stwierdzono przekroczenia manganu 0,09 – 0,37 mg/l, żelaza do 0,56 mg/l

powiat malborski

- Wodociąg publiczny w Malborku gm. Malbork zaopatrujący NZOZ w Kałdowie -

stwierdzono przekroczenia fluoru 2,9-3,3 mg/l

- Wodociąg publiczny w Konczewice gm. Miłoradz zaopatrujący NZOZ w Konczewicach - stwierdzono przekroczenia żelaza do 0,4 mg/l i mętności do 2,2 NTU
- Wodociąg publiczny w Sztumie gm. Sztum zaopatrujący NZOZ w Sztumie - stwierdzono przekroczenia manganu 0,13 – 0,25 mg/l

powiat kościerski

- Wodociąg publiczny w Chwarznie gm. Stara Kiszewa zaopatrujący SPZOZ w Starej Kiszewie oraz prywatne gabinety lekarskie - stwierdzono przekroczenia manganu 0,135 – 0,137 mg/l i żelaza 0,26 – 1,27 mg/l
- Wodociąg publiczny w Karsinie gm. Karsin zaopatrujący NZOZ oraz prywatne gabinety lekarskie w Karsinie - stwierdzono przekroczenia żelaza 0,47 mg/l

powiat chojnicki

- Wodociąg publiczny w Czersku gm. Czersk zaopatrujący SPZOZ w Czersku - stwierdzono przekroczenia manganu 0,09-1 mg/l, żelaza 0,6-1,3 mg/l, mętności 3,6-4,3 NTU
- Wodociąg publiczny w Charzykowach gm. Charzykowy zaopatrujący SPZOZ w Charzykowach - stwierdzono przekroczenia manganu do 0,1 mg/l, mętności do 7,1 NTU, żelaza do 0,8 mg/l i barwy do 20 mg Pt/l.
- Wodociąg publiczny w Konarzynach gm. Konarzyny zaopatrujący NZOZ „Re-med.”
w Konarzynach - stwierdzono przekroczenia manganu do 0,09 mg/l

powiat tczewski

- Wodociąg publiczny w Pelplinie gm. Pelplin zaopatrujący NZOZ w Pelplinie - stwierdzono przekroczenia amoniaku 1,85 mg/l, manganu do 0,151 mg/l, żelaza do 0,62 mg/l i mętności do 2,4 NTU
- Wodociąg publiczny w Opaleniach gm. Gniew zaopatrujący NZOZ w Gniewie oraz Klinikę Leczeń Uzależnień i OZ w Opaleniu - stwierdzono przekroczenia żelaza do 2,11 mg/l, amoniaku do 1,77 mg/l, manganu 0,097 mg/l i mętności do 5,5 NTU
- Wodociąg publiczny w Turzu Dużym gm. Tczew zaopatrujący ZOZ w Turzu Dużym - stwierdzono przekroczenia manganu 0,187 – 0,261 mg/l

powiat kartuski

- Wodociąg publiczny w Sierakowicach gm. Sierakowice zaopatrujący prywatne gabinety lekarskie w Sierakowicach i GOZ w Sierakowicach - stwierdzono przekroczenia manganu do 0,09 mg/l, żelaza 0,6 – 1,95 mg/l, mętności do 25 NTU, barwy do 25 mg Pt/l
- Wodociąg publiczny w Kamienicy Szlacheckiej gm. Stężyca zaopatrujący ZOZ w Kamienicy Szlacheckiej - stwierdzono przekroczenia manganu 0,11 mg/l, żelaza do 0,57 mg/l, mętności do 2,52 NTU
- Wodociąg publiczny w Chwaszczynie gm. Żukowo zaopatrujący ZOZ i gabinety lekarskie w Chwaszczynie - stwierdzono przekroczenia: manganu do 0,08 – 0,18 mg/l

Właściwi terenowo Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wydawali stosowne decyzje administracyjne zobowiązujące właścicieli wodociągów do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań sanitarnych.

*18 sierpnia 2006 roku, Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 roku w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. nr 203 poz. 1718) straciło moc prawną.

2. Stan sanitarny zakładów zamkniętej opieki zdrowotnej

2.1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi zawiera tabela nr 4

2.2. Gospodarka odpadami stałymi

W 2006r. w obiektach lecznictwa zamkniętego prowadzono segregację odpadów na komunalne i medyczne.

Odpady komunalne usuwano do pojemników wyłożonych workami foliowymi, następnie gromadzono w kontenerach ustawionych na posesjach szpitali, skąd wywożone były na lokalne składowiska odpadów transportem przedsiębiorstw komunalnych..

W skontrolowanych obiektach lecznictwa zamkniętego nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Odpady medyczne na oddziałach usuwano do worków foliowych. Dla odpowiednich rodzajów odpadów stosowano różne kolory worków, dla odpadów specyficznych – najczęściej czerwony.

Zużyty sprzęt jednorazowego użytku usuwano do sztywnych opakowań.

Odpady zakaźne poddawano dezynfekcji i usuwano do sztywnych opakowań lub oznakowanych worków, a następnie transportowano do Punktów Gromadzenia Odpadów.

Odpady medyczne ze szpitali gromadzone były w specjalnie oznakowanych, wydzielonych i zamkniętych pomieszczeniach, usytuowanych w budynkach szpitali, bądź na ich posesjach.

Przy niektórych szpitalach zorganizowane zostały Zbiorcze Punkty Gromadzenia Odpadów, a mianowicie: Powiatowym w Tczewie, Miastku oraz Specjalistycznym w Chojnicach. W takich punktach gromadzono odpady z kilku szpitali, a następnie wywożono je do spalarni odpadów niebezpiecznych poza teren województwa pomorskiego.

Stan sanitarny pomieszczeń służących do przetrzymywania odpadów nie budził zastrzeżeń.

Odbiorcami odpadów są firmy posiadające stosowne zezwolenia .

Wywóz odpadów z Punktów Gromadzenia Odpadów do spalarni odbywał się 2-3 razy w tygodniu specjalistycznym transportem spalarni lub specjalistycznych firm transportowych.

Pojazdy najczęściej dezynfekowano przy spalarniach lub w bazach transportowych.

Jak wynika z informacji uzyskanych od poszczególnych PPIS w bieżącym roku nie stwierdzono zaniedbań w transporcie odpadów medycznych na drodze szpital-spalarnia.

Od 2006r. wyłączono z eksploatacji wszystkie spalarnie szpitalne zlokalizowane na terenie woj. pomorskiego, z uwagi na niespełnienie wymagań dla instalacji spalających odpady medyczne.

W 2006r. na terenie woj. pomorskiego działała tylko spalarnia Zakładu Farmaceutycznego POLPHARMA S.A. w Starogardzie Gdańskim, gdzie unieszkodliwiano odpady medyczne pochodzące z 12 obiektów: Pomorskiego Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy w Gdańsku, Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Gdańsku, ZOZ-u dla Szkół Wyższych w Gdańsku, NZOZ-u Klinika „Medica” w Gdyni, Szpitala Św. Jana w Starogardzie Gdańskim, Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych Starogardzie Gdańskim, Regionalnego Ośrodka Psychiatrii Sądowej w Starogardzie Gdańskim, Szpitala Powiatowego w Kartuzach, Szpitala Rehabilitacyjnego w Dzierżążnie pow. Kartuzy, NZOZ-u „Neptun” Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej w Szymbarku pow. Kartuzy, Szpitala Powiatowego w Tczewie oraz Szpitala Rehabilitacyjnego i Opieki Długoterminowej w Tczewie.

Odpady medyczne z większości szpitali spalano w spalarniach zlokalizowanych poza terenem województwa pomorskiego. Najczęściej w spalarni ECO-ABC Belchatów ul. Przemysłowa 7, a także spalarniach: w Olsztynie, Koszalinie, Szpitala w Grudziądzu oraz spalarni Firmy TPO Sp. z o.o. w Łodzi i spalarni FHU EMKA w Żyrardowie.

Dla GIS w Warszawie opracowano Informację dot. gospodarki odpadami medycznymi na terenie woj. pomorskiego – Nr SE.NS-30/472/0313/24/KW,KT/06 z dnia 10.10.2006r.

2.3. Gospodarka ściekowa

W województwie pomorskim ogółem 7 szpitali posiada własne urządzenia do podczyszczania ścieków tj.: Św. Jana w Starogardzie Gd. i Lęborku (os. Imhoffa), im. Ceynowy w Wejherowie (oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna), Rehabilitacyjny w Dzierżążnie, Bytowie, Miastku pow. Bytów, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku (oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna).

Podobnie jak w latach ubiegłych dezynfekcję ścieków prowadziły 4 szpitale tj.: Specjalistyczny w Starogardzie Gdańskim-Kocborowie, Rehabilitacyjny w Dzierżążnie, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku i Specjalistyczny w Wejherowie. Dezynfekcję ścieków prowadzono jedynie na oddziałach zakaźnych, zgodnie z opracowanymi instrukcjami wewnętrznymi.

2.4. Gospodarka bielizną

Na oddziałach szpitalnych brudna bielizna była wkładana do worków foliowych, a następnie pakowana w worki płócienne lub brezentowe.

Bielizna zakaźna była dezynfekowana na oddziałach i pakowana do podwójnych oznakowanych worków foliowych.

Bieliznę brudną z oddziałów transportowano ręcznie lub wózkami (przeznaczonymi do przewozu bielizny brudnej) do pralni szpitalnej lub do Punktu Obrotu Bielizną. Z Punktu Obrotu Bielizną (z magazynu bielizny brudnej) bieliznę brudną odwożono do pralni transportem firmy piorącej.

Punkty Obrotu Bielizną składały się z magazynu bielizny brudnej, magazynu bielizny czystej oraz zaplecza socjalnego. Niektóre szpitale nie posiadają Punktów Obrotu Bielizną. W w/w placówkach bielizna brudna przekazywana była bezpośrednio z oddziałów do samochodu specjalistycznego i przewożona do pralni, a czysta z samochodu bezpośrednio na oddziały.

Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych w większości obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarowaniu bielizną.

Jedynie PPIS w Gdańsku wydał decyzję administracyjną dot. Specjalistycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem ul. Polanki w Gdańsku nakazującą doprowadzenie pomieszczeń Punktu Obrotu Bielizną do właściwego stanu sanitarnego.

W 2006r. na terenie woj. pomorskiego ogółem 8 szpitali posiada własne pralnie tj.: AM w Gdańsku, ZOZ dla Psychicznie i Nerwowo Chorych w Starogardzie Gdańskim, Specjalistyczny w Kościerzynie, Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim, Miastku, Bytowie, Słupsku (szpital w budowie), Lęborku.

Tradycyjny ciąg technologiczny prania posiadają pralnie 5-ciu szpitali tj.: ZOZ dla Psychicznie i Nerwowo Chorych w Starogardzie Gdańskim-Kocborowie, Rejonowy w Nowym Dworze Gd. , Miastku, Bytowie i Lęborku.

Dezynfekcja wstępna bielizny w tych pralniach była prowadzona w kadziach zamokowych (moczenie w roztworze chloraminy).

W programach dostosowawczych ujęto modernizację lub likwidację pralni w tych szpitalach.

Pozostałe pralnie posiadają trwałą barierę sanitarną i pełną automatykę dezynfekcji i procesu prania bielizny.

Większość szpitali woj. pomorskiego korzysta z usług pralni z barierą sanitarną i w pełni zautomatyzowanych, zlokalizowanych poza szpitalami w woj. pomorskim

i poza województwem. Są to pralnie: EUROCOMMERCE Sp. z o.o. w Gdyni, Konsorcjum Pralnicze A Sp. z o.o. w Gdyni, ACK AM ul. Dębowa w Gdańsku, CP w Słupsku, Pralnia Pomorska Swaróżyn-Zabagno, Pralnia w Przechlewie „BeWa” oraz usytuowanych poza województwem pomorskim np. Pralnia Służby Zdrowia w Toruniu, RZU przy Jednostce Wojskowej 1261 w Elblągu.

Dane dotyczące pralni zawiera tabela nr 2a.

Jak wynika z informacji uzyskanych od PPIS pralnie posiadają pozytywne opinie właściwych PPIS.

Trwa rozbudowa Zakładu Pralniczego Sp. z o.o. w Redzie, ul. Łąkowa. Pranie bielizny szpitalnej jest podzlecane Konsorcjum Pralniczemu A Sp. z o.o. w Gdyni.

Pralnia Szpitala w Nowym Dworze Gdańskim jest w złym stanie sanitarno-technicznym. Modernizacja pralni została uwzględniona w programie dostosowawczym szpitala.

Pomieszczenia byłej pralni SPSZOZ w Lęborku były dzierżawione do dnia 30.05.2006r. przez Zakład Usług Produkcyjnych Krystyna Trzebiatowska, Lębork ul. Węgrzynowicza 13. W wyniku kontroli sanitarnej stwierdzono, że zakład ten nie spełnia wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22.06.2005r. w/s wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej. Od dnia 01.06.2006r. pralnia szpitalna została włączona w struktury SPS ZOZ w Lęborku. Zaopiniowany został aneks do programu dostosowawczego szpitala obejmujący pralnię.

W Szpitalu Specjalistycznym w Chojnicach na pewnym odcinku krzyżują się drogi przenoszenia bielizny czystej i brudnej. Jednak zminimalizowano zagrożenie poprzez podjęcie działań organizacyjnych i odpowiedni rozdział czasowy transportu bielizny czystej i brudnej.

W pozostałych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości stanu sanitarnego natomiast drobne uchybienia eliminowano już podczas kontroli.

2.5. Czystość, porządek, estetyka

Stan sanitarno-porządkowy otoczenia placówek lecznictwa zamkniętego nie budził zastrzeżeń.

Porządek i czystość wokół szpitali była prawidłowa.

2.6. Prosektoria

W 2006r. w prosektorium działającym w ramach SPSZOZ w Łęborku przeprowadzono remont i wymianę chłodzi.

Pomieszczenia prosektorium w Miastku zostały odnowione.

W prosektorium przy Szpitalu w Malborku, dzierżawionym przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Malborku ul. Gen. de Gualla oraz przy Szpitalu w Miastku stwierdzono zły stan sanitarny pomieszczeń.

Za stwierdzone nieprawidłowości osoby winne zaniedbań ukarano mandatami karnymi na łączną kwotę 400 zł.

W 2 obiektach tj.: w Zakładzie Patomorfologii Pomorskiego Centrum Traumatologii Woj. Szpitala Specjalistycznego i Zakładzie Patomorfologii w Wejherowie stwierdzono zły stan sanitarno-techniczny. W związku z tym wydano 2 decyzje administracyjne.

W pozostałych prosektorium nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych a drobne uchybienia eliminowano już podczas kontroli

W 2006r opracowano dla GIS w Warszawie „Ocenę zakładów pogrzebowych oraz sposobu postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w woj. pomorskim w 2006r.” – Nr SE.NS-30/472/0313/17/KW/06 z dnia 14.09.2006 r.

2.7. Apteki szpitalne

W skontrolowanych obiektach stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

Jedynie PPIS w Tczewie wydał decyzję administracyjną dotyczącą poprawy stanu sanitarno-technicznego Apteki Szpitalnej SPZOZ w Tczewie.

2.8. Działalność kontrolno-represyjna

W 2006 r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowały ogółem 44 szpitale (bez szpitali Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych).

W 2006r. przekwalifikowano Szpital Uzdrowski w Szymbarku (pow. Kartuszy) na Niepubliczny ZOZ Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej.

Pracownicy pionu higieny komunalnej przeprowadzili ogółem 230 kontroli szpitali (w tym część kontroli przeprowadzana była wspólnie z pionem epidemiologii).

Ponadto kontrolowane były zakłady opiekuńczo-lecznicze, opieki hospicyjno-paliatywnej i inne zoz-y.

Dla GIS w Warszawie opracowano informacje Nr SE.NS-30/472/0313/26/06 z dnia 13.11.2006r. dot. Zakładów Pielęgnacyjnych i Opiekuńczo-Lecznicznych.

Niezależnie od powyższych kontroli oddziały szpitalne w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego były kontrolowane przez pionierzy epidemiologii PSSE.

W celu uzyskania poprawy stanu sanitarnego PPIS wydali ogółem 7 decyzji administracyjnych (w zakresie problemów higieny komunalnej) w tym:

- 3 decyzje administracyjne dot. poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów w Gdańsku: Punktu Obrotu Bielizną w Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem, Poradni Przeciwbólowej Pomorskiego Centrum Traumatologii Woj. Szpitala Specjalistycznego w Gdańsku, Zakładu Patomorfologii Pomorskiego Centrum Traumatologii Woj. Szpitala Specjalistycznego.
- 2 decyzje dotyczące Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Człuchowie.
- dot. Zakładu Patomorfologii w Szpitalu w Wejherowie.
- w Tczewie dotyczącą Apteki Szpitalnej SPZOZ w Tczewie.

Ponadto wydawano decyzje administracyjne dotyczące zagadnień epidemiologicznych.

Za brak właściwego bieżącego stanu sanitarnego nałożono ogółem 2 mandaty karne na kwotę 400 zł.

W 2006r. do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku wpływały wnioski 9 szpitali o zaopiniowanie programów dostosowawczych do wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 czerwca 2005r., w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 116, poz. 985).

W druku GUS wykazano 6 obiektów ze złym stanem sanitarnym tj.: Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Gdańsku, Pomorskie Centrum Traumatologii Woj. Szpital Specjalistyczny w Gdańsku ul. Nowe Ogrody, Szpital Powiatowy w Kartuzach, Szpital Specjalistyczny w Wejherowie oraz szpitale w Malborku i Sztumie.

Działalność kontrolno-represyjną PSSE w 2006 r. przedstawia załączona tabela Nr 2b. Gospodarkę bielizną i gospodarkę odpadami w szpitalach województwa pomorskiego w 2006r. przedstawia tabela Nr 2a.

3. Stan sanitarny gabinetów indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej

W województwie pomorskim w 2006 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej zarejestrowanych było ogółem 2742 gabinetów lekarskich, w tym:

- stomatologicznych- 1375 (50,1 %)
- laryngologicznych- 73 (2,7 %)
- ginekologicznych - 233 (8,5 %)
- innych - 1061 (38,7 %)

W porównaniu do 2005r. przybyły ogółem 43 gabinety.

Zlikwidowano ogółem 169 gabinetów. Nieczynne były 54.

Jak wynika z informacji uzyskanych od poszczególnych PPIS, w porównaniu do roku ubiegłego nie zaobserwowano istotnych zmian w funkcjonowaniu istniejących gabinetów lekarskich.

Nadzorowane gabinety lekarskie posiadały opinie wydane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu rejestracji działalności.

Bieżący stan sanitarny w większości skontrolowanych obiektów nie budził większych zastrzeżeń.

Jak wynika z uzyskanych od PPIS informacji najczęściej stwierdzanymi podczas kontroli nieprawidłowościami były: nieprawidłowa sterylizacja i dezynfekcja narzędzi, nieprawidłowe postępowanie z narzędziami wielokrotnego użytku, zły stan sanitarny pomieszczeń i sprzętu, ogólny nieporządek oraz nieprawidłowe postępowanie z odpadami medycznymi.

Uchybienia bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono m. in. w gabinetach praktyk lekarskich w: Gdańsku, Gdyni, Chojnicach, Kartuzach i Starogardzie Gdańskim.

Właścicieli gabinetów lekarskich ukarano łącznie 19 mandatami karnymi na łączną kwotę 4150 zł.

Ponadto za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości sanitarne wystawiano decyzje płatnicze za dokonane czynności kontrolne, a zalecenia ujmowano w protokołach kontroli sanitarnych.

Rekontrole wykazały usunięcie wcześniej stwierdzonych nieprawidłowości.

Również w stosunku do niektórych obiektów trwa postępowanie administracyjne w celu wyegzekwowania poprawy stanu sanitarnego.

W 2006r. PPIS wystawili łącznie 9 decyzji administracyjnych dotyczących:

- Indywidualnej Specjalistycznej Praktyki Lekarskiej Kaliny Szemraj w Gdańsku – 2 decyzje
- Indywidualnej Specjalistycznej Praktyki Lekarskiej Andrzeja Czajkowskiego w Gdańsku
- Indywidualnej Praktyki Lekarskiej Ireny Zalewskiej w Gdańsku
- Indywidualnej Specjalistycznej Praktyki Lekarskiej dr n. med. Lecha Bolta w Gdańsku
- Indywidualnej Praktyki Lekarskiej Anity Barskiej-Sykut w Gdańsku
- Indywidualnej Praktyki Lekarskiej Renaty Brezy w Redzie (powiat wejherowski)
- Indywidualnej Praktyki Lekarskiej Grażyny Dzieciniak w Bolszewie (powiat wejherowski)
- Indywidualnej Specjalistycznej Praktyki Lekarskiej w Kopytkowie (powiat starogardzki)

Nie uległ zmianie sposób obrotu bielizną czystą i brudną w gabinetach lekarskich.

W większości obiektów lekarze stosują bieliznę jednorazowego użytku.

Bielizna czysta przechowywana jest w szafach lub na półkach.

Natomiast bieliznę brudną gromadzi się w zamykanych pojemnikach lub workach foliowych, którą po zakończeniu pracy lekarze zabierają do prania we własnym zakresie lub oddają do zakładów świadczących usługi pralnicze.

W gabinetach zlokalizowanych w placówkach służby zdrowia korzystano z czystej bielizny tych obiektów.

Wszystkie gabinety prowadzą segregację odpadów na komunalne i medyczne.

Odpady komunalne gromadzono w zamykanych pojemnikach wyłożonych workami foliowymi, a następnie usuwano do pojemników ogólnodostępnych lub kontenerów ustawionych na posesjach.

Odpady medyczne przekazywano do spalania do Punktów Gromadzenia Odpadów Medycznych przy szpitalach.

Gabinety zaopatrywane są w ciepłą wodę pochodzącą z elektrociepłowni miejskich lub z zamontowanych podgrzewaczy elektrycznych.

W 2006 r. roku organy PIS zaplanowały ogółem 1827 kontroli sanitarnych gabinetów indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej, natomiast przeprowadzono ogółem 1626 kontroli wyżej wymienionych gabinetów.

Podobnie jak w roku ubiegłym w Gdańsku i Gdyni plany kontroli obejmowały jedynie część gabinetów (260 i 100), co stanowi 24 % i 25 % ogólnej liczby gabinetów zewidencjonowanych.

Powodem planowania takiej liczby kontroli gabinetów indywidualnej i specjalistycznej praktyki lekarskiej były problemy kadrowe.

Należy podkreślić, że utrudnieniem związanym z kontrolą powyższych gabinetów są popołudniowe godziny funkcjonowania tych obiektów. Dodatkowo godziny przyjęć ulegają częstym zmianom.

Dane liczbowe zawiera tabela nr 3.

Tabela Nr 1

Zakłady lecznictwa otwartego w 2006r.

Lp.	PSSE	Ilość obiektów w ewidencji	Ilość obiektów skontrolowanych	Ilość kontroli		Ilość decyzji			Ilość mandatów na kwotę	Postanowienia o nałożeniu grzywny/ na kwotę	Obiekty zle w GUS *
				Zaplano.	Wykonan.	Wydan.	Wykon.	Z lat ubieg.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Gdańsk	183	164	376	353	6	2	0	2/900	0	9
2.	Gdynia	68	68	132	133	0	0	0	0	0	0
3.	Sopot	54	54	151	186	0	0	1	3/400	0	0
4.	Słupsk	114	114	337	219	0	0	0	0	0	0
5.	Bytów	36	36	70	71	0	0	0	0	0	0
6.	Chojnice	19	19	76	60	0	0	0	0	0	0
7.	Człuchów	30	27	40	37	2	0	0	0	0	1
8.	Kartuzy	44	44	48	65	0	0	0	0	0	0
9.	Kościerzyna	98	98	134	144	0	0	0	0	0	13
10.	Kwidzyn	108	108	105	103	0	0	0	0	0	0
11.	Lębork	33	33	186	180	2	2	0	1/200	0	0
12.	Malbork	126	125	154	201	0	0	3	0	0	2
13.	Nowy Dwór Gd.	34	32	46	49	1	0	0	0	0	0
14.	Pruszcz Gdański	36	36	49	49	0	0	0	0	0	0
15.	Puck	25	25	41	72	3	2	5	0	0	2
16.	Starogard Gd.	40	40	50	53	0	0	0	1/100	0	0
17.	Tczew	28	27	24	34	0	0	0	0	0	0
18.	Wejherowo	78	71	92	72	6	2	1	0	0	4
19.	Gdynia Gr.	4	4	8	6	0	0	0	0	0	0
Suma		1158	1125	2119	2087	20	8	10	7/1600	0	31

* w tabeli ujęto filie w różnych lokalizacjach należące do jednego podmiotu oraz niektóre gabinety zlokalizowane w szkołach

Tabela Nr 2a

**Gospodarka bielizną i spalanie odpadów
w szpitalach woj. pomorskiego w 2006 r.
(bez szpitali Aresztów Śledczych i Zakładów Karnych)**

Lp	Nazwa szpitala	Gospodarka bielizną				Spalanie Odpadów		
		Miejsce prania	Transport a) wewn. b) zewn.	Stan sanit. Pkt Obrotu (pralni)	Uwagi	Miejsce spalania	Transport a) wewn. b) zewn.	Stan sanit. Punktu Gromadz.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	a/SPSK Nr 1 ACK AM w Gdańsku Gdańsk ul. Dębinki 7	* ACK Akademii Medycznej w Gdańsku z barierą sanit. +sterylizacja noworodków ul. Dębowa 25	a)worki foliowe ręcznie lub wózki b)samoch. specj. pralni	brak punktu	Bielizna brudna do Mag.Biel.Bru dnej, bielizna czysta bezp. na oddziały.	ECO-ABC Sp. z o.o. Bełchatów ul. Przemysłowa 7	a) ręcznie lub wózkiem w oznakowa- nych workach do naczepy- chłodni b) specj. firmy ECO-ABC	prawidłowy
	b/SPSK Nr 1 ACKAMG Gdańsk ul. Kliniczna 1 A	jw.	jw.	brak punktu	jw.	ECO-ABC Sp. z o.o. Bełchatów ul. Przemysłowa 7	Firma „ZOW- BUD”Gdynia a) worki + pojemnik plastikowy na kółkach do naczepy- chłodni b) specj. firmy ECO-ABC	Prawidłowy
2	a/Wojewódzki Szpital Specjalist. im. M. Kopernika Gdańsk ul. Nowe Ogrody 1 - 6	Zakład Pralniczy sp. z o.o. ul. Łąkowa 63 Reda	a) wózki b) samo- chód specj. pralni	prawidłowy		ECO-ABC Sp. z o.o. Bełchatów ul. Przemysłowa 7	a) ręcznie w oznakowa- nych workach ,następnie wózkiem akumulat. b) specj. firmy ECO-ABC	prawidłowy (Kontener, chłodnia)
	b/ Wojewódzki Szpital Specjalist. im. M. Kopernika Gdańsk ul. Powstańców Warszawskich ½	Zakład Pralniczy sp. z o.o. ul. Łąkowa 63 Reda	a) wózki b) specj. pralni	prawidłowy		ECO-ABC Sp. z o.o. Bełchatów	a) ręcznie w oznakowanych workach b) specj. firmy ECO-ABC	Prawidłowy
3	Pomorskie Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy Gdańsk Smoluchow- skiego 18	Pralnia Pomorska Sp. z o.o. (z siedziba w Mielnie) Swarożyn- Zabagno	a) wózki lub ręcznie b)specj. pralni	prawidłowy		Zakład Farmaceutyczny POLPHARA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) ręcznie w oznakowanych workach b) „EMKA” Handel-Uslugi K Rdest ul Gen. Grota Roweckiego 6 Żyrardów	Prawidłowy

4	Szpital Specjalist. Im. Św. Wojciecha Adalberta, Gdańsk ul. Jana Pawła II 50	ACK AM w Gdańsku	a) wózki b) specj. pralni	prawidłowy		ECO-ABC Sp. z o.o. Belchatów	a) ręcznie w oznakowa- nych workach b) specj. Firmy ECO-ABC Belchatów	prawidłowy (Kontener, chłodnia)
5	Specjalistyczny Zespół Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem Gdańsk ul. Polanki 119	Pralnia EUROCOMMERC E filia w Gdyni, Krzywoustego 8/2	a) wózkiem akumulato- rowym b) specj. pralni	Nieprawidłowy Decyzja z dnia 25.04.2006r. na doprowadzenie pom. POB do do właściwego stanu sanit. z terminem wykonania do 31.12.2006r		ECO-ABC Sp. z o.o. Belchatów	a) wózek akumul. b) specj. firmy ECO-ABC Sp. z o.o. Belchatów	Prawidłowy
6	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny Im. prof. T. Bilikiewicza, Gdańsk ul. Srebrniki 1	Pralnia EUROCOMMERC E filia w Gdyni, Krzywoustego 8/2	a) wózki b) specj. pralni	prawidłowy		Zakład Farmaceutyczny POLPHARA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) ręcznie w oznakowanych workach b) SKTS Gdańsk	prawidłowy
7	ZOZ dla Szkół Wyższych, Gdańsk Al. Zwycięstwa 30	Pralnia EUROCOMMERC Gdynia ul. Krzywoustego 1	a) wózki b) specj. pralni	prawidłowy		Zakład Farmaceutyczny POLPHARA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) ręcznie w oznakowa- nych workach b) SKTS Gdańsk	prawidłowy
8	SWISSMED Centrum Zdrowia sp. z o.o. Gdańsk ul. Wileńska 44	ACK AM w Gdańsku	a) wózkiem b) specj. pralni	Brak punktu	Bielizna brudna do Mag. Biel. Bru dnej, bielizna czysta bezp. na oddziały.	ECO-ABC Sp. z o.o. Belchatów	a) ręcznie w oznakowanych workach b) specj. firmy ECO-ABC Sp. z o.o. Belchatów	prawidłowy
9	Morski im. PCK w Gdyni ul. Powstania Styczniowego 1	Pralnia EUROCOMMERC Gdynia ul. Krzywoustego 1	a) wózki b) specj. pralni	Brak punktu	Magazyny Bielizny Czystej I Brudnej na oddziałach.	EKO-ABC Sp. z o.o. Belchatów ul. Przemysłowa 7	a) do chłodni kontenerowej b) transport zakładu EKO- ABC	prawidłowy
10	Miejski w Gdyni ul. W. Radkego	Pralnia EUROCOMMERC Gdynia ul. Krzywoustego 1	a) worki ręcznie b) specj. pralni	prawidłowy		j.w.	a) do chłodni kontenerowej b) transport EKO-ABC	prawidłowy
11	Akademickie Centrum Medycyny Morskiej i Tropikalnej, Gdynia, ul. Powstania Styczniowego 9	ACK AMG ul. Dębowa Gdańsk	a) worki b) specj. pralni	Brak punktu	Bielizna brudna gromadzona w workach na oddziałach, czysta bezp. na oddziały.	Spalarnia EKO- ABC Belchatów	a) opakowania ręcznie do punktu gromadzenia b) EKO-ABC	prawidłowy

12	NZOZ Klinika „Medica” Gdynia, ul. Mireckiego 11	Pralnia EUROCOMMERR-CE Gdynia ul. Krzywoustego 1	a) worki b) specj. pralni	Brak punktu	Bielizna brudna do Mag. Biel. Brudnej, bielizna czysta bezp. na oddziały.	Zakład Farmaceutyczny POLPHARMA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) opakowania ręcznie do punktu gromadzenia b) SKTS Gdańsk	prawidłowy
13	Wojew. Zespół Reumatologiczny, Sopot a) Oddz. Szp. b) Oddział dziecięcy c) sanatorium Rehabilitacyjne dla Dzieci Gości-cowych	Pralnia EUROCOMMERR-CE Gdynia ul. Krzywoustego 1	a) worki ręcznie b) specj. pralni	a) nieprawidłowy brak śluzy i umywalki b) prawidłowy c) prawidłowy		Spalarnia EKO-ABC Belchatów	a) opakowania ręcznie do punktu gromadzenia b) specj. firmy ECO-ABC	prawidłowy
14	Szpital Sw. Jana Starogard Gd., ul. Dr Balewskiego	Konsorcjum Pralnicze A Sp. z o.o. Gdynia ul. Rdestowa	a) worki + wózki, wydziel. windy b) specj. pralni SKTS	prawidłowy	raz dziennie	Zakład Farmaceutyczny POLPHARA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) worki winda brudna + wózek akum. b) specj. spalarni PUK „Starkom” w Starog. Gd.	prawidłowy
15	Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Starogardzie Gd. – Koczorowie ul. Skarszewska 7	Własna pralnia na miejscu	a) worki + kosze		Pralnia nie posiada bariery sanit.-hig.	jw.	a) worki, ręcznie + wózek b) specj. spalarni PUK „Starkom” w Starog. Gd.	prawidłowy
16	Regionalny Ośrodek Psychiatrii Sądowej w Starogardzie Gd. ul. Skarszewska 7	Pralnia Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Starogardzie Gd.	a) worki foliowe b) własny środek		Pralnia nie posiada bariery sanit.-hig.	Zakład Farmaceutyczny POLPHARA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) worki ręcznie b) specj. SPZOZ w Tczewie	prawidłowy
17	Szpital Powiatowy w Kartuzach im. A. Majkowskiego ul. Ceynowy 7	Pralnia EURO-COMMERCE Gdynia ul. Krzywoustego Nr 1	a) worki + wózki b) specj. pralni	prawidłowy		Zakład Farmaceutyczny POLPHARMA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) worki ręcznie b) SKTS Gdańsk	prawidłowy
18	Szpital Rehabilitacyjny Dzierżąnie pow. Kartuzy	Pralnia EURO-COMMERCE Gdynia ul. Krzywoustego Nr 1	a) worki b) specj. pralni	prawidłowy		Zakład Farmaceutyczny POLPHARMA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) worki + wózki b) specj. Firmy TPO Sp. z o.o. w Łodzi	prawidłowy
19	NZOZ „Neptun” Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej w Szymbarku pow. Kartuzy	Pralnia PRAMAL-PROFI Wejherowo ul. Gniewowska 22	a) worki foliowe b) specj. pralni	prawidłowy		jw.	a) worki ręcznie b) specj. Firmy PAL-MED Gdynia	prawidłowy

20	Szpital Powiatowy w Tczewie a) ul. 30 stycznia b) Oddział Wewn., ul. Paderewskiego c) Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Gniewie ul. 7 Marca	Konsorcjum Pralnicze A Sp. z o.o. Gdynia ul. Rdestowa	a) worki foliowe ręcznie b) specj. pralni	prawidłowy		Zakład Farmaceutyczny POLPHARA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) w oznakowanych workach wózkiem b) SPZOZ Tczew oraz specjal. firmy ECO-ABC	prawidłowy	
				prawidłowy			jw.	a) jw. b) jw.	prawidłowy
				prawidłowy			jw.	a) jw. b) jw.	prawidłowy
21	Szpital Rehabilitacyjny i Opieki długoterminowej SPZOZ Sp. Z o.o. Tczew ul. 1 Maja 2	Pralnia „Pomorska” Swarozyn- Zabagno	a)worki ręcznie b)specj. pralni	prawidłowy		Zakład Farmaceutyczny POLPHARA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd.	a) w oznakowanych workach b) SKTS w Gdańsku oraz specjal. firmy ECO-ABC	prawidłowy	
22	SP ZOZ w Pucku Szpital im. Żaczka, ul. 1 Maja	Pralnia EURO-COMMERCE ul. Gdynia Krzywoustego Nr 1	a) worki foliowe b) specj. pralni	prawidłowy		Do dnia 20.07.06r. Zakład Farmaceutyczny POLPHARA S.A. ul. Pelplińska Starogard Gd Od 21.07.06r. Spalarnia EKO-ABC Belchatów	a)w workach ręcznie b)specj. firmy obecnie specj. firmy ECO-ABC	prawidłowy	
23	Szpital Specjal. im. Ceynowy Wejherowo ul .Jagalskiego 10	Pralnia NIRO Sp. z o.o. w Gdyni ul. Rdestowa oraz Pralnia EURO-COMMERCE ul. Gdynia Krzywoustego Nr 1	a) worki + wózki wydzielona winda b) specj. pralni	prawidłowy		Spalarnia EKO-ABC Belchatów	a) worki, ręcznie + winda brudna, Wózek b) specj. firmy ECO-ABC	prawidłowy (Kontener-chłodnia)	
24	Szpital Specjal. w Kościerzynie ul. Piechowskiego nr 36	*Własna pralnia z barierą sanitarną	a) tunel + wózki i winda	prawidłowy		Odbiór i spalanie Firma TPO Sp. z o.o. w Łodzi	a) worki + tunel + wózki b) specj. Firmy TPO Sp. z o.o. w Łodzi	prawidłowy	
25	SP ZOZ Szpital W Malborku	RZU przy Jedn. Wojsk. Elbląg ul. Łęczycka 14	a) worki b) specj. pralni	prawidłowy	Odbiór bielizny brudnej – 3 razy w tygodniu	Spalarnia w Łodzi	a) w oznakowanych workach ręcznie do pojemn. z pokrywkami b) specj. Firmy TPO Sp. z o.o. w Łodzi	prawidłowy	
26	SP ZOZ 1 w Sztumie a) Szpital b) Zakład Opiekuńczo-Lecznicy (hospicjum)	Zakład Pralniczy sp. z o.o. ul. Łąkowa 63 Reda	a) wózki hermetyczne b) specj. pralni	prawidłowy	j.w.	Spalarnia w Olsztynie	a) worki + opakow. plastikowe ręcznie b) specj. SPZOZ w Tczewie	prawidłowy	

27	Szpital Specjalistyczny w Prabutach	Konsorcjum Pralnicze A Sp. z o.o. Gdynia ul. Rdestowa		prawidłowy	j.w.	„EMKA” Handel-Uslugi K .Rdest ul Gen. Grota Roweckiego 6 , Żyrardów	a) worki + opakow. plastikowe ręcznie b) specj. Firmy „EMKA” Handel-Uslugi K .Rdest ul Gen. Grota Roweckiego 6 , Żyrardów	prawidłowy
28	Szpital Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim	Własna na miejscu układ pralni klasyczny wydzielenie pralnicy dla noworodków	a) worki + kosze plastikowe ręcznie	Zły stan sanit techn	Pralnia nie posiada bariery sanitarnej. Zły stan sanit techn Modernizacja pralni wzgl. w programi dstosow.	Spalarnia w Łodzi	a) worki + ręcznie b)Firma „Cipek” Malbork	prawidłowy
29	Szpital Powiatowy w Człuchowie	Pralnia Służby Zdrowia w Toruniu	a) worki + wózek b) specj. pralni	prawidłowy	3 razy w tygodniu Brak właściwych służ z barierą hig.-sanit.	Spalarnia EKO-ABC Belchatów	a) worki, ręcznie b) specjal. spalarni 2 razy w tygodniu	prawidłowy
30	Szpital Powiatu Bytowskiego w Bytowie							
	a/Szpital w Bytowie	*Własna pralnia na miejscu	a) w oznakowanych workach brezentowych + wózki	prawidłowy	Nie posiada bariery sanitarnej, wyodrębn. ciąg pran. bielizny noworod.	Spalarnia EKO-ABC Belchatów	a)worki, i pojemn. plastik. do punktu zbiorczego b) specj. SPZOZ w Chojnicach	prawidłowy
	b/Szpital w Miastku pow. Bytów	*Własna pralnia na miejscu	a) jw.	prawidłowy	Nie posiada bariery sanit., brak ciągu prania bielizny noworod.	Spalarnia EKO-ABC Belchatów	a)worki, i pojemn. plastik. Do punktu zbiorczego b) specj. SPZOZ w Chojnicach	prawidłowy
31	NZOZ „Medica” w Słupsku Oddz. Reumatologii w Miastku p. Bytów	Pralnia w Przechlewie „BeWa” ul.Młyńska 24 pow. Chłuchów z barierą sanit.	a) worki foliowe + wózki b)samo- chód specj.	prawidłowy	Punkt Szpitala w Miastku	jw.	jw.	Punkt Szpitala w Miastku

32	NSPZOZ „SON” w Słupsku Oddział Psychiatryczny w Miastku p. Bytów	Pralnia w Przechlewie „BeWa” ul.Młyńska 24 pow. Chłuchów z barierą sanit.	a) worki foliowe + wózki b) samo- chód specj.	prawidłowy	Punkt Szpitala w Miastku	Spalarnia EKO- ABC Belchatów	a)worki, i pojemn. plastik. Do punktu zbiorczego b) specj. SPZOZ w Chojnicach	Punkt Szpitala w Miastku
33	NZOZ „Medica” w Słupsku Oddział Długoterminowej w Miastku	j.w.	a) worki foliowe + wózki b) samo- chód specj.	jw.	korzysta ze Szpitala w Miastku	jw.	jw.	jw.
34	NZOZ C.U.M „Dializa” Sp. Z o.o. Kostrzyn. Stacja Dializ w Miastku	Pralnia Szpitala w Mastku	a)worki brezento- we + wózki	prawidłowy	jw.	jw.	jw.	jw.
35	NZOZ „Remedium” Oddział Rehabilitacji w Miastku	Pralnia w Przechlewie „BeWa” ul.Młyńska 24 pow. Chłuchów z barierą sanit.	a) worki foliowe b)samoch. specj. pralni	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
36	NSPZOZ „SON” w Słupsku oddział Opiekuńczo- Leczniczy Psychiatryczny Bytów	j.w.	a) worki foliowe + wózki b) samo- chód specj.	prawidłowy	korzysta ze Szpitala w Bytowie	Spalarnia EKO- ABC Belchatów	a)worki, i pojemn. plastik. do punktu zbiorczego b) specj. SPZOZ w Chojnicach	prawidłowy
37	SP ZOZ Szpital w Łęborku	*Własna pralnia na miejscu wydzierza- wiona przez ZUP K. . Trzebiatowska do 30.05.2006r. Od 01.06.06r. pralnia została włączona w struktury SPS ZOZ w Łęborku.	a)worki foliowe + wózek	prawidłowy	Pralnia funkcjonuje jako jedn. org. SPS ZOZ w Łęborku	Spalarnia EKO- ABC Belchatów	a) worki, i pojemn. b) specj. firmy ECO-ABC	prawidłowy
38	Szpital Specjalistyczny w Chojnicach ul. Leśna 10	Pralnia Służby Zdrowia w Toruniu ul. Grunwaldzka	a) worki foliowe + plóciennie b) specj. pralni	prawidłowy		Spalarnia EKO- ABC Belchatów	a) worki + ręcznie, winda b) specj. firmy ECO-ABC	prawidłowy
39	Niepubliczny Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ „Mawiko” Ośrodek Leczenia Nerwic Chojnice ul.Leśna 8	Pralnia Służby Zdrowia w Toruniu ul. Grunwaldzka	a) worki b) specj. pralni	prawidłowy		Spalarnia EKO- ABC Belchatów	a)worki b) specj. firmy ECO-ABC	prawidłowy
40	NZOZ „Zdrowie” Sp. z o.o. Szpital, Kwidzyn	Zakład Pralniczy sp. z o.o. ul. Łąkowa 63 Reda	a) worki + wózki b) specj. pralni	prawidłowy		Spalarnia Szpitala w Grudziądzu	a) worki czerwone + wózek dalej do punktu zbiorczego b) firma specj.	prawidłowy

41	NZOZ „Centrum Psychiatrii” Sp. z o.o. w Malborku- Oddział Psychiatryczny Prabuty ul. Kuracyjna 30	Konsorcjum Pralnicze A Sp. z o.o. Gdynia ul. Rdestowa	a) worki + wózki b) specj. pralni	prawidłowy		Spalarnia Szpitala w Grudziądzu	a) worki czerwone + wózek b) firma specj. z Żyrardowa	prawidłowy
42	Wojewódzki SP Szpital w Słupsku a) ul. Obrońców Wybrzeża b) ul. Kopernika c) Oddział Wewnętrzny IV w Uście	* Pralnia Szpitala w budowie ul. Hubalczyków z barierą sanitarną + sterylizacja bielizny noworodko- wej	a) worki + wózki b) specj. pralni	brak punktu	Bielizna brudna do Mag.Biel.Bru dnej, bielizna czysta bezp. na oddziały	Spalarnia EKO- ABC Belchatów	a) wózki ciągnięte b) specj. firmy ECO-ABC	a) prawidłowy b) prawidłowy c) prawidłowy
43	SP Specjalistycz. Psychiatryczny ZOZ w Słupsku a) ul. Morcinka b) filia w Lubuczewie c) ul. Wojska Polskiego	* Pralnia Szpitala w budowie ul. Hubalczyków z barierą Sanitarną + sterylizacja bielizny noworodko- wej	a) worki + wózki b) specj. pralni	brak punktu	j.w.	Spalarnia dpadów w Koszalinie	a) wózki ręczne b) NZOZ „Medicus”	prawidłowy
44	NZOZ Lecznica „Salus” w Słupsku, ul. Zielona	* Pralnia Szpitala w budowie ul. Hubalczyków z barierą Sanitarną + sterylizacja bielizny noworodko- wej	a) worki + wózki b) specj. pralni	brak punktu	Transport bezpośredni z i na Oddziały bez magazyjno- wania	Spalarnia EKO- ABC Belchatów	a) wózki ręczne b) NZOZ „Medicus” oraz specj. firmy ECO- ABC	prawidłowy

* - osobny ciąg technologiczny dla bielizny położniczo – noworodkowej,
w punktach obrotu bielizną są pomieszczenia:
magazyn bielizny brudnej (z ewentualną sortownią)
magazyn bielizny czystej
socjalne + sanitarne
w spalarniach są pomieszczenia do przetrzymywania odpadów.

a/a., KT

Tabela Nr 2b

**Działalność kontrolno-represyjna PSSE w szpitalach województwa pomorskiego
w 2006 r.**

	PSSE	Ilość obiektów	Ilość przeprowadz. kontroli	Ilość mandat./kwota	Ilość decyzji wydanych	Uwagi
1.	Gdańsk	8	43	-	3	
2.	Gdynia	4	10	-	-	
3.	Sopot	1	12	-	-	
4.	Słupsk	3	28	-	-	
5.	Bytów(Miastko)	7	28	1/200	-	
6.	Chojnice	2	7	-	-	
7.	Człuchów	1	2	-	2	
8.	Kartuzy	3	6	-	-	
9.	Kościerzyna	1	6	-	-	
10.	Kwidzyn	2	4	-	-	
11.	Lębork	1	9	-	-	
12.	Malbork(Sztum)	3	13	1/200	-	
13.	N.Dwór Gd.	1	6	-	-	
14.	Puck	1	19	-	-	
15.	Starogard Gd.	3	26	-	-	
16.	Tczew	2	8	-	1	
17.	Wejherowo	1	3	-	1	
	Razem	44	230	2/400	7	

Tabela Nr 3

PRYWATNE GABINETY LEKARSKIE
działalność na terenie województwa pomorskiego w 2006r.

Lp.	PSSE GSSE	Ilość gabi- ne- tów ewid.	w tym				Zmiany w ciągu roku Ilość obiektów			Ilość kontroli		Ilość ob. skon- trol.	Ilość man- datów na kwo- tę	Ilość decyzji	
			Stoma- tologicz- ne	Laryn- golo- giczne	Gine- kolo- giczne	Inne	Nowe	Zlik- wi- dowa- ne	Nie- czyn- ne	Zapl.	Wyk.			Wyda- nych	Wyko- nanych
1.	GDAŃSK	1070	588	19	76	387	192	74	7	287	171	260	13/2950	6	2
2.	GDYNIA	397	186	15	26	170	10	18	0	100	102	100	2/500	0	0
3.	SOPOT	123	45	2	10	66	6	13	1	92	88	63	0	0	0
4.	ŚLUPSK	232	98	8	22	104	6	18	25	295	146	131	0	0	0
5.	BYTÓW	48	26	2	5	15	1	2	1	94	96	47	0	0	0
6.	CHOJNICE	82	46	2	10	24	2	3	3	121	131	79	1/100	0	0
7.	CZŁUCHÓW	44	19	2	4	19	3	2	2	26	23	20	0	0	0
8.	KARTUZY	126	49	3	11	63	5	10	0	51	110	88	2/500	0	0
9.	KOŚCIERZYNA	56	16	4	7	29	4	3	1	65	62	56	0	0	0
10.	KWIDZYN	34	15	0	7	12	0	5	0	46	44	34	0	0	0
11.	LĘBORK	65	29	3	11	22	2	1	2	233	224	65	0	0	0
12.	MALBORK	58	18	2	7	31	2	2	0	79	98	58	0	0	0
13.	NOWY DWÓR GD.	27	14	1	4	8	1	0	3	44	43	22	0	0	0
14.	PRUSZCZ GD.	108	57	2	8	41	5	5	2	114	120	108	0	0	0
15.	PUCK	21	21	0	0	0	1	0	0	20	21	20	0	0	0
16.	STAROGARD GDAŃSKI	64	36	1	7	20	2	2	4	60	58	58	1/100	1	1
17.	TCZEW	76	36	2	5	33	1	5	2	49	38	35	0	0	0
18.	WEJHEROWO	111	76	5	13	17	7	6	1	51	51	36	0	2	1
19.	GDYNIA GRAN.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	OGÓLEM	2742	1375	73	233	1061	250	169	54	1827	1626	1280	19/4150	9	4

Tabela Nr 4

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI W OBIEKTACH LECZNICTWA ZAMKNIĘTEGO ZA ROK 2006

W 2006 r. obiekty lecznictwa zamkniętego w woj. pomorskim zaopatrywane były w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym pod względem bakteriologicznym i fizyko – chemicznym za wyjątkiem wymienionych poniżej:

Lp	Nazwa obiektu lecznictwa	Źródło wody	Parametry przekraczające wartości dopuszczalne wg Rozp. MZ z dnia 19 listopada 2002r.*	Liczba wykonywanych badań tych parametrów	Liczba badań, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych	Wartość średnia przekroczenia	Wartość maksymalna przekroczenia	Czas trwania przekroczenia (dni)	Uzdatnianie (w jakim zakresie)	Działania podjęte w celu poprawy jakości wody, uwagi
POWIAT SŁUPSKI										
1	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Słupsku ul. Hubalczyków	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny	Mętność (NTU) Fe (mg/l)	6 6	5 5	3,4 0,7	6,5 1,02	263 263	Odżelazianie, Odmanganianie	Naprawa aeratora
		Awaryjne źródło wody – wod. publiczny	-	-	-	-	-	-	Brak	Nie korzystano w roku 2006
2	Dom Wczasowo – Sanatoryjny „Perła” ul. Wczasowa 27 Ustka	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny	Mn (mg/l)	3	3	0,061	0,065	310	Odżelazianie, Odmanganianie	Naprawa aeratora
		Awaryjne źródło wody – BRAK	-	-	-	-	-	-	-	-
POWIAT STAROGARDZKI										
3	Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych ul. Skarszewska 7 Starogard Gdański	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny	Mn (mg/l) Fe (mg/l)	8 6	7 1	0,21 0,51	0,25 0,51	300 300	Odżelazianie, Odmanganianie	Decyzja administracyjna do dnia 30.05.2007 r.
		Awaryjne źródło wody – wod. publiczny w Starogardzie Gdańskim	-	-	-	-	-	-	-	Nie korzystano w roku 2006

Lp	Nazwa obiektu lecznictwa	Źródło wody	Parametry przekraczające wartości dopuszczalne wg Rozp. MZ z dnia 19 listopada 2002r.*	Liczba wykonywanych badań tych parametrów	Liczba badań, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych	Wartość średnia przekroczenia	Wartość maksymalna przekroczenia	Czas trwania przekroczenia (dni)	Uzdatnianie (w jakim zakresie)	Działania podjęte w celu poprawy jakości wody, uwagi
POWIAT MALBORSKI										
4	Szpital SPZOZ ul. Armii Krajowej 82-200 Malbork	Podstawowe źródło wody – wod. publiczny w Malborku	fluorki (mg/l)	28	24	2,5	3,3	365	Brak	Decyzja administracyjna do 31.12.2006 r. W roku 2006 szpital zaopatrywany był z wod. publicznego Malbork.
		Awaryjne źródło wody – wod. lokalny Malbork szpital	Barwa (mgPt/l) Fe (mg/l) Amoniak (mg/l) Mn (mg/l)	1 1 1 1	1 1 1 1	30 15,18 2,03 0,16	30 15,18 2,03 0,16	365 365 365 365	Brak	Program dostosowawczy do 2010 r.
5	Szpital SPZOZ w Sztumie ul. Reja 12 82-400 Sztum	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny	Mn (mg/l) Fe (mg/l)	2 2	1 1	0,3 0,7	0,3 0,7	60 60	Odmanganianie Odżelazianie	Decyzja administracyjna do 30.09.2006 r. W roku 2006 szpital zaopatrywany był z wod. lokalnego
		Awaryjne źródło wody – wod. publiczny Sztum	-	-	-	-	-	-	-	Odmanganianie Odżelazianie
POWIAT TCZEWSKI										
6	Centrum Leczenia Uzależnień „Zapowiednik” ul. Czapskiego Opalenie	Podstawowe źródło wody – wod. publiczny Opalenie	Fe (mg/l) Mn (mg/l) amoniak (mg/l) mętność (NTU)	7 4 4 3	2 3 4 2	1,08 0,081 2,02 3,41	2,21 0,097 2,17 5,5	240 240 240 240	Odżelazianie Odmanganianie	Decyzja administracyjna do 30.11.2006 r- wykonana.
		Awaryjne źródło wody – wod. lokalny	-	-	-	-	-	-	-	-

Lp	Nazwa obiektu lecznictwa	Źródło wody	Parametry przekraczające wartości dopuszczalne wg Rozp. MZ z dnia 19 listopada 2002r.*	Liczba wykonywanych badań tych parametrów	Liczba badań, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych	Wartość średnia przekroczenia	Wartość maksymalna przekroczenia	Czas trwania przekroczenia (dni)	Uzdatnianie (w jakim zakresie)	Działania podjęte w celu poprawy jakości wody, uwagi
POWIAT KWIDZYŃSKI										
7	Szpital NZOZ „Zdrowie” Kwidzyn ul. Hallera	Podstawowe źródło wody-wod. publiczny Kwidzyn	Barwa (mg Pt/l) Mn (mg/l) Amoniak (mg/l) Utlenialność Zapach Smak Bakterie grupy coli Bakterie coli kałowe Agar w 22°C Agar w 37°C	5 6 22 2 20 5 8 8 14 39	3 1 4 1 3 1 1 1 5 2	20 0,06 0,9 6,43 nieakcept nieakcept 1 1 266 37	20 0,06 1,1 6,43 nieakcept nieakcept 1 1 >300 52	184 28 92 43 35 8 6 6 56 35	SUW Sportowa: 6 Odżelaziaczy, lampa UV SUW Kamionka: 11 filtrów Dyna - Sano	Decyzja administracyjna – postępowanie zakończone W roku 2006 szpital zaopatrywany był z wod. publ. m. Kwidzyn
		Awaryjne źródło wody – wod. lokalny	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Szpital Specjalistyczny Prabuty ul Kuracyjna 30	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny	Mn (mg/l) Fe (mg/l) Mętność (NTU)	1 1 1	1 1 1	0,33 0,6 1,9	0,33 0,6 1,9	365	8 Odżelaziaczo-Odmanganiaczy	Decyzja administracyjna do 21.12.2006 r. W roku 2006 szpital zaopatrywany był z wod. lokalnego
		Awaryjne źródło wody – wod. publiczny Prabuty	-	-	-	-	-	-	-	3 Odżelaziacze uaktywowane KMnO ₄
POWIAT NOWODWORSKI										
9	Szpital Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim ul. Dworcowa 12	Podstawowe źródło wody – wod. publiczny CWŻ	Mn (mg/l) Fe (mg/l)	5 5	1 1	0,52 0,4	0,52 0,4	3 3	Brak	Powtórne badanie nie wykazały przekroczeń
		Awaryjne źródło wody – BRAK	-	-	-	-	-	-	-	-

Lp	Nazwa obiektu lecznictwa	Źródło wody	Parametry przekraczające wartości dopuszczalne wg Rozp. MZ z dnia 19 listopada 2002r.*	Liczba wykonywanych badań tych parametrów	Liczba badań, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych	Wartość średnia przekroczenia	Wartość maksymalna przekroczenia	Czas trwania przekroczenia (dni)	Uzdatnianie (w jakim zakresie)	Działania podjęte w celu poprawy jakości wody, uwagi
POWIAT MIASTO GDAŃSK										
10	Szpital Akademickie Centrum Kliniczne Akademii Medycznej w Gdańsku ul. Dębinki 7	Podstawowe źródło wody – wod. zakładowy	Barwa (mg Pt/l) Zapach (-) Twardość (mg/l) Fluorki (mg/l) Bakterie grupy coli	26 25 1 2 32	13 3 1 2 8	25 nieakcept 47 2,1 1	25 nieakcept 356 2,2 6	365 67 356 365 47	Brak	Decyzja administracyjna do dnia 31.12.2006 r. W roku 2006 szpital zaopatrywany był z wod. zakł.
		Awaryjne źródło wody – wod. centr. m. Gdańsk	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny Prof. T. Bilikiewicza ul. Srebrniki 1	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny	Bakterie grupy coli	4	1	1	1	8	Napowietrzanie Odmanganianie Odżelazianie	Płukanie sieci, powtórne badania nie wykazały przekroczeń W roku 2006 szpital zaopatrywany był z wod lok.
		Awaryjne źródło wody – wod. centr. m. Gdańsk	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Pomorskie Centrum Chorób Zakaźnych i Gruźlicy ul. Smoluchowskiego 18	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny	Mętność (NTU) Fe (mg/l) Mn (mg/l) Bakterie grupy coli	10 6 6 7	5 1 1 2	1,2 1,3 0,14 1	6,9 1,3 0,14 4	197 16 16 12	Napowietrzanie Odmanganianie Odżelazianie	PPIS pismem zobowiązał szpital do poprawy jakości wody od września nastąpiła trwała poprawa
		Awaryjne źródło wody – wod. centr. m. Gdańsk	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Pomorskie Centrum Traumatologii Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Kopernika ul. Nowe Ogrody	Podstawowe źródło wody - wod. centr. m. Gdańsk	Mętność (NTU) Fe Agar w 37°C	13 12 13	1 1 1	3,1 0,28 62	3,1 0,28 62	14 14 9	brak	Powtórne badania nie wykazały przekroczeń
		Awaryjne źródło wody – wod. lok – wył. z eksploatacji	-	-	-	-	-	-	-	-

Lp	Nazwa obiektu lecznictwa	Źródło wody	Parametry przekraczające wartości dopuszczalne wg Rozp. MZ z dnia 19 listopada 2002r.*	Liczba wykonywanych badań tych parametrów	Liczba badań, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych	Wartość średnia przekroczenia	Wartość maksymalna przekroczenia	Czas trwania przekroczenia (dni)	Uzdatnianie (w jakim zakresie)	Działania podjęte w celu poprawy jakości wody, uwagi
POWIAT WEJHEROWSKI										
14	Szpital Specjalistyczny im. F. Ceynowy Ul. Jagalskiego 10 Wejherowo	Podstawowe źródło wody – wod. publiczny w Wejherowie	-	-	-	-	-	-	-	-
		Awaryjne źródło wody – wod. lokalny szpitala	Mn(mg/l)	1	1	0,07	0,07	69	Odżelazianie	Wymiana żwirków w SUW, płukanie sieci krótkotrwale korzystanie z wod. lok.
			Fe (mg/l)	1	1	0,51	0,51	69		
			Mętność (NTU)	1	1	1,58	1,58	69		
			bakterie grupy coli	3	3	3	3	69		
bakt. gr. coli typu kałowego	1	1	3	3	19					
Stacja dializ	Mętność (NTU)	2	1	7,86	7,86	139	Odżelazianie	Wymiana żwirków w SUW, płukanie sieci krótkotrwale korzystanie z wod. lok		
	Fe (mg/l)	2	1	0,59	0,59	139				
	bakterie grupy coli	2	1	3	3	11				
	Agar w 22°C	2	1	165	165	11				
POWIAT CHOJNICKI										
15	Szpital Specjalistyczny im. J.K Łukowicza ul. Leśna 10 Chojnice	Podstawowe źródło wody – wod. lokalny punkt poboru woda surowa podawana do stacji dializ	Fe (mg/l) Mn (mg/l)	13 14	3 4	1 0,06	1,5 0,07	14 29	Odmanganianie Odżelazianie	Powtórne wyniki badań nie wykazały przekroczeń
		Awaryjne źródło wody – wod. publiczny Funka Chojnice	-	-	-	-	-	-	-	Nie korzystano w roku 2006

Lp	Nazwa obiektu lecznictwa	Źródło wody	Parametry przekraczające wartości dopuszczalne wg Rozp. MZ z dnia 19 listopada 2002r.*	Liczba wykonywanych badań tych parametrów	Liczba badań, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych	Wartość średnia przekroczenia	Wartość maksymalna przekroczenia	Czas trwania przekroczenia (dni)	Uzdatnianie (w jakim zakresie)	Działania podjęte w celu poprawy jakości wody, uwagi
POWIAT ŁĘBORSKI										
16	Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej ul. Węgrzynowicza 13 84-300 Łębork	Podstawowe źródło wody – wod. publiczny m. Łębork	bakterie grupy coli bakterie gr. coli typ kałowy Agar w 37°C	9 9 9	2 2 1	3 4 115	4 4 115	13 6 6	Odmanganianie Odżelazianie	Decyzja administracyjna z dnia 20.01.2006 - wykonana
		Awaryjne źródło wody - nieczynne	-	-	-	-	-	-		

*w/w Rozporządzenie obowiązywało do 18.08.2006 r.

3. Oddział Higieny Pracy

1. Nadzór bieżący nad warunkami pracy

W 2006 roku pracownicy pionu higieny pracy przeprowadzili 6413 kontroli i rekontroli w 3624 zakładach pracy. Wydano 1365 decyzji administracyjnych (w tym decyzje dotyczące poprawy warunków pracy, decyzje dotyczące badań i pomiarów czynników szkodliwych, decyzje unieruchamiające zakład/stanowiska pracy). W zakładach objętych nadzorem nadal obserwuje się szereg uchybień, dotyczących podstawowych obowiązków, jakie nakłada na pracodawców Kodeks Pracy i akty wykonawcze do Kodeksu Pracy.

Najczęściej stwierdzane uchybienia to:

- złe warunki techniczne pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych,
- brak lub nieaktualne umowy dotyczące sprawowania opieki profilaktycznej z lekarzami uprawnionymi do badań profilaktycznych
- brak aktualnych profilaktycznych badań lekarskich pracowników,
- niewystarczająca ilość lub brak środków ochrony indywidualnej,
- brak informacji dla pracowników o zagrożeniach zawodowych i jego skutkach,
- działalność produkcyjna często rozpoczynana jest w obiektach istniejących – brak jest opinii dotyczącej przebudowy lub modernizacji obiektu,
- brak rejestrów wyników badań środowiskowych i kart pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- brak rejestrów substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy oraz brak wykazów pracowników narażonych na ww. czynniki,
- brak spisów substancji i preparatów niebezpiecznych stosowanych w zakładach pracy,
- brak lub niewłaściwe karty charakterystyki substancji i preparatów niebezpiecznych,

W 366 zakładach pracy województwa pomorskiego stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. W kontrolowanych zakładach pracy 7111 pracowników pracowało w przekroczeniach normatywów czynników fizycznych (hałasu i drgań, mikroklimatu zimnego i gorącego),

2385 pracowników pracowało w przekroczeniach pyłów, **1116** w przekroczeniach normatywów związanych z czynnikami chemicznymi.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych warunki pracy poprawiono **1466** pracownikom, a **5** stanowisk pracy unieruchomiono. Nałożono **17** mandatów, **19** postanowień o nałożeniu grzywny oraz wydano **131** upomnień.

Tabela 1. Informacje dotyczące nadzorowanych zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia

P(G)SSE	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN (***)	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach (***)				Liczba wydanych decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych	Liczba wydanych decyzji unieruchamiających stanowisko w związku z przekroczeniem normatywu higienicznego	Liczba pracowników, którym poprawiono warunki pracy w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych (***)
		NDS/NDN (ogółem)**)	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych**)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.Bytów	8	188	3	6	179	2	0	144
2.Chojnice	25	168	4	2	162	13	0	31
3.Człuchów	10	137	4	14	119	2	0	29
4.Gdańsk	28	2442	670	1538	2752	5	0	211
5.Gdynia	24	504	399	325	458	0	0	536
6.Graniczna Gdynia	41	1123	0	221	965	0	0	0
7.Kartuzy	15	0	2	16	369	3	0	153
8.Kościerzyna	20	441	2	14	434	3	0	16
9.Kwidzyn	25	520	0	49	395	3	0	30
10.Lębork	18	239	12	58	169	16	2	26
11.Malbork	6	139	0	23	117	4	0	117
12.Nowy Dwór Gdański	1	2	0	0	0	1	0	2
13.Pruszcz Gdański	19	254	0	20	211	2	0	92
14.Puck,	4	40	0	0	40	0	0	0
15.Słupsk	21	87	10	39	38	0	0	47
16.Sopot	5	18	0	0	18	0	0	0
17.Starogard Gdański	28	273	10	4	260	2	0	9
18.Tczew	18	233	0	20	191	4	0	0
19.Wejherowo	50	234	0	36	234	8	0	23
Razem:	366	7042	1116	2385	7111	68	2	1466

Tabela 2. Postępowanie administracyjne prowadzone przez P(G)SSE w województwie pomorskim w 2006 roku

P(G)SSE	Liczba zakładów pracy skontrolowanych	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji ^{*)} ogółem	W tym decyzji:			Liczba nakazów / obowiązków w decyzji	Liczba wydanych postanowień ^{****)}
				unieruchamiających stanowisko /oddział / zakład pracy ^{**)}	dotyczących poprawy warunków pracy	dotyczących badań i pomiarów czynników szkodliwych		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.Bytów	72	190	17	0	9	8	66	0
2.Chojnice	234	306	58	0	13	48	87	2
3.Człuchów	102	123	24	0	9	15	146	0
4.Gdańsk	472	1123	317	3	157	72	582	8
5.Gdynia	476	742	42	0	6	24	54	37
6.Graniczna Gdynia	113	173	0	0	0	0	0	0
7.Kartuzy	163	295	69	0	35	31	299	0
8.Kościerzyna	108	185	97	0	50	26	193	0
9.Kwidzyn	143	274	131	0	74	82	231	3
10.Lębork	138	307	79	2	16	54	205	0
11.Malbork	226	401	180	0	111	101	433	5
12.Nowy Dwór Gdański	77	131	74	0	49	14	153	0
13.Pruszcz Gdański	127	188	33	0	12	10	70	3
14.Puck,	37	41	13	0	11	2	17	0
15.Słupsk	246	598	24	0	12	13	78	0
16.Sopot	193	265	36	0	13	17	67	0
17.Starogard Gdański	324	464	59	0	2	34	157	1
18.Tczew	183	263	74	0	23	49	238	3
19.Wejherowo	190	344	38	0	23	28	83	3
Razem:	3624	6413	1365	5	625	628	3159	65

Tabela 3. Nadzór nad laboratoriami upoważnionymi przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku do przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy w 2006 roku

1	2	3	4
Lp	Nazwa i adres laboratorium	Data ważności upoważnienia	Zakres upoważnienia
1	2	3	4
1	Pracownia Ochrony Środowiska „TECHOSERVICE” S.A. 80-432 Gdańsk, ulica K. Leczkowa 22a Nr PKD 74-30.Z	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku i drgań. 5. Pomiary parametrów mikroklimatu.
2	Laboratorium Badań Środowiskowych Lekarskiej Specjalistycznej Spółdzielni Pracy 80-244 Gdańsk, ulica Grunwaldzka 68 Nr PKD 85-12.Z	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku i drgań. 5. Pomiary parametrów mikroklimatu.
3	Laboratorium Badań Środowiskowych przy Zakładach Porcelany Stołowej „Lubiana” S.A. 83-407 Lubiana k/Kościerzyny Nr PKD 26-21.Z	Bezterminowe Ważne na terenie Zakładu oraz Spółek.	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku. 5. Pomiary parametrów mikroklimatu.
4	Laboratorium Zespołu Monitoringu Środowiska Pracy przy Zakładach Farmaceutycznych „POLPHARMA” S.A. 83-200 Starogard Gdański, ulica Pelplińska 19 Nr PKD 24-41.Z	Bezterminowe Ważne na terenie Zakładu oraz Spółek	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określenie stężenia pyłu całkowitego. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku. 5. Pomiary parametrów mikroklimatu.
5	Laboratorium Chemiczne oraz Ochrony Pracy i Środowiska Stoczni Gdynia S.A. 81-969 Gdynia, ulica Czechosłowacka 3 35-11.Z	Bezterminowe Ważne na terenie Zakładu oraz Spółek.	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku. 5. Pomiary parametrów mikroklimatu.
6	Grupa ds. Badania Środowiska Pracy Centralnego Laboratorium Stoczni Gdańskiej, Grupa Stoczni	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i

1	2	3	4
	Gdynia S.A. 80-873 Gdańsk, ulica Na Ostrowiu 15/20 Nr PKD 35-11.Z		zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku. 5. Pomiary parametrów mikroklimatu.
7	Laboratorium Ochrony Środowiska i Kontroli Jakości przy Gdańskich Zakładach Nawozów Fosforowych Spółka z o.o. 80-550 Gdańsk, ulica Kujawska 2 Nr PKD 24-15.Z	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku.
8	Pracownia Zwalczania Szkodliwości Przemysłowych przy Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Płyt Drewnopochodnych w Czarnej Wodzie 83-262 Czarna Woda, ulica Mickiewicza 10a Nr PKD 73-10.G	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku i drgań. 5. Pomiary parametrów mikroklimatu.
9	Laboratorium Przedsiębiorstwa Ochrony Pracy i Środowiska „EKOPEX” 80-239 Gdańsk, ulica Czarnieckiego 6 Nr PKD 74-30.Z	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku i drgań. 5. Pomiary parametrów mikroklimatu. 6. Określenie stężeń włókien mineralnych.
10	Laboratorium Ochrony Środowiska Gdańskiej Stoczni „Remontowej” S. A. 80-958 Gdańsk, ul. Na Ostrowiu 1 Nr PKD 35-11.B	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku.
11	Zespół Badań Środowiska Pracy przy LOTOS LAB Spółka z o.o. 80-718 Gdańsk, ulica Elbląska 135 Nr PKD 73-10	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku.
12	Pracownia Badań Środowiskowych przy Federal-Mogul Bimet S.A. 80-953 Gdańsk, Al. Grunwaldzka 481 Nr PKD 29-14	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyle. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku

1	2	3	4
13	Pracownia Nieorganiczna i Badań Środowiska J.S.H. Laboratoria Spółka z o.o. dawniej POLCARGO Centralne Laboratorium Chemiczne Spółka z o.o. 81-336 Gdynia Ul. Indyjska 13 Nr PKD 74-30.Z	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyłe. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku
14	Pracownia Badań Środowiska Pracy International Paper Kwidzyn S.A. 82-500 Kwidzyn, ulica Lotnicza 1 Nr PKD 21-12	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyłe. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku. 5. Pomiary parametrów mikroklimatu.
15	Laboratorium Badań Środowiskowych WIRELAND S.A. 77-100 Bytów ulica Szarych Szeregów 10 Nr PKD 28-73.Z	Bezterminowe Ważne tylko na terenie Spółki.	1. Pomiary natężenia dźwięku.
16	Laboratorium Pomiarowe TP EmiTel Spółka z o.o. w Radiowo-telewizyjnym Centrum Nadawczym Chwaszczyno, ulica Rewerenda 6 Nr PKD 64-20.D	Bezterminowe	1. Badania i pomiary pól elektromagnetycznych wielkiej częstotliwości w zakresie 0,1 MHz do 300 GHz. 2. Pomiary natężenia dźwięku.
17	SHARK-BIS Lech Jabłoński 83-400 Kościerzyna, ul. H. Sawickiej 4b Nr PKD 72-20.Z	Bezterminowe	1. Pobór próbek pyłu i związków chemicznych. 2. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza metodą wykrywaczy rurkowych o krótkim czasie pomiaru. 3. Oznaczanie stężenia pyłu całkowitego i respirabilnego. 4. Pomiary natężenia dźwięku.
18	Instytut Morski w Gdańsku 80-830 Gdańsk, ul. Długi Targ 41/42 Zakład Elektroniki Morskiej 80- 307 Gdańsk, ul. Abrahama 1 Nr PKD 73-10.G	Bezterminowe	1. Pomiary kontrolne i wydawanie opinii dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie pól elektromagnetycznych o częstotliwościach od 0 Hz do 300000 MHz.
19	Firma Usługowo-Handlowa Laboratorium Pomiaru Pól Elektromagnetycznych 84-230 Rumia ulica B. Prusa 5 Nr PKD 72-20		1. Pomiary pól elektromagnetycznych wysokiej częstotliwości w zakresie od 0,1 do 38 GHz.
20	Doktor Krasicki Spółka z o.o. Laboratorium Badań Środowiskowych 81-244 Gdynia ulica Zakręt do Oksywia 3. Nr PKD 85-12.Z	Bezterminowe	1. Pobór próbek powietrza. 2. Określanie stężenia pyłu i zawartości wolnej krystalicznej krzemionki w pyłe. 3. Oznaczanie chemicznych zanieczyszczeń powietrza. 4. Pomiary natężenia dźwięku.

2. Analiza chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w roku 2006

2.1. Liczba chorób zawodowych stwierdzonych w woj. pomorskim.

W 2006 r. stwierdzono 140 przypadków chorób zawodowych. W porównaniu z rokiem 2005 (141), liczba stwierdzonych chorób zawodowych w roku sprawozdawczym kształtuje się na tym poziomie.

Tabela 4. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w roku 2006 w porównaniu z 2005 r.

	Liczba stwierdzonych chorób zawodowych
2005	141
2006	140

2.2. Powiaty województwa pomorskiego o największej liczbie stwierdzonych chorób zawodowych.

W roku sprawozdawczym (podobnie jak w 2005 r.) najwięcej chorób zawodowych stwierdzono na terenie działania następujących stacji powiatowych:

1. PSSE w Gdańsku – **71** przypadków
2. PSSE w Gdyni – **16** przypadków
3. PSSE w Wejherowie – **8** przypadków
4. PSSE w Bytowie – **7** przypadków

Choroby zawodowe stwierdzone na terenie działania czterech stacji wymienionych powyżej stanowią ponad **72%** wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych w 2006 r.

2.3. Choroby zawodowe najczęściej występujące na terenie województwa pomorskiego w 2006 roku

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego najczęściej stwierdzanymi chorobami zawodowymi były następujące jednostki chorobowe:

1. **(21)** zawodowe uszkodzenie słuchu (**228,6%** wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
2. **(26)** zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: (**28,57%** wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
3. **(15)** przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (**13,57%** wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych)
4. **(18)** choroby skóry **7,14%**

Tabela 5. Liczba chorób zawodowych w województwie pomorskim w 2006 roku

Numer choroby zawodowej	2004 r.	2005 r.	2006 r
	liczba przypadków	liczba przypadków	liczba przypadków
1	2	3	4
1	2	2	2
2	0	0	0
3	3	0	3
4	3	2	4
5	0	0	1
6	2	7	4
7	1	1	2
8	1	1	1
9	0	0	0
10	0	0	0
11	0	0	0
12	1	1	0
13	0	0	0
14	0	0	1
15	36	24	19
16	1	0	0
17	2	0	4
18	9	9	10
19	6	3	5
20	6	8	7

21	39	46	32
22	4	6	4
23	0	0	1
24	0	0	0
25	1	1	0
26	19	30	40
Razem:	136	141	140

Tabela 6. Analiza najczęściej występujących chorób zawodowych w roku 2006 w porównaniu z rokiem 2005 w województwie pomorskim

Rok	Choroby zawodowe o najwyższej zapadalności wg numerów z wykazu chorób zawodowych z 2002 r.							
	poz. 15		poz. 18		poz. 21		poz. 26	
	liczba przypadków	udział procent.	liczba przypadków	udział procent.	liczba przypadków	udział procent.	liczba przypadków	udział procent.
2005	24	17,02	9	6,38	46	32,62	30	21,28
2006	19	13,57	10	7,14	32	22,86	40	28,57

2.4. Zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze

W roku 2006 stwierdzono **40** przypadków zawodowych chorób zakaźnych.

W porównaniu z 2005 r. w roku sprawozdawczym notuje się dalszy, wyraźny wzrost liczby chorób zawodowych tej grupy (z 30 przypadków do 40). Dominującymi schorzeniami wśród zawodowych chorób zakaźnych i inwazyjnych (podobnie jak w 2005 r.) są **wirusowe zapalenia wątroby typu B i C**. Stanowią one ponad **80%** wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych tej grupy.

Tabela 7. Analiza zawodowych chorób zakaźnych i inwazyjnych stwierdzonych w roku 2006 w porównaniu z rokiem 2005 w województwie pomorskim

Rok	WZW typu B	WZW typu C	WZW typu B i C	Gruźlica	Inne			Razem
					borelioza	bruceloza	pozostale	
2005	9	7	0	6	6	0	2	30
2006	14	18	0	5	3	0	0	40

Tabela 8. Choroby zawodowe w województwie pomorskim w 2006 roku według wieku pracowników

Grupa wieku (lata)	2006 rok	
	liczba chorób zawodowych	%
1	2	3
ogółem	140	100
do 29	1	0,72
30-39	9	6,43
40-49	34	24,28
50-59	63	45
60 i więcej	33	23,57

Tabela 9. Choroby zawodowe w woj. pomorskim w 2006 roku według okresu narażenia na czynnik szkodliwy

Okres narażenia na czynnik szkodliwy	2006 rok	
	Liczba chorób zawodowych	%
1	2	3
ogółem	140	100
zmiana robocza	0	
do 4 lat	4	2,86
5-9 lat	12	8,57
10-14 lat	22	15,71
15-19 lat	23	16,43
20 lat i dłużej	78	55,71
nie można określić / bez znaczenia	1	0,72

3. Informacja z zakresu nadzoru nad substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym z terenu województwa pomorskiego w 2005 roku

W roku sprawozdawczym nadzór nad substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pełniono zgodnie z nowym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 01.12.2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. Nr. 280/2004 poz. 2771). W roku sprawozdawczym, na terenie województwa pomorskiego **objęto nadzorem 294 zakłady pracy**, w których występowały czynniki rakotwórcze i mutagenne. W bezpośrednim kontakcie z ww. czynnikami zatrudnionych było **3995** osób. W omawianej grupie zakładów **przeprowadzono 289 kontroli, wydano 48 decyzji** dotyczących poprawy warunków pracy. Najczęściej występującymi czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi na terenie województwa pomorskiego były: **związki chromu sześciowartościowego, benzen, tlenek etylenu, promieniowanie jonizujące, pył drewna twardego oraz wirusy HBV i HCV.**

Analizując informacje o **substancjach, preparatach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym**, które nadsyłają pracodawcy nadal obserwuje się brak spójności danych zawartych w tych informacjach z informacjami znajdującymi się w dokumentacji Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Pracodawcy, szczególnie w tak zwanych „małych podmiotach gospodarczych”, wykazują niski poziom świadomości i niedostateczny poziom wiedzy merytorycznej na temat stosowanych w ich zakładach czynników rakotwórczych. Wiąże się z tym mała świadomość pracowników o istniejącym ryzyku zawodowym.

Nadal stwierdza się brak rejestrów dotyczących ww. zagadnień, w szczególności rejestrów prac oraz pracowników narażonych na działanie ww. czynników.

Tabela 10. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi z terenu województwa pomorskiego w 2006 roku

P(G)SSE	Liczba zakładów pracy	Liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze			Liczba kontroli	Liczba zakładów, w których stwierdzono następujące uchybienia				Liczba wydanych decyzji
		ogółem	kobiet	mężczyzn		brak rejestru prac	brak rejestru pracowników	brak informacji do PWIS	brak oznakowania (stanowisk, zbiorników, itd.)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.BYTÓW	17	306	63	243	15	1	1	0	0	1
2.CHOJNICE	15	164	70	94	5	0	0	0	0	1
3.CZŁUCHÓW	10	48	11	37	10	1	1	0	0	0
4.GDAŃSK	85	1099	622	477	116	22	5	8	2	25
5.GDYNIA	32	713	337	376	32	0	0	0	0	0
6.GDYNIA GRANICZNA	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0
7.KARTUZY	10	109	6	103	17	5	1	0	2	4
8.KOŚCIERZYNA	14	201	82	119	15	0	0	0	2	2
9.KWIDZYN	16	191	140	51	13	2	2	1	0	3
10.LĘBORK	3	34	20	14	1	0	0	0	0	0
11.MALBORK	10	35	15	20	11	0	0	0	0	0
12.NOWY DWÓR GDAŃSKI	7	34	3	31	4	0	2	1	0	2
13.PRUSZCZ GDAŃSKI	7	27	16	11	4	0	0	0	0	0
14. PUCK	9	62	14	48	2	0	0	0	0	0
15.SŁUPSK	5	34	21	13	10	4	3	2	0	2
16.SOPOT	7	84	55	29	8	0	0	0	0	1
17.STAROGARD GDAŃSKI	12	201	43	158	11	4	4	3	0	2
18.TCZEW	7	48	14	34	5	3	3	0	0	2
19.WEJHEROWO	27	604	270	334	9	1	1	1	0	3
Razem	294	3995	1803	2192	289	43	23	16	6	48

4. Informacja z zakresu nadzoru nad substancjami i preparatami niebezpiecznymi, prekursorami i produktami biobójczymi z terenu województwa pomorskiego 2006 roku

Substancje i preparaty chemiczne – wprowadzanie do obrotu i stosowanie w działalności zawodowej

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano **1775** obiektów, w których stosowano substancje i preparaty chemiczne. Ponadto zewidencjonowano **42** producentów, **8** importerów substancji i preparatów chemicznych spoza krajów UE oraz **353** dystrybutorów ww. substancji.

Przeprowadzono **1379** kontroli u stosujących substancje i preparaty chemiczne w działalności zawodowej w celu dokonania oceny prawidłowości wdrażania przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz aktów wykonawczych do ww. ustawy oraz **418** kontroli podmiotów wprowadzających do obrotu ww. substancje i preparaty. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano ogółem w I i II instancji **255** decyzji administracyjnych oraz nałożono **10** mandatów karnych.

Najczęściej stwierdzane uchybienia z ww. zakresu kontroli to:

- brak spisu substancji /preparatów niebezpiecznych
- brak lub niezgodne z prawem karty charakterystyki substancji /preparatów niebezpiecznych
- nieprawidłowe oznakowanie substancji /preparatów niebezpiecznych
- brak poinformowania Inspektora do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych o wprowadzaniu do obrotu substancji istniejących lub preparatów niebezpiecznych
- brak właściwego oznakowania pojemników, zbiorników, niezabudowanych rurociągów służących do przechowywania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych

Błędy w kartach charakterystyki substancji/preparatów niebezpiecznych dotyczyły najczęściej punktu 1 (brak wskazania przeznaczenia substancji/preparatu niebezpiecznego), punktu 2 (brak numeru WE, brak stężeń /przedziałów stężeń substancji w preparacie, brak klasyfikacji substancji), punktu 3 (w większości przypadków brak wszystkich informacji wymaganych w tym punkcie). W kontrolowanych kartach stwierdzano również brak lub nieprawidłowe informacje w punkcie 15 karty dotyczącym informacji o przepisach prawnych.

Ponadto przeprowadzono **21 kontroli** w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, stwierdzono, iż **3** podmioty wprowadzały produkty biobójcze do obrotu bez wymaganego pozwolenia (dotyczy podmiotów odpowiedzialnych za pierwsze wprowadzenie). Odnośnie prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 zewidencjonowano na terenie województwa pomorskiego **85** podmiotów wprowadzających ww. substancje do obrotu.

5. Informacja z zakresu nadzoru w zakładach ochrony zdrowia z terenu województwa pomorskiego w 2006 roku

Pion higieny pracy sprawuje nadzór nad warunkami pracy w zakładach ochrony zdrowia, które znajdują się na terenie podległym właściwym państwowym powiatowym inspektorom sanitarnym. W 2006 roku na obszarze województwa pomorskiego przeprowadzono **608 kontroli w 377 zakładach ochrony zdrowia.**

5.1. Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy - do najczęściej występujących czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w placówkach ochrony zdrowia należą następujące czynniki:

- formaldehyd, tlenek etylenu, chlor (w sterylizatorniach);
- formaldehyd, ksylen, etanol (zakłady patomorfologii i histopatologii);
- promieniowanie jonizujące i pola elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości (bloki operacyjne, zakłady diagnostyki obrazowej, zakłady rehabilitacji i sale zabiegowe);
- halotan (sale operacyjne);
- pył całkowity, pył respirabilny, tlenek węgla, hałas (kotłownie, spalarnie),
- hałas, mikroklimat (pralnie i kuchnie).

Badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy wykonywane były przez jednostki posiadające uprawnienia do wykonywania ww. badań zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20.04.2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. Nr 73/2005 poz.645)

5.2. Narażenie na czynniki biologiczne - przeprowadzano kontrole dotyczące m.in. opracowania ryzyka zawodowego, prowadzenia rejestru prac i pracowników, stosowania znaku ostrzegającego przed zagrożeniem biologicznym, zapewnienia warunków bezpiecznego zbierania, przechowywania oraz usuwania odpadów, sporządzenia i stosowania procedur dezynfekcji, pobierania, transportu oraz przetwarzania próbek i materiałów pochodzenia ludzkiego, procedury umożliwiającej bezpieczne usuwanie i postępowanie ze skażonymi odpadami, sporządzenia i dostarczenia pracownikom aktualnych pisemnych instrukcji bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi, zapewniania pracownikom systematycznych szkoleń.

5.3. Leki cytostatyczne - podawane są w **14 zakładach ochrony zdrowia** województwa pomorskiego. Pomieszczenia, w których przygotowywane i podawane są leki cytostatyczne w 9 kontrolowanych jednostkach spełniają wymogi Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31.08.2000r w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy przygotowywaniu, podawaniu i przechowywaniu leków cytostatycznych w zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. nr 79/00 poz. 897). Personel zatrudniony w kontakcie z ww. lekami posiada szkolenia z zakresu bezpiecznej i higienicznej pracy.

We wszystkich kontrolowanych zakładach ochrony zdrowia profilaktyczna opieka zdrowotna sprawowana jest zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30.05.1996r w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie Pracy (Dz.U. Nr 69/96 poz. 332). Kontrolowane zakłady ochrony zdrowia posiadają odpowiednie umowy podpisane z lekarzami posiadającymi uprawnienia do wykonywania badań profilaktycznych.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami sanitarno-higienicznymi wydano **87 decyzji administracyjnych** likwidację stwierdzonych uchybień.

Decyzje te dotyczyły przede wszystkim:

- opracowania i wdrożenia instrukcji dotyczących bezpiecznej pracy ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi,
- zaopatrzenia poszczególnych jednostek organizacyjnych kontrolowanych zakładów ochrony zdrowia w komplet kart charakterystyk dla stosowanych substancji i preparatów chemicznych,
- zapewniania pracownikom odzieży roboczej i ochron osobistych, poprawy warunków pracy w pomieszczeniach pracy.

Tabela 15. Nadzór nad warunkami pracy w zakładach ochrony zdrowia w województwie pomorskim w 2006 roku

PKD	Liczba zakładów ochrony zdrowia	Liczba zatrudnionych	Liczba kontroli		Liczba decyzji				
			Ogółem	w tym stwierdzających uchybień higieniczno - sanitarne	Ogółem	w tym dotyczących			
						poprawy warunków pracy	chemi- kaliów	przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych	inne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
55	2	24	1	0	0	0	0	0	0
75	1	48	0	0	0	0	0	0	0
85	373	25824	605	107	86	26	8	11	54
91	1	30	2	1	1	1	0	0	1
Razem	377	25926	608	108	87	27	8	11	55

Tabela 16. Choroby zawodowe stwierdzone w ochronie zdrowia w roku 2006 w województwie pomorskim u pracowników ochrony zdrowia

Rodzaj choroby zawodowej wg wykazu chorób zawodowych z 2002 r	Liczba chorób zawodowych	
	2005 r.	2006 r
1	2	3
Alergiczne kontaktowe zapalenie skóry	1	4
Pokrzywka kontaktowa	0	2
WZW typu B	9	14
WZW typu C	7	18
Astma oskrzelowa	0	2
Ostre uogólnione reakcje alergiczne	1	1
Alergiczny nieżyt nosa	1	0
Gruźlica	4	5
Przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki	0	1
Zespół rowka nerwu łokciowego	1	0
Zespół cieśni w obrębie nadgarstka	1	1
Czerwonka bakteryjna	1	0
Toksyczne pohałotanowe uszkodzenie wątroby	1	1
Razem:	27	49

Tabela 17. Rodzaj i liczba chorób zawodowych stwierdzonych u pracowników ochrony zdrowia na terenie województwa pomorskiego w 2006r. w porównaniu do 2005 r.

zawód	Liczba chorób zawodowych	
	2005 r.	2006 r.
1	2	3
lekarz	3	12
lekarz stomatolog	2	6
pomoc stomatologa	1	0
położna	0	5
pielęgniarka	8	16
asystent analityk	1	0
technik analityk	1	0
salowa	6	7
technik Rtg	2	0
sprzątaczką	0	0
inne zawody	3	3
Razem:	27	49

11. Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy, Służbą Medycyny Pracy oraz innymi instytucjami w 2006 roku

Państwowa Inspekcja Pracy

- na bieżąco wymieniano informacje dotyczące liczby i rodzaju stwierdzonych chorób zawodowych w zakładach pracy, braku zgłoszenia przez pracodawcę działalności gospodarczej w trybie art. 209 Kodeksu Pracy, narażenia zawodowego pracowników, unieruchomienia zakładu pracy lub stanowiska pracy;
- informowano Państwową Inspekcję Pracy o nieprawidłowościach stwierdzonych podczas kontroli firm zajmujących się demontażem płyt azbestowo-cementowych z balkonów budynków mieszkalnych oraz wymianą poszycia dachów z eternitu;

Państwowa Inspekcja Weterynaryjna – współpraca w ramach bieżącego nadzoru prowadzonego nad ubojniami, mleczarniami, masarniami, jelicarniami, fermami drobiu oraz trzody chlewnej.

W ramach współpracy na bieżąco przekazywane są informacje dotyczące szkodliwych czynników biologicznych występujących w zakładach podlegających nadzorowi PIW (ze względu na bezpieczeństwo produktu) oraz informacje dotyczące naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w tych zakładach.

Inspekcja Transportu Drogowego

W ramach współpracy z Inspekcją Transportu Drogowego PPIS w Gdańsku przeprowadził wspólną kontrolę z ww. Inspekcją, dotyczącą przewozu niebezpiecznych chemikaliów. W czasie kontroli stwierdzono, że w zatrzymanym pojeździe transportowany był ładunek tlenu tributylocyny, który objęty jest zakazem wprowadzania do obrotu w celu zastosowania do zabezpieczania sieci czy łodzi żaglowych, a także innych przyborów lub urządzeń zanurzonych całkowicie lub częściowo w wodzie. Ponieważ importерem TBTO była firma z Polic powiadomiono o tym fakcie, zgodnie z właściwością terytorialną Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Policach.

Organy samorządu terytorialnego – przekazywano informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach podczas prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest przez firmy, które posiadają aktualne decyzje zezwalające na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych. Zwrócono się z prośbą o przeprowadzenie kontroli i ustalenie czy firmy posiadające w/w decyzje prowadzą rozbiórki w sposób prawidłowy, nie zagrażający zdrowiu ludzi.

Przekazywano informacje o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz bezpieczeństwa chemicznego na terenie nadzorowanym; udostępniano dane, dotyczące nowo otwartych zakładów pracy, informacje o zakładach nie objętych dotychczas nadzorem PIS.

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego – w ramach współpracy z Powiatowymi Inspektoratami Nadzoru Budowlanego wymieniano informacje dotyczące braku decyzji o zmianie sposobu użytkowania pomieszczeń oraz przeprowadzano wspólne kontrole dotyczące skarg mieszkańców na uciążliwości związane z działalnością zakładów produkcyjnych.

W 2006r. na terenie działalności PPIS w Gdańsku przeprowadzano kontrole prac związanych z demontażem płyt cementowo-azbestowych. Informacje o stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowościach przesyłano w ramach współpracy do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Gdańsku.

W związku z licznymi skargami dotyczącymi uciążliwych zapachów wydzielających się podczas prac związanych z wymianą podkładów kolejowych na torowisku tramwajowym oraz drewnianych słupów teleenergetycznych nasączanych olejem kreozotowym wystąpiono do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Gdańsku z wnioskiem o objęcie szczególnym nadzorem prowadzonych robót oraz o dokonanie oceny zgodności z normami stosowanych materiałów budowlanych. Wystąpiono także do Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego właściwego wg siedziby producenta podkładów i słupów z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli procesu nasączania podkładów i słupów.

Służba Medycyny Pracy – w ramach współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Gdańsku na prośbę lekarzy orzeczników, którzy dysponowali niewystarczającym materiałem dowodowym dotyczącym oceny narażenia

zawodowego, dokonywano uzupełniającej oceny narażenia, niezbędnej w realizacji procedury orzeczniczej dotyczącej chorób zawodowych.

Przekazywano informacje dotyczące wyników pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy (z archiwum poszczególnych PSSE).

Inspekcja Handlowa - w ramach współpracy z Inspekcją Handlową przesłano pisma informujące o stwierdzanych przypadkach braku informacji w języku polskim na oznakowaniu substancji/preparatów chemicznych.

7. Promocja zdrowia -województwo pomorskie 2006 rok

Podczas prowadzenia czynności kontrolnych promowano zachowania prozdrowotne wśród pracodawców i pracowników. Szczególną uwagę zwracano na następujące kwestie:

- informowanie o obowiązkach stosowania środków technicznych i ochron indywidualnych mających na celu zapobieganie chorobom zawodowym;
- stanowiska pracy, na których pracownicy mają kontakt z substancjami i preparatami chemicznymi (pełne i prawidłowe poinformowanie pracowników o zagrożeniu z jakim mają do czynienia na stanowisku pracy), konieczności posiadania kart charakterystyki i wykorzystania w praktyce wiadomości w nich zawartych;
- fakt posiadania instrukcji stanowiskowych oraz znaków ostrzegawczych, nakazujących stosowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej;
- stosowanie przez pracowników technicznych, organizacyjnych i indywidualnych środków ochrony osobistej, zgodnych z zaleceniami zawartymi w kartach charakterystyki (zwracano uwagę na to czy środki ochrony indywidualnej posiadają certyfikaty);
- informowanie pracodawców o uwzględnianiu zasad ergonomii pracy oraz o przestrzeganiu przepisów z zakresu ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz spożywania alkoholu w miejscu pracy; zwracano uwagę na edukację zdrowotną pracodawców, większa świadomość pracodawców w tym zakresie skutkuje wprowadzaniem nowych technologii w procesach pracy,

- dostosowanie stanowisk komputerowych do obowiązujących przepisów; tłumaczono jak ważne są przerwy w pracy, prawidłowe usytuowanie monitorów komputerowych oraz zachowanie zasad ergonomii;
- weryfikację danych zawartych w ocenie ryzyka zawodowego zatrudnionych pracowników – fakt przekazywania informacji o zagrożeniach zawodowych (chemicznych, fizycznych, biologicznych);
- profilaktykę szczepień ochronnych przede wszystkim WZW typu A i WZW typu B w zakładach zajmujących się usuwaniem odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych oraz w placówkach służby zdrowia;
- propagowanie zachowań prozdrowotnych, które zobowiązują do określonych zachowań na stanowiskach pracy, na których pracownicy mają kontakt z czynnikami rakotwórczymi;
- propagowanie zachowań prozdrowotnych, które zobowiązują do określonych zachowań na stanowiskach pracy, na których pracownicy mają kontakt z czynnikami biologicznymi; dokonanie właściwej oceny ryzyka w tym zakresie;
- zobowiązywano pracodawców do udostępnienia odpowiednio wyposażonych apteczek I pomocy i zorganizowania pomocy przedlekarskiej.

Napotymano jednak na trudności w prowadzeniu instruktażu podczas kontroli ze względu na zniecierpliwienie pracodawców wydłużaniem czasu kontroli.

4. Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży

Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych w roku 2006

Na terenie województwa pomorskiego Państwowa Inspekcja Sanitarna skontrolowała 2550 placówek nauczania i wychowania, w tym 1641 stałych i 909 sezonowych placówek wypoczynku dzieci i młodzieży.

Spośród skontrolowanych obiektów stałych 997 stanowiły różnego rodzaju szkoły, w tym 401 szkół podstawowych, 18 filii szkół podstawowych, 116 gimnazjów, 57 różnych liceów, techników i szkół zawodowych, 246 zespołów szkół ogólnokształcących, 146 zespołów szkół ponadpodstawowych oraz 13 szkół policealnych. Do wymienionych placówek szkolnych uczęszczało 359 867 uczniów.

Zakres prowadzonego nadzoru sanitarnego obejmował ogół warunków higieniczno-zdrowotnych w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych i placówkach wypoczynku. Skontrolowano stan sanitarno-techniczny placówek oraz oceniono warunki pracy ucznia, w tym m.in: meble szkolne w zakresie zapewnienia ergonomicznego stanowiska pracy ucznia, oświetlenie, pracownie komputerowe, tygodniowe rozkłady zajęć szkolnych. Zakres kontroli obejmował również gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej szkołach oraz nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w placówkach nauczania. W 2006 roku szczególną uwagę poświęcono ocenie narażenia uczniów na czynniki szkodliwe w warsztatach szkolnych.

Stan sanitarny placówek oświatowo-wychowawczych.

Budynki znajdujące się w złym stanie sanitarno-technicznym użytkowało 135 placówek nauczania i wychowania. Były to głównie szkoły podstawowe, zespoły szkół ogólnokształcących i ponadpodstawowych oraz gimnazja.

Budzący zastrzeżenia stan w zakresie porządku i czystości stwierdzono w 29 placówkach, z czego największą grupę stanowiły różnego typu zespoły szkół oraz szkoły podstawowe. Natomiast zarówno w złym stanie technicznym oraz porządku i czystości znajdowało się 10 obiektów.

W budynkach zajmowanych przez te placówki, zakres niezbędnych do przeprowadzenia remontów dotyczył najczęściej: wymiany zniszczonej stolarki okiennej i drzwiowej, poprawy stanu technicznego sanitariatów, naprawy zniszczonego ogrodzenia terenu szkoły oraz doprowadzenie do odpowiedniego stanu ścian, sufitów i podłóg w pomieszczeniach dydaktycznych, w których przebywają dzieci, korytarzach i sanitariatach.

Podczas przeprowadzonych w 2006 roku kontroli placówek oświatowo-wychowawczych, ocenie poddano warunki do utrzymywania higieny dzieci i młodzieży. Tabela nr 1 przedstawia brak instalacji wodociągowej i kanalizacji oraz wybrane parametry higieniczne w placówkach oświatowo-wychowawczych.

Tabela nr 1. Warunki do utrzymania higieny.

rodzaj placówki	l. placówek, w których stwierdzono brak instalacji wodociągowej	l. placówek, w których stwierdzono brak kanalizacji	l. placówek posiadających ustępy zewnętrzne	l. placówek, w których stwierdzono ponadnormatywną liczbę uczniów na urządzenie ustępowe	l. placówek, w których stwierdzono brak ciepłej wody
przedszkola	--	--	--	4	--
szk. podstawowe + filie	4	3	2	13	11
gimnazja	--	--	--	6	4
technika	--	--	--	1	--
zespół szkół ogólnokształcących	2	2	1	7	5
zespoły szkół ponadpodstaw.	--	--	--	8	5
licea ogólnokształcące	--	--	--	3	1
placówki pracy pozaszkolnej	--	--	--	--	2
RAZEM	6	5	3	42	28

Spośród skontrolowanych na terenie województwa pomorskiego placówek oświatowo-wychowawczych w 6 stwierdzono brak instalacji wodociągowej, natomiast 5 placówek funkcjonowało bez kanalizacji.

Zgodna z obowiązującymi standardami dostępność uczniów do urządzeń ustępowych nie była zachowana w 42 placówkach oświatowych, w których stwierdzono ponadnormatywną liczbę uczniów na urządzenie ustępowe. Z tabeli nr 1 wynika, że

problem ten dotyczył w głównej mierze szkół podstawowych, zespołów szkół oraz gimnazjów. W dwóch szkołach podstawowych i w zespole szkół ogólnokształcących funkcjonowały ustępy na zewnątrz budynku.

Brak ciepłej wody stwierdzono w 28 placówkach oświatowych, spośród których w 3 placówkach przyczyną tej nieprawidłowości były awarie urządzeń do podgrzewania wody oraz uszkodzenie węzła ciepłowniczego. Instalacji ciepłej wody nie posiadało 25 placówek.

Z roku na rok stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega poprawie. Pomimo rosnącej liczby placówek zapewniających prawidłowe warunki higieniczno-sanitarne, nadal funkcjonują placówki wymagające modernizacji i remontów.

W 2006 roku przeprowadzono remonty bieżące w 639 placówkach oświatowo-wychowawczych, natomiast remonty kapitalne budynków w 42 placówkach. Z otrzymanych informacji wynika, że w 102 placówkach przeprowadzono remont i modernizację sanitariatów, w 140 wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, a w 139 przeprowadzono remont podłóg. W 68 placówkach oświatowo-wychowawczych zmodernizowano blok żywienia. Najwięcej remontów przeprowadzono w szkołach podstawowych, przedszkolach, zespołach szkół oraz gimnazjach.

Oddano do użytku 13 nowych budynków, w większości przy zespołach szkół ogólnokształcących i ponadpodstawowych. Nowe sanitariaty powstały w 20 placówkach oświatowo-wychowawczych, a 4 obiekty wyposażono w nowe urządzenia wodociągowo-kanalizacyjne. Warte uwagi jest powstanie na terenie województwa pomorskiego nowej hali sportowej, basenu oraz nowej hali widowiskowo-sportowej.

W roku 2006 poprawę stanu higieniczno-sanitarnego egzekwowano wydając (terminowe) zalecenia pokontrolne oraz na drodze postępowania administracyjnego. Ogółem wydano 369 decyzji administracyjnych, w tym najwięcej - 108 na szkoły podstawowe, 119 na zespoły szkół ogólnokształcących i ponadpodstawowych oraz 52 decyzje na przedszkola.

Z informacji nadesłanych przez pracowników Inspekcji Sanitarnej wynika, że w 10 placówkach nauczania i wychowania stwierdzono toksyczne materiały budowlane, które zagrażają zdrowiu przebywających w nich osób. Na ich usunięcie wydano 9 decyzji administracyjnych, natomiast w przypadku 1 placówki wystosowano pismo do

Urzędu Miasta. Problem ten dotyczył 7 placówek na terenie Gdańska oraz pojedynczych placówek w Sopocie, Kościerzynie oraz Gdyni.

Warunki pracy ucznia.

Meble szkolne

W 2006 roku podczas bieżących kontroli placówek oświatowo-wychowawczych zwracano szczególną uwagę na konieczność prawidłowego dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów, co w dalszym ciągu stanowi duży problem w szkołach. Przestrzeganie zasad ergonomii ma istotny wpływ na prawidłową postawę i zdrowie dzieci i młodzieży. Ocenę dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów przeprowadzono w 386 szkołach obejmując badaniem 17242 uczniów. Stwierdzono, że 1692 uczniów - 9,8 % badanych - w 146 placówkach korzysta z mebli niezgodnie z zasadami ergonomii. Zły stan techniczny mebli szkolnych stwierdzono w 33 placówkach. Na skutek różnych działań Inspekcji Sanitarnej - m.in. wydano 29 decyzji administracyjnych - wyegzekwowano poprawę dostosowania mebli do wzrostu uczniów oraz stanu technicznego mebli w 51 placówkach.

Pracownie komputerowe

W 2006 roku dokonano oceny 749 szkolnych pracowni komputerowych w 583 placówkach oświatowo-wychowawczych. W 229 (30,57 %) pracowniach stwierdzono nieprawidłowości; odnotowano m.in.: brak obrotowych krzeseł, zbyt mała odległość między sąsiadującymi monitorami, brak żaluzji w oknach oraz brak aktualnych badań natężenia oświetlenia.

Warsztaty szkolne

Na terenie województwa pomorskiego przeprowadzono ocenę stanu i warunków sanitarno-higienicznych w 32 warsztatach szkolnych, w których naukę pobiera 7047 uczniów.

W wyniku przeprowadzonych kontroli zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych stwierdzono w 12 placówkach. Nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim pomieszczeń warsztatowych, ale także szatni i sanitariatów. W kilku placówkach nie było aktualnych badań natężenia

oświetlenia. W 13 warsztatach szkolnych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania środków ochrony indywidualnej lub ich brak. W 3 warsztatach nie zachowano odpowiednich warunków do utrzymania higieny.

W 2006 roku w 29 warsztatach szkolnych przeprowadzono pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia. Pracownicy Laboratorium Badań Środowiska Pracy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdańsku przeprowadzili badania środowiska pracy ucznia w 21 warsztatach szkolnych, w 8 warsztatach badania przeprowadzili pracownicy Laboratorium Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdańsku.

Ocenie poddano następujące czynniki szkodliwe:

- o fizyczne: hałas;
- o chemiczne: tlenki azotu – tlenek azotu(II) i tlenek azotu(IV), tlenki węgla - tlenek i ditlenek węgla, związki manganu w przeliczeniu na mangan, tlenki żelaza w przeliczeniu na żelazo, cyna i jej związki nieorganiczne w przeliczeniu na Sn - dymy i pyły, ołów i jego związki nieorganiczne - w przeliczeniu na Pb, heksan, heptan, etylobenzen, octan butylu, ksylen, alkohol izobutyłowy, aceton, nafta, toluen;
- o pyłowe: pyły zawierające wolną krystaliczną krzemionkę od 2 % - 50 %, inne nietrujące pyły przemysłowe - w tym zawierające wolną krystaliczną krzemionkę poniżej 2 %, pyły drewna z wyjątkiem drewna twardego (dąb, buk).

Przeprowadzone w warsztatach szkolnych badania środowiska pracy ucznia wykazały przekroczenia normatywów higienicznych w 4 warsztatach na 4 stanowiskach pracy (przekroczenia wartości NDS dla pyłu respirabilnego w odniesieniu do ośmiogodzinnego dnia pracy na 3 stanowiskach spawalniczych oraz przekroczenie normatywów higienicznych hałasu na stanowisku pracy w pracowni obróbki mechanicznej drewna). W związku ze stwierdzonymi szkodliwymi czynnikami występującymi w środowisku pracy ucznia podjęto następujące działania:

- o stanowisko pracy (pracownia obróbki mechanicznej drewna), na którym stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych hałasu wyłączono z użytkowania (w pracowni prowadzone są prace remontowe);
- o kierowników warsztatów, w których na stanowiskach spawalniczych stwierdzono przekroczenia wartości NDS dla pyłu respirabilnego w odniesieniu

- do ośmiogodzinnego dnia pracy, zobowiązano do podjęcia działań w kierunku poprawy warunków pracy uczniów;
- o na stanowiskach pracy, na których równoważny poziom dźwięku przekraczał 80 dB (przekroczony próg działania, czyli wartość bezpieczna wg kryterium ochrony słuchu) zalecono stosowanie przez uczniów ochronników słuchu.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W 2006 roku w czasie przeprowadzonych kontroli zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego stwierdzono w 34 placówkach szkolnych.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego stopniowo ulega poprawie. W 2006 roku oddano do użytku 9 nowych sal gimnastycznych, halę sportową, basen oraz halę widowiskowo-sportową przy szkole, natomiast poprawę warunków sanitarnych uzyskano w 69 placówkach.

Oceniając placówki pod względem infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego stwierdzono, że na 997 skontrolowanych szkół 240 nie posiadało ani sali gimnastycznej ani zastępczej (rekreacyjnej), natomiast 126 nie posiadało boisk sportowych. Salę gimnastyczną jako jedyny obiekt do zajęć posiadało 28 placówek, tylko salę rekreacyjną/zastępczą posiadało 27 szkół, a w 155 były wyłącznie boiska sportowe. Szkół, które dysponowały co najmniej dwiema różnymi możliwościami do prowadzenia zajęć z takich jak: sala gimnastyczna, sala rekreacyjna, boisko czy basen było 702.

Żadnej możliwości do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w warunkach do tego typu zajęć przeznaczonych nie miało 75 (7,5%) placówek.

Oceniono również możliwość korzystania przez dzieci i młodzież z innych form wychowania fizycznego - zajęć poza terenem szkoły. Zajęcia na basenach prowadziło 208 szkół, z hali sportowej korzystało 130 placówek, z siłowni/klubu fitness korzystały 104 szkoły.

W ramach nadzoru sanitarnego oceniono również możliwość korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych. Na 524 szkoły posiadające salę z odpowiednim zapleczem (w tym z natryskami) 503 posiadało czynne natryski z ciepłą wodą, z czego w 77 placówkach uczniowie w ogóle nie używali natrysków, a w 283 tylko po zajęciach dodatkowych. W 143 placówkach uczniowie korzystali z natrysków po programowych zajęciach.

Rozkład zajęć szkolnych

W 2006 roku ocenę rozkładów zajęć przeprowadzono w 236 szkołach dla 1399 oddziałów. Niezgodne z zasadami higieny pracy umysłowej rozkłady zajęć stwierdzono w 123 szkołach dla 615 oddziałów.

Najczęściej występujące nieprawidłowości dotyczyły:

- o nierównomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia, przede wszystkim przekroczenia dopuszczalnej liczby godzin w poszczególnych dniach tygodnia
- o braku różnorodności zajęć w danym dniu - często nie uwzględnienie zajęć z elementami ruchu
- o zbyt krótkich przerw
- o łączenia w kilkogodzinne bloki zajęć z tego samego przedmiotu

Ocena oświetlenia elektrycznego

W roku 2006 przeprowadzono pomiary oświetlenia elektrycznego w 18 placówkach obejmując badaniem 124 pomieszczenia. Nieodpowiednie oświetlenie stwierdzono w 79 pomieszczeniach 11 placówek.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 11 decyzji administracyjnych. Najczęściej występujące nieprawidłowości to nieodpowiednie natężenie oświetlenia w pomieszczeniach dydaktycznych, niesprawne punkty świetlne, zniszczone oprawy oświetleniowe.

Poprawę warunków oświetlenia uzyskano w 58 pomieszczeniach 10 placówek szkolnych.

Opieka medyczna

Na 997 skontrolowanych placówek, gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej funkcjonowały w 589 (59,08%). Stan sanitarno-higieniczny tych gabinetów nie budził zastrzeżeń, w kilku przypadkach stwierdzono braki w wyposażeniu w niezbędny sprzęt.

Opiekę lekarza zapewniono w 284 placówkach, natomiast opiekę pielęgniarki / higienistki - w 805 placówkach. Tylko w 122 szkołach zapewniono uczniom opiekę stomatologiczną.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Z uwagi na to, że uczeń znaczną część dnia przebywa w szkole powinien mieć możliwość spożycia posiłku, przy czym dla wielu uczniów istotne znaczenie ma otrzymanie ciepłego posiłku. W 2006 r. szczególną uwagę zwrócono na możliwość korzystania z ciepłych posiłków przez uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjów funkcjonujących jako samodzielne placówki jak i zlokalizowanych w różnego rodzaju zespołach szkół. (tab.2)

Tabela nr 2. Dożywianie dzieci i młodzieży

Rodzaj placówki	Liczba szkół w placówkach kontrolowanych	Liczba dzieci w kontrolowanych szkołach	Liczba skontrolowanych placówek wydających ciepłe posiłki		Liczba dzieci i młodzieży korzystających z ciepłych posiłków	
			ogółem	w tym posiłki jednodaniowe	ogółem	wyłącznie z posiłków jednodaniowych
szkoły podstawowe	652	161202	480	325	54504	32735
gimnazja	357	73624	270	183	21182	15340
Razem	1009	234826	750	508	75686	48075

Na terenie woj. pomorskiego ciepłe posiłki wydawano w 750 szkołach (74,3%), w tym w 508 (50,3%) były to wyłącznie posiłki jednodaniowe. Ogółem w szkołach podstawowych i gimnazjach z ciepłych posiłków skorzystało 75686 (32,2% ogółu uczniów tych szkół), z czego 48075 (20,5%) uczniów otrzymywała posiłki jednodaniowe.

Inną formą dożywiania są drugie śniadania organizowane przez szkołę, składające się najczęściej z bułki lub drożdżówki. W 2006 roku śniadania organizowało 85 szkół podstawowych oraz 23 gimnazja, a skorzystało z nich 5843 uczniów. Taka forma dożywiania najbardziej rozpowszechniona była w szkołach znajdujących się na terenie powiatu puckiego, starogardzkiego oraz wejherowskiego.

Napój podawany był w 293 placówkach, w tym 150 szkół oferowało uczniom mleko. Z napoju oferowanego przez szkoły skorzystało 34038 uczniów, z czego 15705 piło mleko.

Podobnie jak w roku 2005 dzieci i młodzież z rodzin najuboższych objęto dożywianiem dofinansowanym przez ośrodki pomocy społecznej, komitety rodzicielskie i inne organizacje społeczne. W ramach posiłków dofinansowanych, dzieci otrzymywały obiad lub śniadanie w postaci bułki lub drożdżówki. W 2006 roku z takich posiłków skorzystało 49998 uczniów szkół podstawowych i gimnazjów.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

Spośród 997 skontrolowanych szkół 280 (28,08 %) posiadało w swoich pracowniach chemicznych substancje i preparaty chemiczne. Ilość posiadanych przez szkoły substancji i preparatów niebezpiecznych wynosiła 4152,3kg, w tym 1079,65kg (26%) przeterminowanych.

Kontrole przeprowadzone przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkolnych pracowniach chemicznych wykazały:

- brak aktualnego spisu posiadanych substancji i preparatów chemicznych w 4 szkołach;
- brak wymaganych kart charakterystyki substancji i preparatów chemicznych w 7 szkołach;
- brak oznakowania bądź oznakowanie opakowań substancji i preparatów chemicznych niezgodne z przepisami w 4 szkołach;

W związku z nieprawidłowym oznakowaniem opakowań substancji i preparatów chemicznych wydano dwie decyzje administracyjne, w pozostałych przypadkach wydano zalecenia.

Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży

Na terenie województwa pomorskiego skontrolowano 118 zimowisk zorganizowanych w miejscu zamieszkania oraz 25 zimowisk wyjazdowych. Z wypoczynku zimowego skorzystało 12397 dzieci i młodzieży.

W jednej placówce zimowego wypoczynku nie zapewniono uczestnikom odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych, za co na osobę odpowiedzialną za utrzymanie właściwego stanu i warunków sanitarnych nałożono mandat karny. W trzech placówkach odnotowano brak ciepłej, bieżącej wody do mycia.

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa pomorskiego w 2006 roku zaopiniowała pozytywnie 791 placówek wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, w tym: 473 kolonie, 98 obozów pod namiotami, 157 innych form wyjazdowych oraz 63 placówki w miejscu zamieszkania. W zorganizowanych placówkach wypoczywało 74640 dzieci i młodzieży.

W trakcie prowadzenia przez organizatorów działalności wypoczynkowej przeprowadzono ogółem 862 kontrole stanu sanitarnego. W wyniku przeprowadzonych kontroli, różnego rodzaju nieprawidłowości stwierdzono w 109 placówkach. Dotyczyły one m. in. zbyt małej powierzchni mieszkalnej przypadającej na uczestnika wypoczynku, niedostatecznego wyposażenia pokoi, braku tablic informacyjnych określających zasady bezpiecznego użytkowania boiska i terenów do gier sportowych, niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego sanitariatów oraz braku książki kontroli sanitarnej obiektu. W kilku placówkach kontrole wykazały niedostateczną liczbę urządzeń sanitarnych oraz brak ciepłej, bieżącej wody do mycia. Ponadto odnotowano kilka przypadków braku instrukcji udzielania pierwszej pomocy przy apteczkach czy przeterminowane leki. Stwierdzono również przypadki braku kart kwalifikacyjnych uczestników oraz brak rejestru chorych przebywających w separacie. W kilku przypadkach separatki nie były odpowiednio wyposażone-odnotowano np. brak podłóg łatwozmywalnych.

W 2006 roku wpłynęło 17 próśb o interwencję. W związku ze zgłoszeniami dotyczącymi nieodpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych przeprowadzono kontrole obiektów, w 8 przypadkach zgłoszenia były uzasadnione - podjęto odpowiednie działania. Z uwagi na stwierdzone podczas kontroli sanitarnej uchybienia zobowiązano organizatorów do usunięcia nieprawidłowości, nałożono 34 mandaty karne na osoby odpowiedzialne za utrzymanie właściwego stanu i warunków sanitarnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli sprawdzających stwierdzono wykonanie poleceń zawartych w protokołach.

Odnotowano 223 przypadki zatruc pokarmowych w 7 placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży.

5. Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

1. Interpretacja ogólna danych zbiorczych z Mz-48 Dział I.
2. Działalność kontrolno-represyjna w obiektach nadzorowanych przez pion HŻŻ i PU.
3. Rodzaje obiektów niezgodnych z wymaganiami wyrażone w %.
  - 3a. zakłady produkcji żywności
  - 3b. zakłady obrotu żywności
  - 3c. zakłady żywienia zbiorowego otwartego
  - 3d. zakłady małej gastronomii
  - 3e. zakłady żywienia zamkniętego
  - 3f. środki do transportu żywności
  - 3g. wytwórnie kosmetyków oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
  - 3h. miejsca obrotu kosmetyków oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.
4. Porównanie stanu sanitarnego obiektów ocenianych jako niespełniające wymagań w 2006 roku w porównaniu do stanu sanitarnego obiektów w 2005r., wyrażone w %.
5. Opis stanu sanitarnego obiektów zgodnie z wykazem ujętym w punktach od 3a do 3h.
6. Ocena żywienia wybranych grup ludności.
7. Bezpieczeństwo środków spożywczych.

Ad.1. Interpretacja ogólna danych zbiorczych z formularza Mz-48 Dział 1.

W 2006 roku w województwie pomorskim funkcjonowało ogółem 20738 obiektów żywnościowo-żywnościowych, miejsc produkcji i obrotu kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Struktura nadzorowanych obiektów przedstawiała się następująco:

- 998 zakładów produkcji żywności
- 11316 zakładów obrotu żywności
- 1811 zakładów żywienia zbiorowego otwartego
- 3034 punkty tzw. małej gastronomii
- 2210 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego
- 915 środków transportu żywności
- 24 zakłady produkcji kosmetyków
- 43 zakłady produkujące materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością
- 387 zakładów obrotu kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W porównaniu do 2005 roku liczba obiektów zmniejszyła się o 1014.

Rodzaj obiektów	Liczba obiektów w 2006r.	Liczba obiektów w 2005r.	Wzrost liczby obiektów	Spadek liczby obiektów
Zakłady produkcji żywności	998	1006	-	8
Zakłady obrotu żywności	11316	11615	-	299
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	1811	1730	81	-
Punkty małej gastronomii	3034	3121	-	87
Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	2210	2307	-	97
Skontrolowane środki transportu żywności	915	1493	-	578
Zakłady produkcji kosmetyków	24	22	2	-
Zakłady produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	43	48	-	5
Zakłady obrotu kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	387	410	-	23
OGÓLEM	20738	21752	83	1097

Działalność kontrolno-represyjna w nadzorowanych obiektach.

DZIAŁANIA	Działalność kontrolno-represyjna w obiektach:					
	produkcji żywności	obrotu żywności	żywienia zbiorowego	środkach transportu żywności	produkcji i obrotu przedmiotów użytku	Ogółem
Liczba kontroli i rekontroli	1867	10299	8140	807	1076	22189
Liczba obiektów niespełniających wymagań	48	217	109	-	-	374
Liczba decyzji administracyjnych	107	543	322	-	8	889
w tym unieruchomienia zakładów	14	86	30	-	5	133
Liczba nałożonych mandatów karnych	168	1066	736	19	3	1992
Kwota nałożonych mandatów karnych w zł	41150	204730	173250	1700	1100	421930
Średnia wysokość mandatu w zł	245	192	235	90	336	211
Liczba wniosków do sądu	3	3	1	-	-	7

Ad.3. Rodzaje obiektów niezgodnych z wymaganiami wyrażone w %, w stosunku do obiektów ocenianych pod kątem wymagań.

3a. zakłady produkcji żywności - 7%

3b. zakłady obrotu żywności - 6,9 %

3c. zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 3,5 %

3d. punkty małej gastronomii – 4,9 %

3e. zakłady żywienia zamkniętego – 2,9 %

3g. wytwórnie kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 0 %

3h. miejsca obrotu kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 0 %

Ad.3a. zakłady produkcji ocenione jako „niezgodne” uszeregowane wg liczb malejących (ogółem 7% obiektów niezgodnych z wymaganiami), w tym:

- (19) - wytwórnice używek (50 %)
- (10) - zakłady garmazeryjne (10,3 %)
- (13) - wytwórnice wyrobów cukierniczych (9,0 %)
- (05) - piekarnie (8,7 %)
- (06) - ciastkarnie (7,7 %)
- (11) - zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego (5,8 %)
- (01) - wytwórnice lodów (5,4 %)
- (07) - przetwórnice owocowo – warzywne i grzybowe (3,0 %)
- (02) - automaty do lodów (2,4 %)

wytwórnice: tłuszczów roślinnych, napojów bezalkoholowych i rozlewnie piwa, musztardy i majonezu, środków dietetycznych, makaronów, koncentratów spożywczych, inne wytwórnice żywności oraz browary i słodownie ocenione jako „dobre” tj. spełniające wymagania

Ad.3b. zakłady obrotu żywności (ogółem 6,9% obiektów niezgodnych z wymaganiami), w tym:

- (23) - targowiska (18,9 %)
- (21) - sklepy spożywcze (7,1 %)
- (22) - kioski spożywcze (5,2 %)
- (24) - magazyny hurtowe (3,6 %)

Ad.3c. (26) - zakłady żywienia zbiorowego otwartego.

Zakłady niespełniające wymagań stanowią 3,5 % zakładów poddanych ocenie.

Ad.3d. (27) - zakłady małej gastronomii (ogółem 4,9 % niezgodnych z wymaganiami), w tym:

- (27a) - smażalnie (1,3 %)
- (27b) - fast-foody (5,3 %)
- (27c) - pijalnie piwa (14,4 %)
- (27d) - inne (1,3 %)

Ad.3e. (28) - zakłady żywienia zamkniętego (ogółem 2,9 % niezgodnych z wymaganiami), w tym:

(28n) - zakłady specjalne i wychowawcze (10,7 %)

(28e) - kuchenki niemowlęce (wg oceny subiektywnej 9% niezgodnych z wymaganiami)

(28j) - bursy i internaty (7,6 %)

(28d) - bloki żywienia w szpitalach (4,1 %)

(28l) - stołówki w przedszkolach (3,8 %)

(28k) - stołówki na koloniach ,obozach ... (2,9 %)

(28i) - stołówki szkolne (2,4 %)

(28g) - domy opieki społecznej (1,6 %)

(28c) - stołówki w domach wczasowych (1,6 %)

(28b) - bufety przy zakładach pracy (0,8 %)

stołówki: pracownicze, stołówki w sanatoriach i prewentoriach, w żłobkach i domach małego dziecka, w domach dziecka i młodzieży, studenckie oraz w „innych” zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego zostały ocenione jako spełniające wymagania sanitarno-higieniczne niezbędne w procesie produkcji i spożywania posiłków.

Ad.3f. (29) Środki do transportowania żywności.

W 2006 roku wydano ogółem 889 decyzji zezwalających na transport żywności, skontrolowano 776 obiektów, wszystkie oceniono jako spełniające wymagania niezbędne do przewozu żywności.

Ad.3g. (31) Wytwórnice kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością - w ewidencji 66 wytwórni ocenionych jako spełniające wymagania.

Ad.3h. (32) Miejsca obrotu kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością - w ewidencji ujętych było 387 obiektów, skontrolowano 303 obiekty i oceniono je jako spełniające wymagania.

Ad.4. Porównanie z rokiem 2005 stanu sanitarnego obiektów ocenionych jako niespełniające wymagań, wyrażone w %.

Rodzaje obiektów	% obiektów niezgodnych z wymaganiami			
	2006 r.	2005 r.	wzrost (%)	spadek (%)
Zakłady produkcji żywności:	7,0	10,1	-	3,1
w tym:				
- wytwórnie koncentratów spożywczych	0	25,0	-	25,0
- piekarnie	8,7	15,7	-	7,0
- zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	5,8	14,2	-	8,4
- ciastkarnie	7,7	8,7	-	1,0
- inne wytwórnie żywności	0	8,3	-	8,3
- przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	3,0	6,6	-	3,6
- zakłady garmażeryjne	10,3	4,3	6,0	-
- wytwórnie lodów	5,4	3,0	-	2,4
- wytwórnie wyrobów cukierniczych	9,0	-	9,0	-
- wytwórnie używek	50,0	-	50,0	-
- automaty do lodów	2,4	-	2,4	-
Zakłady obrotu żywności, w tym:	6,9	9,1	-	2,2
- sklepy	7,1	9,8	-	2,7
- targowiska	18,9	7,8	11,1	-
- magazyny hurtowe	3,6	7,8	-	4,2
- kioski spożywcze	5,2	5,7	-	0,5
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	3,5	7,2	-	3,7
Punkty małej gastronomii	4,9	9,9	-	5,0
Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym:	2,9	5,7	-	2,8
- stołówki studenckie	-	25,0	-	25,0
- kuchenki niemowlęce (ocena subiektywna)	9,0	14,2	-	5,2
- stołówki szkolne	2,4	10,8	-	8,4
- inne zakłady żywienia zbiorowego	-	9,0	-	9,0
- bloki żywienia w szpitalach	4,1	8,6	-	4,5
- stołówki w przedszkolach	3,8	6,3	-	2,5
- domy opieki społecznej	1,6	4,2	-	2,6
- bursy i internaty	7,6	3,3	4,3	-
- stołówki na koloniach i obozach	2,9	2,4	0,5	-
- bufety przy zakładach pracy	0,8	1,3	-	0,5
- zakłady specjalne i wychowawcze	10,7	0	10,7	-
- domy wczasowe	4,4	-	4,4	-

Obiekty nie figurujące w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2006 roku:

- wytwórnie mieszanin tłuszczów zwierzęcych i roślinnych,
- wytwórnie octu,
- wytwórnie substancji dodatkowych.

Ad.5. Opis stanu sanitarnego obiektów zgodnie z wykazem ujętym w pkt. 3a – 3 h.

Zakłady produkcji żywności: w ewidencji znajdowało się ogółem 998 zakładów, skontrolowano 912 obiektów.

Pod względem zgodności z wymaganiami oceniono 684 zakłady, z których 48 (7 %) nie spełniało wymagań.

Najwyższy procent zakładów niespełniających wymagań stanowiły:

- (19) wytwornie używek; w ewidencji zarejestrowano 9 zakładów, skontrolowano 8 zakładów, 6 oceniono pod kątem zgodności z przepisami. 3 z ocenianych zakładów (50 %) nie spełniało wymagań określonych przepisami, w obiektach tych wdrożono postępowanie administracyjne.

- (10) zakłady garmazeryjne; w ewidencji ujętych było 30 obiektów, wszystkie zostały skontrolowane. 29 zakładów oceniono pod kątem zgodności z przepisami, 3 z ocenionych zakładów (10,3 %) nie spełniało wymagań sanitarno-higienicznych.

Wydano 5 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję przerwania produkcji. Za uchybienia w stanie sanitarnym nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 2200 zł. (średnia wysokość mandatu wynosiła 275 zł).

W tej grupie obiektów przeprowadzono ogółem 68 kontroli.

- (13) wytwornie wyrobów cukierniczych; w ewidencji ujętych było 16 zakładów, skontrolowano 14 zakładów. 11 zakładów oceniono pod kątem zgodności z wymaganiami – 1 zakład (9 %) został oceniony jako niezgodny, nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł.

Ogółem przeprowadzono 46 kontroli.

- (05) piekarnie; ujętych w ewidencji było 323 zakłady, 301 zostało skontrolowanych. W 265 zakładach przeprowadzono ocenę zgodności, z czego 23 zakłady (8,7 %) uznano za niespełniające wymagań. Wydano 50 decyzji administracyjnych, w tym 7 decyzji dotyczyło przerwania produkcji. Nałożono ogółem 84 mandaty karne na łączną sumę 20 350 zł. (średnia mandatu wynosiła 242 zł).

W 2 przypadkach skierowano wnioski do sądu grodzkiego o ukaranie za utrudnianie czynności kontrolnych.

W tej najliczniejszej grupie zakładów produkcyjnych przeprowadzono ogółem 689 urzędowych kontroli.

W zakładach piekarniczych pobrano 18 próbek sanitarnych (zmiotki z pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych) 2 próbki zostały zakwestionowane z uwagi na stwierdzone szkodniki zbożowo - mączne.

- (06) ciastkarnie, w ewidencji było 196 zakładów. W ciągu roku sprawozdawczego skontrolowano 179 obiektów, 155 zakładów skontrolowano pod względem zgodności z wymaganiami, z których 12 (7,7 %) oceniono jako niespełniające wymagań. W tej grupie zakładów przeprowadzono ogółem 389 urzędowych kontroli, wydano 33 decyzje administracyjne, w tym 3 decyzje dotyczyły zamknięcia obiektu bądź ograniczenia produkcji ciast kremowych. Nałożono 38 mandatów karnych na kwotę 9950 zł. (średnia mandatu wyniosła 261 zł.)

W 2006 roku w ciastkarniach pobrano 174 próbki wyrobów ciastkarskich. W 2 próbkach stwierdzono obecność bakterii chorobotwórczych, w stosunku do tych producentów podjęto decyzje ograniczenia produkcji.

- (11) zakłady przemysłu zbożowo- młynarskiego; w ewidencji 23 obiekty, 21 zakładów skontrolowano, 17 oceniono na zgodność z wymaganiami, 1 zakład (5,8%) obiektów oceniono jako „niezgodny”. Ogółem w tej grupie obiektów przeprowadzono 44 kontrole sanitarne, wydano 3 decyzje administracyjne. Postępowania mandatowego nie stosowano.

- (01) wytwórnie lodów; w ewidencji 51 zakładów, 49 zostało skontrolowanych, w tym 37 oceniono na zgodność z wymaganiami, z których 2 (5,4 %) nie spełniały wymagań określonych przepisami. Ogółem przeprowadzono 93 urzędowe kontrole, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 600 zł, wydano 1 decyzję administracyjną. W miejscu produkcji pobrano do badań 29 próbek lodów na obecność bakterii chorobotwórczych. Zbadane lody odpowiadały kryteriom jakości zdrowotnej.

- (07) przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe; w ewidencji 45 zakładów, skontrolowano 39 obiekty. W 28 przeprowadzono ocenę zgodności stanu z wymaganiami, 1 zakład (3,0 %) oceniono jako niespełniający wymagań. Wydano 4 decyzje administracyjne, w tym 1 decyzja dotyczyła przerwania produkcji. Nałożono

3 mandaty karne na kwotę 600 zł. W miejscu produkcji pobrano 10 próbek wyrobów, w tym 3 próbki w kierunku badań mikrobiologicznych. Wszystkie zbadane próbki odpowiadały wymaganiom jakości zdrowotnej.

- (02) automaty do lodów; w ewidencji 230 automatów. W 208 punktach przeprowadzono kontrolę, w tym w 83 punktach dokonano oceny na zgodność z wymaganiami, 2 spośród ocenianych automatów (2,4%) nie spełniało wymagań sanitarno-higienicznych. Ogółem w ciągu roku sprawozdawczego przeprowadzono 325 kontroli automatów do produkcji i sprzedaży lodów. Wydano 1 decyzję zakazu produkcji i sprzedaży lodów. Za nieprzestrzeganie czystości i porządku nałożono 21 mandatów karnych na łączną kwotę 4750 zł. (średni mandat wyniósł 226 zł). Z automatów pobrano 111 próbek lodów w kierunku badań mikrobiologicznych, 3 próbki zostały zakwestionowane z powodu nadmiernego zanieczyszczenia bakteriami z rodzaju *Enterobacteriaceae*.
- (03) wytwórnie tłuszczów roślinnych – w ewidencji były 2 zakłady, zostały skontrolowane i ocenione jako zgodne z wymaganiami. Nie prowadzono postępowania administracyjnego, jak również mandatowego.
- (08) browary i słodownie – w ewidencji 4 zakłady, skontrolowano i oceniono 3 zakłady na zgodność z wymaganiami. Stwierdzono, iż spełniają one wymagania określone przepisami. Postępowania administracyjnego i mandatowego nie prowadzono.
- (09) wytwórnie napojów bezalkoholowych i rozlewnie piwa; w ewidencji 10 zakładów, 9 zakładów oceniono pod względem zgodności z wymaganiami – wszystkie oceniono jako „zgodne”. W wytwórniach przeprowadzono 10 kontroli, pobrano 8 próbek napojów w kierunku oceny znakowania. Zastrzeżeń do oznakowania nie wnoszono. Postępowania administracyjnego nie prowadzono, nałożono 1 mandat na kwotę 300 zł.
- (12) wytwórnie makaronów; w ewidencji były 4 zakłady. 1 zakład w ciągu roku sprawozdawczego został zlikwidowany - była to wytwórnia „Malma” w Malborku. Pozostałe 3 obiekty zostały skontrolowane i ocenione jako „dobre”.

- (17) wytwórnice środków dietetycznych; w ewidencji 33 zakłady.
2 zakłady skontrolowano na zgodność z wymaganiami i oceniono jako „dobre”.
Nałożono 2 mandaty karne na kwotę 800 zł.
- (14) wytwórnice koncentratów spożywczych, w ewidencji 5 zakładów,
4 skontrolowano i oceniono jako „dobre”. Postępowania administracyjnego nie
prowadzono, nie stosowano mandatów karnych.
- (16) wytwórnice majonezu i musztardy, w ewidencji były 2 zakłady, skontrolowano i
oceniono jako „dobre”. Wydano 1 decyzję administracyjną i nałożono 2 mandaty
karne na kwotę 150 zł.
- (20) inne wytwórnice żywności; w ewidencji 45 zakładów. W tej grupie zakładów ujęta
jest taka działalność jak: wypiek wafli, produkcja cukru pudru, produkcja waty
cukrowej, prażenie kukurydzy, produkcja drożdży, wypiek opłatków itp. Ogółem w
tego typu zakładach przeprowadzono 55 urzędowych kontroli, wydano 3 decyzje
administracyjne, w tym 1 decyzja dotyczyła natychmiastowego przerwania produkcji
waty cukrowej. Ogółem nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 1250 zł.

Zakłady obrotu żywności

Jest to najliczniejsza grupa licząca ogółem 11316 zakładów. Nie wszystkie zakłady zostały skontrolowane w 2006r.; urzędowe kontrole w ilości 10299 przeprowadzono w 6999 obiektach, w 3126 obiektach przeprowadzono kontrole kompleksowe połączone z oceną na zgodność z przepisami. Według tej oceny 217 obiektów nie spełniało wymagań, co stanowi 6,9 % zakładów poddanych ocenie. Ogółem w obiektach obrotu żywności wydano 451 decyzji administracyjnych, w tym 84 decyzji dotyczyło unieruchomienia działalności handlowej. Nałożono 1066 mandatów karnych na kwotę 204.730 zł. (średni mandat wyniósł 192 zł) oraz skierowano 3 wnioski do sądu za sprzedaż pieczywa nieopakowanego w handlu obwoźnym.

W miejscach obrotu żywności pobrano do badań ogółem 4007 próbek środków spożywczych, w tym w kierunku badań mikrobiologicznych 2731 próbek, 12 spośród nich zostało zakwestionowanych.

W grupie zakładów obrotu żywności najwyższy procentowy odsetek obiektów niespełniających wymagania stanowiły;

- (23) targowiska (18,9% obiektów niewłaściwych).

W ewidencji ujęto 52 obiekty, w tym były to targowiska, place handlowe, hale targowe itp. Skontrolowano 45 obiektów, w tym 37 obiektów oceniono kompleksowo tzn. na zgodność z wymaganiami. 7 obiektów (18,9 %) było niezgodnych z wymaganiami określonymi przepisami. W 45 obiektach przeprowadzono ogółem 108 kontroli. W przeważającej większości kontroli uczestniczyli również przedstawiciele Inspekcji Weterynaryjnej. Wspólne kontrole ukierunkowane były pod kątem sprawdzenia legalności pochodzenia mięsa i jego przetworów. Wszczęto postępowanie administracyjne w stosunku do 2 zarządców targowisk – decyzje dotyczyły nakazu utwardzenia dróg dojazdowych i placu oraz zapewnienie ogrodzenia całego targowiska. Za nieprawidłowości w utrzymaniu czystości nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2050 zł.

- (21) sklepy spożywcze (7,1 % obiektów niespełniających wymagań).

W ewidencji figurowało 8828 placówek, skontrolowano 5570 placówek. Ocenie kompleksowej poddano 2504 placówki – wymagań nie spełniało 185 placówek. W grupie obiektów sklepy spożywcze przeprowadzono ogółem 8152 kontrole sanitarne. Poprawę stanu sanitarnego, egzekwowano w postępowaniu administracyjnym i mandatowym. Wydano 343 decyzje, z których 58 dotyczyło zamknięcia obiektu bądź ograniczenia asortymentu środków spożywczych oferowanych do sprzedaży. W postępowaniu mandatowym nałożono 860 mandatów karnych na łączną kwotę 159.130 zł. (średnia wysokość mandatu wyniosła 185 zł). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdańsku skierował 1 wniosek do sądu za uruchomienie działalności bez stosownej zgody Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W sklepach spożywczych pobrano i skierowano do badań laboratoryjnych 3508 próbek środków spożywczych, z czego 2377 próbek w kierunku badań mikrobiologicznych. Ogółem zakwestionowano 22 próbki, w tym 9 próbek za niespełnienie kryteriów mikrobiologicznych.

- (22) kioski spożywcze (5,1 % kiosków nie spełniało wymagań).

W ewidencji ujętych było ogółem 1501 kiosków spożywczych, w tym 96 kiosków sprzedających mięso na targowisku, 408 kiosków sprzedających inne środki spożywcze na targowisku, pozostałe 997 kiosków były zlokalizowane poza targowiskami. Skontrolowano ogółem 746 kiosków,

z czego 286 oceniono kompleksowo, 15 kiosków (5,1%) nie spełniało wymagań. W tej grupie punktów sprzedaży przeprowadzono ogółem 927 kontroli sanitarnych, wydano 40 decyzji administracyjnych, z których 13 dotyczyło m.in. zakazu wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewiadomego pochodzenia (bez oznakowania) czy zakazu handlu z powodu uruchomienia działalności bez powiadomienia organów PIS. Za nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarnego nałożono 117 mandatów karnych na kwotę 25.550 zł. (średnia wysokość mandatu wynosiła 218 zł).

- (24) magazyny hurtowe (3,6 % obiektów oceniono jako niezgodne z wymaganiami). W ewidencji ujętych było 587 magazynów hurtowych. W ciągu roku sprawozdawczego skontrolowano 461 obiektów, w 271 obiektach przeprowadzono kontrolę kompleksową połączoną z oceną zgodności stanu faktycznego z wymaganiami; 10 obiektów (3,6 %) uznano za niespełniające wymagań.

Ogółem w magazynach hurtowych przeprowadzono 890 kontroli, wydano 63 decyzje administracyjne, w tym 9 decyzji dotyczyło m.in. zakazu wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej. Za nieprzestrzeganie wymagań dotyczących bieżącego stanu sanitarnego nałożono 63 mandaty karne na sumę 14.200 zł.(średnia wysokość mandatu wynosiła 225 zł).

W magazynach hurtowych pobrano i skierowano do badań 421 próbek środków spożywczych, w tym 309 próbek w kierunku badań mikrobiologicznych. Zaledwie 2 próbki były kwestionowane, w tym 1 za niezgodności z wymaganiami mikrobiologicznymi.

- (25) inne obiekty obrotu żywnością, w tym obiekty handlu okrężnego. W ewidencji ogółem 348 obiektów, w tym 81 obiektów handlu okrężnego. W tej grupie obiektów kontrole sanitarne przeprowadzono w 177 obiektach przeprowadzając 222 kontrole. W postępowaniu administracyjnym wydano 4 decyzje, z których 3 dotyczyły zakazu sprzedaży pieczywa i wyrobów piekarniczych nieopakowanych w handlu okrężnym, m.in. z tego powodu skierowano 2 wnioski do sądu o ukaranie winnych.

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego (3,5 % obiektów oceniono jako niezgodne z wymaganiami).

Zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego w 2006 roku było zarejestrowanych 1811, w tym 35 to wagony restauracyjne.

Kontrole sanitarne przeprowadzono w 1429 obiektach. Ocenę kompleksową przeprowadzono w 712 obiektach, 34 obiekty w wyniku takiej kontroli oceniono jako niezgodne z wymaganiami. W zakładach żywienia otwartego przeprowadzono 2426 kontroli i rekontroli, wydano 104 decyzje administracyjne, w tym 11 decyzji przerwania działalności gastronomicznej. Nałożono 313 mandatów karnych na kwotę 74.000 zł. (średnia wysokość mandatu wyniosła 236 zł).

Zakłady małej gastronomii (4,9 % zakładów nie spełniało wymagań określonych przepisami). W ewidencji ujętych było 3034 punkty gastronomiczne, w tym 796 smażalni, 1144 fast foodów, 515 pijalni piwa oraz 579 innych punktów żywieniowych zaliczanych do małej gastronomii. Ogółem skontrolowano 2046 punktów, w tym w 836 punktach przeprowadzono ocenę zgodności stanu faktycznego z wymaganiami – 48 punktów (5,7 %) nie spełniało wymagań.

Punkty małej gastronomii stanowią najliczniejszą grupę obiektów żywieniowych działających sezonowo. W grupie tej przeprowadzono ogółem 2878 kontroli, wydano 59 decyzji administracyjnych, 12 z tych decyzji dotyczyło nakazu przerwania działalności gastronomicznej.

Pomimo, iż ocenie na zgodność z przepisami poddano zaledwie 40,8 % skontrolowanych obiektów, to odsetek obiektów „niezgodnych” był najwyższy spośród wszystkich obiektów żywienia zbiorowego.

O niewłaściwym stanie sanitarnym świadczy również dość wysoka liczba nałożonych mandatów karnych – 267 mandatów karnych na kwotę 63.200 zł.

W tej grupie powstawały najczęściej punkty żywieniowe bez stosownej decyzji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które nie spełniały podstawowych wymagań sanitarno-higienicznych np. brak bieżącej wody, niewłaściwe odprowadzenie ścieków, stosowanie naczyń stołowych tradycyjnych przy braku właściwych warunków do ich umycia. W stosunku do takich obiektów podejmowane były decyzje nakazujące przerwanie działalności gastronomicznej.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego ogółem

W ewidencji ujętych było 2210 zakładów, tj. o 24 mniej niż w 2005 roku.

Skontrolowano 1779 obiektów. Ocenę zgodności z wymaganiami przeprowadzono w 1161 zakładach, z których 34 tj. 2,9 % oceniono jako „niezgodne”. Odsetek obiektów niespełniających wymagań w stosunku do 2005 roku zmniejszył się z 5,7 do 2,9 %.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego przeprowadzono ogółem 2836 kontroli i rekontroli, wydano 159 decyzji administracyjnych, w tym 7 decyzji dotyczyło m.in. przerwania działalności gastronomicznej w związku z podejrzeniem zatruc pokarmowych.

Za uchybienia w stanie czystości i porządku nałożono 156 mandatów karnych na kwotę 36.050 zł. (średnia wysokość mandatu wynosiła 231 zł).

W grupie zakładów żywienia zamkniętego najwyższy procent obiektów „niezgodnych” dotyczył:

(28n) stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych

10,7 % obiektów ocenianych uznano za „niezgodne” z przepisami. W stosunku do 2005 roku nastąpił wzrost z 3,3 % do 10,7 % obiektów niezgodnych z wymaganiami.

W ewidencji ujętych było 40 obiektów, 32 obiekty skontrolowano, 28 obiektów oceniono na zgodność z przepisami, w tym 3 nieodpowiadały wymaganiom. Ogółem przeprowadzono 55 kontroli sanitarnych, wydano 2 decyzje administracyjne, nałożono 6 mandatów na kwotę 1600 zł. (średni mandat wyniósł 266 zł).

(28e) kuchenki niemowlęce

W ewidencji 20 kuchenek, o 3 więcej niż w 2005 roku. Wszystkie kuchenki niemowlęce zostały skontrolowane, przeprowadzono w nich ogółem 42 kontrole sanitarne. 1 kuchenka w ocenie subiektywnej została oceniona jako niespełniająca wymagań sanitarno-higienicznych. 15 kuchenek niemowlęcych znajduje się w szpitalach, 5 kuchenek w innych obiektach żywienia niemowląt. Produkcja posiłków w kuchenkach niemowlęcych w szpitalach ogranicza się z reguły do podgrzewania gotowych preparatów otrzymywanych z apteki szpitalnej, bądź przygotowywania płynnych mieszanek z gotowych preparatów (Bebiko, Nan,

Babilon, preparaty firmy Gerber, itp.), przy czym większość noworodków karmionych jest w sposób naturalny mlekiem matki.

(28j) bursy i internaty

W ewidencji ujętych było 35 stołówek, 32 zostało skontrolowanych, a w 26 została przeprowadzona ocena zgodności z wymaganiami, w tym 2 stołówki tj. 7,6 % oceniono jako niezgodne z wymaganiami. W omawianej grupie stołówek przeprowadzono ogółem 59 kontroli i rekontroli, wydano 4 decyzje administracyjne na poprawę stanu technicznego. Nie była kwestionowana czystość bieżąca kontrolowanych stołówek, mandatów karnych nie nakładano.

(28l) stołówki w przedszkolach,

4,3 % ocenianych stołówek uznano za niezgodne z wymaganiami. W 2005 roku odsetek stołówek niezgodnych z wymaganiami wynosił 18,7%, nastąpiła zatem dość wyraźna poprawa. Niewątpliwy wpływ na tę sytuację miały przedszkola prowadzone przez osoby fizyczne, stowarzyszenia np. przez siostry zakonne. Ogółem zarejestrowanych było 339 stołówek w placówkach przedszkolnych. 291 stołówek zostało skontrolowanych, w 231 przeprowadzono ocenę klasyfikacyjną, w tym 9 stołówek oceniono jako niezgodne z wymaganiami. W grupie stołówek przedszkolnych przeprowadzono ogółem 397 kontroli i rekontroli, wydano 33 decyzje administracyjne egzekwując w ten sposób poprawę stanu technicznego. Zastrzeżenia do stanu sanitarnego bieżącego odnotowano w 9 obiektach nakładając 9 mandatów karnych na kwotę 1800 zł.

(28d) bloki żywienia w szpitalach

W nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną 44 obiektach szpitalnych woj. pomorskiego funkcjonowało 27 bloków żywienia z kuchniami szpitalnymi i oddziałowymi. Wszystkie bloki żywienia zostały skontrolowane, w 24 przeprowadzono ocenę zgodności, w wyniku której 1 blok żywienia oceniono jako niespełniający wymagań.

Ogółem w blokach żywienia przeprowadzono 92 kontrole sanitarne. Średnio w 2006 r. 1 blok żywienia w szpitalu kontrolowany był 3÷4 razy. Wydano 6 decyzji administracyjnych, nałożono 4 mandaty karne na kwotę 600 zł.

W szpitalach, w których nie funkcjonują bloki żywienia, żywienie pacjentów przejęły firmy cateringowe.

(28k) stołówki na koloniach, obozach i półkoloniach

Stołówki na koloniach i półkoloniach funkcjonują zazwyczaj w oparciu o obiekty szkolne wykorzystywane w sezonie letnim jako miejsca wypoczynku dzieci i młodzieży. Ogółem w sezonie wypoczynku dzieci i młodzieży zgłoszonych zostało 460 stołówek. W tym okresie 299 stołówek zostało skontrolowanych, a w 103 stołówkach przeprowadzono ocenę zgodności, spośród których 3 stołówki oceniono jako niespełniające wymagań. Zatem procent obiektów „niezgodnych” jest dosyć niski i wyniósł 2,9 %.

W stołówkach wypoczynku dzieci i młodzieży przeprowadzono ogółem 471 kontroli sanitarnych, wydano 12 decyzji administracyjnych, w tym 2 decyzje przerwania działalności prowadzonej w warunkach zagrożenia zdrowia konsumentów. Nałożono 40 mandatów karnych na kwotę 8250 zł.

(28i) stołówki szkolne.

W ewidencji znajdowało się 500 stołówek szkolnych. W ciągu roku sprawozdawczego skontrolowano 396 stołówek, w 328 stołówkach przeprowadzono ocenę zgodności. W wyniku takiej oceny 8 stołówek tj. 2,4 % uznano za niezgodne z wymaganiami. W stołówkach szkolnych przeprowadzono ogółem 620 kontroli i rekontroli, wydano 46 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję unieruchomienia działalności

z powodu wystąpienia podejrzenia zatrucia pokarmowego.

Stołówki szkolne to grupa obiektów żywienia zbiorowego, w których najtrudniej wyegzekwować wdrażanie zasad systemu HACCP. Wdzierzawianie pomieszczeń kuchennych podmiotom prywatnym bądź innym firmom skutkuje brakiem zainteresowania i zaangażowania dyrekcji szkoły w wyegzekwowanie bezpiecznych warunków produkcji posiłków, a tym samym w bezpieczeństwo żywności i jakości żywienia dzieci i młodzieży.

(28g) bloki żywienia w domach opieki społecznej.

W ewidencji 92 obiekty, 81 obiektów zostało skontrolowanych, w tym w 62 przeprowadzono kontrole kompleksowe połączone z oceną zgodności. Zaledwie

1 blok żywienia (1,6 %) oceniono jako niezgodny z wymaganiami. Ogółem w 2006 roku przeprowadzono 130 kontroli i rekontroli, wydano 7 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego części żywieniowej. Za nieprawidłowości dotyczące bieżącej czystości i porządku nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 1300 zł (średnia wysokość mandatu wyniosła 185 zł).

(28c) stołówki w domach wczasowych

W ewidencji figurowało 320 domów wczasowych z funkcjonującym blokiem żywienia. Skontrolowano 296 takich obiektów, ocenę na zgodność z wymaganiami przeprowadzono w 112 zakładach, za niezgodne z wymaganiami oceniono 5 stołówek, tj. 1,6%. Ogółem przeprowadzono 524 kontrole i rekontrole, wydano 33 decyzje administracyjne, z których 2 dotyczyły nakazu zaprzestania działalności gastronomicznej prowadzonej w warunkach zagrażających bezpieczeństwu żywności, a tym samym konsumentów. W 1 przypadku za niestosowanie się do polecenia PPIS o wstrzymaniu działalności gastronomicznej skierowano wniosek do sądu. Nieprawidłowości natury bieżącej tj. za nieprzestrzeganie czystości i porządku nałożono ogółem 44 mandaty karne na łączną kwotę 11.100 zł. (średnia wysokość mandatu wynosiła 252 zł).

(28b) bufety przy zakładach pracy

W ewidencji było ujętych 169 bufetów, skontrolowano 139 bufetów, w tym 120 poddano ocenie na zgodność z przepisami. Niezgodny z wymaganiami był 1 bufet tj. 0,8 % poddanych ocenie.

Ogółem przeprowadzono 198 kontroli i rekontoli, wydano 8 decyzji administracyjnych, w tym 2 decyzje dotyczyły nakazu zaprzestania działalności gastronomicznej. Za stwierdzone uchybienia świadczące o niestosowaniu dobrych praktyk higienicznych nałożono ogółem 25 mandatów karnych na kwotę 6.500 zł. (średnia kwota 1 mandatu wynosiła 260 zł).

(28a) stołówki pracownicze ocenione jako zgodne z wymaganiami. W ewidencji było 39 stołówek w zakładach pracy, o 1 mniej niż w 2005 roku. Skontrolowano 32 obiekty, w 27 przeprowadzono ocenę zgodności z wymaganiami. W w/w grupie zakładów przeprowadzono ogółem

53 kontrole i rekontrole. W 1 obiekcie prowadzono postępowanie administracyjne, nałożono 3 mandaty karne na kwotę 700 zł.

(28f) bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach oceniono jako zgodne z wymaganiami. W ewidencji było 9 obiektów, o 2 więcej niż w 2005 roku. Wszystkie obiekty były skontrolowane i poddane ocenie na zgodność z wymaganiami. Ogółem przeprowadzono 14 kontroli sanitarnych, postępowania administracyjnego i mandatowego nie wdrażano. We wszystkich obiektach realizowane są dobre praktyki higieniczne i produkcyjne, a także zaawansowane jest wdrażanie zasad systemu HACCP.

(28h) stołówki w żłobkach i domach małego dziecka oceniono jako zgodne z wymaganiami. W ewidencji było 21 obiektów, tyle samo co w 2005 roku. Skontrolowano 20 obiektów, ocenę sanitarną na zgodność z wymaganiami przeprowadzono w 19 obiektach, w wyniku, której stwierdzono spełnienie wymagań do bezpiecznej produkcji i konsumpcji posiłków. W tej grupie obiektów przeprowadzono ogółem 28 kontroli, w 1 przypadku zastosowano wysoki mandat karny w wysokości 500 zł.

(28l) stołówki w domach dziecka i młodzieży ocenione jako zgodne z wymaganiami. W ewidencji było 10 obiektów, o 1 obiekt mniej niż w 2005 roku. Skontrolowano 9 zakładów, w 7 przeprowadzono ocenę zgodności z wymaganiami. W domach dziecka i młodzieży przeprowadzono ogółem 17 kontroli, postępowania administracyjnego i mandatowego nie prowadzono.

(28m) stołówki studenckie oceniono jako zgodne z wymaganiami. W ewidencji było 10 stołówek, o 3 więcej niż w 2005 roku. Skontrolowano 6 stołówek, 5 oceniono na zgodność z wymaganiami. Ogółem przeprowadzono 9 kontroli, w 2 obiektach wszczęto postępowanie administracyjne nakładając obowiązek poprawy stanu sanitarno-technicznego. Za uchybienia higieniczne nałożono 1 mandat na kwotę 500 zł.

(28o) inne zakłady żywienia oceniono jako zgodne z wymaganiami.

W ewidencji było 119 zakładów. Do tej grupy zaliczono miejsca produkcji bądź spożywania posiłków nie ujęte w wierszach 28a-28n. Ogółem w tej grupie

przeprowadzono 127 kontroli, w 4 obiektach wszczęto postępowanie administracyjne, w 3 obiektach – postępowanie mandatowe, nakładając 3 mandaty karne na kwotę 1200 zł.

(29) Środki transportu żywności

W roku sprawozdawczym 2006 Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wydali 915 decyzji dotyczących środków transportu zezwalających na przewóz żywności, w 2005 roku takich decyzji wydano 1168. Ogółem przeprowadzono 807 kontroli sanitarnych dotyczących sprawdzenia warunków przewozu środków spożywczych. W trakcie kontroli nałożono 19 mandatów karnych na kwotę 1700 zł. (średnia wysokość mandatu wynosiła 90 zł). Mandaty karne były stosowane głównie za brak odzieży ochronnej podczas wyładunku towaru, brudne ręce, brudną odzież itp. Warunki chłodnicze w czasie przewozu były w większości monitorowane przez przewoźnika, a w momencie dostawy były kontrolowane przez odbierającego towar.

(31) wytwórnie przedmiotów użytku.

Ogółem w ewidencji znajdowało się 67 zakładów, w tym:

- 24 wytwórni kosmetyków,
- 37 wytwórni opakowań do żywności,
- 7 wytwórni innych przedmiotów mających kontakt z żywnością.

Skontrolowano ogółem 47 zakładów wytwórczych, w tym w 23 przeprowadzono ocenę zgodności z wymaganiami. W w/w grupie zakładów przeprowadzono ogółem 67 kontroli sanitarnych, wydano 1 decyzję administracyjną oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 400 zł.

(32) miejsca obrotu przedmiotami użytku

W ewidencji figurowało 387 zakładów, w 303 obiektach przeprowadzono kontrole sanitarne, w tym w 57 zakładach przeprowadzono ocenę na zgodność z wymaganiami. Ogółem w miejscach obrotu w/w artykułów przeprowadzono 1009 kontroli co świadczy, że 1 zakład kontrolowany był średnio 3÷4 razy w roku. Tak duża częstotliwość kontroli w tej grupie obiektów nie wynikała z istniejących potrzeb, ale była wynikiem nadsyłanych powiadomień w systemie

RASFF i RAPEX. W omawianej grupie obiektów wydano 7 decyzji administracyjnych, w tym 5 decyzji nakazującej wycofanie z obrotu naczyń stołowych z powodu migracji metali ciężkich takich jak kadm, ołów, a także z powodu migracji specyficznej formaldehydu z naczyń z melaminy importowanych z Chin.

6. Ocena żywienia wybranych grup ludności.

W 2006 roku przeprowadzono ocenę jakości żywienia w 12 grupach zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym w:

- 122 przedszkolach,
- 111 szkołach,
- 68 koloniach i obozach,
- 47 domach opieki społecznej,
- 39 domach wczasowych,
- 15 zakładach specjalnych i wychowawczych,
- 14 bursach i internatach,
- 10 żłobkach i domach małego dziecka,
- 8 szpitalach,
- 7 domach dziecka i młodzieży,
- 7 „innych” zakładach żywienia,
- 3 zakładach karnych.

Ogółem ocenie poddano żywienie w 452 obiektach, przeprowadzając 465 ocen teoretycznych oraz 1 ocenę laboratoryjną.

Oceny teoretyczne ograniczały się w 438 przypadkach do oceny jakościowej jadłospisu dekadowego, w 28 przypadkach oceny dotyczyły średniej racji pokarmowej z 10-ciu dni, w tym odniesienie się do ogólnej kaloryczności posiłków, zbilansowania energii pochodzącej z białka i tłuszczów oraz wyliczenia dziennego spożycia wapnia, żelaza i witaminy C w średniej racji pokarmowej.

Najczęściej stwierdzane błędy żywieniowe to:

Niewłaściwie zbilansowana dieta, tzn. niedobory spożycia białka, nadmiar spożycia tłuszczów oraz niedobory spożycia wapnia, żelaza i witaminy C.

Niepokojącym pozostaje fakt, że najczęściej stwierdzone błędy żywieniowe dotyczyły dzieci przedszkolnych oraz młodzieży szkolnej przebywającej w bursach i internatach.

7. Bezpieczeństwo środków spożywczych.

7.1. Bezpieczeństwo krajowych środków spożywczych

Żywność wprowadzana na rynek powinna być bezpieczna dla zdrowia i życia konsumentów tzn. powinna odpowiadać wymaganiom określonym w przepisach prawa żywnościowego. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo żywności i jej jakość zdrowotną ponosi producent.

W ramach urzędowej kontroli żywności organa Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzają ocenę zgodności żywności znajdującej się na rynku z wymaganiami przepisów Unii Europejskiej oraz rozporządzeń krajowych.

W tym celu z obrotu handlowego, u producentów lub w zakładach żywienia zbiorowego pobierane są do badań laboratoryjnych próbki środków spożywczych. W 2006 roku pobrano do badań ogółem 4447 próbek żywności znajdującej się na rynku.

W żywności znajdującej się w obrocie kontrolowane są poziomy zanieczyszczeń chemicznych, w tym metali szkodliwych dla zdrowia (ołów, kadm, arsen, rtęć, cyna), mikotoksyn (aflatoksyny, ochratoksyna A, paulina), pestycydów, azotanów, histaminy, węglowodorów aromatycznych, 3-MPCD, a także mikrobiologicznych, głównie pod względem zanieczyszczenia bakteriami chorobotwórczymi, takimi jak Salmonella, Listeria monocytogenes, Escherichia coli oraz Staphylococcus aureus i Bacillus cereus. Pobierane do badań próbki żywności oceniane są także pod względem skażeń promieniotwórczych, obecności GMO oraz napromieniania.

W ramach badania zawartości substancji dodatkowych ocenie podlega ilość dodawanych substancji słodzących (np. aspartam, acesulfam K, sacharyna), substancji konserwujących (np. kwas benzoowy, sorbowy, siarczyny, azotyny) oraz rodzaj zastosowanych barwników.

Prawie wszystkie środki spożywcze oceniane są pod względem organoleptycznym, a także na obecność zanieczyszczeń biologicznych np. szkodników czy zanieczyszczeń fizycznych np. szkło. W trakcie urzędowej kontroli sprawdza się również znakowanie środków spożywczych.

W 2006 roku w woj. pomorskim zbadano w ramach urzędowych kontroli żywności i monitoringu 4359 krajowych środków spożywczych pobranych w różnych obiektach żywnościowo-żywnieniowych, w których przeprowadzono:

- 3215 badań mikrobiologicznych
- 1081 badań chemicznych
- 4282 badania organoleptyczne
- 3376 ocen znakowania
- 346 badań pod względem obecności szkodników i ich pozostałości oraz obecności ciał obcych.

Ze względu na niewłaściwą jakość zdrowotną zdyskwalifikowano 31 krajowych środków spożywczych tj. 0,7 % zbadanych ogółem, w tym pod względem mikrobiologicznym zdyskwalifikowano 17 asortymentów środków spożywczych, tj. 0,5 % zbadanych w tym kierunku. Najczęstszym zagrożeniem mikrobiologicznym były bakterie chorobotwórcze stwierdzone w 13 próbkach, w tym w 12 próbkach pałeczki Salmonelli.

Najczęściej dyskwalifikowanymi krajowymi środkami spożywczymi za przekroczenie parametrów mikrobiologicznych, podobnie jak w latach ubiegłych były:

- ciastka z kremem
- przetwory mleczne
- drób i jaja
- wyroby garmażeryjne
- lody

W wyniku badań chemicznych zdyskwalifikowano 5 środków spożywczych, w tym 2 rodzaje herbat ze względu na nadmierną ilość metali szkodliwych dla zdrowia (Pb, Cd). Ponadto zdyskwalifikowano 7 próbek żywności za nieprawidłowe znakowanie i 3 próbki za niewłaściwe cechy organoleptyczne.

Należy stwierdzić, że w 2006 roku znacznie zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2005 liczba środków spożywczych, które nie spełniały wymagań prawa żywnościowego z 3,4% do 0,7%.

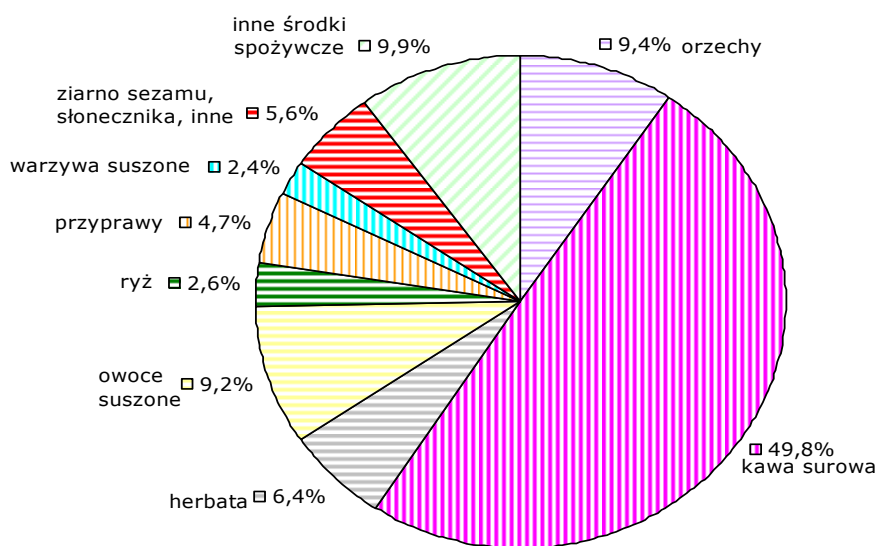
Urzędowej kontroli żywności podlegają również materiały i wyroby do kontaktu z żywnością w tym naczynia ceramiczne, opakowania z tworzyw sztucznych (woreczki, folie, pojemniki) oraz czajniki, szczególnie z importu. W 2006 roku pobrano do badań 177 próbek w/w wyrobów. W wyniku przeprowadzonych badań zdyskwalifikowano i wycofano z obrotu talerze porcelanowe, w których stwierdzono na nadmierną migrację ołowiu.

7.2 Bezpieczeństwo żywności importowanej.

Żywność pochodzenia roślinnego przywożona z krajów trzecich podlega granicznej kontroli sanitarnej, która przeprowadzana jest w celu oceny jej bezpieczeństwa pod względem parametrów zawartych w przepisach wspólnotowego prawa żywnościowego. Każda partia środka spożywczego oceniona w ramach granicznej kontroli sanitarnej otrzymuje świadectwo jakości zdrowotnej, które jest warunkiem dopuszczenia danego środka spożywczego do obrotu na terenie Unii Europejskiej.

W 2006 roku na przejściach granicznych w Gdyni i w Gdańsku oceniono 6774 partie środków spożywczych, w tym 3377 partie kawy, 434 partie herbaty, 173 partie ryżu oraz 3420 pozostałych produktów takich jak orzechy, przyprawy, warzywa suszone, ziarna słonecznika i sezamu.

Udział procentowy poszczególnych rodzajów żywności importowanej z państw trzecich do Polski przedstawia poniższy wykres:

W wyniku przeprowadzonych badań chemicznych zdyskwalifikowano ze względu na nadmierną zawartość aflatoksyn 4 partie orzechów arachidowych, 2 partie orzechów pistacjowych, 4 partie masła orzechowego, 1 partię chili w proszku i 1 partię rodzynek.

Produkty te decyzjami Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni zostały zwrócone do dostawcy lub zniszczone.

Badania fizyczne wykazały obecność zanieczyszczeń biologicznych, w tym zapleśnienia, obecność szkodników i ich pozostałości oraz zmienione cechy organoleptyczne w takich produktach importowanych jak: kawa surowa, suszone owoce, przyprawy, ryż lub herbata.

Ogółem 20 partii w/w produktów zostało zwróconych do dostawcy, 2 partie kawy zostały zniszczone, a 3 partie ryżu przekazano do produkcji spirytusu technicznego.

Pod względem badań mikrobiologicznych dyskwalifikacji nie uległa żadna partia żywności importowanej.

Ze względu na wysoki poziom ochrony konsumentów w Unii Europejskiej niektóre rodzaje środków spożywczych poddawane są przez Komisję Europejską szczególnym rygorom kontrolnym ze względu na zanieczyszczenie aflatoksynami. Dotyczą one m. in. orzechów arachidowych, laskowych, pistacjowych, fig, rodzynek oraz ich produktów pochodzących z Chin, Turcji, Egiptu, Brazylii i Iranu. W wyniku realizacji zaleceń decyzji Komisji Europejskiej skontrolowano 31 partii wymienionych produktów. Dyskwalifikacji uległy 2 partie orzechów arachidowych i 2 partie orzechów pistacjowych.

W 2006 roku w ramach granicznej kontroli żywności na podstawie oględzin towaru (nie przeprowadzano badań laboratoryjnych) dopuszczono do obrotu 8019 partii, w tym kawy rozpuszczalnej 329 partii, herbaty paczkowanej 1471 partii, owoców suszonych 146 partii, owoców świeżych 309 partii, innych środków spożywczych 5764 partii.

Granicznej kontroli sanitarnej podlegają również materiały i wyroby do kontaktu z żywnością pochodzące z krajów trzecich, w tym wyroby porcelanowe, szklane, wyroby ze stali nierdzewnej, folie do pakowania żywności, wyroby z tworzyw sztucznych oraz osłonki do wędlin.

W 2006 roku dokonano oględzin 3031 partii tych towarów, natomiast do badań pobrano 22 próbki w tym naczynia porcelanowe, opakowania z tworzyw sztucznych i czajniki. Badania nie wykazały niezgodności z obowiązującymi przepisami.

W 2006 roku 5161 partii żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością objętych zostało procedurą tranzytu, polegającą na przeprowadzeniu granicznej kontroli sanitarnej u odbiorcy w głębi kraju.

Morskie przejścia graniczne w Gdyni i Gdańsku pod względem ilości i wielkości partii towarów odprawianych w ramach granicznej kontroli sanitarnej zajmują ważną pozycję wśród innych przejść granicznych na terenie kraju. Ogółem w 2006 roku przez porty naszego regionu przeszło 19954 partie żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, natomiast w 2005 roku liczba ta wyniosła 17530 partii.

W stosunku do 2005 roku odnotowano wzrost importu żywności zarówno ocenianej na podstawie badań o 985 partii, jak i na podstawie oględzin o 897 partii.

7.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt – RASFF

W 2006 roku w ramach funkcjonującego w Unii Europejskiej systemu RASFF do Krajowego Punktu Kontaktowego w Warszawie zgłoszono ogółem 47 produktów spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, które stanowiły zagrożenie dla zdrowia konsumentów, w tym 5 powiadomień alarmowych i 42 powiadomienia informacyjne.

Powiadomieniem alarmowym zostały objęte 4 rodzaje produktów żywnościowych oraz naczynia porcelanowe, które zostały wycofane z rynku przez producentów lub importerów przy współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego.

Zgłoszenia dotyczyły:

- 2 rodzajów herbat, ze względu na nadmierną ilość metali szkodliwych dla zdrowia,
- orzechów włoskich, w których stwierdzono obecność szkodników,
- ryżu długoziarnistego zawierającego niedozwoloną w Unii Europejskiej modyfikację genetyczną,
- talerzy porcelanowych, w których stwierdzono nadmierną migrację ołowiu.

Powiadomieniem informacyjnym objęto partię szpinaku mrożonego, w którym stwierdzono nadmierną ilość pestycydów.

Pozostałe powiadomienia informacyjne (41) dotyczyły żywności, która została zatrzymana podczas granicznej kontroli sanitarnej na przejściu granicznym w Gdyni i Gdańsku, w tym 12 partii - orzechów arachidowych, pistacjowych, rodzynek, chili oraz masła orzechowego ze względu na zagrożenie spowodowane nadmierną ilością aflatoksyn, a także powiadomienia dotyczyły suszonych owoców, przypraw, herbaty i kawy, w których stwierdzono szkodniki lub ich pozostałości oraz porażenie pleśnią. W/w produkty nie przekroczyły granicy Polski i zostały zniszczone lub odesłane do kraju producenta.

6. Oddział Higieny Radiacyjnej

Stan sanitarny w zakresie higieny radiacyjnej.

I. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.

1. Oddział Higieny Radiacyjnej WSSE w Gdańsku sprawował w 2006 r. nadzór nad 355 medycznymi pracownikami rentgenowskimi stosującymi aparaty rtg w celach diagnostycznych i 77 aparatami rtg bez pracowni (w 2005 r. odp. 339 i 79). W w/w jednostkach stosowanych było (wg stanu na dzień 31 grudnia 2006 r.) 590 aparatów rtg (589 w 2005 r.).
2. W roku 2006 r. wydano 98 decyzji zezwalających na stosowanie aparatów rtg, 77 decyzji zezwalających na uruchomienie pracowni rtg i 4 decyzje zezwalające na pracę ambulansów rtg. (w 2005 r. odpowiednio 114, 85, 0).
3. W 2006 r. skontrolowano 107 diagnostycznych pracowni rtg i 10 aparatów rtg bez pracowni (w 2005 r. odp. 136 i 2). Wydano 29 decyzji Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (w 2005 r. 26). Decyzje zostały wydane m. in. ze względu na: brak w pracowniach rtg wymaganej przepisami prawnymi dokumentacji, brak kontroli narażenia pracowników stosownie do kategorii narażenia, brak programu szkoleń pracowników w zakresie ochrony radiologicznej zatwierdzonego przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, brak programu ochrony radiologicznej, a także stosowania aparatów rtg bez wymaganego zezwolenia. Inne nieprawidłowości stwierdzone w czasie kontroli dotyczą braku odpowiednich znaków ostrzegawczych na drzwiach pracowni, braku informacji o konieczności powiadomienia o ciąży pacjentki.
4. Pomiary promieniowania jonizującego wykonywane są przez Laboratorium Badań Radiacyjnych na zlecenia wewnętrzne Oddziału Higieny Radiacyjnej WSSE w Gdańsku oraz zlecenia klientów zewnętrznych.

LBR wykonuje pomiary promieniowania rentgenowskiego na stanowiskach pracy oraz za osłonami stałymi (kontrolując skuteczność zamontowanych osłon) w czasie kontroli odbiorowych, przeprowadzanych po wpłynięciu do PWIS wniosku o wydanie zezwolenia na eksploatację aparatu rtg i/lub uruchomienie pracowni rtg.

Pomiary promieniowania na stanowiskach pracy i za osłonami stałymi przeprowadzane są także w czasie okresowych kontroli użytkowników źródeł promieniowania rentgenowskiego. W roku 2006 wykonano pomiary wokół 100 aparatów rtg (163 w 2005 r.). Pomiary nie wykazały nieprawidłowości. Ekspozycja na promieniowanie rentgenowskie osób zawodowo narażonych i osób postronnych w kontrolowanych jednostkach jest zgodna z zasadą optymalizacji.

5. Wykonywane są pomiary w zakresie kontroli jakości aparatury stosowanej w rentgenodiagnostyce – wybrane testy specjalistyczne, (wykonywane za pomocą aparatury otrzymanej w ramach projektu Phare 2001 „Radiation protection in diagnostic radiology”, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 sierpnia 2005r. w sprawie warunków bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego dla wszystkich rodzajów ekspozycji medycznej, (Dz.U. nr194, poz. 1625). Wykonano testy przy 26 aparatach rtg. W przypadku pięciu aparatów rtg stwierdzono niespełnienie wymagań określonych przepisami. Nieprawidłowości zostały usunięte.

II. Pomiary skażeń promieniotwórczych.

W województwie pomorskim działają dwie placówki podstawowe pomiarów skażeń promieniotwórczych, z siedzibą w Gdyni i w Słupsku. Wykonują badania zawartości beta-promieniotwórczych izotopów cezu i strontu metodą radiochemiczną w próbkach produktów żywnościowych, wody wodociągowej i powierzchniowej oraz pasz.

Zakres badań i rodzaj prób, w których określano stężenie w/w izotopów promieniotwórczych zgodne są harmonogramem opracowanym przez Państwową Agencję Atomistyki. Ponadto badane są próbki produktów żywnościowych w ramach badań monitoringowych „Bezpieczeństwo Zdrowotne Żywności”.

Wykonano badania zawartości Cs-137 w 70 próbkach oraz Sr-90 w 3 próbkach. Wyniki z roku 2006 nie obiegają od wyników z kilku lat ubiegłych. Wyniki oznaczeń przedstawia poniższa tabela.

<i>Rodzaj próbki</i>	<i>Zawartość izotopów promieniotwórczych Cs-137 Bq/kg (Bq/dm³)</i>
Mleko	< 0,3
Mięso (wołowe i wieprzowe)	< 0,4 ÷ 0,8
Ryby morskie i słodkowodne	< 0,5 ÷ 4,9
Warzywa i owoce	< 0,2 ÷ 0,6
Jaja	<0,2 ÷ 0,5
Zboża (pszenica, żyto)	0,2 ÷ 0,6
Woda z sieci wodociągowej	< 0,1
Woda powierzchniowa	< 0,1
Pasze zielone dla zwierząt	1,5 ÷ 2,0

III. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi w zakresie częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

1. Oddział Higieny Radiacyjnej sprawował w 2006 r. nadzór nad 348 zakładami, w których stosuje się 994 urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne (w 2005 r. odp. 293 i 838).
2. W 2006 r. w nadzorowanych zakładach przeprowadzono 63 kontrole (63 w 2005) i skontrolowano 58 (57 w 2005 r.) zakładów stosujących urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne w zakresie 0 Hz – 300 GHz.
3. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 19 decyzji dotyczących głównie obowiązku wykonania pomiarów kontrolnych oraz przeszkolenia pracowników w zakresie bhp.
4. Zgodnie z posiadaną ewidencją w zakładach stosujących źródła pól e-m zatrudnionych było 1857 osób. Z tego 39 osób pracuje w największym narażeniu na działanie pola elektromagnetycznego (tzn. wskaźnik ekspozycji zawiera się w przedziale $0,5 < W < 1$), a dla 307 osób wskaźnik ekspozycji jest mniejszy tj. $W < 0,5$. Największe narażenie dotyczy osób zatrudnionych przy obsłudze aparatów do elektrochirurgii tzw. lancetronów i zgrzewarek wykorzystywanych w przemyśle.

5. W 2006 r. rozpatrzono 15 skarg ludności w związku z tym przeprowadzono kontrole połączone z wykonaniem pomiarów. Pomiary nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych wartości natężeń pól elektromagnetycznych.

IV. Działalność opiniodawcza – współpraca z Oddziałem Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

OHR opiniuje w zakresie higieny radiacyjnej projekty budowy stacji nadawczych w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji nadawczych UKF, urządzeń radiolokacyjnych i radiokomunikacyjnych, urządzeń i linii energetycznych wysokiego napięcia a także projekty planów zagospodarowania przestrzennego terenów, gdzie występują źródła pól elektromagnetycznych. OHR opiniuje także projekty pracowni rentgenowskich i innych zakładów stosujących źródła promieniowania jonizującego.

W 2006 r. wydano 963 opinie (763 w 2005 r.) dotyczących: urządzeń nadawczych – 835 opinie, linii i urządzeń elektroenergetycznych wysokiego napięcia – 3 opinie, pracowni rtg – 125 opinie.

V. Wnioski

Stan sanitarny województwa pomorskiego w zakresie higieny radiacyjnej, mimo stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości, nie budzi zastrzeżeń, które mogłyby skutkować zagrożeniami zdrowia dla osób zatrudnionych przy stosowaniu źródeł promieniowania jonizującego lub źródeł pól elektromagnetycznych jak również osób z ogółu ludności. Jak wynika z przeprowadzonych kontroli korzystnym zjawiskiem jest poprawa warunków lokalowych i technicznych w pracowniach rentgenowskich. Problem stanowi natomiast opracowanie i wdrożenie wymaganej przepisami dokumentacji (programy szkoleń, programy ochrony radiologicznej, plany postępowania awaryjnego). Zdaniem użytkowników medycznej aparatury rentgenowskiej duże utrudnienie stanowią dla nich często zmieniające się przepisy prawne a w niektórych przypadkach ich brak.

W dalszym ciągu należy zwrócić uwagę na konieczność pilnej wymiany lub modernizacji stosowanej w zakładach opieki zdrowotnej woj. pomorskiego aparatury rentgenowskiej, nie spełniającej wymagań obowiązujących przepisów.

Jest to szczególnie istotne w sytuacji, gdy termin dostosowania się w tym zakresie do wymogów Unii Europejskiej upłynął z końcem 2006 r. Nie mniej ważną sprawą jest także dalsze wdrożenie przez jednostki organizacyjne stosujące promieniowanie jonizujące w celach medycznych systemu zarządzania jakością.

7. Oddział Oświaty Zdrowotnej i Promocja Zdrowia

Działania oświatowo – zdrowotne i promujące zdrowie realizowane były w 3 płaszczyznach.

I. Wdrażanie programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych wynikających z wytycznych Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

W tym zakresie realizowane były:

Działania programowe:

1. Program Pierwotnej Profilaktyki Wad

Cewy Nerwowej

Cele programu:

- upowszechnienie spożycia kwasu foliowego w dawce 0,4 mg przez dziewczęta i młode kobiety, które mogą zajść w ciążę,
- popularyzacja wiedzy na temat kwasu foliowego oraz jego związku z występowaniem wcn u dzieci, zmiana postawi kształtowanie właściwych zachowań,
- umożliwienie młodym ludziom zrozumienia własnej roli jako przyszłych rodziców w stwarzaniu szans na zdrowie i dobrą jakość życia swojego dziecka

Adresaci programu:

- kobiety w wieku rozrodczym,
- młodzież ucząca się w szkołach ponadgimnazjalnych

Pomoce edukacyjne:

- "Jak zapobiegać wrodzonym wadom cewy nerwowej" - praca zbiorowa pod red. Zbigniewa J. Brzezińskiego.
- "Już teraz mogę zadbać o zdrowie swojego przyszłego dziecka" - materiały dla prowadzących zajęcia edukacyjne,
- "Zapobieganie wrodzonym wadom cewy nerwowej" - praca zbiorowa pod redakcją Zbigniewa J. Brzezińskiego.

2. Program edukacyjny profilaktyki raka piersi „Różowa Wstążeczka”

Cele programu:

- wczesne wykrywanie raka piersi
- poznanie technik samokontroli piersi

Cele szczegółowe:

- zwrócenie uwagi na potrzebę systematycznego zgłaszania się na kontrolę badania u lekarza;
- dostarczenie wiedzy na temat roli, rozwoju, pielęgnacji, oraz defektów piersi.

Adresaci:

- uczennice i uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych,
- matki uczniów,
- wszystkie kobiety zatrudnione w szkołach,
- społeczność lokalna.

Pomoce do programu:

Każda szkoła uczestnicząca w programie otrzymuje materiały i przydatne pomoce:

- podręcznik pt. „Piersi - uroda i problemy”,
- plakat, ułatwiający instruktaż samobadania,
- film z instruktażem samobadania piersi,
- zawieszki, materiały akcydensowe.

3. Przedszkolny Program Profilaktyki WZW A – realizacja została zakończona

Cel programu:

- Zmniejszenie groźby zachorowań na WZW A
- Upowszechnienie szczepień przeciwko WZW A

Adresaci:

- Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym

- Personel przedszkoli

Pomoce do programu:

- Plakat
- Ulotki
- Komplet folii do prowadzenia spotkań z rodzicami
- Komplet slajdów szkoleniowych

4. Program Profilaktyki WZW A w zakładach produkujących

i wprowadzających żywność do obrotu – realizacja została zakończona

Program ten miał na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa pracy poprzez zachęcenie pracodawców i pracowników zakładów produkcyjnych do stosowania szczepień ochronnych. W roku 2006 program zawieszono.

5. Program edukacyjny profilaktyki próchnicy

„Radosny Uśmiech – Radosna Przyszłość”

Cele :

- podniesienie poziomu wiedzy wśród dzieci na temat higieny jamy ustnej,
- zachęcenie rodziców do współdziałania z dziećmi na rzecz higieny jamy ustnej.

Adresaci :

- nauczyciele nauczania zintegrowanego
- rodzice dzieci szkół podstawowych klas
- dzieci klas II szkół podstawowych.

Pomoce do programu:

- Przewodnik dla nauczyciela,
- Film CD i VHS „Doktor Ząbek i legenda Zębolandii”,
- Materiały dla ucznia – gra planszowa i karta szczotkowania zębów,
- Plakat – do filmu,

- Plakat „Szczotkowanie zębów w 5 krokach”,
- Szczoteczki oraz próbki past do zębów Colgate

6. „Stres pod Kontrolą” - realizacja została zakończona w 2006 roku

Cel programu:

- Zwiększenie umiejętności radzenia sobie ze stresem przez młodzież

Cele szczegółowe:

- Wzrost wiedzy młodzieży na temat istoty stresu, jego objawów i uwarunkowań
- Uświadomienie pozytywnych i negatywnych skutków stresu
- Ukształtowanie umiejętności zapobiegania stresowi

Pomoce:

- Poradnik dla realizatora
- Film edukacyjny
- Ulotka dla młodzieży
- Ulotka dla rodziców
- Płyta CD – ustana prezentacja z języka polskiego

Adresaci:

- Uczniowie klas maturalnych

7. Program zapobiegania zakażeniom HIV

Cel programu:

- Zachęcenie Polaków do rozmów na temat AIDS i swojej przeszłości
- Zwiększenie ilości wykonywanych testów w kierunku HIV

Program realizowany jest poprzez:

- Kontakty z mediami, (dostarczanie im materiałów)
- Organizację punktów bezpłatnych badań

Nowe programy wprowadzone w 2006 roku:

8. „Wolność Oddechu-Zapobiegaj Astmie”

Program edukacyjny „Wolność Oddechu-Zapobiegaj Astmie” w roku szkolnym 2006/2007 w województwie pomorskim realizowany jest po raz pierwszy.

Programem objętych zostało 50 szkół podstawowych (455 klas I-III, w tym 10.792 uczniów) na terenie powiatu gdańskiego grodzkiego, gdyńskiego, chojnickiego, kwidzyńskiego, słupskiego.

Cel główny programu:

- uświadomienie rodzicom i opiekunom dzieci znaczenia wczesnej profilaktyki astmy oraz stworzenie dzieciom zagrożonym chorobą możliwości optymalnej jakości życia

Cele szczegółowe:

- edukacja rodziców i opiekunów dzieci w zakresie umiejętności obserwacji objawów astmy
- zmiana percepcji dziecka z astmą jako osoby z pełnymi możliwościami rozwojowymi

Adresaci programu:

- rodzice uczniów klas I-III
- pielęgniarki środowiska szkolnego

- wychowawcy w klasach I-III
- uczniowie klas I-III

Pomoce programowe:

- poradnik dla szkolnego koordynatora programu
- dwa filmy edukacyjne - dla rodziców oraz dla nauczycieli
- ilustrowana książeczka „*W klasie z Jasiem*” dla dzieci
- ulotka dla rodziców
- plakat

9. „Trzymaj Formę”

W październiku 2006 r. Główny Inspektor Sanitarny podpisał porozumienie ze Stowarzyszeniem „Polska Federacja Producentów Żywności” w sprawie współpracy przy realizacji programu pt.: „Trzymaj formę” w roku szkolnym 2006/07.

Dodatkowo program zyskał aprobatę :

- Ministerstwa Edukacji Narodowej
- Ministerstwa Sportu
- Instytutu Żywności i Żywienia
- Zakładu Medycyny Szkolnej Instytutu Matki i Dziecka,

Cel główny:

Zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie /promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety/

Cele szczegółowe

- kształtowanie prozdrowotnych nawyków, stylu życia i sposobu odżywiania
- zachęcenie do aktywności fizycznej
- dostarczenie wiedzy z zakresu sposobu odżywiania, kładąc szczególny nacisk na różnicowanie i zbilansowanie diety zarówno pod względem energetycznym jak i odżywczym /pośilek wartościowy a nie kaloryczny/

- dostarczenie wiedzy i umiejętności korzystania z informacji zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych

Adresaci programu:

- uczniowie szkół podstawowych (V-VI)
- uczniowie szkół gimnazjalnych (I-III),
- rodzice uczniów

Partnerzy programu

- Instytut Żywności i Żywienia
- Instytut Matki i Dziecka
- Ministerstwo Edukacji Narodowej
- Ministerstwo Sportu
- Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
- Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie
- Miesięcznik „Lider”

Materiały i pomoce programowe :

- poradnik dla szkolnych koordynatorów
- broszura dla młodzieży i rodziców dot. zbilansowanej diety i znaczenia aktywności fizycznej
- plakat - piramida zdrowia
- internetowa interaktywna strona edukacyjna – **www.trzymajforme.pl** (treści programowe, gry, na wirtualnych produktach informowanie o znakowaniu żywności, podstawowe wymagania higieniczno-sanitarne dla pionu żywienia w szkołach, zalecenia dotyczące sprzedaży produktów spożywczych w obiektach szkolnych)

Realizacja programu:

Na terenie województwa pomorskiego chęć realizacji programu zgłosiły 292 szkoły.

Działania nieprogramowe:

1 . Światowy Dzień AIDS - Kampania Multimedialna

„RODZINA RAZEM PRZECIWIW AIDS”

pod patronatem Marszałka Województwa Pomorskiego Pana Jana Kozłowskiego

- **Cele:**

- podniesienie poziomu wiedzy i zmiany postaw dotyczących ryzykownych zachowań
- kreowanie modelu idealnej rodziny wiernej wartościom rodzinnym takim jak wierność, miłość, zaufanie, co pomaga zmniejszyć ryzyko zakażenia.
- Kształtowanie postawy tolerancji wobec osób żyjących z HIV
- **Grupa docelowa** : młodzież i ich rodziny
- **Ramy czasowe** : październik – grudzień

Światowy Dzień AIDS – 1 grudnia 2006, Happening w Gdańsku, ul. Długi Targ

2. Światowy Dzień Zdrowia – „Pracując dla zdrowia”

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony jest co roku, w dniu 7 kwietnia.

W 2006r. poświęcony był kryzysowi zasobów ludzkich w służbie zdrowia. Kryzys ten dotyczy w różnym stopniu bardzo wielu państw na świecie - również Polski.

W krajach podejmowane są liczne starania o poprawę niekorzystnej sytuacji służby zdrowia, jest to jednak proces niełatwy i długotrwały, wymagający zrozumienia i cierpliwości zarówno ze strony służby zdrowia jak i pacjentów.

3. Światowy Dzień bez Tytoniu

"Światowy Dzień bez Tytoniu" przypada co roku 31 maja.

W 2006r. roku przebiegał pod hasłem „**KAŻDY PAPIEROS NISZCZY TWOJE ZDROWIE!**”

- **Cel:**

- uświadomienie jak zgubnym nałogiem jest palenie tytoniu i jakie skutki zdrowotne ma nikotyna na organizm człowieka, zwłaszcza w młodym wieku
- motywowanie do rzucenia palenia

4. Światowy Dzień Rzucenia Palenia

Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu przypada zawsze w trzeci czwartek listopada. W 2006r. obchodzony był 16 listopada.

Cel:

- zachęcanie młodzieży i osoby dorosłe do rzucenia palenia, podkreślenie korzyści zdrowotnych, wynikających z faktu wyzbycia się nałogu palenia tytoniu.

5. Światowy Dzień Osteoporozy

Cele:

- podniesienie świadomości społeczeństwa nt. osteoporozy, której skutkiem mogą
- być skomplikowane złamania kości i towarzyszące im choroby, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia zachorowalnością wśród mężczyzn,
- zachęcanie osób po 50-tym roku życia zarówno kobiet jak i mężczyzn do przeprowadzania badań w kierunku osteoporozy,

6. Pomaluj życie na NOVO – ogólnopolski konkurs plastyczny dla chorych na cukrzycę i ich rodziny

Co roku tematem Konkursu jest codzienne życie z cukrzycą, a głównym celem - upowszechnianie przesłania, że cukrzyca nie przekreśla możliwości pełnego i twórczego życia. Konkurs ma również kształtować w szerokiej opinii publicznej tolerancję i zrozumienie dla potrzeb osób z cukrzycą, a także motywować społeczność czy to szkolne, czy też lokalne do gotowości niesienia im pomocy.

7. Dni i Tygodnie profilaktyki w szkołach – propagujące zdrowy styl życia

Zakres tematyczny tych akcji jest różny w różnych szkołach. Dotyczył żywienia, zapobiegania nałogom, kulturze fizycznej. Zajęcia organizowane były w formie prelekcji, warsztatów, zajęć plastycznych i rozrywek sportowych.

8. Zapobieganie grypie

Cele:

- zapobieganie zakażeniom wirusem grypy
- wzrost świadomości i odpowiedzialności lokalnego społeczeństwa, dotyczących ewentualnych zagrożeń zdrowotnych wynikających z pojawienia się wśród ludzi i zwierząt wirusa ptasiej grypy

W ramach akcji przeszkolonych zostało 1705 osób, głównie dyrektorów szkół, nauczycieli i pielęgniarek szkolnych. W proces szkolenia zaangażowani byli pracownicy pionu OZ i PZ oraz Epidemiologii PIS, lekarze weterynarii, służby leśne oraz samorządy różnych służb.

9. Zapobieganie zatruciom grzybami

W 2006r. zorganizowano trzy - trzydniowe wystawy grzybów, podczas których zwiedzający mieli możliwość poznania wielu gatunków grzybów, oraz doceniania uroków lasu.

Wystawy organizowane od wielu lat są doskonałą lekcją przyrody i ekologii dla dzieci i młodzieży, ale przede wszystkim uczulają na niebezpieczeństwo zatruc, wynikające z pomylenia grzybów jadalnych z trującymi.

Wystawy obejrzało ok. 4.000 osób.

II. Budowa społecznego wsparcia dla działań prozdrowotnych na wszystkich szczeblach administracyjnych województwa poprzez rozwijanie i umacnianie współpracy z:

- Mediami regionalnymi, lokalnymi, osiedlowymi
- Jednostkami samorządowymi i administracji publicznej szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego
- Organizacjami pozarządowymi: Polskim Towarzystwem Oświaty Zdrowotnej, Polskim Czerwonym Krzyżem, stowarzyszeniami „MONAR”, „AMAZONKI”, „Rodzina Nadziei”, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Studentów IFMSA – POLAND.

III. Stała współpraca z działami stacji przy realizacji zadań planowych oraz edukacyjne wsparcie w sytuacjach występowania nagłych zagrożeń m.in. powódź, SARS, ptasia grypa.

Działania programowe kierowane były do precyzyjnie określonych środowisk:

- Dzieci i młodzieży szkolnej
- Nauczycieli, wychowawców, rodziców
- Pracowników zakładów opieki zdrowotnej, pacjentów i ich rodzin
- Dyrekcji i pracowników zakładów pracy.

Działania nieprogramowe /informacyjne/ kierowane były do szerszego i bardziej zróżnicowanego pod względem wieku, zamieszkania, profesji audytorium.

8. Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego polega m in. na :

1. sprawowaniu kontroli spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie inwestycyjnym, poprzez uzgadnianie projektów budowlanych przed uzyskaniem decyzji pozwolenia na budowę, zmiany sposobu użytkowania oraz na etapie dopuszczenia inwestycji do użytkowania,
2. sprawowaniu nadzoru nad warunkami higieny środowiska przy uzgadnianiu planów zagospodarowania przestrzennego województwa, gmin i kierunków rozwoju.
3. uczestniczeniu w ustalaniu uwarunkowań środowiskowych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W roku 2006 uzgodniono w zakresie spełnienia warunków sanitarno higienicznych i ochrony środowiska:

- 407 planów zagospodarowania przestrzennego,
- 1672 wniosków dotyczących obowiązku sporządzania raportu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
- 2394 decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych zgody na realizację przedsięwzięć,
- 648 dokumentacji projektowych, w tym 551 projektów budowlanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;

przeprowadzono 2887 kontroli obiektów w trakcie realizacji oraz wizji lokalnych, uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania 1723 obiektów.

Na stan sanitarny województwa znaczący wpływ mają inwestycje w sferze infrastruktury komunalnej, obejmujące m.in. budowę i modernizację ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania wody, sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, zakładów odzysku, unieszkodliwiania odpadów oraz dróg, realizowane w województwie pomorskim.

Nadzór nad procesem inwestycyjnym obiektów użyteczności publicznej w tym obiektów ochrony zdrowia, usług, w szczególności obiektów żywienia i żywności ma na celu zapewnienie odpowiedniego standardu sanitarnego i zdrowotnego tych obiektów.

Nadzór nad procesem inwestycyjnym dużych przedsięwzięć przemysłowych jest szczególnie istotny w pracy zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ze względu na oddziaływanie tych zakładów na zdrowie ludzi. Ograniczanie i minimalizowanie oddziaływania na środowisko zakładów przemysłowych osiągane jest poprzez ich rozbudowę, przebudowę i modernizację.

Podkreślić należy, że w celu spełnienia odpowiednich warunków sanitarnych i zdrowotnych przepisy prawa nakładają na Inwestorów, Projektantów obowiązek stosowania najlepszych dostępnych technik, technologii i zabiegów organizacyjnych.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny nadzoruje ich wykonanie.

9. Dział Laboratoryjny

W skład pionu Laboratoryjnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. pomorskiego wchodzi następujące laboratoria:

- Laboratorium Badania Żywności i Żywienia
- Laboratorium Badań Środowiskowych
- Laboratorium Analiz Instrumentalnych
- Laboratorium Mikrobiologiczne
- Laboratorium Badań Radiacyjnych
- Laboratorium Badań Środowiska Pracy
- Laboratorium Przygotowania Podłoży

Do głównych zadań należy :

Laboratorium Badania Żywności i Żywienia

- Prowadzenie badań mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych żywności oraz przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu (min. badania w kierunku zanieczyszczeń obecności: metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, mykotoksyn, barwników, substancji konserwujących i słodzących, azotanów, azotynów);
- Badanie wody konfekcjonowanej w zakresie zanieczyszczenia azotanami i azotynami;
- Włączenie do systemu informatycznego "SBZ";

Laboratorium Badań Środowiskowych

- Prowadzenie badań monitoringowych wody przeznaczonej do spożycia;
- Pobieranie i prowadzenie pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w ramach monitoringu środowiska;
- Badanie powietrza wewnątrz pomieszczeń na obecność substancji szkodliwych dla zdrowia;
- Badanie hałasu;
- Prowadzenie badań chemicznych i bakteriologicznych wód z kąpielisk śródlądowych, morskich i basenów;
- Prowadzenie badań bakteriologicznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i wód stołowych

Laboratorium Analiz Instrumentalnych

- Oznaczanie dla laboratoriów WSSE oraz PSSE metali ciężkich, lotnych rozpuszczalników organicznych, pestycydów, mykotoksyn, barwników i środków słodzących, WWA.

Laboratorium Mikrobiologiczne

- Diagnostyka: schorzeń jelitowych, biegunek dziecięcych parazytologiczna kału,
- Diagnostyka wirusologiczna (np.WZW B, WZW C, różyczka, grypa, para grypa, EBV, HERPES simpleks typ 1);
- Diagnostyka serologiczna;
- Posiewy materiałów klinicznych;
- Badania sporali;

Laboratorium Badań Radiacyjnych

- Pomiary zawartości pierwiastków promieniotwórczych Cs-137 i Sr-90 w środkach spożywczych, paszach oraz wodach powierzchniowych i wodociągowych;
- Pomiary dozymetryczne w jednostkach stosujących aparaty rtg;
- Pomiary sprawdzające ochronność osłon stałych w pracowniach rtg;
- Pomiary promieniowania jonizującego na stanowiskach pracy;
- Kontrole wybranych parametrów technicznych aparatów rtg;
- Poświadczanie radiologicznych świadectw eksportowych na wybrane produkty rolno -spożywcze eksportowane do krajów poza UE;

Laboratorium Badań Środowiska Pracy

- Pomiary na stanowiskach pracy: związków chemicznych, hałasu, drgań mechanicznych, mikroklimatu, pyłu całkowitego i respirabilnego, wydatku energetycznego oraz oświetlenia;

Laboratorium Przygotowania Podłoży

- Przygotowywanie podłoży dla laboratoriów wykonujących badania mikrobiologiczne.

Dla zapewnienia jakości wykonywanych analiz i sprawnego funkcjonowania laboratoriów 2004 roku utworzono *Zintegrowany System badania żywności i badania jakości wody*. Zintegrowany System utworzono opierając się o laboratoria mające odpowiednie zaplecze lokalowe i strategiczne położenie na danym terenie.

Zintegrowany System Badania Żywności tworzą laboratoria:

- Wojewódzkiej Stacji sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdyni
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Słupsku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kwidzynie

Zintegrowany System Badania jakości Wody tworzą laboratoria:

- Wojewódzkiej Stacji sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gdyni
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Słupsku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kwidzynie
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lęborku
- Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Starogardzie Gd.

W laboratoriach realizowane są cele dotyczące podnoszenia jakości badań w ramach wdrożonego Systemu Zarządzania. Rezultatem prowadzonych działań było wprowadzenie Systemu Zarządzania zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”. Kompetencje techniczne oraz wysoki poziom realizowanych badań potwierdza posiadany certyfikat. Zgodnie z założeniami Polityki Jakości wdrożony system jest stale udoskonalany a wprowadzenie nowych metod badawczych pozwoliło w 2006 roku rozszerzyć zakres akredytacji o kolejne oznaczenia.

Liczba zwalidowanych oznaczeń na koniec 2006 roku wynosi 337 + 196 powiat.

Obecnie laboratoria posiadają akredytacje między innymi w następującym zakresie:

- badania mikrobiologiczne środków spożywczych,
- badanie żywności na zawartość metali,
- warzywa, zboża i tłuszcze na zawartość pestycydów,
- mleko, zboża, orzechy i produkty z nich otrzymanywane na zawartość mikotoksyn,
- obecność barwników Sudan i Para Red w papryce chili i produktach na bazie chilli,
- owoce, warzywa i ich przetwory na zawartość azotynów i azotanów,
- wybrane środki spożywcze na zawartość substancji słodzących i konserwujących,

- migracja ołowiu i kadmu z naczyń ceramicznych,
- napoje alkoholowe na zawartość alkoholu metylowego i fuzli,
- parametry jęlczenia tłuszczów,
- oznaczanie izotopu i cezu w produktach żywnościowych,
- badanie fizykochemiczne wody przeznaczonej do spożycia,
- badania mikrobiologiczne wody,
- pobieranie i badanie zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego,
- zawartość metali oraz czynników chemicznych w środowisku pracy,
- pomiar hałasu, drgań i oświetlenie na stanowiskach pracy,
- wykrywanie pałeczek *Salmonella*, *Shigella* i *Neisseria meningitidis* w materiale biologicznym ludzkim (kał, wymaz z odbytu, wymaz z tylnej ściany gardła lub nosogardzieli).

Struktura Organizacyjna Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku

---

**Dyrektor WSSE,
Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny**
Elżbieta Charytoniuk
tel. (0-58) 520-19-70
fax. (0-58) 520-32-53

Sekretariat
Ewa Toczek
tel. (0-58) 520-19-70 wew. 208
fax. (0-58) 520-32-53
poczta@wsse.gda.pl

**Oddział Higieny Żywności, Żywienia i
Przedmiotów Użytku**
Kierownik Halina Romik
tel. (0-58) 342-69-01 wew. 220
h.romik@wsse.gda.pl

Oddział Epidemiologii
Andrzej Jagodziński
tel. (0-58) 520-24-07 wew. 291
epidemiologia@wsse.gda.pl

Oddział Higieny Komunalnej
Kierownik Małgorzata Prędotą
tel. (0-58) 520-40-08 wew. 250
m.predota@wsse.gda.pl

Oddział Higieny Pracy
Kierownik Anna Obuchowska
tel. (0-58) 520-30-95 wew. 260
a.obuchowska@wsse.gda.pl

Oddział Higieny Radiacyjnej
Kierownik Bohdan Bocheński
tel. (0-58) 621-15-35 wew. 27
radiologia.wsse.gd@neostrada.pl

Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego
Kierownik Katarzyna Massalska
tel. (0-58) 345-46-42 wew. 212
k.massalska@wsse.gda.pl

Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży
Kierownik Krystyna Wereszczyńska
tel. (0-58) 341-61-87 wew. 279
k.wereszczynska@wsse.gda.pl

**Zastępca Dyrektora WSSE
Państwowego Wojewódzkiego
Inspektora Sanitarnego**
Andrzej Jagodziński
tel. (0-58) 520-19-70
fax. (0-58) 520-32-53

Dział Laboratoryjny:
p. o. Kierownika Jan Poźniak
tel. (0-58) 345-21-50

Laboratorium Badania Żywności i Żywienia
Kierownik Agnieszka Rangosz
tel. (0-58) 345-15-45 wew. 221
a.rangosz@wsse.gda.pl

Laboratorium Badań Środowiskowych
Kierownik Milenia Pranczke
tel. (0-58) 341-94-13 wew. 283
m.pranczke@wsse.gda.pl

Laboratorium Analiz Instrumentalnych
Kierownik Michał Piszczek
tel. (0-58) 344-73-00 wew.216
m.piszczek@wsse.gda.pl

Laboratorium Badania Środowiska Pracy
Kierownik Mieczysław Sankowski
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 265
m.sankowski@wsse.gda.pl

Laboratorium Przygotowania Podłoży
Kierownik Krystyna Wandke
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 274
h.stefanska@wsse.gda.pl

Laboratorium Mikrobiologii
Kierownik Ewa Kończyk- Sawicka
tel. (0-58) 520-27-43 wew. 270
e.sawka@wsse.gda.pl

Laboratorium Badań Radiacyjnych
Kierownik Jolanta Klimowicz
tel. (0-58) 661-68-97
radiologia.wsse.gd@neostrada.pl

Struktura Organizacyjna Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku

---

Dział Ekonomiczny i Administracyjny

Oddział Ekonomiczny

Główny Księgowy Anna Kamińska-Siwa
tel. (0-58) 520-32-18 wew. 204
ksiegowosc@wsse.gda.pl

Oddział Administracyjny

Kierownik Maria Bełkowska-Krasicka
tel. (0-58) 520-40-01 wew. 238

Oddział Techniczny

Kierownik Bożena Sułkowska- Milczyńska
tel. (0-58) 344-38-91 wew. 233
b.sulkowska@wsse.gda.pl

Oddział Organizacyjno-Prawny

Radca Prawny Krystyna Stępień
Radca Prawny Marzenna Przytocka- Należyty
tel. (0-58) 341-61-80 wew. 224
k.stepien@wsse.gda.pl

Dział Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

Kierownik Wanda Barysz
tel. (0-58) 345-21-77 wew. 285
w.barysz@wsse.gda.pl

Sekcja Służb Pracowniczych

Kierownik Barbara Krawczenko
tel. (0-58) 341-00-81 wew. 205
b.krawczenko@wsse.gda.pl

Sekcja Statystyki i Informatyki

Kierownik Kazimierz Marks
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 280
k.marks@wsse.gda.pl

Główny Specjalista ds. Sytemu Jakości

Jan Szostak
tel. (0-58) 341-24-22 wew. 229
j.szostak@wsse.gda.pl

Stanowisko ds. Finansowej Kontroli Wewnętrznej

Krystyna Ptak
tel. (0-58) 344-68-25 wew. 292
k.ptak@wsse.gda.pl

Stanowisko ds. Kontroli SSE położonych na obszarze woj. pomorskiego

Anna Pacanis
tel. (0-58) 344-68-25 wew. 292
a.pacanis@wsse.gda.pl

Stanowisko ds. Obrony Cywilnej

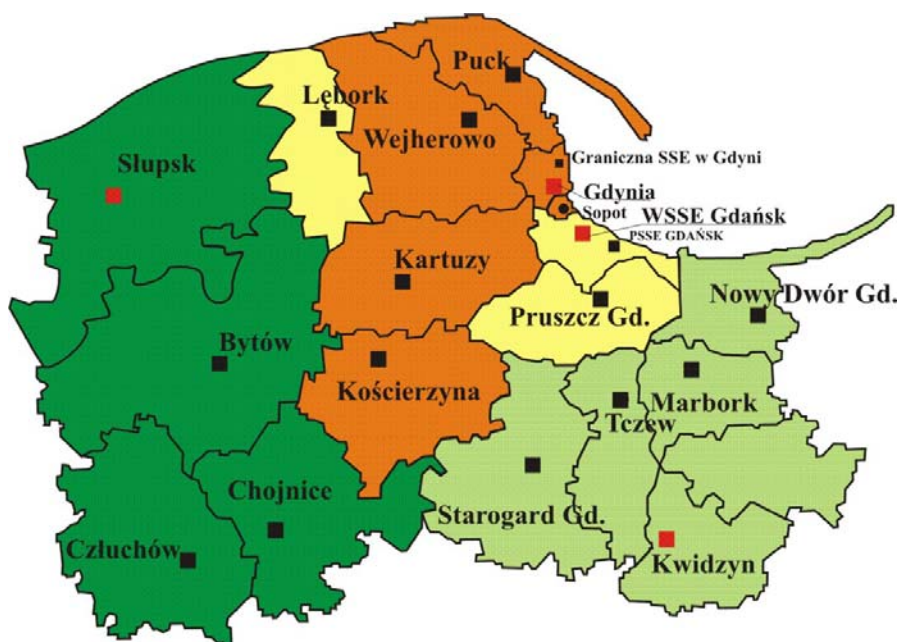
Marek Kalinowski
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 218
m.kalinowski@wsse.gda.pl

Inspektor ds. BHP i PPOŻ

Kazimierz Jeziorski
tel. (0-58) 344-73-00 wew. 238

GRANICZNA I POWIATOWE STACJE SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNE WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

PSSE w Bytowie

77-100 Bytów, ul. Władysława Sikorskiego 27
fax. (0-59) 822-36-85
tel. (0-59) 822-36-85
sanbytow@poczta.onet.pl

PSSE w Chojnicach

89-600 Chojnice, ul. Józefa Piłsudskiego 39
fax. (0-52) 397-63-95
tel. (0-52) 397-43-94
pssechojnice@onet.pl

PSSE w Człuchowie

77-300 Człuchów, ul. Jana Sobieskiego 4
fax. (0-59) 834-15-51
tel. (0-59) 834-11-42
psse.czluhow@poczta.onet.pl

PSSE w Gdańsku

80-858 Gdańsk, ul. Wałowa 27
fax. (0-58) 301-85-45
tel. (0-58) 320-08-01
dyrektor@psse.gda.pl

PSSE w Gdyni

81-356 Gdynia, ul. Starowiejska 50
fax. (0-58) 621-67-03
tel. (0-58) 621-67-03
pssegdynia@interia.pl

PSSE w Kartuzach

83-300 Kartuzi, ul. Sambora 30a
fax. (0-58) 681-07-21
tel. (0-58) 681-24-88
sanepidkartuzi@poczta.onet.pl

PSSE w Kościerzynie

83-400 Kościerzyna, ul. Wodna 15
fax. (0-58) 686-33-64
tel. (0-58) 686-69-48
pssekoscierzyna@poczta.onet.pl

PSSE w Kwidzynie

82-500 Kwidzyn, ul. Fryderyka Chopina 40
fax. (0-55) 279-22-49
tel. (0-55) 279-38-15
sekretariat@pssekwidzyn.pl

PSSE w Lęborku

84-300 Lębork, ul. Gdańska 63
fax. (0-59) 862-19-28
tel. (0-59) 862-10-10
psselebork@poczta.onet.pl

PSSE w Malborku

82-200 Malbork, ul. Słowackiego 64
fax. (0-55) 647-25-55
tel. (0-55) 647-25-55
pssemalbork@poczta.onet.pl

GRANICZNA I POWIATOWE STACJE SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNE WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

PSSE w Nowym Dworze Gdańskim

82-100 Nowy Dwór Gd., ul. Morska 1
fax. (0-55) 247-57-01
tel. (0-55) 247-57-01
psSENDG@wp.pl.

PSSE w Pruszczu Gdańskim

83-000 Pruszcz Gdański, ul. Wojska Polskiego 16
fax. (0-58) 683-54-12
tel. (0-58) 683-53-26
psse_pruszcz@poczta.onet.pl

PSSE w Pucku

84-100 Puck, ul. Armii Wojska Polskiego 16
fax. (0-58) 673-03-41
tel. (0-58) 673-26-43
pssepuck@op.pl

PSSE w Słupsku

76-200 Słupsk, ul. Piotra Skargi 8
fax. (0-59) 843-81-55
tel. (0-59) 843-12-91
sekretariat@psse.slupsk.pl

PSSE w Sopocie

81-704 Sopot, ul. Kościuszki 23
fax. (0-58) 551-26-22
tel. (0-58) 551-06-35
psSESopot@sopot.pl

PSSE w Starogardzie Gdańskim

83-200 Starogard Gd., ul. Kanałowa 5
fax. (0-58) 562-40-11
tel. (0-58) 562-40-12
psse-stg@eurobit.pl

PSSE w Tczewie

83-100 Tczew, ul. Obrońców Westerplatte 10
fax. (0-58) 531-27-30
tel. (0-58) 531-39-31
psse@tczew.com.pl

PSSE w Wejherowie

84-200 Wejherowo, ul. Obrońców Helu 3
fax. (0-58) 672-74-27
tel. (0-58) 672-74-23
psse@wejherowo.pl

GPKS w Gdańsku

80-542 Gdańsk, ul. Oliwska 85
fax. (0-58) 343-28-09
tel. (0-58) 343-09-48
gssegpks@portgdansk.pl

GSSE w Gdyni

81-155 Gdynia, ul. Kontenerowa 69
fax. (0-58) 621-33-98
tel. (0-58) 621-33-98
sekretariat@gsse.eu.pl